E. Marlitt's Werken

In het Huis van den Handelsraad

M Helderman
C. J. Munk.
-1934-
Henry Kandt

E. MARLITT.

In het huis van den Handelsraad.

John, Eugenie

IN HET HUIS

VAN DEN

HANDELSRAAD,

DOOR

E. MARLITT, pseud.

SCHRIJFSTER VAN

„Goud-Elsje," „Het geheim der oude juffrouw," „Het Heideprinsesje,' „De Rijksgravin Gisela," „De tweede Vrouw," enz.

UIT HET HOOGDUITSCH.

VIJFDE DRUK.

ARNHEM—NIJMEGEN,
GEBRS. E. & M. COHEN.
1888.

Snelpersdruk van GEBR. E. & M. COHEN, Arnhem.

EERSTE HOOFDSTUK.

De Decemberzon speelde nog even flauw door het groote vertrek van den molenaar van het kasteel; langzamerhand trok zij hare stralen terug van de vreemde voorwerpen, die op de breede steenen vensterbank naast elkander lagen, en verdween toen in het zware wolkenbed, dat zich al hooger en hooger aan den gezichteinder verhief. Die vreemde voorwerpen op de vensterbank waren de wapentuigen van een arts, eene verzameling van instrumenten, die reeds door hun helder geflikker schrik verwekken en den mensch onwillekeurig een huivering door de leden jagen. Een groot ledikant aan hoöfd- en voeteneind, op boersche wijs, met bloemen en bladen van helle en schreeuwende kleuren beschilderd en met een dik, zwaar, met bont katoen overtrokken veeren bed gevuld, stond schuins tegenover het venster en op dat bed rustte de molenaar van het kasteel. De vaardige hand van den arts had hem een oogenblik te voren verlost van een gezwel aan den hals, dat hem meer dan eens op den rand van het graf had gebracht — de operatie was moeielijk en gevaarlijk geweest, maar de jonge man, die zacht de gordijn liet vallen, had haar met vaste hand verricht, en terwijl hij zijne instrumenten inpakte lag er een trek van tevredenheid op zijn gelaat — het gewichtige werk was goed gelukt.

De zieke, die nog kort geleden, onder de eerste werking van de chloroform, tegen den arts had geraasd en gewoed en hem voor een moordenaar had uitgemaakt, lag nu stil en uitgeput met het hoofd in de kussens. Het spreken was hem streng verboden, en misschien was een verbod nooit minder

noodig, want zelden las men op een gelaat een zoo diepe trek van wrevelige, norsche stilzwijgendheid, als op dat dikke, vierkante hoofd, dat slechts ééne schoonheid vertoonde, het heldere, zilverwitte haar.

»Gij zijt tevreden, Bruck?" vroeg op zachten toon een heer, terwijl hij den arts naderde. Hij had tot nu toe aan het voeteneinde van het bed gestaan en op zijn gelaat las men nog de sporen van ontroering en spanning.

De arts knikte. »Alles gaat voorloopig best, de krachtige natuur van den patiënt komt mij te hulp," antwoordde hij bedaard en met een blik vol vertrouwen op den ouden man. »En nu vertrouw ik hem verder toe aan een goede oppassing — ik *moet* weg. De patiënt moet juist zoo blijven liggen als nu, en vooral moet er gewaakt worden tegen een sterke bloeding."

»Laat dat gerust aan mij over," zei de ander levendig. »Ik blijf hier, zoolang een nauwlettend toezicht noodig is... Wilt gij op de villa zeggen, dat ik niet t'huis thee kom drinken?"

Een lichte blos kleurde het gelaat van den arts en daar lag eenige verlegenheid in zijn toon, toen hij antwoordde: »ik dien den omweg door het park wel te vermijden, om zoo gauw mogelijk weer in de stad te zijn."

»Gij hebt heden Flora nog niet gezien, dokter —"

»Gelooft gij dan, dat mij dit onverschillig is? Ik," en onwillekeurig beet hij zich op de lippen, terwijl hij den koker met instrumenten in den zak stak. »Ik heb onderscheidene ernstige zieken," ging hij toen op kalmen toon voort. »Het kleine meisje van den heer Lenz zal van nacht nog sterven. Het kind kan ik niet helpen, maar de ouders, die uitgeput zijn van zorg en waken, tellen de oogenblikken tot ik kom — de moeder eet alleen, als ik er haar toe dring."

Hij naderde het bed. De kranke sloeg de oogen op en zag hem helder aan, ja, daar lag zelfs een zweem van dankbaarheid in de uitpuilende, met roode rand omringde oogen voor de onuitsprekelijke verlichting, die hij gevoelde. Hij wilde zijn redder de hand toesteken, maar deze hield het dek vast, terwijl hij nog eens zijn verbod van alle beweging herhaalde. »De handelsraad blijft hier, mijnheer Sommer; hij staat er voor in, dat al mijne bevelen stipt worden opgevolgd," voegde hij er bij.

De oude man scheen hier genoegen meê te nemen; nadat hij even den handelsraad had aangezien, die met een welwillend knikje de woorden van den arts bevestigde, deed hij de oogen weêr dicht, als had hij lust om te gaan slapen. Dokter Bruck nam zijn hoed op, reikte den handelsraad de hand en verliet het vertrek.

Had er een angstvolle, bezorgde vrouw aan het ziekbed gezeten, bij het heengaan van den geneesheer ware haar zeker een treurig gevoel van verlatenheid overvallen, gelijk die arme moeder in de stad, bij de komst van den dokter, weêr zoo veel moed vatte, dat zij zich door hem liet bewegen, eenig voedsel te gebruiken. Maar bij het bed van den molenaar waren die namelooze angst en die onuitsprekelijke liefde niet vertegenwoordigd. De oude huishoudster, die bezig was, alles, wat bij de operatie was gebruikt, op te ruimen, keek tamelijk onverschillig rond; als een vleermuis zweefde zij langs de muren van het vertrek, en de waterdroppels, die hier en daar waren gespat, schenen haar meer belang in te boezemen, dan het levensgevaar, dat haar heer en meester zoo even had doorgestaan.

»Ik bid u, juffer Suze, houd daar nu maar mee op," zei de handelsraad zeer beleefd, »dat gewrijf op die waggelende tafel maakt een onuitstaanbaar leven, de zieke kon er zenuwachtig van worden, en dokter Bruck heeft bepaald rust en stilte bevolen voor papa."

IJlings pakte juffer Suze wrijflap en boender bijeen en ging weg, om in de heldere keuken voor de natte plekken op de tafel troost te zoeken. Het was nu in de ziekenkamer zoo doodelijk stil, als het in de woning van den molenaar worden kon. Langs den grond voelde en hoorde men altijd dat zacht en regelmatig schudden, dat door het raderwerk van den molen veroorzaakt werd; over het rad viel het schuimende water, altijd in zijn gedruisch dezelfde melodie herhalend; de duiven vlogen uit de oude kastanjeboomen tegen de donkere ramen, maar dat alles werd door den lijder niet gehoord — het maakte een zoo onafscheidelijk en onmisbaar deel van zijn leven uit, als het regelmatig kloppen van zijn hart.

Wat een leelijk, stuitend grijsaardsgezicht toch, waar de fatsoenlijke, beschaafde man, volgens belofte, een wakend oog op hield. Nooit was het hem zoo in het oog gevallen, hoe

grof, hoe gemeen de uitdrukking was van dat gelaat met zijn dikke, hangende onderlip, als nu, nu slaap of uitputting alle wilskracht hadden opgeheven en den stempel van het karakter geheel op die onaangename trekken te lezen was. Nu ja, de oude was van onderen op begonnen; hij was eerst knecht bij den molenaar, maar nu een man, die met den graanhandel een groot kapitaal had verdiend — hij was een van die lieden, die de macht van het geld kunnen doen gelden, al lag hij daar op een echt boerenbed; misschien dat wel ter oorzake daarvan de handelsraad zoo eerbiedig en voorkomend van »papa" had gesproken, want zij hadden geen droppel bloeds met elkander gemeen. De overleden bankier Mangold, met wiens oudste dochter uit het eerste huwelijk de handelsraad gehuwd was geweest, had als tweede vrouw eene dochter van den molenaar getrouwd — dit was de eenige betrekking tusschen den kranke en zijn oppasser.

De handelsraad stond zachtjes op en ging van het bed naar het venster; hij was een nog jeugdig, beweeglijk man, die zenuwachtig werd van dat langdurig stilzitten en staren op den lijder; hij kon het niet langer uithouden dat onaangename gezicht voortdurend voor zich te zien en die dikke, roode vuisten, die eens de zweep van den molenaarsknecht krachtig hadden weten te voeren. De laatste kastanjeboom bij het raam, waar de handelsraad voor stond te turen, had zijne bladeren laten vallen; elk ovaal, elk vierkant, dat door de door elkander slingerende takken werd gevormd, werd de lijst van een klein landschap, het een al schooner dan het ander, al verduisterde ook de donkere Decemberlucht den zilverglans van den vijver en al kleurde ook de vochtige nevel de blauwe bergen in de verte met minder aanlokkende tint.

Ginds aan de rechterzijde maakte de beek, nadat zij de raderen van den molen had omgewenteld, een sterken bocht; een klein medaillon van takken omsloot naar dien kant een deel van haar bruisenden loop en tegelijk een menschenarbeid, waar zij ook weder dienst moest doen. Een groot vierkant gebouw, een eenvoudige kolossus van steen, om welken een tal van vensters als een paarlsnoer was gewonden, stond daar aan den oever. Dit was de spinnerij van den handelsraad. Ook hij was een rijk man en gaf aan honderden arbei-

ders werk in overvloed, maar dat maakte hem in zekere mate afhankelijk van den molenaar. De molen, eeuwen geleden door de eigenaars van het voormalige kasteel gebouwd, bezat allerlei ongeloofelijke rechten en privilegiën, die nog heden ten dage een uitgestrekt gedeelte van de beek beheerschten en het den bewoners van den oever lastig genoeg maakten. De molenaar stond met zijn grooten, breeden voet op al de rechten en liet de tanden zien aan iedereen, die het waagde er maar even met den vinger aan te roeren. Eerst slechts pachter, had hij langzamerhand de vangarmen van zijn vermogen al verder en verder uitgestrekt, totdat hij niet alleen eigenaar van den molen was geworden, maar ook van het riddermatig goed, waarop deze was gebouwd. Dat had hij tot stand weten te brengen, even voor het huwelijk zijner dochter, zijn eenig kind, met den aanzienlijken bankier Mangold. Voor hem hadden alleen het woud en de landerijen waarde en beteekenis; de prachtige villa in het midden van een bevallig park gelegen, was hem altijd tot ergernis geweest, maar hij had dit »kostbare speelgoed" in stand gehouden, want hij zou daar voortaan zijne dochter als vrouw des huizes zien zitten, daar op dezelfde plek, waar de vroegere bewoners, met onverdragelijke volharding, altijd vergeten hadden hem te groeten, als hij voorbijging. Nu was de handelsraad huurder van de villa, hij had er dus alle belang bij op goeden voet te staan, zoo met den eigenaar der beek als met den eigenaar van zijne woning, en zoo kwam het dat de handelsraad als gehoorzame zoon tegenover den knorrigen molenaar stond.

Het torenuurwerk van het fabriekgebouw deed vier slagen hooren en door de hooge ramen van het kantoor zag men opeens de heldere flikkering van het aangestoken gas; het werd vroeg donker, een vochtige mist, die gewoonlijk de voorbode is van sneeuw, maakte langzamerhand de lucht al dikker en dichter, zoodat de rook uit de schoorsteenen in de stad zich bijna langs den grond voortbewoog, terwijl het leien dak der spinnerij, de drempels voor de deuren en de steenen paden den glibberigen glans vertoonden van altijd door toenemende vochtigheid. De duiven, die nog met opgeruide vederen op de takken waren blijven zitten, verlieten de kastanjeboomen en zochten het warme, droogе hok. Huive-

rend zag de handelsraad in de kamer rond. Ze kwam hem bijna behagelijk en aantrekkelijk voor, ofschoon hij er anders altijd iets stuitends vond in die eetlucht, die het vertrek nooit verliet, in die verschoten en versleten tapijten, in de leelijke, smaakelooze prenten langs den wand. Maar juffer Suze had een nieuwen voorraad hout op den haard gelegd, de ouderwetsche sofa stond met de dik gevulde kussens zoo warm en uitlokkend op hare plaats bij de deur; op het blankgeschuurde slot van de deur, die naar de alkoof leidde, speelde nog het avondlicht — ha, achter die deur stond de brandkast — zou hij den sleutel er wel uit hebben genomen?

Kort voor de operatie had de molenaar zijn testament gemaakt; dokter Bruck en de handelsraad hadden den notaris met de getuigen nog op de trap ontmoet. Scheen hij voor het uitwendige zeer kalm en bedaard, in het binnenste van den patiënt moest het tòch nog al gestormd hebben; in elk geval was hij, bij het wegbergen der verschillende documenten, met al te zenuwachtigen haast te werk gegaan, want één papier was op de tafel blijven liggen. Een oogenblik, vóór het gevaarlijke werk zou beginnen, had hij die nalatigheid opgemerkt en den handelsraad gevraagd, het voor hem in de kast te sluiten. Uit de alkoof voerde eene tweede deur naar eene voorkamer en in den molen kwam allerlei slag van volk; ontsteld ging de handelsraad het kleine vertrek binnen, hij was onvergefelijk lichtzinnig geweest — de deur van de brandkast stond open — als de oude man dat eens had gezien, hij, die zijn schat als een draak bewaarde! Daar kon niemand in de alkoof zijn geweest, zoo trachtte de handelsraad zich zelve gerust te stellen, het minste gerucht moest hij hebben gehoord, maar toch wilde hij zien of alles in orde was.

Zoo zacht mogelijk opende hij de ijzeren deur; oogenschijnlijk lag alles onaangeroerd; daar waren de geldzakken, het zilveren voetstuk, waar de molenaar zich op had verheven, daar naast de hoopen bankpapier en de stapeltjes goudgeld. De bewonderende en verbaasde blik van den onderzoeker vloog haastig over het geschrift, dat hij, in gemakkelijk te verklaren haast, in een der keurig geordende vakjes had geworpen en dat de lijst behelsde van al de bezittingen. Welke verbazende sommen stonden daar in schitterende orde naast elkander. Met voorzichtige hand schoof hij het papier weêr op de andere documenten, toen hij, door de aanraking van zijn mouw. een

stapeltje goudgeld omver stiet; ratelend en kletterend rolden eenige goudstukken over den grond. Wat klonk dat akelig! Vreemd geld was het, dat hij had aangeraakt. Schrik en onwillekeurige, maar onschuldige verlegenheid joegen hem het bloed naar het gelaat, en haastig bukte hij zich, om het gevallene weder op te rapen. Op dat oogenblik boog zich een log lichaam over hem heen en dikke, korte vingers omknelden zijn hals.

»Schelm! Dief! Ik ben immers nog niet dood! siste de molenaar met een akeligen klank in de vreemde stem. Daar volgde eene korte worsteling; de slanke, jeugdige man had al zijne kracht en vlugheid noodig, om den ouden man van zich af te schudden. Als een roofdier klemde deze zich aan zijn prooi, en zijne vingers sloten zich zoo vast en stevig om den hals van den handelsraad, dat dezen het bloed uit de oogen dreigde te springen, terwijl er gloeiende vonken voor heen en weêr dansten — één wanhopende ruk, één krachtige greep en de jonge man stond vrij en hoog opgericht in de kleine kamer, terwijl de molenaar achterover tegen den muur tuimelde.

»Zijt gij dol, papa!" vroeg de handelsraad nog hijgende naar den adem. »Welke verschrikkelijke en lage gemeenheid —" maar op eens zweeg hij stil. Het verband onder het bleeke gezicht van den molenaar aangelegd, werd rood gekleurd en met ontzettende snelheid verspreidde zich die kleur om den geheelen hals, zoodat het bloed zich op het bonte beddejak begon te vertoonen — dat was de bloeding, die tot elken prijs voorkomen moest worden.

De handelsraad voelde, dat zijn tanden op elkander klapperden, alsof hij door een heftige koorts werd aangetast. Was die ramp zijn schuld? »Neen, neen!" fluisterde hij zich zelve in en poogde den ouden man op te richten, ten einde hem weêr op het bed te helpen; maar de grijsaard stiet hem woest van zich af en wees zwijgend naar de goudstukken op den grond; een voor een moesten zij worden opgenomen en weêr op hun plaats gelegd; de molenaar had geen denkbeeld van het gevaar, dat hem dreigde, of hij vergat dit in den angst over zijn geld. Eerst, nadat de handelsraad alles in orde had gebracht, de kast gesloten en den sleutel den molenaar in

de hand gegeven, ging deze wankelend naar de ziekekamer terug en viel achterover op zijn bed. Toen op het herhaalde roepen van den handelsraad eindelijk twee knechts uit den molen en juffer Suze voor den dag kwamen, lag de molenaar achterover met het hoofd op het kussen en staarde met starre, glazige oogen op het bloed, dat in hoe langer hoe breeder stroom zich over zijn borst scheen uit te gieten.

De knechten vlogen naar de stad, om den dokter te halen, terwijl de huishoudster schoon linnen en water binnen bracht— alles vergeefsche moeite! Het hielp niets, dat de handelsraad koude, natte doeken tegen de wond drukte, om het bloed te stelpen, dat ging niet meer en het liet zich niet tegenhouden. Daar schoot geen twijfel over, de slagader was gesprongen. Wat was daar de oorzaak van? Was de waanzinnige drift van den ouden man alleen de schuld, of — en het was of zijn hart ophield te kloppen — of had hij toen hij den molenaar van zich afwierp hem bij den hals gegrepen, had hij de wond opengerukt, had hij die tot een doodelijke wond gemaakt? Het was onmogelijk zich dit duidelijk te herinneren. Hoe kan iemand weten, of hij den schouder of den hals aangrijpt van een verraderlijken aanvaller, die zoo geweldig knijpt en vasthoudt, dat de keel dreigt te stikken en vurige raderen voor de oogen rondwentelen! Maar waarom zich al die akelige denkbeelden voor den geest gehaald? Was de sprong uit het bed, was anders de razende woede van den zieken man niet op zich zelve voldoende, om eene verbloeding te doen ontstaan, die, naar den arts had gezegd, door de minste beweging veroorzaakt worden kon? Neen, zijn geweten was gerust; hij had zich niets te verwijten, ook niet, ten aanzien van de eigenlijke oorzaak der geheele ontzettende geschiedenis. Alleen zorg voor den eigendom, voor het geld van den ouden man, had hem aangespoord, naar de brandkast te gaan zien; er was, dat wist hij zeker, zelfs geen oogenblik de wensch bij hem opgekomen, eigenaar van al die schatten te zijn. Wat kon hij doen tegen de lage verdenking van den grijzen woekeraar, die in iedereen, ook in den edelsten en meest geachten man, gemeene en hebzuchtige drijfveêren veronderstelde! En zijn angst, zijne ontsteltenis maakten plaats voor toorn en woede. Dat was dan nu het loon voor zijne vriendelijke hulpvaardigheid, voor die beleefde voorkomendheid,

die iedereen in hem roemde en prees; door die deugden alleen was hij, en het was waarlijk niet de eerste maal, in onaangenaamheden gewikkeld en in een toestand gebracht, die zich donker voor zijn geest voordeden. Was hij maar t'huis gebleven t'huis, in de gezellige kamer met zijne vrienden aan de speeltafel, onder het genot van een fijne sigaar! Zijn kwade geest moest hem zeker opgewekt hebben, voor ziekenoppasser te gaan spelen! Die booze geest had hem hier in eene zee van akeligheid geworpen! En zijne handen trokken zich onwillekeurig terug van het walgelijk werk, waarmee zij bezig waren en dat hem met het bloed bevlekte van den man, die hem zoo op het oogenblik bijna had gewurgd.

Wat ging de tijd langzaam, ondragelijk langzaam voorbij! De molenaar scheen het gevaarlijke, het dreigende van den toestand te gaan begrijpen; hij verroerde zich niet en staarde in angstige spanning naar de deur, als men beweging daar buiten vernam; hij hoopte, dat de arts hem zou kunnen redred, en toch zag de handelsraad sidderend, hoe het gelaat van den molenaar veranderde, akelig veranderde, hoe de eigenaardige doodskleur zich al duidelijker en duidelijker vertoonde.

Juffer Suze had een lamp binnengebracht; gedurig liep zij naar de deur, om te zien, of dokter Bruck ook kwam, en nu stond zij aan het hoofdeneind van het bed en sidderde van schrik, toen het lamplicht haar het treurig schouwspel duidelijk deed aanschouwen. De oogen van den molenaar gingen langzaam dicht, de sleutel van de brandkast dien hij nog altijd vast had gehouden, gleed uit zijne hand op de deken en hij viel in onmacht. Onwillekeurig stak de handelsraad de handen uit, om den sleutel op te nemen en weg te leggen, maar op het oogenblik, dat zijne vingers er aan raakten, kwam op eens de gedachte op in zijn ziel, en zij trof hem met pijnlijke aandoening, welke verklaring de wereld wel van dit noodlottige geval zou willen geven. Hij kende haar maar al te goed, die sluipende, gluiperige, fluisterende lasterzucht. In zijne salons had zij zich zelfs vertoond, en het sterke geslacht aan de speeltafel schiep er, met zijn dubbelzinnig handgebaar en hatelijk glimlachen, even groot vermaak in, als de leden van het zwakkere geslacht, die om de theetafel een praatje hielden. En als er

nu maar een was, die, onder bedenkelijk hoofdschudden, de vraag opperde: »Maar wat had de handelsraad met de brandkast van den molenaar uit te staan?" dan was dit genoeg, om het bloed naar de wangen te jagen. Maar daar was meer! Hij had benijders en vijanden in overvloed, evenals iedereen, wien het lot vriendelijk toelacht. Morgen, dat wist hij, dan zou in de stad de een aan den ander weten te vertellen, dat de operatie goed was gelukt, maar dat er later verbloeding was ontstaan, wijl de patiënt driftig was geworden, omdat de handelsraad, die bij hem waken zou, naar de brandkast was gegaan en die had geopend. En daar rustte opeens een smet op zijn eervollen naam, een smet, die zelfs door geene rechterlijke uitspraak uit viel te wisschen. Waar waren de getuigen, die in zijn voordeel konden spreken? Was het zijn tot hiertoe onbevlekte naam? Hij glimlachte bitter, terwijl hij het zweet van zijn voorhoofd veegde. Niemand wist beter dan hij, dat de wereld met weinige dingen spoediger in orde is, dan met het geloof, dat eerlijkheid en rechtschapenheid eigenlijk maar vertooning zijn geweest, zoodra de schijn zich tegen haar verklaart. Hij boog zich over den bewusteloozen man, wiens voorhoofd en slapen door Juffer Suze met azijn werden gewasschen, en zag hem, met geheel veranderden blik, in het vaal bleek gelaat. Kreeg die man de kracht niet weder terug, om de geheele geschiedenis te kunnen vertellen, dan werd het geheim met hem begraven — wie zou het ooit gewaarworden?

Eindelijk sloegen de honden buiten aan, snelle schreden klonken door de gang en kwamen de trap op. Als versteend bleef dokter Bruck een oogenblik op den drempel staan, toen legde hij zwijgend zijn hoed op de tafel en ging naar het bed. Wat was alles stil bij de komst van den man, die, zoo het scheen, de beslissing in zijne handen had! Stil, ademloos stil, als om de uitspraak te hooren over leven en dood.

»Als hij maar weder bijkomt, dokter!" fluisterde eindelijk de huishoudster.

»Daar is niet veel kans op," antwoordde de arts even opziende, terwijl zijn eigen gelaat schier even bleek geworden was, als dat van den stervende. »Wees bedaard," beval hij, op ernstigen toon, toen Juffer Suze in een luid geschrei begon uit te barsten. »Vertel mij liever eens, waarom de zieke

zijn bed heeft verlaten!" Hij had de lamp opgenomen en lichtte langs den grond, waar hier en daar bloeddroppels op te zien waren.

»Dat bloed komt uit de doeken, die er doornat van zijn geworden," zei de handelsraad op bedaarden toon, terwijl de huishoudster verzekerde, dat de molenaar, toen zij weêr in de kamer kwam, in dezelfde houding op zijn bed lag, als toen zij het vertrek had verlaten, juist, zooals door den dokter was bevolen.

De arts schudde het hoofd. »Die bloeding is niet van zelf gekomen, daar moet iets zijn gebeurd, en wel iets heftigs, iets verschrikkelijks, waardoor zij kan ontstaan zijn."

»Ik durf u verzekeren, dat dit niet het geval is," antwoordde de handelsraad, terwijl hij de oogen vast op die van den dokter geslagen hield. »En in elk geval, wat beduidt die inquisitoriale blik? Ik zie niet in, waarom ik het u niet zou durven vertellen, als de zieke, in een aanval van koorts, van zijn bed gesprongen was!" Hij bleef op den gevaarlijken weg, dien hij eenmaal ingeslagen had, maar toch was het hem, of de keel hem bij die woorden dichtgeknepen werd. Om zijne uitwendige eer te redden offerde hij het inwendige eergevoel op — hij loochende, hij ontkende met een stalen voorhoofd! Maar hij had immers ook geen schuld. Zijn leven was immers juist het meest bedreigd geworden. Er bestond geene enkele reden, die hem noopte of drong, om de ware toedracht der zaak aan den dokter mee te deelen.

Zwijgend wendde de arts zich van hem af. Wel sloeg, terwijl men met hem bezig was, de molenaar nog even de oogen op, maar er lag iets stijfs, iets wezenloos in zijn blik, en toen hij eene poging deed om te spreken, stokten hem de woorden in de keel.

Weinige uren later verliet de handelsraad Römer den molen op het kasteel — alles was voorbij. Breede papierstrepen waren aan de sterfkamer en de alkoof aangebracht, want aanstonds na het sterven van den molenaar had de handelsraad, als man, die naar plicht en geweten handelde, er voor gezorgd, dat alles gerechtelijk verzegeld werd.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Hij ging het park door naar zijn huis. De lichten van den molen, die nog een eind weegs zijn pad verhelderden, verdwenen langzamerhand. Hij was met zich zelve alleen, en het was niet door den scherpen wind, die hem in het gezicht woei, het was niet door de sneeuw, die in enkele vlokken om hem heen dwarrelde, als sombere, stille nachtvogels doen, maar door de gedachten, die zijn geest vervulden, door de herinnering aan het akelige schouwspel, dat hij uren achtereen voor zijne oogen had gehad, dat een kille huivering hem over de leden werd gejaagd. Langs datzelfde pad, welks kiezelsteenen hem nu, bij de aanraking van zijn voet, een wangeluid deden hooren, was hij heden middag gewandeld, zorgeloos was hij opgestaan na een goeden maaltijd, zijn gezegend gesternte had hij overal voor zich gezien, en nu — weinige uren later had het er voor hem al den schijn van, of hij de schuld droeg van den dood van een zijner medemenschen, hij, de handelsraad Römer, die zoo fijn en gevoelig van zenuwen was, dat hij zelfs geen dier kwaad kon doen! Ha, dat was de nijd der goden, die geen gelukkig menschenlot kunnen uitstaan, die voor den voet van den gelukkige allerlei steenen des aanstoots werpen, en die nu bezig was hem een angel in het gemoed te drukken, die zijn helder, vroolijk leven voor altijd zou bederven en verduisteren — neen, volstrekt en zeker neen! Hij had zich slechts één ding te verwijten, hij had gezwegen, maar wie had hij daardoor benadeeld? Tot wiens schade was dat geweest? Er was niemand op Gods wijden aardbodem, die dat beweren kon! Dus uit — de zaak was voorbij en de zorg overbodig. Hij ging de breede lindenlaan in, waardoor men de villa naderde. Helder en licht verschenen ramen in venster en deuren voor zijn oog. Daar wenkte hem het blijde, het genotvolle, het heerlijke leven en riep hem op, uit het akelig duister, waar zijn geest zich in had verdiept. 't Was, of hij vrijer ademen kon; hij wierp de sombere denkbeelden van zich af, en liet ze verdwijnen en vergaan, als het water van den molen, dat in de verte ruischte en bruiste, maar welks geluid langzamerhand geheel verstierf.

In den salon ginds was, aan de thee- en speeltafel van de weduwe van den president Urach, een talrijk gezelschap

bijeen. De lage ramen en het dunne ijzerwerk van het balkon maakten, dat men van buiten de heldere ruimte geheel kon overzien. De fraaie schilderijen aan den wand, de zware, donkerblauwe gordijnen voor de deuren, de goudbronzen hanglamp, door de glinsterend witte gasvlammen in smaakvolle ballons als door een heldere paarlsnoer omgeven, gaven een tooverachtig aanzien aan het levendig en smaakvol geheel. Een felle windvlaag joeg door de boomen en strooide sneeuwvlokken en dorre bladeren op het balkon, maar de voorname rust achter de dikke glasruiten liet zich door dat dolle gewoel niet aan het wankelen brengen, zelfs de fijne en dunne neteldoeksche gordijn kwam er niet door in beweging, alleen de vlam aan den grooten haard vertoonde voor een oogenblik een helderder, vuriger gloed.

En de man daar buiten, die al meer en meer zijn pas versnelde, zag met een soort van inwendig sidderend welbehagen op het verzamelde gezelschap. Niet omdat zijn oog werd aangetrokken door liefelijke en bevallige vrouwengestalten in al den rijkdom en den bloei eener heerlijke jeugd! Och neen, wie daar binnen zaten hadden den matronenleeftijd bereikt, althans de meesten, en de kale schedels der heeren in den salon hadden ook van andere dingen te spreken, als van luchthartige, vroolijke jeugd. Maar welke namen waren daar bijeen! Officieren van hoogen rang, hofdames op pensioen, hooge ambtenaren bij de ministeriën, zij zaten allen aan zijne speeltafels of rustten met den ouden, stijven rug in de zachte leuning der fluweelen stoelen aan zijnen haard. De oude, trotsche geneeskundige raad von Bär was er ook. Als hij een kaart uitspeelde dan flonkerden en flikkerden zijne vingers van den glans van juweelen en diamanten, altemaal geschenken van vorstelijke personen. En al die lieden waren in zijn huis, in het huis van den handelsraad Römer, de parelende wijn in de kristallen glazen was uit zijn kelder, de frissche aardbeien, die juist werden rondgediend, waren door hem betaald. Mevrouw de weduwe van den president Urach was de grootmoeder zijner overledene vrouw, die met onbeperkte volmacht over zijne kas beschikte en de honneurs waarnam in zijn huis.

De handelsraad liep den westkant zijner woning om. Hier waren op de eerste verdieping slechts twee vensters verlicht;

dicht bij het eene brandde een hanglamp, die den hellen gloed der roode gordijnen zoo ver naar buiten wierp, dat zich over het blanke lijf der steenen nimf op den rand van het kleine bosch een rooskleurige tint vertoonde. De handelsraad schudde het hoofd, hij ging naar binnen, reikte aan een bediende, die hem in de gang ontving, zijn overjas en trad het vertrek in, waar het licht achter de roode gordijnen brandde. De geheele kamer was rood, gordijnen, meubelen, zelfs het kleed, dat over den vloer lag, alles vertoonde dezelfde donkere purperkleur. Onder de hanglamp stond een schrijftafel, een meubel van vreemden vorm, zwart chineesch verlakt, met vergulde lijsten en arabesken. In den volsten zin van het woord had men hier een werktafel voor zich; opengeslagene boeken, vellen papier en couranten lagen er op uitgespreid. Daar naast zag men een dik handschrift met pennen en potlooden er over heen geworpen, en op een zilveren schenkblad stond een groot glas, voor de helft nog met zwaren, rooden wijn gevuld. Het was een vertrek, waar geen bloem bloeien, geen vogel zingen kon. Op zwart marmeren voetstukken in de vier hoeken geplaatst, stonden levensgroote beelden uit dezelfden steen vervaardigd, de gelaatstrekken waren door die donkere kleur nog ernstiger en strenger dan anders; langs den eenen muur was een boekenkast geplaatst, die in kleur en versiering bij de schrijftafel voegde en eene aanzienlijke bibliotheek bevatte, fraai gebonden boeken uit den jongsten tijd, maar ook folianten in perkamenten banden en geheele stapels brochuren. Het had er haast den schijn van, of de donkerroode kleur gekozen was, opdat de ernst van het geheel door niets mocht worden verstoord.

Toen de handelsraad binnen kwam bleef de dame, die het vertrek op en neêr liep, midden in de kamer staan. Onwillekeurig zou men gedacht hebben, dat zij zoo op het oogenblik met sneeuw bedekt van buiten was gekomen, zoo helder wit stond zij daar tusschen hare roode omgeving. Het was moeielijk te zeggen, of die breede plooien van het kasimiren kleed alleen uit gemakzucht zoo ruim en luchtig nedervielen langs heupen en gestalte, dan of dit zonderlinge toilet de vrucht was van zorgvuldig overleg — in elk geval stond daar tegen den donkeren achtergrond eene vrouw edel in vorm van elke lijn en helder wit als eene Iphigenia. Zij was, al

had zij ook de eerste jaren der jeugd achter zich, zeer schoon. Een fijn romeinsch profiel paarde zich aan teedere, jeugdig veerkrachtige ledematen; alleen het blonde haar miste de weelde van den overvloed, het was kort afgesneden en hing in korte, dunne lokken om hoofd en hals, het geheele voorhoofd in zijn edelen vorm vrijlatend. Dit was Flora Mangold, de schoonzuster van den handelsraad Römer, de tweelingzuster zijner overledene vrouw. Zij hield de armen over de borst gekruist en zag haren zwager aan met duidelijke blijken van inwendige onrust en spanning.

»Zoo, Flora, zijt gij niet naar boven gegaan?" vroeg hij, met de hand wijzende in de richting van den salon.

»Wat denkt gij dan? Zou ik bij grootmama's theepraatjes gaan zitten tusschen het kousenbreien en mutsjeshaken voor arme kinderen, en onder het genot van het oude-vrouwen gebabbel?" antwoordde zij scherp en korzelig.

»Daar zijn ook heeren, Floortje!"'

»Alsof die de kunst van de lasterpraat niet nog beter verstonden met al hun ridderorders en epauletten!"

Hij lachte. »Gij zijt niet in uw humeur, mijn beste," zei hij, terwijl hij zijne slanke gestalte in een gemakkelijken stoel vlijde.

Maar zij schudde plotseling heftig het schoone hoofd en drukte de samengeknepen handen tegen de borst. »Maurits," vroeg zij angstig, en als kostte haar die vraag een pijnlijke overwinning op zich zelve, »Maurits, zeg mij de waarheid — is de molenaar gestorven onder het mes van Bruck?"

Hij sprong onwillekeurig op. »Wat een vraag! Waarachtig, voor u, vrouwen, is een ongeluk maar zelden erg genoeg —"

»Maurits, ik bid u," viel zij hem in de rede, terwijl zij fier het hoofd naar boven hief.

»Nu ja, met allen eerbied voor uwe uitstekende gaven en uw buitengewoon verstand, zijt gij toch niet even als de anderen?" Hij ging met haastigen tred de kamer op en neêr, want die plotselinge herinnering aan 't geen straks gebeurd was trof hem geweldig. Onder het mes van Bruck gestorven!" herhaalde hij met een trillende stem, »ik zeg u, de operatie had plaats gehad om twee uur en nu nauwelijks twee uren geleden is de molenaar gestorven. Overigens kan

ik mij niet begrijpen, dat *gij* juist den moed hebt, zulk een vermoeden zoo kortaf, zoo stout, zoo meedoogenloos, zou ik haast zeggen, uit te spreken."

»Juist ik!" zei ze met nadruk en zette den kleinen voet met zekere drift op het zachte tapijt. »Juist *ik!* Ik kan niet verdragen, dat iets dood gezwegen wordt — dat behoordet gij althans te weten. Ik ben te trotsch, te weinig meegaande, om de schuld van een ander te weten en dan te verbergen, laat die ander wezen, wie hij wil! Denk niet, dat ik daaronder niet lijd. Er gaat mij een zwaard door de ziel; maar gij hebt het woord »meedoogenloos" gebruikt, en onaangenamer, onjuister kondt gij u wel niet uitdrukken. Medelijden hebben met de knoeierij in de wetenschap, dat is ongerijmd, dat is onmogelijk. Gij weet toch, dunkt mij, even goed als ik, dat de naam van Bruck als arts al geducht geleden heeft door die glad mislukte kuur bij gravin Wallendorf?"

»Ja, die goede vrouw heeft hare groote liefde voor ganzenpastij en champagne niet willen opofferen."

»Dat zegt Bruck, maar de familie spreekt er geheel anders over." Zij hield de hand tegen hare slapen, als dreigde haar hoofd te breken. »Toen het bericht kwam, Maurits, van het ongeluk op den molen, toen ben ik wanhopend naar buiten geijld en heb daar lang heen en weêr geloopen. Overal, in alle standen en kringen, was de oude Sommer bekend en iedereen stelde belang in den uitslag der operatie. Laat het waar zijn, zoo als gij zegt, dat hij niet onmiddellijk onder Brucks handen gestorven is; wie er verstand van heeft zal met alle recht beweren, dat de krachtige ijzeren natuur van den molenaar zijn strijd slechts wat langer heeft gemaakt, dan die duren zou bij ieder ander. Wilt gij als leek dat beter weten? Kom er maar rond voor uit, dat gij er ook zoo over denkt! Men kan het immers wel zien aan de doodelijke bleekheid van uw gelaat."

Op dat oogenblik ging er eene zijdeur open en vertoonde zich de weduwe van den president Urach op den drempel. Trots hare zeventig jaren kon men van haar zeggen, dat zij schier zwevende het vertrek binnen kwam; trots hare zeventig jaren was zij eene wonder jeugdige grootmama. Zij versmaadde zelfs de voor de ouden van dagen zoo weldadig verwarmende mantille; een wit kanten doek op den rug vastgemaakt om-

sloot het bovenlijf en van onder een rijk gegarneerd bovenkleed kwam de lange paarlgrijze sleep voor den dag. Over haar grijsachtig, hier en daar nog het oorspronkelijk blond vertoonend, haar was, op haast sluierachtige wijs, een tullen blonde verspreid, wier lange einden hals en kin, die onverbiddelijke verraders van den bejaarden leeftijd, schier geheel bedekten.

Zij kwam niet alleen. Naast haar sloop een zonderling schepsel de kamer in, een kleine, ineengedrongen gestalte, wel niet bepaald ongeëvenredigd in haren bouw, maar toch bijzonder klein en buitengewoon mager. En op dien kleinen, mageren romp zat het sterk ontwikkeld hoofd eener jonge dame van omstreeks vierentwintig jaren. De drie vrouwengezichten vertoonden een en denzelfden familietrek en dadelijk bespeurde men gelijkenis tusschen de grootmoeder en de kleindochters; het edele, regelmatige profiel was bij de jongste alleen iets meer langwerpig en de kin kwam breeder en krachtiger voor den dag. Zij zag er ziekelijk uit en hare lippen waren blauwachtig wit. Door het blonde haar had zij een vuurrood fluweelen lint gevlochten, terwijl zij geheel in een smaakvol toilet gekleed was. Alleen was het wel eenigszins vreemd, dat zij op de plaats, waar de dames anders de nette tasch hangen, een gevlochten korfje droeg, met blauw atlas gevoerd en een kanarievogel er in.

»Neen, Henriette!" riep Flora driftig, toen het vogeltje zijn nest verliet en als een pijl door het vertrek vloog. »Dat wil ik volstrekt niet hebben. Gij kunt uwe menagerie buiten mijne kamer laten."

»Ik bid u, Flora, Hans heeft noch olifantstanden, noch hoorns op zijn kopje; hij doet wezenlijk geen kwaad," antwoordde de kleine dame op zachtmoedigen toon. »Kom, Hansje, kom," lokte zij het vogeltje, dat boven op de kast was gaan zitten. Dadelijk vloog het naar haar toe en zette zich op haren hem toegestoken wijsvinger.

Flora keerde zich om en haalde de schouders op. »Ik begrijp u en de anderen daar volstrekt niet, grootmama," zei ze scherp. »Hoe kunt gij die kinderachtigheden van Henriet verdragen, zij zal nog heele duiven- en kraaiennesten in uw salon brengen."

»Wel zeker, en waarom niet, Flora?" zei de kleine lachende en vertoonde daarbij te gelijk een rij fijne, hagelwitte tanden. »De goede lieden moeten het immers ook wel verdragen,

dat gij met een pen achter het oor loopt en altijd zakken vol geleerdheid achter u aansleept —"

»Henriette!" riep de oude dame streng. Er lag iets zeer hoofsch in al de bewegingen dier dame, en in de manier, waarop zij den handelsraad de hand reikte, was vriendelijke hartelijkheid niet te miskennen, maar daarnevens bespeurde men toch onwillekeurig iets, wat van nederbuiging sprak.

»Wij hoorden daarboven, dat gij eindelijk t'huis waart gekomen, Maurits. Moeten wij nog lang op u wachten?" vroeg zij met vriendelijke, weeke vrouwenstem.

Tien minuten geleden had hij het bepaalde plan zijn rok aan te trekken en naar den salon te gaan — nu antwoordde hij langzaam en aarzelend: »Lieve grootmama, ik wilde u laten vragen, om mij voor van daag te verontschuldigen — die geschiedenis op den molen —"

»Nu ja, die geschiedenis is treurig genoeg, maar daarom behoeven *wij* er niet onder te lijden! Ik weet niet wat ik aan onze vrienden zeggen zal."

»Maar zij zullen toch wel niet zoo traag van begrip zijn, die goede vrienden, om niet te begrijpen, dat de grootvader van Kathe gestorven is," riep Henriette, terwijl zij het hoofd even achterover boog; zij stond voor de boekenkast en scheen bezig te zijn met de titels te lezen.

»Henriette, ik verzoek vriendelijk, van uwe wijsneuzige opmerkingen verschoond te blijven," zei mevrouw Urach. »Mijnentwege moogt gij dat vuurroode lint wel uit uw haar doen, want Kathe is uw halve zuster, maar Maurits en ik zijn volstrekt niet van de familie; officieel hebben wij met het geheele geval niets uit te staan, al kunnen wij er bedroefd over zijn. Ik zou daarenboven niet graag willen, dat de zaak aan de groote klok werd gehangen. Al ware het alleen om Bruck. Hoe minder er over gesproken wordt, hoe beter het is."

»Maar mijn hemel! Zijt gij hier dan allen even onbillijk en onrechtvaardig tegen den dokter," riep de handelsraad op wanhopenden toon. »Daar valt niets, volstrekt niets op hem te zeggen, hij heeft alles gedaan, wat kunst en wetenschap vermochten."

»Mijn waarde Maurits, spreek daar eens over met mijn ouden vriend, den geneeskundigen raad von Bär," viel de oude dame hem in de rede en klopte hem daarbij vertrou-

welijk op den schouder, terwijl zij met de oogen een beteekenisvollen wenk maakte naar Flora, die bij de schrijftafel stond.

»O, praat gerust door, grootmama! Denkt gij, dat ik zoo blind of onnoozel ben, om mij zelve ook niet te vertellen, wat Bär beweert?" riep het schoone meisje met een toon van bitterheid in de stem, en met onwillekeurig sidderende lippen. »Daarenboven heeft Bruck zijn eigen oordeel al uitgesproken, want hij heeft het nog niet gewaagd, mij heden avond onder de oogen te komen."

Henriette had met den rug naar de anderen toe gestaan, doch nu keerde zij zich om. Een oogenblik kleurde een hooge blos haar bleek gelaat, een oogenblik ook maar! Het meisje had een wonderbaar schoon en diep oog, een oog vol hartstochtelijken gloed, en dat oog vestigde zich nu met een mengeling van angstigen schrik en gloeienden haat als een vurige ster op Flora.

»Hij zal zich tegen die verdenking wel verdedigen — hij komt nog," zei de handelsraad blijkbaar veel bedaarder dan straks. »Hij zelf zal u wel vertellen, hoe hij den geheelen dag door als het ware voortgejaagd is geworden. Gij weet immers wel, dat hij vele gevaarlijke patiënten in de stad heeft, en daaronder het arme, kleine dochtertje van den heer Lenz, dat van nacht waarschijnlijk nog zal sterven."

De jonge dame deed een zacht, maar bitter lachje hooren. »Zal het sterven? Heusch, Maurits? .... Nu, kijk, Bär was hier even bij mij, eer hij naar grootmama ging: hij sprak ook over het kind, dat hij gisteren had gezien en zei, dat het een heel gewoon, volstrekt niet gevaarlijk geval was, maar.... hij was bang, dat Bruck de zaak verkeerd behandelde. Bär is een autoriteit —"

»Ja, een autoriteit vol gal en nijd!" riep Henriette met bevende stem. Zij was den handelsraad genaderd en legde hem de hand op den schouder. »Doe toch geene moeite, Maurits, om Flora te bekeeren, gij ziet immers wel, dat zij haren minnaar met geweld schuldig wil vinden."

»Ik *willen?*... Boosaardig ding! Ik had er de helft van mijn vermogen dadelijk voor over, als ik nog over hem denken kon als in de eerste dagen mijner verloving, toen ik zoo trotsch en zoo vertrouwend te gelijk tot Bruck kon opzien," riep Flora hartstochtelijk uit. »Maar sinds den dood van

gravin Wallendorf draag ik de kiemen van twijfel, van wantrouwen stilzwijgend in mij om — en thans twijfel ik niet meer, ik ben overtuigd! De zwakheid van de vrouw, die beminnen kan, zonder er naar te vragen, of de man hare liefde verdient, ken ik niet... Ik ben eerzuchtig, ik gloei zelfs van eerzucht, dat weet ieder, die mij kent. Zonder dat gevoel zou ik mij met den grooten hoop van lafaards en suffers, die mijn geslacht in overvloed vertoont, op het breede pad der alledaagschheid gemakkelijk bewegen — God beware er mij voor! Ik heb het nooit kunnen begrijpen, hoe een verstandige, een denkende vrouw aan de zijde van een onbeteekenenden man kon leven — ik zou mij schamen voor iederen mensch, dien ik ontmoette."

»Och, zoudt gij zoo schaamachtig zijn? Kom, wat ge zegt! Daar behoort zeker ook meer moed toe, dan om voor een gehoor van dartele, vroolijke studenten op te treden, om eene lezing te houden over aesthetiek en dergelijke dingen," riep Henriette, nu werkelijk met een boosaardigen lach.

Flora zag hare kleine zuster met innige verachting aan. »Een kleine slang mag gerust haar gesis laten hooren! Wat kunt gij oordeelen over een ideaal," antwoordde zij, terwijl zij de schouders optrok. »Intusschen daarin hebt gij gelijk, als gij denkt, dat mijn plaats eer is op een katheder, dan aan de zij van een man, die een stumpert in zijn vak toont te zijn — zulke ketenen kan *ik* niet dragen!"

»Dat is uw zaak, kind," zei mevrouw Urach kalm, terwijl de handelsraad als van schrik ineenkromp. »Gij zult u wel herinneren, dat niemand er bij u op aan heeft gedrongen, dat niemand u heeft pogen te overreden, om u door die keten te laten binden!"

»Dat weet ik zeer goed, grootmama; ik weet ook, dat het u veel aangenamer zou zijn geweest, als ik den kamerheer von Stetten, die evenzeer lijdt onder gebrek aan geld als aan verstand, mijne hand had willen geven. Daarenboven kom ik er graag voor uit, dat ik mij aan niemands invloed of leiding kan onderwerpen, wijl ik zelf best weet, wat mij goed is."

»Dat zal dan ook altijd aan u worden overgelaten," antde oude dame koel en fier. »Eén ding moet ik u echter in bedenking geven: gij zult in mij eene tegenstandster vinden, die nog al iets te beteekenen heeft, als door uwe schuld de

zaak nuttelooze en ergerlijke opspraak wekt. Gij kent mij, hoop ik, op dat punt. Ik ben veeleer in staat een geheime smart te dragen, dan een openlijk schandaal. Terwijl ik hier met u samen woon en het bestuur van het huis op mij heb genomen, verlang ik, eisch ik een onvoorwaardelijken eerbied voor mijne positie en voor mijn naam. Ik duld niet, dat men in onzen gezelschapskring over ons mompelt en fluistert en lacht."

Snel keerde de handelsraad zich om. Hij trad naar het eene venster, waarvoor het gordijn niet dicht was gehaald, en staarde in den donkeren nacht. De wind, die hoe langer hoe heviger werd, joeg razend langs de glazen, en in de door den rooden gloed flauw verlichte ruimte daar buiten, woelden en dwarrelden de sneeuwvlokken door elkander, woest en wild als de gedachten in zijn schier verbijsterd hoofd. Hij had er ernstig over gedacht, om Flora de geheele toedracht der zaak te vertellen — maar hij voelde, dat juist zij er het minst van mocht hooren, als hij geen gevaar wilde loopen, dat mevrouw Urach, om »het mompelen en fluisteren," zijn huis verliet; hij was overtuigd, dat het eergierige meisje zijne bekentenis voor de wereld zou uittrompetten, niet zoo zeer uit liefde, als wel om den schijn van zich af te wenden, dat zij zich in de keus van haar hart, of eigenlijk van haar verstand had bedrogen.

Intusschen stond Henriette, het kleine ongunstig gevormde kind, met oogen vol grimmigheid en spot voor hare grootmoeder. »Dus alleen om het gebabbel en geleuter van de menschen verlangt gij, dat mijne zuster zich, zonder opspraak, losmaakt van hare verbintenis? Daar komt zij goedkoop af. Zonder aarzelen spreekt gij haar vrij, als zij maar een zijden manteltje over hare valschheid weet heen te werpen. Gij behoeft echter voor een al te sterke opspraak niet zoo heel bang te zijn, grootmama; men heeft slechts veel in den salon te verkeeren, zooals wij, om overtuigd te worden, dat men over den voornamen zondaar denkt als over oud porcelelein: hoe vaker gelijmd, des te mooier!"

»Ik zal u verzoeken, Henriette om den avond verder op uwe kamer door te brengen," riep de oude dame, nu werkelijk boos. »In die hatelijke stemming mag ik u in ons gezelschap niet toelaten."

»Naar uw welnemen, grootmama! Kom, Hans, wij gaan weg, zoo blij als 't maar kan," lachte zij, terwijl zij zacht de

wang drukte tegen de vederen van het vogeltje, dat nog altijd op hare hand was blijven zitten. »Gij houdt *ook* niet van de oude hofdames; en den ouden heer von Bär, de groote geneeskundige autoriteit, pikt gij nijdig in den vinger, als hij er toe komt, u een klontje te geven. Braaf gedaan, jongen! Goeden nacht, grootmama! — Goeden nacht, Maurits!" Nog even keerde zij zich om. »De karaktervolle daar," zei ze met snijdende ironie, »zal, hoop ik, den weg niet vergeten, dien onze overleden papa haar zeker streng en onverbiddelijk zou hebben voorgeschreven — dien bluf op eigen wil zou zij, bij zijn leven, wel voor zich hebben gehouden. Hij had niet gedoogd, dat zij het woord, eens aan een man van eer gegeven, ooit verbrak!"

Met het hoofd fier in den nek geworpen ging zij heen, maar op den drempel vloeiden de tranen, die in hare laatste woorden zich reeds hadden verraden, haar over de wangen.

»Goddank, dat zij weg is!" riep Flora. »Men heeft waarlijk al zijne zelfbeheersching noodig, om tegenover haar zijn geduld niet te verliezen."

»Ik vergeet nooit, dat zij ziekelijk is," zei mevrouw Urach met een droog en koel verwijt.

»En in één opzicht had zij werkelijk gelijk, Flora," sprak de handelsraad aarzelend.

»Dat kunt gij opnemen, zooals gij wilt, Maurits," antwoordde de jonge dame kortaf. »Ik verzoek u vriendelijk mijn inwendigen strijd, door uwe noodelooze bemoeiing, niet erger te maken. Zooals ik zei, ik ben gewoon, alleen mijn zaken af te doen en van die gewoonte denk ik ook nu niet af te wijken. Overigens behoef gij niet bang te wezen en grootmama ook niet. Ik houd er zelf volstrekt niet van, met veel leven en gedruisch op te treden, en ik heb een trouwen stillen bontgenoot — den tijd!"

Zij nam het glas van de tafel en bevochtigde de drooge, bleeke lippen met enkele droppels rooden wijn, terwijl de weduwe van den president, zonder verder een woord te spreken, zich omkeerde, om weer naar den salon te gaan.

»Apropos, Maurits!" riep zij, met de hand aan de kruk van de deur, »wat zal er met Kathe gebeuren?"

»Dat zal van het testament afhangen," antwoordde hij kalm. »Ik weet volstrekt niet, welke beschikkingen de mole-

naar heeft gemaakt. Kathe is zijn eenige erfgenaam, maar of hij haar daartoe ook heeft benoemd, dat is nog onzeker. Hij heeft het haar immers nooit vergeven, dat hare geboorte het leven kostte aan zijne dochter. In elk geval zal zij voor een tijd lang hier dienen te komen."

»Doe geen moeite — die komt niet hier! Die hangt nog even vast en stevig aan de plooien van den rok harer onverdragelijke gouvernante, als toen papa leefde," zei Flora. »Lees hare brieven maar eens!"

»Nu misschien is het ook wel zoo goed, dat zij maar blijft, waar zij is," meende mevrouw Urach. »Ronduit gezegd heb ik er niet bijzonder veel lust in, haar onder mijn hoede te nemen en misschien alle dagen nu het een en dan het ander aan haar te moeten verhelpen en verbeteren — dit is een bron van verdriet en ergernis. Ik heb nooit veel van haar gehouden, niet zoo zeer, omdat zij het kind van »de andere" was, daar heb ik mij over heen gezet! Maar zij kroop mij veel te veel in dien molen rond, hare kleederen en gezicht zaten altijd vol meel en zij was een zeer eigenzinnig wicht, toen zij klein was."

»Ja, zoo'n rechte stijfkop uit het volk en toch — de lieveling van papa!" riep Flora op bitteren toon.

»Schijnbaar, kind, omdat zij de jongste was," zei mevrouw Urach, wier geest opkwam tegen het denkbeeld, dat een harer bloedverwanten achteruit kon worden gezet. »Hij had u even lief! Maurits, gaat ge meê?"

Haastig knikte hij en beiden gingen heen, maar Flora schelde hare kamenier. »Ik wil in mijn slaapkamer gaan zitten werken — breng er den inktkoker en deze papieren naar toe," beval zij. »Natuurlijk ben ik voor niemand te spreken."

De vurige gloed, die naar buiten door de roode gordijnen straalde verdween, maar het heldere witte licht uit den salon straalde lang na middernacht op den door den storm bewogen lindenlaan. De handelsraad zat aan de speeltafel. Bij zijn binnenkomen had hij van alle aanwezigen een vriendelijken groet en hartelijken handdruk ontvangen en dit had zijn door zorg verduisterd gemoed goed gedaan. Tusschen al deze menschen, wier gelaat de voornaamheid van den adel of den hoogmoed zan den hoogen ambtenaar duidelijk en zonder schroom vertoonde, voelde hij zich gerust. Wat hij gedaan

had was even natuurlijk als billijk, hij kon zich zelf niet begrijpen, dat hij er een zoo onaangename gewaarwording door ondervonden had. Waarom zou men zich aan een scheef en partijdig oordeel blootstellen, als men zich ten volle bewust is, niet alleen niets kwaads gedaan, maar het zelfs niet gewild te hebben? En wat zou dat oordeel hard uitvallen! Om zoo menig ergerlijk geval, waar men ook nu met elkander over sprak, en waar de onderscheidene gasten een overvloed van wisten, hing men gemakkelijk den mantel der liefde; men had immers met fatsoenlijke, adellijke hartstochten te doen! Maar werd er gemompeld van een poging om de geldkist van den molenaar in te zien en door te snuffelen, dan zeker zouden deze lieden den man, die eigenlijk in hun kring binnen was gesmokkeld, even spoedig weêr laten vallen, als zij hem hadden opgenomen. Toch kon hij geen troost meer vinden in de overtuiging, dat zijn zwijgen niemand benadeelde. Integendeel, twee menschen, wier verloving reeds aangekondigd was, zouden er door gescheiden worden. Bah! Flora was een eigenzinnig, buitensporig schepseltje. Als aan Bruck, en dit kon, bij zijne werkelijk groote verdienste, niet uitblijven, op eene of andere wijze een openbaar eerbetoon ten deel viel, dan zou zij zich wel weêr bedenken. Hij slurpte met welbehagen van den kostelijken wijn en dat speelde zijne laatste zorgen weg.

DERDE HOOFDSTUK.

De molenaar van het kasteel had zijne kleindochter Katharina Mangold tot zijne eenige erfgename gemaakt en den voogd, door haren vader reeds aangewezen, werkelijk benoemd. Die voogd was de handelsraad Römer. Bij de opening van het testament was deze niet recht op zijn gemak en hij schudde onwillekeurig het hoofd bij de gedachte aan de tegenstrijdigheden, die in de ziel des menschen naast elkander staan. Dezelfde man, die hem had willen vermoorden, wijl hij vermoedde, dat er een roof aan zijn eigendom werd gepleegd, had hem een uur te voren eene bijkans onbeperkte volmacht gegeven in het besturen van zijn vermogen. Hij had bepaald,

dat, ingeval de operatie een doodelijk gevolg had, zoo spoedig mogelijk al zijne onroerende goederen moesten verkocht worden, met uitzondering van den molen. Die uitzondering, zoo stond er in het testament, grondde zich op de omstandigheid, dat hij zijn rijkdom aan den molen had te danken en dat dus zijne kleindochter, ook al werd zij eens »even trotsch en nuffig" als hare stiefzusters, zich toch nooit er over zou behoeven te schamen, als zij haren toekomstigen man dien molen meêbracht tot huwelijksgift. Het riddermatig goed moest in perceelen gescheiden en verdeeld worden: de bosschen, landerijen, de boerenhuizen, die te midden van de ruime weiden en moestuinen waren gebouwd, moesten afzonderlijk aan den meestbiedende worden verkocht. Wat de villa betrof en het daarbij behoorende park, de handelsraad Römer mocht daarop de voorkeur hebben, als hij dat verkoos, terwijl ze hem tienduizend gulden beneden taxatie moesten worden gelaten. Die tienduizend gulden moesten niet alleen worden aangemerkt als eene belooning voor het werk en de zorg aan de voogdijschap verbonden, maar ook als een blijk van dankbaarheid van den erflater, omdat de handelsraad zich nooit, als »de anderen op de villa", hoogmoedig jegens hem had gedragen, maar altijd als een goede bloedverwant met hem had omgegaan. De opbrengst van den verkoop moest belegd worden in landseffecten of andere soliede papieren, naar goedvinden van den voogd, die, als degelijk en voorzichtig handelsman, dit best kon beoordeelen.

Al sinds zes jaren was de jeugdige erfgename uit huis geweest. Haar stervende vader had de zorg voor het kind opgedragen aan de gouvernante, mejuffrouw Lucas, die van den vroegsten leeftijd de kleine als eene moeder had opgevoed en liefgehad. De bankier Mangold had zeer wel ingezien, dat hij zijn lieveling, die altijd met zekeren afkeer door de veel oudere stiefzusters werd behandeld, van die trouwe zorg niet mocht berooven en dus bepaald, dat Katharina mee zou gaan naar Dresden, waar juffrouw Lucas, na een langdurige verkeering, eindelijk in het huwelijk zou treden met een arts en dus haar eigen huishouding opzetten.

Het jonge meisje had in de brieven aan haren voogd nooit eenig verlangen te kennen gegeven, om t'huis te komen; haar grootvader, de molenaar, had er nooit over ge-

sproken, dat hij haar wenschte te zien; haar vertrek naar Dresden was hem integendeel zeer welkom geweest, omdat zij hem te veel herinnerde aan zijne dochter, het eenige wezen, dat hij ooit had bemind, en dus haar aanblik hem hinderde. Nu, na den dood van haren grootvader, had haar voogd haar doen weten, dat hij haar t'huis verlangde te hebben en tegelijk, dat hij haar, zoodra de winter voor goed zou zijn geweken, tegen het laatst van April zou komen halen, omdat — maar dit schreef hij haar niet — mevrouw Urach er bepaald tegen was, dat de voormalige gouvernante mede kwam. De pupil had alles goedgevonden, en had alleen op zijne vraag, of zij bij den verkoop ook op het een of ander gesteld was, hem dringend verzocht, bij de verpachting van den molen, de groote hoekkamer met de alkoof aan zich te houden en die beide vertrekken geheel in den toestand te laten, als bij het leven van haren grootvader. Aan dien wensch was voldaan.

Het was in de maand Maart, toen een jonge dame den weg afkwam uit de stad. Zij ging langs de hier en daar verstrooide kleine bevallige landhuizen, die haast voor eene verlenging en uitbreiding der stad konden gelden, en sloeg het pad in, dat naar den molen leidde. Het water, uit de pas gevallen sneeuw gesmolten, was nog niet in den grond getrokken; de breede, diepe sporen, door den zwaren molenwagen in het zand gedrukt, waren er geheel mee gevuld, evenals de veelvuldige voetstappen op den veel beganen weg. Maar de fraaie voeten van het jonge meisje waren in stevige lederen laarsjes gestoken en het nette zwart zijden kleed was genoeg opgenomen, om het tegen aanraking van den modderigen weg te beveiligen. Het menschenkind, dat daarheen ging, was waarlijk geene elf of sylphide; veel te flink en te krachtig stapte zij daarvoor over den weg; het had meer, zooals men zich dit onwillekeurig voorstelt, van een zwitschersch Alpenkind, dat aan de geurige melk en de zuivere berglucht gezondheid en veerkracht te danken heeft. Een nauw sluitend zwart fluweelen jaquet met bonte randen teekende de jeugdige, maar fraai ontwikkelde figuur; op het lichtbruine haar droeg zij, een beetje scheef er op gedrukt, een hoed of liever muts van sabelbont. Het gelaat was ver verwijderd van wat men eene klassieke schoonheid

noemt — het gebogen neusje was te kort in verhouding tot het schoon gewelfde, breede voorhoofd, de mond was te groot, de ronde kin met het kuiltje wat al te krachtig, de boog der wenkbrauwen niet van te zuivere lijn, maar dat alles werd ruim opgewogen door den zuiveren ovalen vorm en de onvergelijkelijk frissche en innemende kleur van het geheele gelaat.

De jonge dame ging de openstaande poort van den molen door. Een troep kippen, die juist met eenige graankorrels op het pad bezig waren, stoof kakelend uiteen en de honden verhieven op eens een woedend geblaf. Wat vielen de stralen van de lentezon heerlijk en liefelijk tevens op de muren van het oude, prachtige gebouw, welks geweldige vierkante steenblokken, eeuwen geleden, onder het oog van den vorstelijken eigenaar op elkander waren gestapeld! Eergisteren pas was de laatste zware ijskegel kletterend van de hooge looden goot naar beneden gevallen en thans wasemde en trilde de lucht onder de warmte van het door de heldere zon beschenen leien dak. Uit de dikke, bruine knoppen der kastanjeboomen kwam de harst voor den dag, zoodat zij glinsterden en flikkerden, of zij met stof van diamant waren bezaaid; een paar bloempotten met half vergane kamerplanten waren weer eens buiten gezet voor het raam van een der knechtenkamers, en op de oude, uitgesleten houten trap, waar langs men uit die kamer op het plein kwam, zat een wit bestoven molenaar, die zich met welgevallen vergastte aan een paar dikke sneden brood met kaas.

»Moor! Wachter!" riep de jonge dame luid en met vriendelijke stem. De honden werden als dol en trokken met geweld aan de kettingen, waarmee zij waren vastgemaakt.

»Wat wilt gij?" vroeg de molenaar, langzaam opstaande.

Zij lachte even en zei: »Ik wil niets, Frans! Ik had alleen plan u en Suze eens goeden dag te zeggen."

In een oogenblik vlogen brood en kaas van de trap af de kamer in. De man was niet groot, kleiner zelfs dan het meisje, dat hij, stom van verbazing en aandoening, in het gezicht staarde. Voor de laatste maal had hij dit gezicht gezien, toen het nog niet aan zijne schouders reikte, en op een klein kinderlichaampje zat; het kind heette het »molenaarsmuisje" en had hem in den molen en op de graan-

zolders, vlug en stil als een muisje, nageloopen — en nu was zij hier de meesteres; hij, de vroegere meesterknecht, was haar pachter. »Kurieus!" zei hij, verlegen het hoofd schuddende, »het kuiltje in de kin en de oogen zijn nog net als vroeger, maar.... maar, wat een onmenschelijke wasdom!" Schuw en als geloofde hij niet, dat zij werkelijk zoo groot was geworden, bezag hij haar van het hoofd tot de voeten. »Nu, ja, daar heeft de groeikracht, van Sommers grootmoeder af, achter gezeten; dat was er ook een van melk en bloed en — wilt ge wel stil zijn, rakkers," viel hij zich zelve in de rede, terwijl hij den blaffenden honden zijn vuist liet zien. »Die lummels kennen u waarlijk nog, freule!"

»Beter dan gij! Die »onmenschelijke wasdom" heeft hen niet in de war gemaakt," antwoordde zij, terwijl zij naar de honden ging en de tegen haar opspringende dieren vriendelijk toesprak. »Gij geeft mij een vreemden titel, Frans! Ik ben in Dresden niet in rang opgeklommen, dat kan ik u verzekeren."

»Maar de Juffrouwen op de villa laten zich ook zoo noemen," zei hij met stijve houding en op bepaalden toon.

»Ah zoo!"

»En gij zijt tienmaal meer waard dan zij. Zoo jong, zoo schoon, zoo rijk, zoo onmenschelijk rijk! Die molen daar — de mooiste uit den heelen omtrek — sakkerloot! Dat wil toch ook nog al wat zeggen. Heerejee! Een meisje van pas achttien jaren en dan de baas over zulk een molen!"

Zij lachte. »Dat bevalt mij juist het best van alles, en ik zal u het leven zuur genoeg maken Frans.... Maar waar zit Suze toch?"

»Die heeft kamerarrest! Het oude schepsel heeft het weêr in de rechter zij. Huismiddeltjes helpen niet langer. Op 't oogenblik is zij onder handen van dokter Bruck, die haar juist bezoekt."

De jonge dame reikte hem de hand en ging het huis in. Ratelend en kletterend viel de groote, zware deur achter haar toe, zoodat de klank een echo vond door het geheele huis. De bodem onder hare voeten schudde en trilde. Het stooten en stampen van het molenwerk dreunde met dof geluid door de kleine, half openstaande deur in den verwelfden boog en de geur van versch gemalen koorn vervulde de lucht. 't Was

of het jonge meisje met ruime, begeerige teugen dien geur inademde, of een stortvloed van herinnering uit vroegere dagen haar overweldigde. Zij werd bleek van ontroering en bleef een oogenblik stil staan met saamgevouwen handen. Ja, het was waar, zij had graag in dien molen »rondgekropen", zooals mevrouw Urach zei, papa had haar dikwijls het meel van hoofd en kleederen geschud en geklopt — hij had haar lachende zijn »wit molenmaisje" genoemd. De sombere, duistere man, haar grootvader, die meest daar van boven over de leuning van de trap zijne korte onaangenaam klinkende bevelen gaf, had nooit van haar gehouden; bijna altijd had zij zijn nijdigen blik ontvlucht bij Suze in de keuken, of bij Frans in den molen — en toch dacht zij nu met weemoed aan dienzelfden man; graag had zij hem daar nu weder ontmoet, zooals hij met dreunenden tred door het huis ging. Zij zou nu ook niet meer bang zijn geworden voor dat gezicht, dat er alleen door geldzucht en gierigheid zoo terugstootend uitzag; wie weet het, of hij niet heel anders tegen haar zou zijn geworden, nu zij wat meer op hare grootmoeder leek.

De deur van de hoekkamer was gesloten, maar door de smalle gang, die het achtergebouw met het voorhuis vereenigde, vernam zij de huilende, klagende stem van Suze Och ja, daar was de slaapkamer van de oude huishoudster, het donkere hokje met de in lood gevatte ruitjes en het uitzicht op het grauwe dak van een houten schuur en den altijd vochtigen grond van een binnenplaats. Knorrig schudde zij het hoofd en ging de gang in.

Toen zij de deur opende kwam haar een zwoele, rookerige ziekenkamerlucht te gemoet en in het vale schemerdonker, dat door de dikke, groene ruiten drong, zag zij een man, die met den rug naar haar toestond. Hij was groot, veel grooter dan zij, en breed van schouders. Het bleek, dat hij gereed stond om weg te gaan, want hij had hoed en stok in de hand. Dat was dus dokter Bruck, van wien haar zwager Maurits acht maanden geleden, bij gelegenheid der kennisgeving van de verloving, had geschreven, dat hij hare zuster Flora reeds als gymnasiast had liefgehad, maar het toen niet had gewaagd tot het geleerde, van alle kanten gevierde meisje op te zien; nu echter had hij het doel bereikt, dat hij jaren lang voor zijn geest had gehad — dat was hij dus! Zij had de verlo-

ving geheel vergeten en onder de t'huisreis had zij er geene enkele maal om gedacht, dat de familie een lid meer telde, dan toen zij vertrok.

Had de zijden japon der jonge dame geruisch veroorzaakt — de deur van het kamertje had men bij het opendoen volstrekt niet kunnen hooren — of kwam er een frisschere luchtstroom de kamer in met haar, die daar inderdaad zoo frisch en bloeiend op den drempel stond, alsof de violengeur der eerste lente van haar uitging, de dokter keerde zich haastig om.

»Dokter Bruck? Ik ben Kathe Mangold," zei ze, zich zelve vlug en kortweg voorstellende; toen ging zij hem haastig voorbij en stak Suze, die in elkander gedoken en in kussens gepakt op een grooten stoel zat, de beide handen toe.

De oude huishoudster staarde haar met onnoozele oogen aan.

»Ik kom binnen, of ik uit de lucht viel, niet waar, Suze? Maar juist van pas, zooals ik zie," zei ze, en streek tegelijk de haren, die over Suze's voorhoofd hingen, onder de muts. »Hoe komt het, dat ik u *hier* vind, in zoo'n ellendig hok? De kachel rookt en bij al de warmte, die hij geeft, loopt het water langs den muur. Heeft men u niet gezegd, dat gij in den hoekkamer kondt gaan wonen en slapen in de alkoof?"

»Ja, dat heeft de heer handelsraad wel gezegd, maar het moest mij toch wel in het hoofd schelen," en zij tikte met den wijsvinger tegen het voorhoofd, »wanneer ik, zoo moederziel alleen in die groote kamer ging zitten, als eene freule. ja, eigenlijk, of ik uwe zalige grootmoeder was in eigen persoon."

De jonge dame hield met geweld een lachbui tegen. »Maar Suze, toen grootpapa leefde hadt gij toch ook het recht, in de groote kamer te wonen? Bij het raam stond uw spinnewiel — ik heb het dikwijls genoeg in de war gemaakt — op de latafel stond uw naaikistje. Mag de zieke van kamer veranderen, dokter?" vroeg zij, zonder de oude aan het woord te laten.

»Dat is zelfs dringend noodig, maar de zieke zelve was er tot nu toe met alle geweld tegen," antwoordde de dokter en haalde daarbij de schouders op. Hij had eene helder klinkende, zachte stem, die op dat oogenblik dien getemperden klank aannam, in de ziekenkamers bij den arts zoo gewoon.

»Nu, dan zullen wij ook maar geen oogenblik verliezen," zei Kathe, en zette het bonten mutsje af, dat zij, nevens de uitgetrokken handschoenen, op Suze's bed lei.

»Dat zal om den dood niet gebeuren, dat gij mij overbrengt!" riep de huishoudster en weerde de handen van het meisje af. »Juffrouw Kathe, doe mij dat verdriet niet," ging zij schreiende voort. »Die kamer is mij zoo lief, mijn oogappel, ik poets en boen er alle dagen in om, sinds de heer handelsraad heeft gezegd, dat gij spoedig zoudt komen. Eergisteren heb ik nog schoone gordijnen voor de glazen gehangen."

»Goed dan maar! Blijf maar hier. Ik had anders plan gehad, even als vroeger des middags op den molen koffie te komen drinken. Als gij echter zoo koppig verkiest te zijn, dan kom ik in 't geheel niet, reken daar gerust op. Daarenboven blijf ik hier niet langer dan een week of vier, en dan kunt gij uw opgepoetste kamer met de schoone gordijnen weêr net behandelen, als u best bevalt."

Dat hielp. Er lag in de stem en op het gezicht van het jonge meisje zoo veel bestraffende ernst en zulk een besliste toon, dat het duidelijk viel op te merken, dat zij heden niet voor de eerste keer met een weerbaarstige patiënt te doen had.

Zuchtende haalde Suze den sleutel onder een der kussens voor den dag en gaf hem aan het jonge meisje, dat nu ook de fluweelen jaquet op een stoel lei: »De kamer is nog koud!" zei ze en pakte de houtmand op, die nevens de kachel stond.

»Neen, dat kunt gij onmogelijk doen," zei dokter Bruck, met een blik op hare keurige kleeding, en lei hoed en stok op tafel.

»Dat zou toch wel jammer zijn, als ik *dat* niet kon," antwoordde zij ernstig, maar met een hoogroode kleur op de wangen. Zij had zijn blik wel opgemerkt..

Zij ging het kamertje uit en weinige minuten later brandde er een groot vuur in den haard, terwijl dokter Bruck het hoekvenster wijd open zette, om frissche lucht door het kille vertrek te laten stroomen.

Kathe kwam binnen. »Ik verzoek u, u te overtuigen, dat ik netjes genoeg ben gebleven, om in een salon te komen, dokter," zei ze, terwijl zij met een spotachtig lachje hem hare

slanke, rooskleurige handen met de hagelwitte manchetten liet zien.

Er vloog een beteekenisvolle glimlach over zijn ernstig gelaat, maar hij antwoordde niets en sloot spoedig het open venster, toen hij zag, dat het haar van het jonge meisje door den tocht heen en weêr woei. Zelfs de gordijn werd door den wind aangegrepen en kwam geheel uit de plooi, zoodat Kathe dadelijk werk vond, om dit weêr in orde te brengen, wat haar handig genoeg afging.

»Die goede Suze — als zij eens wist, hoe zij mij met die gordijn plaagt," zei ze half lachend en half boos. »Ik dien dat ding nu wel te laten hangen; want zij heeft het zeker voor mij afgebedeld van mijn voogd. Geborduurde neteldoeksche gordijnen voor zulke ramen in de mooiste middeneeuwsche kamer, die men zich denken kan! Ik was juist van plan, om die precies weêr in te richten, als zij voor drie honderd jaren moet geweest zijn — met ronde ruitjes in lood, met klapzetels van eikenhout, hier, aan beide zijden van de vensterbank, aan den muur vastgemaakt em met dikke kussens belegd. Op de hooge, zware deur voor de trap moest nieuw koperen beslag worden gemaakt. Grootpapa heeft het vorige er af laten halen, men kan nog duidelijk zien, waar het gezeten heeft. En stel u nu de oude Suze voor met haar spinnewiel voor het raam! Ik heb mij dat alles zoo mooi en zoo uitstekend gedacht, maar er zal nu wel niets van komen, vrees ik!"

»Maar dat begrijp ik niet! Gij zijt toch hier meesteres?"

»Och, ik ken mij zelve te goed! Als het er op aankomt kan ik mij dikwijls zoo weinig laten gelden," zei ze half moedeloos. »Somtijds ben ik verschrikkelijk laf." De schijnbare tegenstrijdigheid, die er in dat woord lag, als men het vergeleek met het gebiedende, dat uit hare geheele houding sprak, was zoo groot, dat men haar wel goed in de heldere blauwe oogen moest zien, om zich te overtuigen, dat zij de waarheid zei. Zij had een niet groot, maar fijngevormd oog met een vasten, koelen blik, volkomen in overeenstemming met de echte vrijmoedigheid van haar geheele wezen. Wat wist zij kalm en practisch alles voor de ontvangst van de zieke in orde te maken! De kanapé werd ingericht voor bed, de plompe, zware met leder overtrokken stoel van den mole-

naar midden in de kamer geplaatst, zoodat Suze geen tocht kon vatten. Uit de alkoof haalde zij een kleine tafel, voor den stoel zette zij een houten voetbankje, en dat alles ging zoo handig en zoo gemakkelijk in zijn werk, of zij nooit uit den molen weg was geweest. Daarbij was zij echter zoo in al dien arbeid verdiept, dat zij den man, die het alles stond aan te zien, geheel scheen te vergeten. Slechts toen zij de bovenste lade van de latafel opentrok, om er een witten met roode wol geborduurden doek uit te halen, dien zij over het tafeltje lei, keerde zij zich naar den dokter en zei: »Daar is toch iets aardigs in zoo'n ouderwetsche burgerlijke huishouding, alles blijft op zijn oude plaats. Zoo was het al, eer ik geboren werd, en al de zes jaren, die ik weg was, is het onveranderd zoo gebleven — dadelijk is men weer t'huis." Zij wees naar den spiegel boven de latafel: »Daar komt uit de lijst een punt van den almanak voor den dag, waar grootpapa zijn korte aanteekeningen opschreef; en daarboven zit nog de roede met het verschoten koord, dat zoo dikwijls de schrik van moeder is geweest."

»De uwe ook?"

»Neen, grootpapa gaf niet genoeg om zulk een klein ding, als ik was, om zich met mijne verbetering bezig te houden." Daar was niets bitters in den toon harer stem, veeleer getuigde die van volkomen onderwerping. Onder dat zeggen veegde zij de stof, die er tijdens Suze's ziekte op was gekomen, van de meubels en sloot de vensters goed dicht. »Hier op deze vensterbank dienen wel eenige bloemen te staan, de geur zal de arme Suze goed doen. Ik zal mijn zwager Maurits om wat hyacinthen en viooltjes vragen."

»Dan zult gij u tot mevrouw Urach moeten wenden. Zij heeft eenig en alleen over de bloemen te beschikken in den wintertuin, omdat die tot hare woning behoort."

Het jonge meisje zag hem verwonderd aan. »Heerscht daar ginds zulk een strenge etiquette? Toen papa leefde was die wintertuin voor het geheele huisgezin." Zij haalde de schouders op. »Doch toen was ook de voorname schoonmoeder van mijn vader maar zoo nu en dan op de villa gelogeerd." Bij die woorden lag er een zekere scherpheid in hare stem, maar zij wierp het hoofd achterover, als kon zij op die manier elke onaangename gewaarwording van zich afschudden en voegde

er vroolijk lachend bij: »Nu, dan is het des te beter, dat ik maar eerst naar den molen ben gegaan, om wat aan het klimaat te gewennen."

Dokter Bruck verliet zijne plaats bij het venster en naderde haar eenige schreden: »Zou men het u daar ginds niet zeer kwalijk nemen, dat gij niet eerst bij uwe familie zijt gekomen?" vroeg hij met ernstigen nadruk, maar tegelijk met die vriendelijke deelneming, die graag een goeden raad wil geven, zonder zich op te dringen.

»Daar heeft men niet het minste recht toe," antwoordde zij op levendige toon, terwijl het rood harer wangen zich tot purper kleurde. »Dat »daar ginds" staat bij mij volkomen gelijk met »in den vreemde," en ik kan er de familie, in zoover men daardoor eene nauwere verwantschap verstaat, niet in vinden, zelfs niet bij mijne zusters. Wij kennen elkander volstrekt niet. Er heeft nooit schijn of schaduw van briefwisseling tusschen ons bestaan. De eenige, naar wien ik van tijd tot tijd schreef, is Maurits. Toen papa nog leefde werd Henriette opgevoed bij grootmama. Wij zagen elkander bijna nooit en dan nog altijd in het bijzijn van mevrouw de weduwe van den president. Mijne zuster, die met Römer getrouwd was, woonde in de stad en stierf vroeg. En Flora? Zij was zeer schoon en bijzonder knap, eene zeer gevierde jonge dame, die de honneurs in huis al waarnam, toen ik nog de kinderschoenen droeg. Flora moet een ontzagwekkenden aanleg hebben, dat men zich in hare tegenwoordigheid altijd zoo beklemd en verlegen gevoelt. Ik heb het nooit gewaagd, haar aan te spreken of hare fraaie handen aan te raken, en ik ben overtuigd, dat het zeer ongepast zou zijn, als ik met haar op dien gemeenzamen voet wilde omgaan, die anders tusschen zusters gebruikelijk is."

Zij hield op en zag hem vol nieuwsgierige verwachting aan, maar hij antwoordde niets en staarde naar buiten in de lucht. Met geen enkele syllabe sprak hij haar moed in — hij had immers *ook* om het zonderlinge meisje moeten dienen, als Jakob om Rachel. Misschien was hij ook niet gesteld op zusterliefde in het hart van het meisje, dat eindelijk zijne liefde beantwoord had. Bij alle zachtmoedige eenvoudigheid, die hij wellicht tengevolge van zijn beroep, uiterlijk had aangenomen, zag hij er toch wel uit, als iemand, die ernstig en bepaald op zijn recht wist te staan.

»Hoe het ook zij — de villa is in elk geval mijn vaderhuis niet meer. Ik kom er een bezoek brengen als gast. zooals ieder ander," ging zij na eenig zwijgen voort. »Hier in den molen sta ik op *eigen* grond en bodem; hier heb ik het gevoel van t'huis te zijn; het oude leien dak boven mijn hoofd en Frans en Suze zullen mijne onmondige achttien jaren niet minder trouw beschermen, dan de villa met hare stijve en strenge etiquette het ooit zou kunnen doen." Een moedwillig lachje speelde om haren mond. »Overigens zal men over dat »gebrek in den vorm" gemakkelijker heenstappen, dan gij denkt, dokter! Men kon het immers van het »molenaarsmuisje" niet anders en niet beter verwachten!"

De vriendelijke bijnaam, dien haar vader haar had gegeven, had zeker nu zijn toepasselijkheid lang verloren: springen, sluipen, onverwachts in een hoek verdwijnen — dat beeld van lichamelijke vlugheid met zekere schuwheid van ziel gepaard voegde niet bij dit meisje, dat haar rein, hoog voorhoofd zoo vrijmoedig naar de wereld keerde en dat, bij alle jeugdige en frissche levendigheid, toch een zekere waardigheid in al hare bewegingen aan den dag lei.

Langzamerhand begon de kachel eene behagelijke warmte af te stralen. Kathe haalde een flacon uit den zak en liet eenige droppelen eau de cologne op de heete plaat vallen, zoodat zich een aangename geur door het vertrek verspreidde. »Suze zal wezenlijk opgewonden zijn, als zij hier komt," riep zij vroolijk en liet de oogen nog eens onderzoekend door de kamer gaan. Alles was in orde; de deur van de alkoof stond alleen nog maar open, en door die opening zag men juist op de bontgekleurde bloemen van het ledikant, dat daar neer was gezet. Nu eerst viel de blik van het jonge meisje op deze versierselen, die hare kindsheid in verrukking hadden gebracht — zij werd op eens doodelijk bleek, zelfs hare frissche lippen waren wit geworden.

»Daar is grootpapa gestorven?" vroeg zij ontroerd.

Dokter Bruck schudde het hoofd en wees zwijgend naar het hoekraam.

»Waart gij bij hem?" vroeg zij haastig, terwijl zij naar hem toe ging.

»Ja."

»Hij is zoo plotseling gestorven en Maurits heeft mij zoo wei-

nig van de omstandigheden meegedeeld, die zich bij dit sterven hebben voorgedaan, dat ik niet eens weet, wat hem eigenlijk gescheeld heeft."

De dokter stond zoo, dat hij alleen in profiel kon worden gezien, hij droeg een zwaren baard om lippen en kin, en toch zag zij, dat hij die lippen sterk op elkander klemde, als kostte hem het antwoord moeite. Na een oogenblik zwijgens wendde hij zijn gelaat langzaam naar haar toe en zag haar ernstig aan. »Men zal u vertellen, dat hij tengevolge mijner mislukte operatie gestorven is," zei hij, met eene stem, die van aandoening schier klankloos was.

Van schrik en ontroering sprong het meisje achteruit; even zag zij den spreker vlak in het gelaat en toen sloeg zij den blik ter neder.

»Eenig en alleen om u gerust te stellen zou ik u gaarne de verzekering geven, dat dit volstrekt niet waar is," ging hij kalm en bedaard verder, »maar ik kan u niet dwingen, ik kan zelfs niet van u verlangen, dat gij mij gelooft. Wij zien elkander thans voor de eerste keer en weten eigenlijk niets van elkaàr."

Zij had hem met een enkel woord, hoe weinig beteekenend op zich zelf, uit zijn pijnlijken toestand kunnen helpen, maar daar dacht ze niet aan. Hij had gelijk — hoe kon zij weten, of hij onschuldig, of de openbare meening in haar onrecht was? Zeker droeg zijne houding den stempel van eenvoudige oprechtheid en waarheidszin. Zij had er zelfs een gevoel van, of hij eigenlijk de man niet kon zijn, om een woord te verspillen tegenover valsche aantijging en verdenking, ja, of hij zich op dat oogenblik jegens haar nederiger had vertoond, dan zijne gewoonte was. Toch had zij geen woord te zeggen, dat den schijn van rechtvaardiging droeg.

Hij had zeker ook geen antwoord gewacht, want hij keerde zich om, maar met zoo veel waardigheid en fiere kalmte, dat Kathe plotseling van schaamte begon te gloeien. »Mag ik de zieke nu hier brengen? vroeg zij op aarzelenden toon.

Docter Bruck gaf zijne toestemming en ijlings ging zij heen. Toen zij de kamer uit was wischte zij de tranen uit de oogen en liet zich, in het kleine vertrekje, alles door de oude huishoudster vertellen.

»De geheele geschiedenis heeft den dokter in de stad veel

kwaad gedaan," zoo besloot Suze haar verhaal. »Eerst was er geen knapper dokter dan hij en hij had een drukke praktijk, en nu zegt men op eens, dat hij zijn vak niet verstaat. Zoo zijn de menschen, juffrouw Kathe. En toch heeft hij *geen* schuld aan het ongeluk. Alles was goed gegaan, ik heb het met mijn eigene oogen gezien. Maar de molenaar moest dood bedaard blijven — ja, hij, en dan bedaard! Ik weet beter dan iemand, dat de minste kleinigheid hem paars van drift kon doen worden. Frans behoefde buiten maar wat hard te hebben gesproken, of den wagen wat te snel gereden, dan was de boel al gaande. Zoo bestond hij. Ik heb lang genoeg met hem te doen gehad en tot belooning heeft hij mij met geen penning in zijn testament bedacht;" — zij lachte bitter en toornig — »als gij niet voor mij zorgdet kon ik nu gaan bedelen."

Kathe hief knorrig den wijsvinger op.

»Nu, wat mij betreft — ik zal wel stil zijn," bromde de oude en liet het jonge meisje haar gang gaan, toen dit haar zoo goed en zorgvuldig mogelijk inpakte, als een hulpeloos kind. »Het spijt mij maar, dat een zoo goed heer, als de dokter is, nu een slechten naam krijgt en zijn brood verliest, en met de oude tante, die bij hem inwoont en voor wie hij alles is, heb ik ook medelijden. Zij heeft hem van het beetje, dat zij had, laten studeeren, de goede domineesvrouw. Nu woont zij bij hem in en was grootsch op hem. De arme, dat zij dat nog beleven moet!"

Kathe maakte aan al deze mededeelingen, die een groote uitbreiding begonnen te krijgen, een einde en beurde de zieke voorzichtig van den stoel op. Zij was te lang weg geweest en verkeerde met hare gedachten en gewaarwoordingen te zeer in Dresden, om belang te stellen in al de bijzonderheden, die op Flora's bruidegom betrekking hadden. Wel had zij medelijden met den dokter, die, tengevolge eener mislukte operatie op eens zijn bestaan dreigde te verliezen, maar het lijden van haar grootvader, dat in elk geval erg was geweest, woog natuurlijk zwaarder bij haar dan al het andere.

Bijna gedragen door de krachtige armen van het jonge meisje hinkte Suze naar de voorkamer. De deur was open en bij de trap, waardoor men binnenkwam, stond de dokter, om de patiënt in zijne armen te nemen en de trap af te hel-

pen. Het was een eigenaardig schouwspel, dat de deurpost op dat oogenblik omvatte. Kathe had den gezonden arm der lijderes zich om den hals gelegd en hield de oude, knokkelige hand met de fijne rooskleurige vingers op den linkerschouder vast, terwijl haar rechterarm om Suze's heupen was geslagen. De offervaardigheid kon niet duidelijker worden getoond dan in dit meisje, dat, zijwaarts over de hulpbehoevende lijderes gebogen, het van jeugd en frischheid stralende gelaat tegen den grijzen schedel en de rimpelige wang vlijde.

Weinige oogenblikken later zat Suze in de ruime kamer, warm en op haar gemak. Zij keek angstig naar de nieuwe gordijnen, was verbaasd over het bed op de »trotsche canapé" en poogde vergeefs hare blijdschap te verbergen over het geluk, dat zij smaakte, nu zij weêr al de zakken kon tellen, die op de plaats op- en afgeladen werden.

De jonge dame zag op haar klein gouden horloge. »Het wordt tijd voor mij, naar de villa te gaan; anders val ik mogelijk in eens midden in het theegezelschap van mevrouw Urach," zei ze met een prettige vertooning van schrik bij die gedachte en haalde hare handschoenen voor den dag. »Over een uur kom ik weer, om u wat soep te koken, Suze."

»Met die fijne handen?"

»Met die fijne handen, dat spreekt van zelf. Denkt gij dan dat die te Dresden altijd rust hebben gehad? Gij hebt toch mijne juffrouw Lucas wel gekend — die is nog net als vroeger, en dat weet gij, van stil zitten komt bij haar niet in, werken is de boodschap. Gij moest haar eens zien! Ze is eene doktersvrouw, zooals er geen tweede bestaat!"

Met die woorden verliet zij de kamer, om in Suze's vertrekje zich voor het bezoek op de villa gereed te maken.

VIERDE HOOFDSTUK.

Het sloeg vijf uur op de spinnerij, toen Kathe, in gezelschap van dokter Bruck, het plein weêr overging. Het was kouder geworden en de oude, half verkleurde zonnewijzer, die onder de stralen der lentezon, een nieuwen glans scheen

verkregen te hebben en die de uren weêr helder had aangegeven, had zijn oud, droefgeestig aanzien herkregen.

De heldere klank der schel lokte Frans naar buiten op de trap en ook zijne vrouw volgde hem, om met langgerekten hals nieuwsgierig de jonge meesteres op te nemen, die eindelijk op den molen teruggekomen was. Kathe vroeg haar vriendelijk, terwijl zij weg was trouw naar de zieke Suze te gaan zien, wat met de meest plechtige verzekering werd beloofd. Op dit oogenblik ruischte er iets door de lucht en onmiddelijk daarop viel een fraaie duif naar beneden en bleef op de steenen liggen.

»Duivelsch is er dan nooit een eind aan die schurkenstreken?" riep Frans, terwijl hij de trap afsprong en het dier opnam. Het was vleugellam geschoten. »Ziedaar vrouw," wendde hij zich tot de molenaarster. 't »Is er geen van de onzen — dat dacht ik al. Een ellendig boos volk daar ginds! Zij schieten de arme dame hare prachtigste duiven maar zoo voor den neus weg. Nu, ik moest de handelsraad eens zijn!" Bij dit woord balde hij dreigend de vuist.

»Wie is die arme dame, Frans? En wie schiet onder hare duiven?" vroeg Kathe met verwonderde oogen.

»Hij meent Henriette," zei dokter Bruck.

»En daar ginds uit de spinnerij wordt geschoten," voegde Frans op nijdigen toon er bij.

»Wat, de fabriekarbeiders van mijn zwager?"

»Ja, ja, dat volk, dat zijn brood eet, juffrouw! Is het geen zonde en schande. Daar hebben wij nu de vrucht, dokter, en wij zien eens, wat dat voor een troep is. Alles moet met liefde en goedheid behandeld worden, wel zeker! Men komt er ver meê. Wat heeft men nu aan al die zachtzinnigheid? Zij lachen u uit, dokter, met al die mooie praatjes! Zij moesten het eens ondervinden, dat moesten zij! Zoo denk ik er over, en als het niet gebeurd gaat het van kwaad tot erger."

»Denkt men hier ook aan werkstaking?" vroeg Kathe den dokter, om wiens lippen een zoo schoone en ernstige glimlach speelde, dat zij het oog niet van hem kon afwenden.

»Neen, het is heel wat anders," antwoordde hij hoofdschuddend. Zijne kalme stem scheen den toornigen Frans het stilzwijgen op te leggen. »Sommigen van de beste arbeiders, die een beetje geld over hadden gespaard, hebben Maurits gevraagd, hen, bij den verkoop van het riddergoed, aan een stuk land te helpen,

dat, op zich zelf van weinig waarde, dicht bij de fabriek lag en niet gebruikt werd. Zij hadden plan daar huizen op te zetten, om te verhuren aan de arbeiders, die den zwaren huurprijs van de woningen in de stad moeielijk kunnen betalen. De handelsraad heeft hun zijne medewerking beloofd en hij kon dit te gemakkelijker doen, wijl het bedoelde land nog tot zijn park behoort —"

»Neem mij niet kwalijk dokter," zei Frans, »dat ik u in de rede val. Juist daarom kon het niet. Ik heb dadelijk gedacht, dat mevrouw Urach er weinig zin in zou hebben. Wie verlangt zulke buren, als hij er iets tegen doen kan? En precies zoo — de dames op de villa zijn heel boos geworden en hebben volstrekt niet willen toestaan, dat het land aan de arbeiders werd gegund. Daar zal een nieuw plantsoen worden gemaakt, heette het, en uit was de zaak. Nu is het fabrieksvolk woedend en doet wat het kan, om zich zoo op de dame te wreken."

»Al een zeer lage wraak! Arm dier," zei Kathe, terwijl zij de duif in hare handen nam.

»Het ongelukkigst is, dat die ruwe boosheid van enkelen op den geheelen stand gewroken wordt. Niemand duidt het nu aan mevrouw Urach meer ten kwade, dat zij zulk volk niet in hare buurt verlangt te hebben," zei de dokter op somberen toon.

»Dat zie ik niet in. Onder alle standen zijn booze en wraakgierige menschen," antwoordde het jonge meisje snel. »Ik ga dikwijls met de lagere klassen om; mijn pleegvader heeft vele armen onder zijne patiënten, en waar, buiten zijne geneesmiddelen, soep of andere hulp noodig is, daar staat natuurlijk zijne vrouw hem bereidvaardig ter zijde. Vandaar dat ik er ook in gemoeid raak. Men stuit op veel ruwheid, veel ondank, dat is waar; maar men ontmoet toch ook veel braven en edelen zin. Armoede en ellende zijn echter soms ook verschrikkelijk om te zien —"

»Dat is niet zoo erg, als gij denkt, juffrouw! Het volk houdt zich maar zoo," riep Frans, terwijl hij een afwerende beweging met de hand maakte.

Een oogenblik zag Kathe hem dood bedaard en zwijgend aan. »Kijk me eens aan, wat die Frans een heer geworden is!" riep ze toen met schier bijtenden spot. »Over wie spreekt

gij? Zijt gij dan zelf ook niet uit het volk? Wat waart gij vroeger hier op den molen? Een arbeider, net als die menschen daar in de spinnerij, een arbeider, die zwijgend vrij wat onbillijkheid moest verdragen, dat heb ik meer dan eens gezien.''

Den molenaar steeg het bloed naar zijne met meel bestoven wangen, en als met den mond vol tanden stond hij verbluft en verslagen tegenover de jonge dame, die hem zoo op zijn plaats zette. »Nu, juffrouw, neem mij niet kwalijk, het was zoo boos niet gemeend," zei hij eindelijk en stak haar in zijne verlegenheid de hand toe.

»Gij zijt ook zoo boos niet, dat weet ik, maar gij zijt gelukkig geweest en hangt nu den molenpachter uit, die een beetje geld op zak heeft," antwoordde zij en lei een oogenblik hare kleine hand in de zijne, maar de rimpels in haar voorhoofd trokken zoo spoedig niet meer bij. Zij haalde een wit doekje uit den zak en knoopte de duif daar voorzichtig in. »Ik zal den kleinen invalide voor Henriette meebrengen," zei ze, terwijl zij den doek met de duif als een klein reisbundeltje aan den arm hing.

Dokter Bruck deed eene zijdeur open in den muur, die om het plein was gebouwd; men kwam daar dadelijk door in het park en hij liet de jonge dame vooruit gaan. Zoodra zij door de deur in het park getreden was stond zij plotseling stil. »Ik vind hier den weg nooit!" riep ze en keerde zich als een hulpelooze naar den dokter. »Het is, of alles in het park door elkander is geschud en gegooid. Wat doen zij daar ginds?" Zij wees naar een aarden dam, waar de hoofden van eenige arbeiders boven uitstaken.

»Zij graven een vijver, Mevrouw Urach houdt veel van zwanen in een ruim, breed water."

»En wat wordt daar gebouwd aan dien kant?"

»Een palmenhuis."

Peinzend zag zij rond. Maurits moet veel geld hebben."

»Dat zegt men." Dit antwoord klonk zoo koel en onverschillig, als deed dokter Bruck zijn best, om alle eigen oordeel bijzonder duidelijk buiten het spel te laten. Hij was toch een vreemd man, die dokter;. dat zag zij nu eerst goed nu hij daar zoo in het rooskleurig avondlicht naast haar stond. Daar lag iets in zijne houding van militaire stijfheid en strak-

heid, terwijl zijn schoon, door de zon verbrand, gelaat met den zwaren blonden baard eene zachte uitdrukking vertoonde. Van gedruktheid of neerslachtigheid, als anders het gevolg van het ongeluk, dat hem had getroffen, lichtelijk kon zijn, was geen enkel spoor te ontdekken.

»Ik zal u brengen," zei hij, toen zij besluiteloos, welken kant zij op moest, het terrein overzag. Hij bood haar den arm en zij aarzelde niet er den haren in te leggen. Zoo ging zuster Flora naast hem... wonderlijk toch! Eerst nu viel haar de gedachte, dat zij over enkele oogenblikken in het gezelschap der hoogbegaafde zuster zou zijn, als lood op de ziel.

Zij bleef staan en zei, na eenig aarzelen, met een gedwongen lach: »Ik laf schepsel! Ik geloof waarlijk dat ik bang ben. Zou ik Flora dadelijk zien, als ik binnen kom

Zij merkte, dat hem het bloed plotseling naar de wangen steeg. »Voor zoover ik weet is zij uitgereden," antwoordde hij op doffen toon, en terstond daarop liet hij er, als om verder vragen te voorkomen, op volgen: »Gij zult het geheele huis zoo wat in rep en roer vinden — de vorst heeft Maurits voor weinige dagen in den adelstand opgenomen."

En *dat* zei hij nu *pas!* »Waarom dat?" vroeg zij verrast.

»Nu, hij heeft groote verdiensten tegenover de industrie in zijn land," antwoordde hij zoo ernstig, als moest hij dien adel tegen een ongunstig oordeel in bescherming nemen. »Daarenboven is Maurits een door en door goed man, die veel voor de armen doet."

Kathe schudde het hoofd. »Ik ben bang voor zoo veel geluk!"

»Geluk?" vroeg de dokter langzaam. »Het komt er, dunkt mij maar op aan, hoe hij zelf over al die dingen denkt."

»O, zeker, het doet hem goed, het maakt hem gelukkig!" riep zij op vasten toon. »Ik weet uit zijne brieven, dat hij geen hooger levensdoel kent dan aardsche goederen te verkrijgen. Zijn laatste schrijven b.v. droeg al de sporen van innige verrukking, omdat mijne erfenis zoo meê was gevallen."

Zwijgend liep hij naast haar voort. Eindelijk vroeg hij, terwijl hij haar even aanzag: »En gij dan — maken al die rijkdommen op uw gemoed dan geen indruk?"

Kathe boog met bevalligen moedwil het hoofd en keek

hem vlak in het gezicht. »Gij wacht zeker van mij, als volwassen meisje, een bepaald antwoord, een vast en ernstig: Neen! Maar met den besten wil van de wereld kan ik dat antwoord niet geven, wijl ik het onuitsprekelijk aardig vind, rijk te zijn."

Hij lachte in stilte, maar zei niets. Zoo gingen zij zwijgend verder, tot zij bij de lindenlaan kwamen. Die laan zag er nog uit als van ouds, en midden op het pad waren nieuwe kiezelsteenen gestrooid. »O, de lieve, ouderwetsche kennis is er nog!" riep het jonge meisje, terwijl zij naar een houten brug wees, die in al hare eenvoudigheid over den vloed lag, gelijk zij dat al tal van jaren had gedaan.

»Die brug leidt naar een stuk grond op —"

»Ja, naar den boomgaard. Er staat een aardig, oud huis in, dat vroeger gediend heeft voor de melkerij en boerderij van het kasteel. Het is geheel met wijngaardranken begroeid en daar ligt een breede steenen trap voor de deur. 't Is daar stil en onbeschrijfelijk lief. Suze placht op het gras in den boomgaard te bleeken. In het voorjaar was de grond blauw van al de viooltjes, altijd heb ik die daar het eerst gevonden."

»Dat kunt gij blijven doen — sinds heden morgen is die boomgaard mijn eigendom," en met de belangstelling van den eigenaar zag hij er heen.

Katha dankte hem vriendelijk, maar staarde toch eenigszins verstrooid en verlegen op de kiezelsteentjes van den weg. Zou hare schoone zuster als jonge vrouw in dat huis komen te wonen? Flora met hare trotsche houding en hare majestueus langen sleep, Flora Mangold, de veeleischende, voor wie geen salon te hoog of te breed, geen ameublement te rijk kon zijn, in dat eenzame huis met den grooten, ouden haard en de versletene steenen in de gang? Wat had zij zich dan veranderd — om — om zijnentwil!

Een gedruisch, dat op een vrij verren afstand zich liet vernemen, deed haar ontstellen. Zij was de villa al zoo dicht genaderd, dat zij de prachtige gordijnen duidelijk zag. Achter de ruiten verroerde zich niets, alles was er stil, maar van den kant van den weg, die op het front van het huis aanliep, hoorde men het geluid van een wagen, die naar de villa scheen te rijden. Twee prachtige paarden vertoonden zich voor

een net rijtuig. Tuig en wagen fonkelden in den gloed der nieuwheid. Eene dame hield den teugel met vaste hand; hare in donkerbruin fluweel gehulde gestalte zat zoo los en gemakkelijk op de voorbank, als roerde zij de kussens haast niet aan. Een witte veêr op haar hoed woei door de lucht, em om gelaat en hals, die beiden zoo helder wit bij het donkere fluweel afstaken, fladderden korte, blonde lokken.

»Flora! wat is mijne zuster toch schoon!" riep Kathe opgetogen en strekte onwillekeurig de rechterhand naar het rijtuig uit, maar noch Flora, noch de handelsraad, die met over elkander geslagen armen naast haar zat, hoorden iets van dien uitroep. De equipage sloeg den hoek om en hield voor de hoofddeur stil.

Een kleine kiezelsteen, door den stok van den dokter opgewoeld, vloog door de lucht. Nu eerst merkte Kathe, dat hij niet meer naast haar ging; zij had trouwens onder den indruk van het bevallige schouwspel, haren tred verhaast. Met eene levendige beweging keerde zij zich om en zag, dat hij, alsof er niets gebeurd was, in denzelfden pas voortwandelde, terwijl hij alleen den schijn had, alsof hij het hoofd iets hooger droeg, of hij er eigenlijk iets hoogmoediger uitzag dan zoo even. Hij moest bepaald op haar een onderzoekend oog hebben gehad, want een weinig verlegen sloeg hij den blik naar de andere zijde. Met moeite verborg zij een spotziek lachje. Zij wist, dat zij hem op een vergelijking had betrapt, die ongeveer dus luiden moest: »Mijn hemel, wat een lomp en hoekig ding, als ik daarbij denk aan mijne sylphide!"

»Ik sta verbaasd over de stoutheid, waarmeê Flora de teugels houdt," zei ze, toen zij weêr naast elkander voortgingen.

»Ik sta veel meer verbaasd over de koelbloedige doodsverachting van hem, die naast haar zit. Het was een proefrit, de handelsraad heeft gisteren die jonge paarden pas gekocht." Er lag een zoo bittere toon in zijn stem, dat zij er van schrikte en zweeg.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van beide kanten heerschte eene diepe stilte. Zoo kwamen zij bij het huis en gingen eene zijdeur in, terwijl juist de equipage bij het voorportaal wegreed. Een bediende zei hun, dat de dames en de »genadige" heer in den wintertuin waren, dus in de vertrekken van mevrouw Urach.

Kathe was weêr volkomen bedaard en op alles gevat. Zij haalde een visitekaartje voor den dag en gaf dat den bediende, »voor den heer handelsraad."

»Zoo stijf?" vroeg dokter Bruck lachende, terwijl de bediende den met een dik tapijt belegden corridor doorliep, zonder dat men iets van zijne voetstappen hoorde, en achter eene deur verdween.

»Zoo stijf!" antwoordde zij ernstig. »Een zekere afstand is het voorzichtigst. Een hartelijk naar binnen ijlen zou mij mogelijk minder goed bekomen, en ik ben toch al bang, dat ik den »genadigen" heer een weinig in de war breng, nu ik zoo maar zonder complimenten voor den dag kom."

En dat was ook het geval. De handelsraad kwam, haast op een draf, uit den wintertuin en riep op niet bijzonder beleefden toon: »Mijn hemel, Kathe!"

De richting van zijn blik was ronduit belachelijk; hij zocht het hoofd van zijn pupil, die zoo op eens uit de lucht kwam vallen, blijkbaar een voet of twee te laag en zij naderde hem fier, met opgeheven hoofd en groette met een knikje, als eene volwassene dame.

»Wees niet boos, Maurits, dat ik zoo tegen onze afspraak handel. Maar ik ben te groot geworden, om mij te laten halen."

Zonder een woord te zeggen stond hij voor haar. »Gij hebt gelijk, Kathe. De tijd, toen ik u aan de hand liet voortwandelen, is voorbij," zei hij eindelijk langzaam en met een blik, die zich van het frissche, blozende gelaat niet kon afwenden. »Nu, wees mij duizendmalen welkom!" Eerst nu reikte hij Bruck de hand. »Eene toevallige ontmoeting in den corridor — dan zal ik wel moeten beginnen met u aan elkander voor te stellen —"

»Doe geen moeite, Maurits, dat heb ik zelve al gedaan," viel het jonge meisje hem in de rede. »De dokter was juist bij Suze, die ziek is, toen ik op den molen kwam."

Het gelaat van den handelsraad betrok. »Zijt gij *eerst* op den molen geweest," vroeg hij aarzelend. »Maar, lief kind, mevrouw Urach heeft, met de beminnelijkste welwillendheid, zich bereid verklaard, u te ontvangen. Het sprak dus van zelf, dat gij zoo spoedig mogelijk bij haar moest komen, en in plaats daarvan loopt gij eerst naar uw oude vriendin, juffer Suze! Ik bid u, zeg dat liever niet binnen," fluisterde hij.

»Meent gij dat in ernst?" En de heldere klank harer stem stak zonderling af bij zijn gefluister. »Ik kan toch geen onwaarheid zeggen, als er soms over gesproken werd, en ik ben heel dom, als het op veinzen aankomt, Maurits." Zij zweeg een oogenblik vol verbazing over den gloed, die zich op de wangen van den handelsraad vertoonde, maar ging toen voort: »Heb ik iets verkeerds gedaan, dan zal ik er voor boeten. Mij dunkt, erg zal het wel niet loopen."

»Als gij een vriendelijken wenk op een zoo bijzondere manier meent te moeten opnemen, dan heb ik zeker niets meer te zeggen," zei hij, niet zonder zekere verstoordheid. »Erg zal het wel niet loopen, maar het zal uwe verhouding hier in huis niet prettiger maken. Doe echter, wat u goeddunkt en zie zelve toe, hoe gij met uw »recht door zee" in onze hoog beschaafde kringen uwen weg vindt."

Reeds die laatste woorden klonken meer schertsend dan verstoord. Hij hield er eigenlijk volstrekt niet van, uit zijn humeur te zijn. Beleefd bood hij haar den arm en voerde haar naar de voormalige eetzaal, die naast den wintertuin lag.

Maar dat was de vertrouwelijke eetzaal van vroeger niet meer, met de ouderwetsche, gemakkelijke, met rood fluweel bekleede meubelen. De muur, die de kamer van den tuin scheidde, was weg en in zijne plaats droegen slanke zuilen, boven in een fraaien boog samenloopende, een met heldere kleuren in moorschen stijl beschilderd plafond. Een fijn gewerkt bronzen hek liep beneden van de eene zuil naar de andere en scheidde den ingelegden grond der zaal van de met wit zand bestrooide paden en de met groen omzoomde perken van den tuin. Achter dat hek was alles bloemen en groen, en de kostbaarste planten, uit warme gewesten overgebracht, stonden daar, in welige pracht, of zij op den eigen bodem bloeiden.

Dit heerlijk beeld werd om zoo te zeggen omlijst en tegelijk in kleinere afdeelingen verdeeld door een soort van uiterst

smaakvol bloemenornament. Om de zuilen slingerde zich de climatis naar boven en sierde die met hare fijne lilablauwe kelken

Tusschen twee zuilen, die een pad naar de kamer vrij lieten, stond Flora. Zij was nog in wandeltoilet en scheen op het punt, de zaal te verlaten. Achter haar, met een bonte veder getooid hoofd, welfde de fontein in den wintertuin een glinsterende koepel. Met de, met een fijnen handschoen bekleede hand, lichtte het schoone meisje het zwaar fluweelen kleed, dat in het avondlicht een bijzonderen glans vertoonde, even op, zoodat de voet voor den dag kwam, terwijl de onbedekte linkerhand blank en teeder afstak bij de blauwe kelk, waarnevens zij tegen de zuil leunde.

Toen de hoog opgeschoten Kathe binnenkwam sloeg zij eerst een blik op haar vol ongeveinsde verbazing, maar even spoedig wendde zij het oog weêr af met een kwalijk verborgen lach.

»Nu raad eens, Flora, wie ik daar binnen breng," riep de handelsraad.

»Dat behoeft mij weinig hoofdbrekens te kosten — dat is Kathe, die alleen op reis is gegaan," antwoordde zij op den haar eigen onverschilligen en toch tegelijk zoo beslisten toon. »Wie de oude mevrouw Sommer heeft gekend, die kan dadelijk zien, dat dit flinke meisje met het roode en witte appelvormige gezicht hare kleindochter moet zijn. Hare oogen zijn echter geheel die van Clotilde, uw overleden vrouw, Maurits."

Met een vlugge beweging trad zij uit de bloemenlijst naar voren, naderde hare zuster en terwijl zij het hoofd voorover boog, bood zij haar de lippen tot een kus. Ja, dat was toch altijd de onvergelijkelijk schoone Flora, maar de veeljarige heerschappij, die zij onwillekeurig had geoefend, had aan hare echt vrouwelijke bevalligheid geen goed gedaan. Even koel als bij den verwelkomkus, na zesjarige scheiding, gedroeg zij zich tegenover dokter Bruck. »Gegroet, Bruck!" zei ze en reikte hem de hand, maar niet als eene verloofde, veeleer als de eene collega aan den ander. Hij nam die hand, drukte haar even in de zijne en scheen het kalm te verdragen, dat zij onmiddellijk weêr terug werd getrokken.

Het scheen wel, dat die verhouding tusschen het jonge paar volkomen gewoon en natuurlijk was. Met overmoedigen spot

keerde het meisje het gelaat naar den tuin en riep: »Grootmama, onze goudvisch doet u en uwe kennissen het genoegen, zich vier weken vroeger te laten bewonderen."

Reeds bij de eerste woorden van Flora was mevrouw Urach achter een groep camelia's vandaan gekomen. Zonder het zelve te weten, had zij de nieuw aangekomene met die spanning opgenomen, die de meeste menschen, tegenover een zoogenaamd gelukskind, moeielijk weten te verbergen. Flora's onbeleefd geroep deed die nieuwsgierige uitdrukking echter aanstonds verdwijnen. Geërgerd trok de oude dame de wenkbrauwen samen, terwijl een lichte blos haar bleek gelaat bedekte. »Ik kan mij niet herinneren, dat ik juist in die eigenschap van uwe zuster zoo bijzonder belang heb gesteld," zei ze koel en met een strengen blik op Flora. »Als ik mij over Kathe's komst verheug en haar hartelijk welkom heet, dan is dat, omdat zij het kind is van mijne lieve gestorvene Mangold en uwe zuster."

Met vooruitgestoken handen naderde zij Kathe, als had zij plan haar te omhelzen, maar deze boog zich zoo diep en zoo deftig, als stond zij voor de eerste maal van haar leven voor de trotsche schoonmoeder van haren vader. Een scherper blik had in die buiging zeker de schuwe afwijzing van elke aanraking gezien, maar de weduwe van den president merkte die alleen aan als een blijk van natuurlijken eerbied. Zij trok de handen terug en drukte een zachten kus op Kathe's voorhoofd. »Hebt gij werkelijk alleen gereisd?" vroeg zij en keek vragend naar de deur, als moest er noodzakelijk nog een reisgezel voor den dag komen.

»Heel alleen, ja! Ik had lust, om eens zelfstandig de vleugels uit te slaan, en mijn oude gouvernante, de tegenwoordige doktersvrouw, had daar niets tegen." Onwillekeurig streek zij de slanke, fijne vingers langs de plek op het voorhoofd, die de koude lippen van mevrouw Urach hadden aangeraakt.

»Ja, dat geloof ik graag! Dat is net juffrouw Lucas," zei de oude dame met een zacht, spotachtig lachje. »Zij was ook altijd *zeer* zelfstandig. Uwe goede papa had haar wel een beetje bedorven, mijn kind. Zij deed precies, wat haar goed dacht; natuurlijk deed zij altijd goede —"

»En verstandige dingen. Daarom zal papa zijn wild kind dan ook wel geheel aan haar toevertrouwd hebben," viel Kathe

haar helder en onbeschroomd in de rede. Maar juist die onbeschroomde vrijmoedigheid, die geheel en al met het wezen van het jonge meisje strookte, scheen hier geen bijzonder goeden of gunstigen indruk te maken.

Mevrouw Urach althans haalde de schouders op. »Uw papa heeft zeker bedoeld, wat u het best kon zijn, Kathe, en het lag niet op mijn weg, mij met zijne zaken of besluiten in te laten of die te beoordeelen. Maar hij was een hooghartige, voorname natuur en zeer gesteld op de inachtneming der vormen — of het hem niet wat vreemd zou voorgekomen zijn, als zijn vroolijk dochtertje zoo opeens *sans gêne*, frank en vrij het huis ingevlogen was?"

»Wie weet het?" zei Kathe. »Papa was zich anders wel bewust, wiens geesteskind die dochter is," en een moedwillige straal schoot haar uit de heldere oogen, »molenaarsbloed werkt zich dapper en vroolijk door de wereld, mevrouw de presidentsweduwe!"

De handelsraad hemde en kuchte en streek met de hand langs den fraaien knevel, terwijl mevrouw Urach er zoo verslagen uitzag, als had opeens een koude luchtstroom haar onaangenaam beroerd; Flora echter begon hartelijk te lachen. »Kind," riep zij uit, de handen ineenslaande, »gij zijt onbetaalbaar naïef. Ja, ja, »het zwerven is des molenaars lust, het zwerven,." reciteerde zij. »Met zulk een prachtig woord moest onze jongste morgen op Maurits groote soirée haar debut doen. Grootmama, wat zouden ze luisteren!" Zij zag de oude dame met spotachtigen blik aan, maar deze had hare kalme bedaardheid geheel herkregen.

»Ik heb een goed vertrouwen op den aangeboren tact uwer zuster," zei ze, terwijl zij dokter Bruck beleefd de hand reikte. Zij lachte even en trok de lippen daarbij zoo eigenaardig samen, dat men niet recht wist, of die lach zoet of zuur was.

»Tact — tact — dat zal wat helpen," zei Flora en schudde lachend het schoone hoofd. »De molenaarsmanier is haar evenzeer aangeboren en de goede juffrouw is er slecht in geslaagd, haar zoo'n beetje van die wijsheid te leeren, die in de wereld nog al te pas komt — daar hapert het juist. Overigens doet het mij pleizier, Kathe, en dit meen ik, dat gij zoo alleen zijt gekomen. Ik stel mij voor, dat wij samen een vrij wat aardiger leven kunnen hebben, dan wanneer gij altijd aan de rokken hangt van die huisbakken gouvernante."

Kathe had het mutsje afgenomen; de zoele lucht uit den wintertuin deed hare wangen gloeien en zij zag er, met de breede blonde haarvlecht op het voorhoofd, nog haast grooter uit dan straks.

»Huisbakken! mijne gouvernante!" riep ze. »Ik geloof, dat men moeielijk een vrouw zou vinden, waar meer poëzie in zit."

»Och, wat gij zegt! Zij dweept misschien met de maan en schrijft sentimenteele verzen over. Misschien maakt zij ze zelve wel. Niet?"

Het jonge meisje richtte de heldere oogen met den verstandigen blik op het gelaat der spotzieke zuster. »Verzen niet; zij schrijft de manuscripten over voor haren man, omdat de zetters met zijn gekrabbel niet terecht kunnen," antwoordde zij na een oogenblik op zeer bedaarden toon. »Zij maakt ook zelve geene gedichten of novellen, want daar heeft zij geen tijd voor, maar zij dicht toch ... Och, Flora, gij lacht nog net als vroeger, zoo diep en scherp in die hoeken van uw mond, maar ik kruip niet meer weg voor dien lach; ik heb een strijdlustig gemoed en beweer nog eens: zij is dichteres in de wijze, waarop zij het leven opvat en er altijd een kant aan weet te vinden, waardoor het helder straalt; in de manier, waarop zij haar huis versiert, zoodat uit elk plekje eene gedachte spreekt; in den tact om voor haren braven man, voor mij en voor de weinige vertrouwelijke vrienden het gemoedelijk en aesthetisch element aan elkander te paren."

Op dit oogenblik viel een regen van viooltjes op Kathe's schouders en boezem neder.

»Bravo, Kathe!" riep Henriette. Zij stond in den wintertuin, dicht bij het hek en drukte de dunne, bleeke handen tegen de hijgende borst. »Ik zou u om den hals willen vliegen, maar — kijk mij eens aan — dat zou immers al te gek wezen. Gij zoo door en door gezond naar ziel en lichaam en ik —" hier weigerde hare stem verderen dienst.

Kathe wierp het mutsje, dat zij in de hand had gehouden, weg en vloog op Henriette toe. Teeder omvatte zij de tengere gestalte, maar de tranen van medelijden en schrik, wijl het gelaat harer zuster zoo »ontzettend mager" was geworden, hield zij wijselijk in.

Flora beet zich op de lippen. De »jongste" had niet alleen een indrukwekkende houding gekregen, maar zij toonde ook

in mond en oogen een zoo zeldzame vrijmoedigheid en een zoo duidelijk onafhankelijkheidsgevoel, dat zij lastig worden kon. Opeens verrees het donker vermoeden voor haren geest dat de verschijning van dit meisje een schaduw op haar leven zou kunnen werpen. Zij nam driftig den hoed af en schikte met beide handen de lokjes die langs voorhoofd en slapen vielen ... »Hebt gij dat poëtische bundeltje mee uit Dresden gebracht?" vroeg zij droogweg, op den toegeknoopten doek wijzende, dien Kathe nog altijd aan den arm droeg.

Het jonge meisje knoopte den doek los en gaf de duif aan Henriette. »Een kleine patient, die u toebehoort," zei ze. »Het arme dier is vleugellam geschoten en viel bij den molen op de steenen neêr."

Zoo werd het bezoek op den molen verraden, maar mevrouw Urach scheen die laatste woorden niet gehoord te hebben. Zij wees met een trek van toorn naar de gewonde duif en zei, terwijl zij den handelsraad aanzag: Dit is nu de vierde, Maurits!"

»En dat nog wel mijn lieveling, mijn zilverkopje!" riep Henriette en wischte een traan van smart en van verbittering uit hare oogen.

De handelsraad werd bleek van schrik en ergernis. »Grootmama," sprak hij, »ik moet u verzoeken, mij daar geen verwijt van te maken. Ik doe, wat ik kan, om die ellendige laagheden op het spoor te komen en te verhinderen, maar de dader kruipt achter twee honderd verbitterde lieden weg." Hij haalde de schouders op. »Zoo is er niets aan te doen. Ik heb Henriette herhaaldelijk verzocht, hare duiven opgesloten te houden, tot de boosheid wat verminderd is"

»Dus zullen wij eigenlijk van onzen kant moeten toegeven. Het wordt hoe langer hoe mooier," zei de oude dame driftig en trok daarbij aan den doek om hals en schouders, alsof eene inwendige gewaarwording haar onverdragelijk warm deed worden.

»Hebt gij zelf niet gezegd, Maurits, dat de inschikkelijkheid de vermetelheid in de hand werkt? Men zal dat straffeloos duivenschieten langzamerhand wel vervelend gaan vinden en naar edeler wild uitzien," liet zij er bitter op volgen.

»Waarom zoo voorzichtig gesproken, Grootmama? De tegenpartij zelf noemt de dingen ronduit bij den naam," riep Flora

op haar onverschilligen toon. »Bij het openen van de ramen vond mijne kamenier van morgen weêr een dreigenden brief op de vensterbank; zij vatte dien met de tang aan, om hem aan mij te brengen, zoo vies zag hij er uit. Hij ligt nog in hare kamer, Maurits, voor het geval, dat gij hem bij uwe acten wilt bewaren. Nieuws staat er natuurlijk niet in, altijd dezelfde fraaiigheden! Ik zou echter wel eens willen weten, waarom dat volk mij zoo bijzonder met zijn klassenhaat vervolgt."

Kathe kon de gedachte niet onderdrukken, dat men hier minder met haat tegen eene bevoorrechte klasse, dan tegen eene persoonlijkheid te doen had. Zij meende, dat die aanmatigende verschijning in haar vorstelijk gewaad, met den minachtenden trek om den mond en de mannelijke, forsche manier van spreken, al heel licht, door vreemden, aansprakelijk werd gesteld voor alle maatregelen, die van de villa uitgingen.

»De hatelijke aanvallen zijn dubbel belachelijk, wijl ik het juist ben, die in het maatschappelijk vraagstuk het levendigst belang stel," vervolgde Flora met een gedwongen lach. »Ik heb toch al menig artikel in de wereld gezonden ten voordeele van de arbeidende klasse."

»Met schrijven alleen komt men er tegenwoordig niet meer," zei dokter Bruck, die tegen een der vensterbanken stond te leunen; »de beste pennen hebben zich er stomp op geschreven, en de golven der in gang zijnde beweging zwellen hoe langer hoe hooger, zoodat zij al de theorien van het papier wegstuwen."

Allen zagen naar Bruck. »Wel, wat zoudt gij dan willen?" vroeg Flora scherp.

»Ik zou willen, dat men zich met het volk zelf en met hunne eischen inliet. Wat helpt het, wanneer gij, uit al de artikelen en brochures over deze zaak, het »voor en tegen" aan uwe schrijftafel zit te overwegen —"

»Ach, ik bid u —" en er straalde een zonderling vuur uit haren blik.

»En doode redeneering bij de vele dooden voegt," vervolgde hij, zonder zich aan Flora's woord te storen. »Uwe artikelen worden door die lieden niet gelezen, en al lazen zij die — wat dan nog! Woorden en frasen bouwen hun geene huizen. Juist de *vrouwen* uit de gezinnen der arbeidgevers moeten meêhelpen aan de oplossing van het vraagstuk, zij met haren in-

vloed op het harde gemoed der mannen, met hare zachte, vriendelijke bemiddeling, met haar verstand. Maar de minsten getroosten zich de moeite daarover te denken, of, wat ik vooral zou willen, haar hart te raadplegen. Zij ontvangen de middelen ter bestrijding harer heden bijna onbeperkte behoeften uit de handen der mannen, zonder te bemerken, dat voor hare deur alle elementen van een geduchten strijd zich bestendig vermeerderen."

Mevrouw Urach streek met de slanke handen langzaam over de glanzende zijde van haar kleed en, zonder zich om de woorden van den dokter veel te bekommeren, zei ze kalm: »Ik geef graag wat weg, maar ik ben niet gewoon zelve mijne aalmoezen aan de behoeftigen uit te reiken, en zoo komt het dat men niet weet aan wie en hoe veel ik geef. Over die miskenning troost ik mij echter gemakkelijk, zelfs al is zij mede de oorzaak der ruwe aanvallen, die wij dezer dagen ondervinden"

»Die ruwe aanvallen zijn afschuwelijk. Niemand, die ze scherper veroordeelt dan ik," antwoordde dockter Bruck even kalm, »maar —"

»Nu, maar? — Gij wildet immers gaan beweren, dat wij, vrouwen, er de schuld van dragen en ze hebben uitgelokt?"

»Ja, Mevrouw, gij hebt den arbeidgever er van terug gehouden zijn volk helpende te gemoet te komen; de vraag der arbeiders was niet onbillijk; het was niet een van die onredelijke eischen, die tegenwoordig de goede zaak der arbeidende klasse bederven en verdacht maken. Zij vroegen ook geen aalmoes, alleen wenschten zij, met behulp van den fabrikant, zich een beter en aangenamer bestaan te verzekeren."

De oude dame tikte hem zacht op den schouder en zei vriendelijk, maar toch op een toon, die duidelijk te kennen gaf, dat zij naar het einde van dit gesprek verlangde: »Gij zijt een idealist, dokter."

»Och neen, alleen een menschenvriend," antwoordde hij lachend en greep naar zijn hoed.

Zijne verloofde had hem reeds lang den rug toegekeerd en was bij een ander venster gaan staan. Geen vrouwengelaat, dat juister de uitdrukking van bittere vijandschap wist aan te nemen, dan dit profiel, dat de lippen zoo stijf op elkander kon drukken. Die man daar had, met dezelfde

woorden, gezegd, dat zij aan hare schrijftafel zich met nuttelooze theorieën bezig hield, zij — met al hare schoone gaven! Zeker hadden hare fijne schoenzolen nooit de stof in de fabriek aangeroerd, zij wist bepaald niet, hoe het er in de arbeiderswoningen uitzag; zij wist niets van die mannen, die, door het verlangen naar verandering gedreven, zich onder één vaandel hadden geschaard, die bezig waren eene macht te vormen, welke zich als eene wig zou inboren in de maatschappelijke orde, om die met geweld uiteen te doen springen. Maar waarom was dat alles ook noodig? Moest men dan alles, wat men schilderde, ook juist in de werkelijkheid hebben beleefd? Dat was immers een belachelijke eisch. Wat beteekenden dan geest en verbeelding? En tot hiertoe had de dokter hare letterkunde nooit besproken. Zij dacht, dat hij dit had gelaten uit »eerbiedigen schroom," en nu viel hij er opeens zoo plomp, zoo ruw over uit — *hij!* Zij voerde een zwaren inwendigen strijd. »Ik vat niet, grootmama, hoe gij dien verheven naam »idealist" van toepassing acht," riep zij met fonkelenden blik. »Ik meende, dat Bruck het thema droog en prozaïsch genoeg had bedoeld. Volgens zijne meening moeten wij alle weelde in ons leven vaarwel zeggen, om in zak en asch te gaan; wij behooren ons niet met geestelijken arbeid bezig te houden, maar moeten soep koken voor 't volk. Dat wij den stillen omtrek van ons park verdedigen is — doodzonde. Het betaamde ons de joelende, schreeuwerige, vechtende troep schoolkinderen vlak onder onze vensters te zien, en als wij ons in dat opzicht niet goed gedragen, dan dreigt hij met den »zwarten man." Zij lachte bitter en kort. »Overigens vergist die menschenvriend zich geweldig. Als ooit de strijd uitbreekt, waar hij ons meê dreigt, dan kan hij er op rekenen — hij gaat er even goed mee onder door als wij."

»Ik heb niet veel te verliezen," zei Bruck met een flauwen glimlach.

Flora liep naar hem toe met een drift, dat hare lokken opstoven.

»Sinds van morgen behoeft gij dit niet meer te zeggen," antwoordde zij scherp. »Gij zijt immers eigenaar geworden van een huis, naar Maurits mij verhaalt. In ernst — hebt gij werkelijk die bedreiging van gisteren tot waarheid gemaakt en die leelijke barak gekocht?"

»Die *bedreiging?*"

»Nu, hoe zal ik het anders noemen, als gij mij voor de toekomst zulk een schrikbeeld laat zien? Gij hebt uwe bespaarde penningen, zooals gij gisteren al van plan waart, in een stuk grond belegd, dat voor mij het non plus ultra is van eenzaamheid, armzaligheid en leelijkheid. Het is onmogelijk, dat gij dat sierlijke kleinood hebt gekocht, wijl het er nog al lief en bevallig uitzag, en daarom vraag ik u in allen ernst: wie moet daar wonen?"

»Gij behoeft er geen voet te zetten."

»Dat zou ik ook niet doen — daar kunt gij zoo gerust op aan, als ik hier sta. Vroeger —" maar er lag een zoo vreemde uitdrukking in den blik van den dokter, toen hij opeens de hand naar haar ophief, in dien blik toonde zich iets zoo overweldigends, dat het meisje plotseling zweeg.

»Ik heb dat huis bestemd voor mijne tante en behoud er slechts eene kamer in voor mij zelve, om in mijne vrije uren een plekje in het groen te hebben, waar ik mijn werk kan doen," sprak hij op veel kalmer toon, dan men, na dien raadselachtigen blik, van hem zou gewacht hebben.

»O, veel pleizier er mee! Dus een zomerverblijf. En des winters, Bruck?"

»In den winter zal ik mij dienen te behelpen met de groen behangen kamer, die gij, in ons huis, voor mij hebt bestemd."

»Ronduit gezegd — ik vind dat huis niet prettig meer. Nergens is meer straatrumoer dan op den hoek van een straat. Ik vrees, dat ik er niet rustig zal kunnen werken."

»Nu, dan zal ik den eigenaar een deel der huur betalen en een ander huis zoeken," antwoordde hij onverstoorbaar bedaard.

Flora haalde de schouders op en keerde zich om, zoodat Kathe haar recht in het gezicht zag. Bijna stampte de verloofde van drift op den vloer. Zij wierp het schoone hoofd in den nek en zag naar den zolder, alsof zij in wanhoop wilde uitroepen: »God in den hemel, begrijpt hij dan niets?"

Op dit oogenblik schelde mevrouw Urach met zooveel geweld, dat de klank luid en schril door de gang in de kamer drong. De oude dame zag er uit, of zij zich beleedigd gevoelde, wijl men in *haar* bijzijn zulke onvoegzame gesprekken voerde.

»Gij zult wel een zonderlinge gedachte krijgen omtrent de ontvangst en den goeden toon in het huis van eèn zwager, Kathe," sprak zij tot het jonge meisje. »Men heeft u uw mantel niet afgenomen, u geen stoel gepresenteerd en in plaats daarvan moet gij, of gij er lust in hebt of niet, allerlei nuttelooze praatjes aanhooren en op de steenen blijven staan, terwijl daar ginds warme dikke tapijten liggen." Zij wees naar de twee tegenovergestelde hoeken in de groote zaal, waar goed gevulde kanapé's stonden met fraaie, mollige tapijten er voor, en gaf toen aan den bediende bevel, om aan de huishoudster te zeggen, dat er spoedig eene logeerkamer in orde moest worden gemaakt.

Met dit tusschenspel kwam een einde aan de spanning, die door de scherpe woordenwisseling van zoo. even was ontstaan. De handelsraad haastte zich Kathe van haar fluweelen jaquet te ontdoen en Henriette verliet met een koortsachtigen gloed op de magere wangen, den wintertuin, om voor hare arme duif te gaan zorgen.

»Blijft gij geen thee drinken, dokter?" vroeg de oude dame den dokter, toen deze zich voor haar boog, om afscheid te nemen. Hij bedankte, omdat hij nog eenige patienten moest opzoeken; bij die verontschuldiging vloog er een trek van scherpen spot over Flora's gelaat, maar Bruck scheen dat niet op te merken; hij reikte haar de hand, even als aan den handelsraad. Voor Kathe echter maakte hij eene eerbiedige buiging, volstrekt niet als voor eene jonge, aanstaande zuster, zij was en bleef, althans nu nog, voor hem het meisje uit den vreemde, en de overigen schenen dat zeer natuurlijk te vinden. De dokter ging te gelijk met Henriette de kamer uit.

»Hoor eens, Flora, voor het vervolg verzoek ik van die onverkwikkelijke scènes, als wij zoo even hebben moeten bijwonen, verschoond te blijven," zei mevrouw Urach met diepe rimpels in het voorhoofd en eene verdrietige stem, toen de deur achter de weggaanden gesloten was. »Gij hebt voor u zelve de volle vrijheid verlangd, in de manier, waarop gij uw doel wenscht te bereiken — goed — ik van mijn kant heb u nog niet den minsten hinderpaal in den weg gelegd; maar ik kom er met alle kracht tegen op, als gij die onaangename zaak onder *mijne* oogen denkt te mogen behandelen. Zooals ik zeg, ik verzoek, dat dit niet weer gebeurt! Moet ik u herhalen — ?"

»Och, grootmama." viel de jonge dame haar minachtend in de rede, »herhaal maar niet! Gij zoudt willen zeggen: in dit huis mag gemoord, mag brand gesticht worden, als mevrouw de weduwe van den president Urach, maar een goed figuur er bij maakt... pardon, grootmama, ik zal 't nooit weêr doen. Het huis is groot genoeg en buiten uwen gezichtskring kan er genoeg geduëlleerd worden. Ik vrees, dat ik eindelijk mijn geduld verlies."

»Flora!" riep de handelsraad ernstig.

»Stel u gerust, mijnheer von Römer. Ik weet zeer goed, dat ik het oog dien te houden op uwen tegenwoordigen stand. Hemel, wat heb ik een last op de schouders! En waarmeê verdien ik toch de ramp, dat de harten aan mij hangen als klissen?"

Zij nam haar hoed, lichtte de sleep van hare japon op, om heen te gaan, maar stond even stil bij Kathe.

»Ziet ge, mijn lief kind," en zij legde den wijsvinger onder Kathe's kin, »zoo gaat het de ongelukkige meisjes, als zij zich voor een oogenblik inlaten met sentimentaliteiten en zich inbeelden, dat zij verliefd zijn. Zij zitten dadelijk in de klem en ondervinden droevig de waarheid der versletene, goede les: beproef u zelve, eer gij u voor altijd bindt. Kind, denk er om en wees voorzichtig!"

Zoo ging zij heen en Kathe zag haar met groote oogen na. Wat zonderlinge onverloofdachtige verloofde was toch die schoone zuster!

ZESDE HOOFDSTUK.

Aan den westelijken zoom van het park bevonden zich de overblijfselen van het voormalige huis Baumgarten. Van het eens stevig gebouwde en met grachten omgeven ridderkasteel stond nog slechts een soort van toren met kamers er in van vrij grooten omvang, aan dien toren was nog een stuk muur van een zijvleugel te zien. Zestig jaar geleden was het gebouw naar den grond gehaald. De toenmalige eigenaar, die den meesten tijd buitenslands doorbracht, had het heerenhuis op een ander gedeelte van den grond, in modernen stijl, als villa Baumgarten doen opbouwen, ten einde, als hij te huis was, meer onder de menschen te zijn. Hij had voor het nieuwe huis

de steenen van het oude kasteel doen gebruiken. Wijl de toren in het park, met zijn muuraanhangsel, als ruïne een goed figuur maakte, had men hem laten staan. Hij stond op een groenen door de kunst gevormden heuvel en zijn voetstuk verloor zich tusschen de struiken; op den ouden muur met de groote vensternis groeiden allerlei slingerplanten en wilde bloemen, waaronder vooral de wilde hop met haar prachtig groen rijk vertegenwoordigd was.

Deze in een vijver gelegene ruïne had hare roeping als versiersel vervuld, maar na den vorigen bezitter was het praktisch, naar nuttige kennis dorstend geslacht opgestaan, dat het water uit den vijver had doen wegpompen en groenten had gezaaid in den voortreffelijken, drooggemaakten grond. Volgens zeggen van den overleden molenaar was dit het eenige verstandige geweest, dat hij bij den aankoop van het park er had aangetroffen en daarom had hij dan ook dit voordeelige plekje grond aanstonds voor eigen gebruik bestemd. Kathe had als kind dikwijls in het dal, gelijk zij den drooggemaakten vijver noemde, rondgeslopen. De boosaardige aanslag op de romantiek en den historischen nevel, die den watertoren omgaf, had haar gemoed nooit bijzonder getroffen, nog minder beleedigd; met Suze had zij er uren lang erwten en boonen geplukt, niet vermoedende, dat, als de dijk van de beek plotseling doorbrak, zij en Suze en de geheele heerlijkheid plotseling overstroomd zouden zijn geworden.

Heden, op den vijfden dag na hare aankomst, kwam zij voor de eerste maal weêr op de afgelegene plek in het park en stond als verblind. Nog hingen de hopranken bladerloos als een net over den muur, de heuvel, dor en kaal door de winterkoude, vertoonde nog geen enkele grasscheut, maar de zon viel schitterend en glanzend op de ruïne en teekende haar heerlijk af tegen het donkere dennenbosch op den achtergrond. Geen spoor van versche kalk, door menschenhanden aangebracht, was er te zien; geen enkele nieuwe steen was er in gemetseld, maar er scheen ook geen oude te ontbreken. Alleen de ramen in den toren, waar vroeger vergane houten blinden voor zaten, schenen nu wijd geopend en er vertoonde zich in het binnenste van het oude gebouw een zoo zonderling licht, als was een opgesloten zonnestraal er in de duisternis bezig een gouden net te weven. Een nieuw, lieftallig leven bewoog

zich om den zetel van het geslacht der Baumgartens; boven den toren zweefden in nauwe en wijde kringen witte en bonte duiven en uit het kreupelhout, dat den voet van den toren omgaf, kwamen een paar reebokken stil en langzaam voor den dag. Maar het kleine dal was verdwenen. Een breede, schitterende waterspiegel omstroomde weêr als vroeger den heuvel, alles wat daar vroeger groeide en bloeide was weggevaagd, of er nooit eenig mensch zijn recht op den grond had doen gelden.

Een kettingbrug hing over het water en aan de andere zijde van die brug lag een groote, reusachtige hond, die met den kop op de voorpooten rustende een waakzaam oog op den overkant scheen te houden.

»Daar ziet gij nu het Tusculum van Maurits, Kathe," zei Henriette, die aan Kathe's arm hing. »Eertijds een burgt met de noodige pijnigingswerktuigen en doodelijke verzuchtingen, pas vier maanden geleden de onaangevochten verblijfplaats van uilen, vleermuizen en mijne duiven, en thans... salon, slaapvertrek, zelfs schatkamer van den heer handelsraad von Römer. Het ding ziet er zeker nog zwart genoeg uit, en men zou zeggen, dat een flinke bries het laatste stuk muur, dat daar nog staat, omver zou moeten blazen, maar alles is spijkervast, en juist onder dien gevaarlijken muur woont de bediende van Maurits — hij woont er heerlijk!"

Flora had ook de wandeling meegemaakt. «Dat is al naar iemands smaak," zei ze de schouders ophalende. »Overigens is het denkbeeld voor een kramershoofd nog al origineel, vindt gij ook niet, Kathe?" Zij ging de zusters voorbij over de brug. Een zachte schop met haar klein voetje deed den hond op zij gaan en zij klom tegen den heuvel op. Schuchter en bang namen de reebokken de vlucht, angstig fladderden de duiven om den toren en brommende liep de groote hond de jonge dame een eind weegs achterna... Zooals zij daar in de hoogte stond met de fraaie hand tegen het slot geleund van de met ijzer beslagene torenpoort, met het hoofd, waar de blonde lokken op glansden in het schijnsel van de zon, achterover gebogen, met het zilvergrijze zijden kleed met nauwe mouwen en langen sleep, had zij geheel het voorkomen der schoone koningsdochter uit de oude sagen en legenden.

Onwillekeurig zag Kathe van haar op Henriette, die blijk-

baar vermoeid dicht tegen haar aan leunde, en die aanblik deed haar zeer. De magere gestalte, met de hoekige lijnen in het nauwsluitend kleed van gekleurde zijde, balanceerde als het ware op een veel te hoog onderstuk. Het zwakke meisje haalde kort en haastig adem en zag er zoò bont, zoo koket, haast belachelijk uit. Maar zij had de laatste twee dagen telkens aanvallen gehad van benauwdheid en zij *wilde* niet ziek zijn; geen mensch mocht eigelijk weten, dat zij niet gezond was. Als iemand haar medelijden of deelneming toonde, dan kon zij toornig worden, of men haar daarmeê beleedigde. En toch had zij nu meer en zwaarder dan anders geleden, want dokter Bruck, die haar behandelde en haar altijd iets verzachtends wist te geven, was op reis gegaan, weinige uren na zijn laatste bezoek op de villa. Een vriend, had hem, door een telegram, naar Leipzig ontboden en, zoo schreef hij met weinige woorden aan Flora, zijne afwezigheid zou wel eenige dagen duren. De medicinale hulp van den geneeskundigen raad von Bär had Henriette kort en bepaald afgeslagen. »Liever sterven," had zij in hare doodelijke benauwdheid nauw hoorbaar gefluisterd. Kathe had haar bijna alleen opgepast en sinds zeer zorgvuldig verpleegd. Nu sloeg zij zacht den arm om de treurige gestalte en droeg haar half over de brug naar de ruïne.

Wat had zij als kind dikwijls tegen dien heuvel opgeklommen en door die struiken heen gekropen! Wat had zij vaak gegluurd door het groote sleutelgat in de oude poort! In de kelders van dien toren zou nog kruit liggen van den dertigjarigen oorlog en, zooals de bedienden zeiden, langs de wanden hing allerlei »akelig tuig." Maar het was pikdonker daar binnen en het loerend kindergelaat was terug gedeinsd voor de zware, muffe lucht, die uit den toren kwam. Hoorde zij toevallig een paar uilenvleugels boven zich, dan was zij, als zaten haar booze geesten achterna, den heuvel afgestoven en had zich met sidderende handen vastgeklemd aan Suze's voorschoot... Nu stond zij *in* den toren aan den voet van een wenteltrap met een kostbaar tapijt belegd, en verbaasde zich over de wonderen, door het geld van den rijken koopman gewrocht. Van buiten een bijna ineenstortende bouwval, van binnen een volmaakte riddermatige woning. Die ruimte, waar vroeger haar oog niets in kon ontdekken, was een breed ge-

welf met machtige bogen, waar de geheele zwaarte van den toren op rustte. Langs den wand hing het »akelig tuig," helmen en wapenrustingen, doch alles smaakvol gerangschikt, terwijl de helderwitte tusschenvakken de zonneschijn, die door de opene ramen viel, vroolijk weêrkaatsten. Om den toren het aanzien eener ruïne te laten houden had men geen eigenlijke vensters er in gezet, maar groote spiegelruiten uit één stuk, vandaar de heldere flikkering in het binnenste van het gebouw. De toren was vroeger een zoogenaamde heuvelburgt geweest, een toevluchtsoord in den tijd van den hoogsten nood. Vandaar dat de vertrekken slechts hoogst eenvoudig waren ingericht, terwijl zij thans, wat pracht en smaak betrof, met de schoonste salons konden wedijveren.

Toen de beide zusters in de voorste kamer van de eerste verdieping kwamen, lag Flora reeds met eene brandende cigarette in de rechterhand, achteloos en gemakkelijk op de purperkleurige kussens van een soort rustbed, en zag, hoe de handelsraad in de zilveren kan de koffie gereed maakte. Hij had de drie zusters uitgenoodigd die bij hem te komen gebruiken.

»Nu, Kathe?" riep hij het jonge meisje te gemoet, terwijl hij met uitgestrekten arm in de kamer rondwees.

Zij stond op den drempel met een zwarten sluier los over de donker blonde lokken, met een helder, lachend oog en eene zoo hooge, krachtige gestalte, of zij rechtstreeks afstamde van het oude geslacht der Baumgartens.

»Echt romantisch, Maurits! De misleiding is volkomen," antwoordde zij op opgeruimden toon. »Die daar beneden," en zij wees door het venster op de breede gracht, »kon iemand doen wanen, dat hier aan ernstige verdediging werd gedacht, als men niet wist, dat een handelsraad uit de negentiende eeuw daar achter huisde."

Hij trok de wenkbrauwen somber bijeen en zag haar een oogenblik peinzend aan, maar zij sloeg daar geen acht op.

»Fraai was het zeker niet," ging zij voort, »toen kool en wortelen dien bodem voor zich in beslag hadden genomen, dat begrijp ik, al is mij de herinnering lief aan dat kleine, vruchtbare dal. Maar is het niet een wonder iets, dat de koopman de verdedigingslinie weer herstelt, die het oude riddergeslacht in den loop der tijden, als noodeloos, langzamerhand verwaarloosde en vergat?"

»Vergeet niet, Kathe, dat ik thans zelf ook tot de ridderschap behoor," antwoordde hij op een toon van geraaktheid. »Jammer genoeg voorwaar, dat de oude geslachten niet met den geest dês tijds geheel zijn meegegaan en achtbare instellingen hebben afgeschaft. Zij hadden geen titel of jota moeten laten vallen, want zij hebben daarmee een onherstelbaren roof gepleegd aan ons, die hunne opvolgers zijn."

»Zwakhoofd! Hij is nog katholieker dan de paus," mompelde Henriette vol ergernis, terwijl zij de kamer verder binnen ging. Kathe trok de deur achter zich dicht, zonder echter den half ontstelden, half verbaasden blik af te wenden van den blijkbaar zeer opgewonden man aan de koffietafel. Als kind had zij veel van hem gehouden, even als alle menschen, die met hem omgingen. Vroeg wees geworden en afstammende uit eene brave arbeidersfamilie, met een aangenaam en hoogst innemend uiterlijk begaafd, was hij als leerling gekomen in de bankierszaak van den heer Mangold en zijn schoonzoon geworden. Kathe wist, dat hij hare zuster Clotilde, tot aan haren dood toe, als op de handen had gedragen; tegenover haren vader was hij altijd een bijna onderworpen zoon geweest, de minste bedienden werden vriendelijk door hem behandeld — en thans plooide zich om dien schoonen mond de duidelijke trek van een ondragelijken hoogmoed. De touwslagerszoon stiet verachtelijk de ladder weg, waarlangs hij naar boven was geklommen, en de overmaat van voorspoed verblindde hem zoo geheel en al, dat hij zich zelfs van de eigenaardige taal der onverbeterlijkste jonkers begon te bedienen.

Henriette was op een lagen, gemakkelijken stoel gaan zitten, en met de armen op de knieën geleund, zei ze eenigszins bitter: »Maurits, ik bid u, spreek zoo tartend toch niet. Verbeeld u, dat eens eene der edelvrouwen uit het geslacht van dezen burcht weder ontwaakte en zag, hoe de dappere opvolger en burchtheer koffie kookte, en hoe de zedige burchtdame eene cigarette lag te rooken — nu, ik zeg u, die zou oogen opzetten!"

Flora veranderde hare onachtzame houding volstrekt niet, maar nam langzaam de sigaar uit den spotachtig lachenden mond: »Hindert het u, schatje?" vroeg zij hoogst onverschillig en tikte tegelijk de asch met den vinger weg.

»*Mij?*" Henriette lachte hartelijk. »Gij weet wel, dat uwe geniale gewoonten en eigenaardigheden mij in het geheel niet hinderen. De wereld is ruim, Flora, men kan elkander nog al uit den weg gaan, en —"

»Stil, niet zoo vinnig, klein ding! Ik vroeg het alleen uit medelijden, omdat uw borst zoo zwak is."

Op de wangen der kranke verscheen een hoog roode blos, die plotseling ook weêr verdween, terwijl een paar tranen in hare oogen parelden. Met moeite hield zij zich in. »Ik dank u, Flora, maar verzoek u tegelijk, u maar met u zelve te bemoeien. Ik weet, dat gij den grootsten lust van de wereld hebt, om dat brandende, rookerige ding het raam uit te gooien, wijl het uwe witte tanden op meerschuim doet gelijken en bij elken trek u onwillekeurig doet huiveren van inwendigen afkeer — en toch die heldhaftige zelfbeheersching! Is dat zucht naar emancipatie? Bah, gij hebt een veel te goeden smaak, Flora, om met de meest alledaagsche en gewone blauwkousen meê te doen; ook brengt gij aan de zucht, die openlijke verovering verlangt, niet graag een offer, dat leelijk maakt —"

»Kijk, kijk, wat die goede ziel gunstig over mij denkt," zei Flora, terwijl zij het lachende gelaat naar den handelsraad keerde.

»Gij oefent u in het rooken, en zult dit misschien drie of vier weken volhouden," vervolgde Henriette bedaard, maar blijkbaar vol ergernis, »omdat er lieden zijn, die de tabakslucht in vrouwenmond een pestwalm vinden. Gij zoekt twist, gij wilt toorn opwekken, en dit is misschien de laatste pijl, dien gij op uw koker hebt!"

Flora richtte zich een weinig op. »Nu, en als dat waar was, freule?" vroeg zij trotsch de schouders ophalend. »Is het *mijn eigen* zaak niet; als ik behagen wil, of lust heb afkeer te wekken?"

»Zeker niet! In uwe omstandigheden rust op u de plicht, de eenige plicht gelukkig te maken, »riep Henriette levendig.

»Bespottelijk! Draag ik misschien al een huwelijksring?" en zij stak de schoone vingers naar Henriette uit »Goddank, neen! Overigens hebt gij volstrekt geen reden, u te vermoeien, en een lans te breken — gij zijt ziek, arm ding, en meer dan iemand anders is u een dokter noodig, maar hij gaat liever voor zijn pleizier op reis, om zonder eenige reden wekenlang weg te blijven"

Nu mengde zich de handelsraad in het gesprek der twistende zusters. »Zonder reden, Flora — omdat hij u niet lang en breed heeft uiteengezet, waarom hij ging?" riep hij knorrig. »Bruck spreekt nooit over zijn vak, of over de gevallen, die hem voorkomen. Hij is zeker bij een patiënt ontboden —"

»Naar Leipzig, waar men de knapste professoren heeft. Ha, ha, een prachtig denkbeeld! Stel u toch, met zulke dwaze verbeeldingen, niet zoo bespottelijk aan, Maurits! In elk geval is dit een punt, waarover ik bepaald weiger met u te spreken — basta!" Zij strekte de hand naar haar kop koffie uit en slurpte welgevallig den geurigen drank. Henriette bedankte voor de haar aangeboden koffie. Ontevredeu stond zij op en ging naar de glazen deur, die naar den nog aanwezigen muur van de ruïne leidde. Die muur was het overblijfsel eener kolonnade, waarlangs men, uit de eerste verdieping van het hoofdgebouw, in den toren kwam. De twee nog staande, fraai gewelfde en op slanke pilaren rustende bogen vormden een soort van terras, vanwaar men een prachtig vergezicht had in den schoonen omtrek.

Henriette trok een der ramen open en terwijl zij de handen krampachtig tegen de borst drukte, hijgde en snakte zij naar versche lucht en haalde die met volle teugen op; maar de benauwdheid werd haar te machtig, zoodat zij dreigde ineen te zinken.

Kathe en de handelsraad haastten zich, om de lijderes te ondersteunen, en ook Flora stond op. Terwijl zij knorrig de sigaar wegwierp, riep zij: »Nu zal zeker het rooken de schuld krijgen, dat is natuurlijk, maar ik zeg, dat het niet zoo is. Gij behoordet in bed te liggen, Henriette, en niet in die droge voorjaarslucht te loopen, die voor menschen van uw gestel de pest is; ik heb u nog van te voren gewaarschuwd, maar gij hebt er geen ooren naar en zoudt iedereen wel willen laten gelooven, dat gij zoo gezond zijt als een visch. En met de medicinale hulp zijt gij precies —"

»Ik kan toch mijne zieke longen niet aan den eersten den besten kwakzalver toevertrouwen," zei Henriette, wel zeer zacht, maar tegelijk zeer vast en bepaald.

»O, dat geldt mijn armen, ouden geneeskundigen raad," riep Flora lachende, en haalde de schouders op. »Ga uw gang, kind, 's menschen zin 's menschen leven! Ik weet natuurlijk

ook niet te vertellen, hoe hij zijne mengsels brouwt, maar dit durf ik toch wel beweren, dat hij nog nooit onhandig genoeg te werk is gegaan, om zijn patiënt bijna — den hals af te snijden!"

De handelsraad liep met een bleek gelaat de kamer op en neêr en hief onwillekeurig de hand op, als om dien vrouwelijken lastermond het zwijgen op te leggen; sprakeloos van ontroering zag hij met zekere schuwheid naar Kathe.

»Ongevoelig schepsel! zei Henriette.

»Ongevoelig ben ik niet, maar vrijmoedig genoeg, om de dingen bij hun naam te noemen, zelfs al moeten de harde woorden eigen wonden openrijten. Wat was anders ook de verdienste van den waarheidszin? Denk maar eens aan dien somberen avond en zeg dan, wie gelijk heeft gekregen? Ik wist wel, dat er een geduchte val moest volgen van die verbazende hoogte van ijdelen roem — en hij is gevolgd, erger, verpletterender, dan ik zelve had vermoed. Of heeft de algemeene oordeelvelling van het geheele publiek soms niets te beteekenen? Dat ik geen lust heb, zelve mede te vallen, dat begrijpt iedereen, die mij maar een beetje kent.... Ik kan zoo niet vergoeilijken en verschoonen, zooals grootmama, die daar bijzonder den slag van heeft; en al kon ik, ik wil niet! Er is geen dwazer en belachelijker rol dan die van zulke onnoozele vrouwenzielen, die nog altijd bezig zijn te aanbidden, ofschoon de wereld al lang duidelijk heeft uitgemaakt, dat er eigenlijk niets te vereeren valt."

Zij deed het andere raam open en trad op het balkon. Een hartstochtelijke opgewondenheid had zich, onder het spreken, van haar meester gemaakt, de bleeke marmertint op haar fijn en scherp geteekend gelaat toonde een huiveringwekkenden glans en de flikkerende oogen legden er, in vereeniging met de sidderende neusvleugeltjes, de uitdrukking in van ziedende drift. »Voor het overige lag het immers aan hem zelve, om mij te bekeeren. Wat zou ik hem dan hebben verdedigd met mond en pen!" riep zij uit, terwijl hare vingers onwillekeurig met de verdorde slingerplanten speelden van den ouden muur. »Maar een ijskoude blik, onuitstaanbaar van hoogmoed en zelfvergoding."

»Dit antwoord moest u genoeg zijn."

»Volstrekt niet, Maurits. Ik vond het zeker bijzonder ge-

makkelijk en goedkoop, maar wat blikken en gebaren betreft ben ik niet spoedig tevreden, ik verlang meer... Toch wil ik u bewijzen, dat de goede wil mij niet ontbrak, door u te herinneren, wat ik bepaald van u verlangde: lever mij en de wereld het bewijs, dat hij zijn plicht heeft gedaan, want gij waart er bij."

De handelsraad ging eene schrede achteruit en hield de hand voor de oogen, als ware de heldere zonneschijn hem onverdragelijk. »Gij weet zeer goed, dat ik dit nooit kan doen op eene wijs, die u bevredigt — ik ben geen geneeskundige," antwoordde hij met eene stem, die telkens meer van haren klank verloor, zoodat zij scheen over te gaan in een onverstaanbaar gemompel.

»Geen woord meer, Maurits!" riep Henriette, die over haar geheele lichaam trilde. »Met elke poging van verdediging stemt gij toe, dat deze edele verloofde het recht schijnt te hebben, laf en wankelmoedig te zijn." De groote oogen, die als in koortshitte gloeiden, vestigden zich vol haat en afkeer op het schoone gelaat harer zuster. »Eindelijk is het maar te wenschen, dat uwe gruwzame handelwijs zoo spoedig mogelijk haar doel bereikt, dat wil zeggen — laat er ons geen doekjes om winden — dat hij, van zijn kant, een band los maakt, die u blijkbaar pijnlijk kwelt. Hij verliest niets aan eene zoo koude ziel, die alleen let op uitwendige vertooning, maar hij bemint u en nog liever zal hij, met volle bewustheid, een ongelukkig huwelijk sluiten, dan dat hij zich van u scheiden wil; dit blijkt duidelijk uit zijn geheele gedrag."

»Helaas!" zei Flora en haalde de schouders op.

»En daarom wil ik hem ter zijde staan en uwe maatregelen verijdelen, zooveel ik kan," besloot Henriette met fonkelenden blik en verheffing van stem.

Het medelijden, waarmeê Flora de ziekelijke zuster langzaam opnam van het hoofd tot de voeten, getuigde van den meest minachtenden spot, maar tegelijk scheen het, of zij tot eene onverwachte ontdekking kwam. Plotseling legde zij den rechterarm op Henriette's schouder, trok het tegenstrevende meisje naar zich toe, en fluisterde haar met een onaangenamen lach in het oor: »Neem gij hem, kleine, neem hem voor u, ik zal u geen stroobreedte in den weg leggen — wees daar volkomen gerust op."

Tot wat graad van ondeugenden overmoed kon zich die ijdele vrouw verheffen, die het wist, dat zij van meer dan eene zijde gevierd en gezocht werd! Kathe stond er dicht genoeg bij, om het gefluister te verstaan, en, zoo lijdelijk als zij tot heden was geweest, zoo heftig was de toorn, die in haar binnenste ontstak.

Flora las dit in hare oogen. »Kijk, wat kan dat ding oogen opzetten! Verstaat gij geen scherts, Kathe?" vroeg zij half lachend, half getroffen. »Ik doe uw bedorven lieveling geen kwaad, schoon ik volkomen in mijn recht ben, als ik Henriette met hare kleine, maar ergerlijke hatelijkheden, eens goed op haar plaats zet... Deze twee menschen," zij wees op den handelsraad en Henriette, »verbeelden zich, dat zij over mij en mijn gedrag de wacht moeten houden, en gij, de jongste, die pas uit het kostschoolnest zijt gekropen en die de haak- en breitoeren met het beetje aangeleerde fransch nog versch in het hoofd hebt, gij kiest dadelijk hunne partij en plaatst u tegenover mij. Gekkinnetje, denkt gij waarlijk in staat te zijn uwe zuster Flora te beoordeelen?" Zij lachte met helderen klank en strekte de hand uit naar een noteboom, waaruit juist een sneeuwwitte duif zich hoog in de lucht verhief. »Ziet gij, kleine, zoo even zat zij nog naast de anderen op den tak en die anderen waren hare gelijken — nu vallen er zilveren vonken van hare witte vleugelen en in de eenzame blauwe lucht wordt zij eene zelfstandige, fiere verschijning voor de menschen, die daar beneden staan. Misschien komt de tijd, dat gij begrijpen zult, op welke gloeiende, dorstende menschenziel dit beeld van toepassing is. Apropos, Maurits," zoo brak zij op eens hare woorden af en riep den handelsraad bij zich op het balkon, »daar ginds achter het bosch moet de nieuwe koop van Bruck liggen — ik zie daar een zware rook naar boven stijgen."

»Om de eenvoudige reden, dat er vuur in den haard brandt," antwoordde Maurits lachende. »De predikantsweduwe, zijne tante, is er sinds gisteren ingetrokken."

»In dat oude verwaarloosde nest, zooals het daar stond."

»Juist zooals het daar stond, maar de molenaar was een veel te verstandig man, om zijne gebouwen te laten vervallen. Er ontbreekt niets aan het oude huis."

»Nu, wel moge het haar bekomen! De zaak is eigenlijk zoo

kwaad niet. De voorwereldlijke meubelen van de tante en het portret van de predikant passen bij al het fraaie daar. Voor inmaakpotten en braadpannen is er zeker ruim plaats genoeg en het water om te boenen en te schrobben loopt van alle kanten langs huis en hof." Zij deed, of een zenuwachtige aandoening haar beving en nam onwillekeurig den prachtigen sleep op, als trad zij met de voeten op een nog natten, pas geschrobden vloer. »Het zal goed zijn, de vensters te sluiten," zei ze, terwijl ze snel in de kamer ging. »De wind jaagt den rook juist hier naar toe, foei," en zij woei met den zakdoek door de lucht. »Ik geloof werkelijk, dat de goede vrouw pannekoek bakt, eer zij een stoel in huis heeft, om op te gaan zitten. Zij kan dat bakken en braden niet laten." En aanstonds gingen de vensters toe.

Henriette had intusschen stil de kamer verlaten. Het woord, dat Flora haar in het oor had gefluisterd, had haar doen opschrikken, als iemand, die opeens aan den rand van een afgrond staat. Zij had geen woord meer gezegd; maar was boven in den toren geklommen, waar de duiven nestelden. Kathe nam haar parasol, zij wist, dat Henriette, als zij zoo stil wegging, liefst alleen was; het verblijf in die prachtige kamer en in de drukkende tegenwoordigheid van de trotsche zuster, die elk oogenblik gereed stond, een nieuwen strijd te beginnen, werd haar onverdragelijk en zij besloot dus, een bezoek bij Suze te brengen.

»Nu, mijnentwege, ga naar uwen molen," zei de handelsraad knorrig, nadat hij vruchteloos had gepoogd haar van dit bezoek af te houden. »Maar kijk eerst eens hier!" Hij trok een zwaar gobelin-behangsel op zij en daarachter stond, in eene diepe nis in den muur, een nieuwe brandkast. »Die behoort aan u, bevoorrechte onder de menschen. Dit is uw »boompje, boompje schud u vrij, strooi goud en zilver over mij!" zei hij en streek de hand met zichtbaar welbehagen over het koude metaal. »Al wat uw grootvader aan huis en hof, aan bosch en land in eigendom had, ligt daar in papier veranderd. Die papieren werken dag en nacht, ijverig als de bijen, voor u, voor u alleen. Zij trekken breede stroomen gelds uit de geheele wereld naar dezen kleinen hoek... De molenaar begreep zijn tijd, dit bleek uit zijn testament, maar hoe fabelachtig zijn nalatenschap in dezen vorm zou toenemen, dat heeft hij zeker nooit vermoed."

»Zoo zijt gij op weg, om de beste partij te worden uit het geheele land, Kathe, en gij kunt, als de bruid uit het sprookje, uw bruiloftszaal met guldens laten plaveien," riep Flora, die weer tegen het rustbed leunde en een boek in de hand had genomen. »Jammer van het geld. Niet boos worden, kind, maar ik geloof, dat gij zedelijk te veel gedrild zijt, om met verstand den gouden regen voor de wereld te doen flikkeren."

»Dat staat nog te bezien," zei Kathe lachende. «Vooreerst heb ik nog geen recht eigenmachtig ook maar een gulden er uit te nemen," en zij wees naar de brandkast, »maar wat den molen betreft, zie, Maurits, dan zou ik graag, al was het maar een enkelen dag, meerderjarig zijn."

»Is hij u in den weg, schoone molenaarster?"

»Mijn molen! zoo min als mijn jong leven, Maurits! Maar gisteren was ik er in den tuin — hij is zoo groot, dat Frans de eene helft, waar de groote weg langs loopt, bij gebrek aan tijd en hulp, moest verwaarloozen. Hij wilde u voorslaan dit stuk te verkoopen. Het zou een heerlijk bouwterrein voor villa's opleveren en goed betaald worden, meent hij; maar ik vind, dat die mooie gebouwen even goed ergens anders kunnen staan, en zou den grond liever geven aan uwe arbeiders, die graag dicht bij de spinnerij willen wonen."

»Och — weggeven, Kathe?"

»Volstrekt niet! Gij behoeft niet met zulk een spotachtig medelijden te lachen, Maurits. Ik zal wel oppassen, dat ik in de villa Baumgarten den schijn van »sentimentaliteit en overdrijving" niet op mij laad... Overigens verlangen die lieden ook geene geschenken, of aalmoezen, zooals dokter Bruck zegt."

»Ei, ei, zooals dokter Bruck zegt. Dus die man is uw orakel ook al!" riep Flora, onwillekeurig opspringende, terwijl zij een zonderling scherpen blik op Kathe sloeg. Kathe bloosde even, maar gaf den blik even scherp en even vast terug. »Ik weet ook hoe groote waarde het goed bezit, dat men zelf heeft verdiend en hoe het ver de voorkeur heeft boven dat wat men krijgt," vervolgde zij, zonder Flora te antwoorden, »en juist daarom moeten zij betalen, juist zooveel betalen, als zij voor uwen grond hadden willen geven."

»Dan zoudt gij prachtige zaken doen, Kathe," zei de handelsraad lachende. »Mijn onvruchtbaar stuk land zou met de gebodene som, schraal genoeg betaald zijn geworden en dan

die beste grond uit den molentuin. Neen kind, hoe graag ik het deed, mijn voogdengeweten laat dat niet toe. Ik mag u geen enkel uur meerderjarig verklaren."

»Nu, dan moeten zij, die lust in bouwen hebben, zich maar zoo goed en zoo kwaad behelpen, als zij kunnen," zei zij, noch teleurgesteld, noch knorrig. Ik ben overtuigd, dat ik er over drie jaren nog eveneens over zal denken als nu. Misschien dat ik dan nog de domheid bega, aan uwe arbeiders het kapitaal om te bouwen, renteloos voor te schieten."

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Langzaam ging Kathe de wenteltrap af, die halverwege zoo smal was, dat zij zelfs moeite zou hebben gehad, de schim der stammoeder van het afgestorven geslacht der Baumgartens voorbij te laten gaan. De arme stammoeder, ze had hier niets meer te doen, ze was als verjaagd, als wilde de nieuwbakken edelman haar ook, krachtens zijn recht van eigendom, weder oproepen, om als »witte vrouw" hare spookachtige diensten te bewijzen, al had hij ook voor die adellijke eigenaardigheid nog een veel dieper greep in zijn geldzak willen doen, dan de aankoop van den adel noodig had gemaakt. Beneden hing het langs de wanden, het wapentuig van haar ridderlijk geslacht, de wapenen, waarmee de oude reuzen om eer en schande, om goed en bloed gestreden hadden; elken nacht had zij die met de hand afgeveegd en met te rijker zegen gezegend, naarmate zij meer door schaarden, builen en vlekken de aanraking met den vijand vertoonden. Thans blonken zij frisch geschuurd langs den wand, en het wapentuig van het nieuwe geslacht in den ouden toren was — de moderne brandkast.

Ja, het vreemdsoortige element, dat bij alle familiegesprekken in de villa zich naar voren drong — de geldkoorts, de speculatiegeest — het was ook meegegaan naar het met zorg gecopieërde ridderwezen. Het woei door de lucht, het ging trap op, trap af; die eeuwenoude, ontzettend groote bekers op de aanrechttafels in de oude hal, zij waren eene ironie in de hand van de weekelijke couponknippers, evenals de

reusachtige grendels en hangsloten voor de ijzeren kelderdeur, die dienst deden, om den champagne van den handelsraad te bewaren, terwijl boven duizenden en nogmaals duizenden achter kleine, sierlijke sloten verborgen waren. Het historische buskruit uit den dertigjarigen oorlog lag ook nog beneden, daarom had, zooals Henriette spotachtig zei, de handelsraad aan eenige wetenschappelijke mannen vrijheid gegeven, een onderzoek in den kelder in te stellen en tegelijk den kostelijken voorraad wijn in de koele, droge bergplaats te zien.

Dit was het, wat voor Kathe het oude t'huis, waar zij als kind had gespeeld, onkenbaar maakte; dat vertooning maken, dat werken op effect op allerlei wijs, dat koortsachtig streven, om de wereld toch te doen begrijpen, dat de bodem, waarop men zich had geplaatst, ook van goud was — dit alles was in lijnrechten strijd met den ouden geest der firma Mangold, die van hare degelijke welvaart geen schouwspel had gemaakt, als een fonkelende, verblindende gouden regen. Nooit had men, toen de oude Mangold leefde, in de huiskamer over geldzaken gesproken, en al was hij de meest naauwgezette chef in zijn kantoor, in den familiekring scheen hij van geen geld, van geen winst of verlies te weten. En thans! Zelfs mevrouw Urach speculeerde; zij had haar klein vermogen ook al in het groote rad der fortuin geworpen en actiën gekocht; en het was een treurig gezicht, als het gelaat der anders zich zelve zoo krachtig beheerschende vrouw gloeien kon als vuur, zoodra er in haar bijzijn geldzaken op het tapijt werden gebracht.

Kathe ging den toren uit en zette den voet op de brug. Een oogenblik boog zij over de leuning en staarde in het water, als moesten de oude bekenden, de besseboompjes en aardbeziënplanten, nog altijd op hunne plaats aanwezig zijn, maar zij zag niets als haar eigen gelaat met den breeden, blonden diadeem als haarvlecht er om heen gelegd. Zij had de zonderlinge eigenschap de goudvisch der familie te zijn; dat werd haar alle dagen gezegd en als zoodanig werd zij door allen geëerbiedigd; men poogde haar te doen begrijpen, dat zij zelve die vlecht niet meer mocht opmaken, dat eene kamenier onmisbaar was, maar zij had zich daar even ernstig als standvastig tegen verklaard; zij gaf haar hoofd niet in

die kunstige handen — en moest zij telkens uren lang met den kapmantel om zitten, dan was alle levensgenot spoedig verdwenen. O ja, het was en bleef onuitsprekelijk aardig »rijk te zijn," maar de rijkdom mocht de vrijheid niet rooven, hij mocht het levendige, vroolijke kind niet aan banden leggen.

Den sierlijken aanleg om de ruïne had zij achter zich en ging nu, over den vrij eenzamen weg langs de beek. Nog altijd zwaar en koud, door den adem van den scherpen wind en door de vele gesmolten sneeuw van de bergen, stroomde het water donker en troebel langs de bedding, schoon ook de kleine visch vlug, levendig en stralend als zilver er door henen schoot; langs de weiden en in de heggen vertoonden zich hier en daar de eerste bloemen, verkondigers der nieuwe lente, en in overvloed genoeg aanwezig, om tot een liefelijken voorjaarsruiker te worden gevormd.

Langzaam ging Kathe met de hand vol bloemen tot aan de oude houten brug, die naar de bleekplaats van Suze leidde, het gras, in den welbekenden ruimen boomgaard. De handelsraad had gelijk, in het houten hek, dat den tuin omgaf, ontbrak geen tralie, in de schutting, waar druiven- en perzikenrekken voor getimmerd waren, geen lat. En het was wezenlijk een aardig, oud huis, die belasterde barak! Het lag daar zoo stil verborgen achter vloed en bosch, en het zware hout op den achtergrond, het zoogenaamde stadswoud, dat vrij dicht aan het houten hek grensde, gaf er al het aanzien aan eener houtvesterij. Veel vertooning maakte het zeker niet, het had slechts eene rij vensters waar boven onmiddellijk het dak zich verhief, met den gouden windwijzer en de beide schoorsteenen. Een daarvan rookte inderdaad — een nooit gezien tafereel! Sinds langen tijd had daar geen vuur in den haard, geen licht op de tafel gebrand. Bij des molenaars leven was jaar in jaar uit koren in de kamers uitgestort geworden, de vensters en zonneblinden waren altijd dicht gesloten gehouden, en alleen tijdens het plukken van de boomvruchten stond de voordeur den ganschen dag open. Dan was soms de kleine Kathe naar binnen geslopen naar de appelkamer, die naast de keuken lag, een kamer met witte wanden en bijzonder grooten haard, en had er haar voorschoot met vruchten gevuld. Nu stonden de blinden open en voor de eerste maal in haar leven zag het jonge meisje glasruiten in de groote,

binnen steenen posten gevatte vensters. Dat was nu het huis van dokter Bruck.

In gedachten was zij de brug overgegaan en het huis genaderd. Haar hart klopte een weinig in haar binnenste, want zij had eigenlijk geen recht meer hier te wandelen. Maar niemand hoorde hare voetstappen op het weeke gras, en daarenboven de vloed stroomde hier nog al krachtig langs en de vogels op het dak onderhielden een levendig en lustig rumoer. Er stonden een paar vensters open, zij zag potten met hangplanten aan de zoldering en blank geschuurd koperwerk langs den muur; het zacht geluid van een zingende vogel klonk naar buiten en vermengde zich met dat der twistende spreeuwen op het dak, maar van eenig menschelijk leven of werken was niets te hooren of te zien. Kathe ging een hoek van het huis om, ten einde langs de voordeur weêr weg te gaan uit den boomgaard, toen zij verrast en ontsteld achteruit sprong.

In de deur, die het front van het huis in twee gelijke helften verdeelde, en vanwaar een breede, haast statige trap naar buiten leidde, stond eene vrouw, eene slanke, sierlijke, bijna meisjesachtig bevallige verschijning. Op een tafel, mede bij die deur geplaatst, lagen boeken en platen, die zij bezig was af te stoffen. Niet zonder verwondering zag zij opeens Kathe voor zich staan en liet onwillekeurig de hand, met de plaat, die zij afstofte, naar beneden zinken — het was een photografisch portret van Flora.

Dat kon toch onmogelijk de tante zijn, de weduwe van den predikant! Naar de voorstelling, die Flora straks van die tante gaf, had zij zich een klein, gebogen, schoon nog altijd vlug en druk huismoedertje gedacht met echte keukenhanden, een oude vrouw, die, tusschen inmaakpotten en taartpannen grijs geworden, niets liever deed dan pannekoek bakken. Zulk een beeld voegde echter niet bij deze dame, wier wel is waar klein en alledaagsch gelaat bleek en edel en met zachte, sprekende oogen voor den dag kwam uit het fijne witte doekje, dat zij over het nog rijke, blonde haar had vastgeknoopt.

Kathe werd hoe langer hoe verlegener, en stamelde aan den voet van de trap eene flauwe verontschuldiging. »Ik heb hier als kind gespeeld en kwam voor weinige dagen terug uit Dresden — dat is mijne zuster,” voegde zij er haastig bij, op

het portret wijzende, en toen begon zij hartelijk te lachen, om de onhandige, kinderachtige manier, waarop zij, in hare verlegenheid, zich zelve bekend maakte.

De dame lachte ook. Zij lei het portret op tafel, liep de trap af en stak Kathe hare beide handen toe. »Dan zijt gij de jongste schoonzuster van Bruck.” Een lichte schaduw vloog over haar gelaat. »Ik wist niet, dat er bezoek was gekomen op de villa Baumgarten,” voegde zij er bij, niet zonder eenige bitterheid in den toon harer stem.

Op ditzelfde oogenblik vloog er ook een wolk over het voorhoofd van Kathe. Was zij dan zoo volstrekt niets, beteekende zij dan zoo weinig bij de familie Mangold, dat Bruck het niet eens de moeite waard had geacht, te vertellen, dat hij haar had ontmoet? Zij beet zich op de lippen en volgde stilzwijgend de uitnoodiging der dame, die haar met de hand wenkte en haar voorging. Die slanke vrouw was vol gratie in al hare bewegingen.

»Dit is *mijn* kamertje, mijn t'huis voor het geheele leven,” zei zij, met eenen zoo vreugdevollen en als het ware luchtigen klank in hare stem, dat het er veel van had, of zij, na rusteloos, moeitevol zwerven, hier eene rustplaats had mogen vinden. »Vóór mijn man predikant werd in de stad bewoonden wij eene kleine pastorie op het land. Wij hadden het krap en ik had al mijn talent als huishoudster noodig, om onzen stand en fatsoen op te houden, maar het was een heerlijke tijd. De stof en het gedruisch in de stad hebben aan mijne zenuwen geen goed gedaan en mijn verlangen naar de groene eenzaamheid werd haast eene ziekte. Ik heb dit nooit gezegd, en toch heeft de dokter in het geheim gezorgd en gespaard en voor weinige dagen bracht hij mij hier in dit huis, dat hij gekocht had.” Bij die laatste woorden lag er een diepe ontroering in hare vriendelijke stem. Zij was dan toch de tante en noemde, met zekeren hoogmoed, haren neef »de dokter.”

»Een waar kasteeltje, niet waar?” ging zij lachende voort. »Zie die mooie dubbele deuren eens en dat stukadoorwerk in het voorhuis. En dan die lederen behangsels — ik verzeker u, dat die wat geld hebben gekost. Buiten in den tuin zijn nog sporen aanwezig van steenen beelden. Oorspronkelijk was het de douairie eener dame uit het huis Baumgarten, ik heb het in eene kroniek gelezen.... Wij zijn hier duchtig

aan het schuieren, boenen en luchten geweest en hebben een flink vuur aangelegd, om die oude muren wat te verwarmen; anders was er ook niets te doen, geen spijker te slaan; ware dat noodig geweest, dan was het huis ook wel wat te duur geworden."

Kathe had met stil welgevallen rondgezien. De donkere mahoniehouten meubelen voegden best bij het lederen behangsel. Tegen den muur, dicht bij den breeden, wijden haard, stond een met katoen overtrokken canapé, en daarboven hing een portret van den overleden predikant, een eenvoudige teekening, die den ouden heer in zijn ambtsdracht voorstelde. Kostbaarder sieraad waren zeker die planten bij de hooge, breede vensters, azalia's en palmsoorten, bloeiende en pronkende in de warme zonnestralen, die door de dunne neteldoeksche gordijnen heendrongen. De goudvisch in de kom, de vogel in de kooi, dit vriendelijk gezelschap van eenzaam levende vrouwen, ontbraken hier niet; op de vensterbanken stonden hyacinten en narcissen en de kleine werktafel bevond zich in een waar prieël van bloemen en groen.

»Mijne pleegkinderen — ik heb ze haast van den zaadkorrel af groot gebracht," zei de tante, die de bewondering op Kathe's trekken las. »De mooiste en liefste planten heb ik natuurlijk in de kamer van den dokter gezet."

Zij deed de deur eener zijkamer open en leidde Kathe daarin.

»Natuurlijk," wat klonk dat eigenaardig! Zoo vrouwelijk deemoedig, zoo moederlijk lief en — verschoonend... Zij had »natuurlijk" voor hem ook de mooiste kamer in het huis uitgezocht, een hoekvertrek, langs welks op het Oosten liggende vensters de beek voorbij stroomde. Over het water viel het oog op een der bevalligste partijen van het park en van achter de lindeboomen zag men in de verte het leien dak van de villa. Tusschen de ramen tegen den smallen dam stond de schrijftafel. Als de dokter de oogen van zijn werk opsloeg, dan zag hij daar den hoogen vlaggestok naar den hemel reiken — naar den hemel! Kathe voelde, dat hare wangen van schaamte begonnen te gloeien; hier deed hartelijke toegenegenheid alles, om den man onwillekeurig zoo dicht mogelijk bij het wezen te brengen, dat hem het dierbaarst was, en daar ginds peinsde de trouwelooze zuster er dag en nacht over, hoe zij hem uit zijn hemel uitstooten zou. Met het woord: »maak gij hem dan

maar gelukkig!" had zij lichtzinnig en verachtelijk haar recht op hem verworpen.

Of de lieve, teergevoelende vrouw, die daar naast haar stond, het vermoedde, of zij er een voorgevoel van had, dat over korteren of langeren tijd haren lieveling een nameloos leed zou moeten treffen? Zij had Kathe niet ontvangen als een pas teruggekeerde en in de familie eigenlijk vreemde bloedverwante, maar als Brucks jongste schoonzuster, die met alle omstandigheden zoo bekend moest zijn, dat zij zich zelve niet eens als de tante van den dokter behoefde voor te stellen. Zoo moest dus hare verhouding tegenover de villa niet bijzonder hartelijk zijn, en het had er wel iets van, dat zij dit wilde bewijzen, toen zij naar de muur boven de schrijftafel wees en zei: »Ik heb alles nog niet in orde — daar ontbreken nog de photografie van de bruid en het met olieverf geschilderde portret van zijne moeder, mijne lieve overledene zuster."

Anders ontbrak er niets in het alleraangenaamst ingericht vertrek. De dokter, die heden avond met den laatsten trein terug zou keeren, wist niet, dat hij zijne tante niet meer in de stad zou vinden. Zij had hem de verhuisdrukte willen besparen en de handelsraad was, gelijk zij dankbaar verhaalde, zoo vriendelijk geweest, haar het huis dadelijk over te geven.

Onder al die mededeelingen ging de predikantsweduwe zoo zacht en voorzichtig door de kamer, waar zij overal iets had te schikken, te verplaatsten of af te vegen, als zat de dokter hier aan zijne schrijftafel, bezig met het nieuwe werk, dat hij onder handen had en dat hij in de »kamer in 't groen," ten einde hoopte te brengen. In 't voorbijgaan deed zij een kastje open in den muur en haalde een schotel met gebak voor den dag, dien zij met eenvoudige hartelijkheid aan Kathe aanbood. »Zoo versch mogelijk," zei ze, »onder al de drukte heb ik het toch nog klaar gekregen. De dokter wil altijd van die dingen hebben voor zijne kleine eigenzinnige patiënten. Wijn kan ik u niet geven, de weinige flesschen, die wij hebbeb, zijn in de stad achtergebleven en eigenlijk voor de erge zieken bestemd."

Kathe dacht onwillekeurig aan al die papieren in de brandkast, die als bijen werkten nacht en dag, om altijd nieuwe geldstroomen uit de geheele wereld er heen te leiden, aan

den rijk voorzienen wijnkelder in den toren, aan hare overmoedige sigaren rookende zuster op de prachtige kussens van het rustbed — welk een verschil tusschen dat alles en het eenvoudige hier, waar men, met weinig gelukkig, gemakkelijk van weelde afstand scheen te doen! En hoe herinnerde haar dit alles aan haar t'huis te Dresden! Het hart ging haar open en zij vertelde van hare pleegmoeder, van de verstandige vastberadene en toch zoo zachte wijze, waarop die haar arbeid, ten nutte van anderen, verrichtte, van de vlijt, waarmeê zij altijd bezig was en die zij ook van hare pleegdochter verlangde.

»Maar wat zegt mevrouw de weduwe van den president van dat opvoedingsysteem?" vroeg de tante met een flauw glimlachje, terwijl haar vriendelijk oog met welgevallen op het bloeiende, frissche meisje rustte.

»Dat weet ik niet, antwoordde Kathe en haalde, met een ondeugenden blik in het oog, de schouders op, »maar ik geloof wel, dat ik haar in mijne bewegingen wat te haastig ben, mijne stem is haar ook wel wat hard, ik ben daarbij te forsch en niet bleek genoeg. De hemel weet, wat zorg men daar al over mij heeft! — Is dit het portret van uwe zuster?" vroeg zij opeens, wijzende op een schoon vrouwenportret, dat tegen den muur leunde.

Toestemmend knikte de oude dame. »Ik ben eigenlijk niet gerust voor het weêr op zijn plaats hangt, de lijst is al een beetje zwak," zei ze. »Maar ik heb last van duizeligheid en durf op geen ladder... Eenige dagen geleden heb ik mijn dienstmeisje afgeschaft," een zacht rood kleurde haar bij die mededeeling de wagen, »en nu wacht ik, tot de schoonmaakster komt, om de laatste schilderijen en de bedgordijnen op te hangen."

Reeds bij de eerste woorden dier verklaring was Kathe naar de schrijftafel gegaan; zij legde haar parasol er op en zette de kleine bouquet, die zij in de hand had, in een sierlijk melkwit waterglas, dat naast den inktkoker stond. Toen trok zij met een flinken ruk de tafel een eind de kamer in en zette een rieten stoel tegen den muur. »Mag ik?" vroeg ze vertrouwelijk en greep naar de hamer en spijkers, die op de vensterbank lagen.

Met een dankbaar lachje nam de tante het portret op en

weinige oogenblikken later hing het op zijne plaats. Onwillekeurig beefde Kathe, toen de oude dame haar ook Flora's photografie toereikte. Met eigen hand zou zij den verraden en bedrogen man de beeltenis voor oogen hangen van haar, die reeds niet meer de zijne was — het zou niet lang duren, dan werd het teruggevraagd, even goed als de ring, dien hij nu nog aan den vinger droeg. Een pijnlijke zaak! En de tante streek de hand nog wel zoo lief koozend over het portret. »Zij is wonderschoon," sprak zij vriendelijk. »Ik ken haar eigenlijk weinig, want zij komt zelden bij mij; hoe kan ik, oud mensch, ook verlangen, dat zij zich bij mij zal komen vervelen, maar lief heb ik haar, want zij bemint hem en zal hem gelukkig maken!"

Die onbegrijpelijke eenvoudigheid! Het was Kathe, of de stoel onder hare voeten begon te branden — zij had dwaas, onnadenkend gehandeld. Na alles, wat zij zoo even in den toren had gehoord, had zij hier niet heen moeten gaan. Zij kwam op dit oogenblik zich zelve valsch en huichelachtig voor, omdat zij dier vrouw dat beeld niet ontrukte en de slang ontmaskerde, die haar in het hart treffen zou. En toch kon zij geen woord zeggen, maar hamerde met zooveel geweld op den spijker los, dat de muur er van dreunde, toen hing zij het portret op en sprong van den stoel. Als een schoone, booze, triomfeerende demon zag het verleidelijke gelaat der zuster lachend op de schrijftafel neêr.

Kathe greep naar de parasol, om zoo spoedig mogelijk te maken, dat zij weg kwam. Over den drempel gaande zag zij door eene openstaande deur, op het bed der oude dame, waar een trapladder naast stond. »Dat had ik haast vergeten," riep zij en wipte de kamer in, waar zij met het gordijn in de hand de ladder opklom. Zoo hoog stond zij op de ladder, dat zij de voetjes van de engeltjes in het plafond met de hand kon bereiken. In vliegenden haast schoof zij de ringen over de ijzeren roede, terwijl de tante aan de tafel staande een glas water met frambozenstroop klaar maakte voor de vriendelijke helpster.

Daar zag Kathe opeens een man voorbij het raam loopen, een man met een streng gelaat en hoog van gestalte. Zij herkende hem aanstonds en schrikte; eer zij echter het met zich zelve eens was geworden, of zij blijven zou dan wel ijlings

weggaan, was hij de gang reeds door en kwam bij zijne tante in de kamer. De oude dame keerde zich om en met den uitroep: »Ach, Leo, zijt gij daar al?" vloog zij op hem toe en sloeg hare armen om zijn hals. Vergeten was de frambozenstroop, vergeten de vriendelijke helpster, die ze zou drinken en die, doodverlegen, half weg kroop achter het katoenen gordijn — nu *moest* zij wel stil blijven staan, als zij niet al te plomp dit ontmoetingstooneel wilde verstoren.

Zij zag, hoe het schoone gelaat van den dokter met den fraaien baard zich liefdevol heenboog over zijne trouwe, moederlijke verzorgster, hoe hij haar hartelijk tegen zich aandrukte en de hand, die zij op zijn schouder had gelegd, er af nam en eerbiedig kuste. En nu zagen zijne oogen het vertrek rond.

»Nu Leo, wat zegt ge er wel van, dat ik zoo, zonder u er iets van te zeggen, aan het verhuizen ben gegaan?" vroeg de oude dame.

»Ik moest dat eigenlijk niet goedvinden; gij hebt u in de laatste dagen veel te veel vermoeid, en wij weten, dat die drukte zeer nadeelig is voor uw gestel, schoon gij er nu toch gezond uitziet."

»Maar gij niet, Leo," viel tante hem in de rede. »Gij hebt lang de frissche kleur niet van vroeger, en hier," zij lei de hand tegen zijn hoofd, »hier zit iets vreemds, iets als eene donkere, pijnlijke gedachte. Hebt gij verdriet gehad op reis?"

»Neen, tante." Dat klonk wel oprecht en geruststellend, maar tegelijk wat kortaf. De handelsraad had het al gezegd, Bruck sprak niet graag over zijne zieken, of over dingen, die hem in de praktijk voorkwamen. »Wat vind ik deze kamer prettig, niettegenstaande zijne donkere muren," zei hij en met de handen op den rug ging hij langzaam om de tafel heen. »De zachte vrede der vrouwelijke ziel waait u hier te gemoet — daarom houd ik zooveel van ons stil huiselijk leven, van onze oude meubelen en van uw rustig huisbestuur. Ik kom hier dikwijls, tante —"

De oude dame lachte. »Ja, ja, tot op zekeren dag in Juni," antwoordde zij schalksch. »Met pinksteren zal het immers bruiloft zijn?"

»Op den tweeden Pinksterdag." Wat sprak hij die woorden vreemd uit, en wat klonken zij koel en tegelijk op zoo vast

bepaalden toon, dat er geen spraak van kon zijn, den termijn te verschuiven. Kathe voelde, dat eene onwillekeurige siddering haar door de leden ging. Zij hield den adem in en durfde zich nu nog minder te laten zien dan straks. Van oogenblik tot oogenblik hoopte zij, dat de dokter naar zijne eigene kamer zou gaan, dan zou zij de ladder afwippen en maken, dat zij hoe eer hoe liever de deur uitkwam, zonder hem te ontmoeten. Haar karakter kwam in verzet tegen het luisteren, waar zij nu toe gedwongen was. Maar in plaats van de kamer te verlaten bleef hij bij de tafel staan en nam een brief op, die tusschen eenige nog niet opgeredderde boeken lag.

Onwillekeurig maakte de tante eene beweging met de hand, als wilde zij hem beletten te lezen, en kreeg daarbij plotseling een kleur. »Och hemel!" riep zij uit, »wat wordt een mensch op zijn ouden dag toch vergeetachtig! Die brief is, een paar uur geleden, uit de stad hier bezorgd. Hij is van den heer Lenz, gij hadt hem heden niet in handen moeten krijgen en nu moest ik hem toch laten liggen. Ik geloof dat er geld in is, en dat op zoo vreemden tijd — Leo — ik vrees —"

De dokter had het couvert al losgemaakt en den brief gelezen. »Jawel, hij bedankt mij ook voor verdere diensten," zei hij koel en wierp eenig papieren geld op de tafel. »Zijt gij daar bedroefd om, tante?"

»Ik, geen oogenblik als ik maar weet, Leo, dat gij u de ondankbaarheid van die domme lieden niet aantrekt .... Ik geloof vast en zeker aan u, aan uwe kunst en aan uw gesternte," sprak zij op den toon der innigste overtuiging. »De steenen, die een boos toeval en kwaadwilligheid u een tijd lang voor de voeten werpen, brengen mij niet op het dwaalspoor — gij zult uwen weg toch vinden." Zij wees naar de opene deur van de hoekkamer. »Zie uw kamertje eens! Wat zult gij daar stil en ongestoord kunnen zitten werken! Och, en ik kan mij zoo verheugen bij de gedachte, dat wij nog een tijdlang zoo vertrouwelijk samen zullen leven en ik nog zoo goed voor u zal kunnen zorgen."

»Ja, tante, maar die bezuinigingen, die gij u, tengevolge van mijn ongeluk in den laatsten tijd, hebt moeten getroosten moeten ophouden. Ik wil niet langer hebben, dat gij uren achter elkander in de keuken op die koude steenen staat. Zoo het nog kan, laat dan van daag onze keukenmeid terug-

keeren. Gij kunt dat gerust doen!" Hij haalde uit de borstzak van zijn jas een beurs voor den dag, die geheel met goud gevuld was, en schudde die uit op de tafel.

Stom van verbazing en blijdschap over al dat goud sloeg de oude dame de handen samen.

»Dat is één enkel honorarium, tante," zei hij met blijkbaar welgevallen. »De benauwde tijd is voorbij." Met die woorden keerde hij zich om en ging naar de andere kamer.

Men kon wel zien, dat tante veel op het hart had; maar zij vroeg met geen enkel woord, voor welke kuur en van welken patiënt die verbazende som was verdiend.

Kathe maakte van dit gunstige oogenblik gebruik, om van de ladder af te klimmen. Wat klopte haar hart en wat schaamde zij zich, dat zij de getuige van al die vertrouwelijke mededeelingen was geweest! Die deur ginds bracht haar dadelijk in het voorhuis. Zoo kon zij ongemerkt weggaan en zelfs de tante kon denken, dat zij al lang weg was geweest en geen woord had gehoord. Zij sloeg een zijdelingschen blik in de kamer, waar de dokter aan de tafel was gaan zitten en hoorde hem op dit oogenblik uitroepen: »kijk, de eerste lentebloemen! Wist gij het, dat ik daar zooveel van hield?"

Een uitroep van verwondering was het antwoord. »Ik niet, Leo, maar Kathe, uw jongste schoonzuster, heeft die bloemen in dat glas gezet. Och, ik ben geheel in de war!" En met die woorden ijlde zij naar de andere kamer, maar Kathe was de deur al uit en sloop, het voorhuis door, de tuin in.

Langzaam en bedaard ging zij nu de ramen voorbij. Zij zag door het eene raam het bedgordijn half opgehangen en scheef om het ledikant; vervolgens kwam zij voorbij de twee ramen van de kamer der tante met de nette neteldoeksche gordijnen. Het raam stond open en de geur van narcissen en hyacinthen drong naar buiten. Opeens zette een mannenhand een wit glas met blauwe bloemen op de vensterbank, tusschen de bloempotten in; dat was haar bouquet, die de dokter van zijn schrijftafel had genomen en nu hier plaatste.

Zij schrikte. Onbedacht en onvoorzichtig als zij geweest was, moest zij hem wel in een zonderling licht verschijnen. Dat zij die bloemen op zijne tafel had gezet... Wat moest hij wel denken van dat onopgevoede, opdringende jonge meisje! Aanstonds bleef zij stil staan en terwijl zij met geweld de traan

van verontwaardiging in haar oog terugdrong, stak zij de hand uit naar het venster, waardoor de dokter haar opeens voor zich zag.

»Wilt gij zoo goed zijn, mij die bloemen terug te geven dokter? Ze zijn van mij, ik had ze een oogenblik uit de hand gelegd en toen vergeten," zei ze, op zoo kalmen en onverschilligen toon, als haar mogelijk was.

Op het eerste oogenblik scheen hij te ontstellen bij den klank dier stem, die hij zoo onverwacht hoorde; het was hem niet aangenaam, dat Kathe hem had gezien, misschien beluisterd, maar hij onderdrukte die minder vriendelijke gewaarwording en zei zacht: »Ik zal u die bloemen even brengen."

De toon dier stem deed haar goed — hij had geen kwaad van haar gedacht.

Onmiddellijk daarna kwam hij de trap af voor het huis. Met den fraaien baard, de breede borst en de hooge gestalte was hij iemand, dien men zich onwillekeurig in uniform dacht, was het ook maar in het groene gewaad van den houtvester. Met eene beleefde buiging bood hij Kathe het glas aan.

Zij nam de bloemen er uit. »Het zijn de eersten; kleine, wijsneuzige dingen, die in de scherpe Aprilslucht toch eigenlijk niet goed voort kunnen," zei ze lachende. »Men moet er vrij wat voor bukken en lang zoeken, maar heeft er dan ook meer pleizier aan, dan aan een geheele oranjerie vol bloemen." Nu was zij gerust, nu zou hij stellig niet meer gelooven, dat zij, met het oog op de aanstaande bloedverwantschap, zich eenige vrijheid op zijn schrijftafel had veroorloofd.

De tante kwam aan het raam, en terwijl zij zich voor Kathe verontschuldigde, noodigde zij het jonge meisje uit, toch vooral dikwijls te komen.

»Juffrouw Kathe gaat immers spoedig weêr naar Dresden?" antwoordde de dokter in hare plaats.

Zij ontstelde opnieuw. Zou hij soms bang zijn, dat zij, bij hare bezoeken aan zijne tante, zich het een of ander zou laten ontvallen over de vreemde verhouding tusschen de beide verloofden? Die gedachte was haar zeer onaangenaam, maar zij had tegelijk een innig medelijden met het verdriet, dat hij wel zoo zorgvuldig mogelijk verborg, maar niettemin in zijn binnenste moest gevoelen. En hoe graag ook, zij kon hem bij zijn vrees niet geruststellen.

»Ik heb plan langer te blijven, dokter," antwoordde zij ernstig. »Het kan wel zijn, dat mijn verblijf bij Maurits eenige maanden duurt. Als dokter van Henriette zult gij zelf best weten, wanneer ik mijne ziekelijke zuster zonder zorg kan verlaten, om naar mijne pleegouders terug te keeren."

»Wilt gij Henriette oppassen?"

»Natuurlijk," hernam ze. »Het is erg genoeg, dat die oppassing tot nu toe altijd aan vreemden is toevertrouwd. Het arme kind brengt hare nachten liever slapeloos en lijdende door, dan dat zij er toe komt, iemand te roepen, omdat de zure, knorrige aanblik van de slaperige gezichten haar beleedigt, omdat zij te trotsch, misschien ook te prikkelbaar is, om de gedachte te verdragen, dat zij afhankelijk zou zijn van ondergeschikten. Dat mag zoo niet langer en ik blijf bij haar."

»Gij stelt u die taak, vrees ik, te licht voor. Henriette is zeer ernstig ziek," en hij streek met de hand langs het voorhoofd, zoodat zijne oogen een oogenblik bedekt waren. »Er staan zware, benauwde tijden te wachten."

»Dat weet ik," zei ze zacht en zij werd bij dat zeggen doodelijk bleek, »maar ik heb moed —"

»Daar twijfel ik niet aan," zei hij haastig, »ik geloof evenzeer aan uw geduld, als aan uw volhardend medelijden, maar het laat zich niet vooruit bepalen, wanneer de zieke — — geene hulp meer noodig zal hebben. Daarom moet ik u waarschuwen, de zaak niet al te krachtig aan te vatten; zij zou u misschien te sterk kunnen worden."

»Mij!" Onwillekeurig strekte zij de armen uit en beschouwde die met een trotschen lach. »Vindt gij zelf die vrees niet al te dwaas, als gij mij aanziet, dokter?" vroeg zij vroolijk. »Ik ben van goeden bloede en slacht mijne grootmoeder Sommer; die was een boerenkind, of liever een houthakkersdochter, die blootvoets heeft geloopen en de bijl niet minder goed wist te hanteeren dan hare broeders — dat weet ik van Suze."

Hij sloeg den blik op het openstaande raam; daar stond de predikants weduwe achter de hyacinten en narcissen, en haar oog hing vast, of zij betooverd was, aan het meisje. Zijn gelaat betrok.

»Het is hier minder te doen om de kracht der spieren,"

zei hij aarzelend. «Dat oppassen met al zijn angsten en zorgen tast de zenuwen aan — overigens," zoo viel hij zich zelve in de rede, »ligt het niet op mijn weg, invloed uit te oefenen op uwe besluiten en voornemens. Dat is de zaak van uw voogd. Maurits moet in dezen beslissen; hij zal, vermoed ik, er op aandringen, dat gij op den bepaalden tijd weêr naar Dresden terugkeert." Tegen zijne gewoonte in sprak de dokter die laatste woorden op tamelijk forschen, haast onbeleefden toon.

Onwillekeurig ging de tante een schrede achteruit, dieper de kamer in, Kathe daarentegen bleef rustig staan. »Maar waarom zoo streng, dokter? Waarom wilt gij, dat Maurits zoo hard met mij te werk gaat?" vroeg zij op zachtmoedigen toon. »Heb ik dan iets kwaads in den zin? En zou Maurits werkelijk recht hebben, mij de uitoefening mijner plichten als zuster te beletten? Ik geloof het niet. Maar ik weet iets anders! Dringt gij er bij Henriette op aan, dat zij met mij naar Dresden gaat. Dan passen mijne pleegmoeder en ik haar te zamen op; dat zal toch voor mijne zenuwen niet gevaarlijk zijn?" En er vloog een licht glimlachje over haar gelaat.

»Goed ik zal er mijn best toe doen," antwoordde hij zeer bepaald.

»Dan geef ik u mijn woord, dat ik zoo spoedig mogelijk van hier vertrek," hernam zij op gelijken toon en zij zag hem daarbij aan, dat hij, als had zij hem op een onrecht betrapt, zijne oogen neêrsloeg.

Plotseling boog de tante het hoofd uit het raam en zag den dokter verwonderd en ontroerd in de oogen — hij was zoo zonderling stil. Daar stond hij en plukte eenige dorre takjes van den wijngaard, zonder een woord te zeggen.

»Zoudt gij dan zoo graag vertrekken?" vroeg de oude dame op vriendelijk verwijtenden toon.

Kathe haalde het lint van den hoed, dat over den schouder was gewaaid, naar voren en knoopte het vast onder de kin. Lieflijk als een bloesem kwam haar gelaat uit tusschen het donkere lint. »Moet ik uit beleefdheid »neen" zeggen, mevrouw?" vroeg zij lachende en schudde het hoofd. »Ik geloof, dat ik tamelijk verstandig ben opgevoed tegenover de wereld en de dingen, die op de wereld zich voordoen, maar de strengste tucht veegt de nukken en eigenaardigheden niet

geheel weg uit de ziel. Ik sta b.v. nu tegenover de grootmama, mijner zusters nog even vreemd, als toen ik haar op bevel van mijn vader, de hand moest kussen; ik stoot mij altijd weêr van voren af aan aan hoeken en hoekjes, die voor anderen niet bestaan, maar die mij als kind al geplaagd en gehinderd hebben. En wat is het huis van mijn vader koud!" Zij huiverde. »Men staat met de warme voeten veel te veel op koud marmer. Daarbij is Maurits een ontzettend groot heer geworden," een spotachtig lachje kwam even voor den dag; »men schrikt en bloost haast, als men zijn eigen eenvoudig visitekaartje ziet. Ja, lieve mevrouw, ik ga graag, zeer graag weêr naar Dresden, altijd namelijk, als Henriette meegaat — echter," en uit den schertsenden toon in een zeer ernstigen overgaande keerde zij zich naar den dokter — »echter zal ik mijn best doen, mij in de gegevene omstandigheden te schikken en te blijven, zelfs op het gevaar af, dat Maurits mij met geweld zou willen verwijderen."

Hartelijk knikte zij de oude dame vaarwel, boog even voor den dokter en verliet den tuin, om, schoon de avond reeds was gevallen, toch nog naar den molen te gaan.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

En nu was het geheel donker geworden. De toren der spinnerij had zeven geslagen en Kathe zat nog in het hoekvenster van de kamer in den molen. Op dringend verzoek van Suze had zij het linnengoed, dat uit de wasch kwam, nagezien; de oude vertrouwde de vrouw niet van den molenaar, die zoo nu en dan kwam kijken, en beweerde, dat iedereen »lange vingers" had voor een schoone »eigengesponnen" wasch; toen had zij, als tot nog toe elken dag, de soep voor den avond gereed gemaakt en de kranke naar bed geholpen. Suze was wel iets beter, maar toch nog altijd zeer zwak. Nu echter zat het jonge meisje rustig met de handen in den schoot in de vensterbank en liet zich door de avondschaduw langzamerhand zoo geheel omhullen, dat zij onzichtbaar werd. Zoo was het niet in het huis van den handelsraad; daar be-

stonden die kalme schemeruurtjes niet, die men ook te Dresden zoo wist te genieten. Zoodra de zon onder was gegaan vielen de gordijnen onder de handen der bedienden; de gasvlammen werden ontstoken en een helder schitterend licht verdreef de duisternis uit alle hoeken.

De doffe tik van den slinger der hangklok klonk als een regelmatig onderaardsch kloppen, en door het groene gordijn voor de deur der alkoof glom Suze's nachtlicht als een omsluierd dwergenoog. Dit was weder eens een zoo ademloos stil donker uur! Wat had zij als kind geloovig zitten luisteren naar het draven en springen der witbestoven kaboutermannetjes, als Suze haar vertelde, dat in de fondamenten van den molen, krachtens een bijgeloovig en barbaarsch gebruik, een pas geboren kind was ingemetseld, en dat de kalk van den overmoedigen bouwmeester met kostelijken wijn gemengd was geworden. Thans vlogen die herinneringen slechts vluchtig voor haren geest voorbij; haar oog hing aan de flauwe schemering, die door het venster viel op de plek, waar de molenaar gestorven was, en zij dacht er aan, hoe dokter Bruck zelf haar de openbare meening omtrent zijn persoon had meêgedeeld; nu nog minder dan toen begreep zij, dat hij eene poging had gedaan, om zich bij haar tegenover die openbare meening te verdedigen... En al hield de geheele wereld het vol, zij geloofde niet aan een dol, gewetenloos waagstuk, aan dwaze zelfverbeelding, zonder eigenlijke kunst of wetenschap in den man, die de ernstige, bedachtzame kalmte, de oprechte waarheidszin in persoon scheen te zijn. En nu joeg haar het bloed weer met geweld door de aderen, ontstak de toorn in haar binnenste, als zij er aan dacht, hoe Flora heden middag, met de sterkste uitdrukkingen, de doktorale werkzaamheid van Bruck gebrandmerkt had. Wat zonderlinge, raadselachtige vrouw was toch die gevierde Flora, de eens zoo bewonderde en tegelijk gevreesde afgod van de kleine Kathe!.. Henriette ontweek op in het oog loopende wijs, als zij met Kathe alleen was, elk gesprek over de verloofden, maar toch waren haar uitdrukkingen ontvallen, waaruit op te maken viel, dat Flora eens met hartstochtelijke liefde den dokter had lief gehad.

Dokter Bruck was, nadat hij als officier van gezondheid den fransch-duitschen oorlog had meegemaakt en vervolgens een tijdlang assistent was geweest bij een beroemde specialiteit

te Berlijn, op verlangen zijner tante teruggekeerd naar *M.* De roep, die van hem uitging, met zijn innemend uiterlijk vereenigd, hadden hem al spoedig een aanzienlijke praktijk bezorgd en hem vooral bij de dames in hoog aanzien geplaatst. Het was dus geene genadige nederbuiging, toen de trotsche Flora Mangold, er toe besloot, hem hare hand te geven. Zij zelve had de eerste toenadering gedaan. Een verstuikten voet had zij door niemand willen laten behandelen als door den »knappen nieuwen dokter". Nog onder de behandeling was zij met hem verloofd en had daardoor vrij wat jaloerschheid opgewekt. Daarom zag zij zeker geweldig op tegen een openbaar afbreken van de bestaande betrekking, en wenschte zij, dat langzamerhand en als van zelf de saamgeknoopte band werd losgemaakt, omdat het bleek, dat de karakters te weinig met elkander strookten.

Plotseling sprong Kathe op. De gedachte werd haar ondragelijk, dat zij, als zij langer bleef, de getuige moest zijn van deze hatelijke comedie en het mee moest aanzien, hoe de ongelukkige man, niettegenstaande zijne innige liefde, onbarmhartig uit zijn paradijs werd gestooten. Neen, Maurits en Henriette hadden gelijk. Flora mocht haar woord niet breken, de geheele familie moest zich vereenigen, om dat gruwzaam verraad tegen te gaan. De dwaze, die haar geluk zoo moedwillig van zich stiet! Zij had hem immers nog nooit gezien in zijn huis, in zijn omgang met zijn trouwe pleegmoeder? Wist zij niet, dat zij op de handen zou worden gedragen, als zij hem het geluk deed vinden, waar zijne ziel naar haakte?

Ontsteld sloeg Kathe de handen voor het gelaat — het was hier donker, akelig donker, zoo geheel nacht, dat de zonde zich, zonder gezien te worden, een weg kon banen tot in de innigste gewaarwordingen der menschelijke ziel. Haastig liep zij over de houten vloer en trok de deur open, beneden in de gang brandde de groote huislantaarn; het helder schijnsel klom tegen de trap op en wierp, tusschen de leuning door, smalle strepen licht voor Kathe's voeten, terwijl uit den molen, die juist open werd gedaan, een razen en stampen drong, dat het huis er van dreunde. In een oogenblik verdrongen dat licht en dat leven het verleidelijke spook, dat een poging had gedaan in te dringen in hare onschuldige ziel. Dat was de groote, wit gestukadoorde voorzaal van het kasteel, met de

oude, levensgroote afbeelding van den stichter, een zwaar geharnast man, die zoo spookachtig door het oude, verweerde venster staarde. Eens was zij bang voor hem geweest, nu kwam hij haar voor als een oude vriend — hij bracht haar in de werkelijkheid terug en verjoeg het zondige, verraderlijke droombeeld, dat eene plaats in haar binnenste had willen innemen.

Zij ging de trap af en verliet den molen. De wind koelde haar wangen af en boven haar blonken de gouden sterren in volle klaarheid. Kathe schaamde zich over hare ijdele droomerij, maar was die niet geweest als een duizeling, waar men niet tegen kan doen en die ook den gezondsten en krachtigsten mensch op eens overvalt?

Reeds van verre zag zij de lichten der villa door de boomen flikkeren en toen zij het huis binnen ging klonk de piano haar in den corridor te gemoet. Een prachtig instrument, maar ellendig bespeeld! Mevrouw von Urach had heden kleine receptie, en oud en jong kwam op de thee. De oudere leden van het gezelschap zaten aan de speeltafel en de jongeren maakten muziek, praatten en vermaakten zich naar welgevallen, zoodat men ongedwongen tot tien uur te zamen was.

Kathe maakte spoedig toilet en ging het salon binnen. Er waren slechts weinige gasten. Eén speeltafeltje was bezet en de kring om de theetafel zag er vrij verlaten en eenzaam uit.

Henriette schonk thee. Zij had weder een hel rood lint in het haar en een fluweelen jakje zonder mouwen van gelijke kleur over een licht blauw zijden kleed. Het bleeke, smalle gezichtje kwam haast spookachtig uit dien opschik te voorschijn, maar de groote oogen glinsterden met een zonderlingen glans. »Bruck is er weêr," fluisterde zij met een zekere ontroering Kathe in het oor, en wees door de aangrenzende kamer, waar de arme piano nog voortdurend werd mishandeld, naar Flora's vertrek. »Kathe, hij ziet er uit, of hij nog gegroeid is, zoo groot en zoo indrukwekkend. Hemel, zet toch niet zulk een ernstig nonnengezicht!" viel zij zich zelve in de rede. Zij was blijkbaar zeer opgewonden. »Allen zijn van daag uit hun humeur. Maurits heeft eene depêche gekregen, die niet prettig schijnt te zijn, en grootmama is verschrikkelijk boos, wijl haar salon zoo ledig is gebleven. Ach, en

ik ben blij, zoo blij! Weet ge, Kathe? Eergisteren dacht ik, bij dien aanval van benauwdheid, dat Bruck mij als een lijk terug zou vinden. *Dat* nooit, hoop ik. Ik *wil* niet sterven, als hij er niet bij is."

Voor de eerste maal sprak zij van sterven en het was goed, dat de toetsen der piano krachtig werden aangeslagen en dat de drie heeren aan den haard met luide stem aan het redetwisten waren, want de laatste woorden van de lijderes waren op vrij hartstochtelijken toon uitgesproken. Kathe zag haar peinzend aan — mevrouw de presidents-weduwe wierp over hare brilleglazen een scherp verwijtenden blik naar de theetafel, zoodat Henriette oogenblikkelijk veranderde. »Ah bah, kan dan iemand mij dit kwalijk nemen?" vroeg zij dartel en spottend de schouders ophalende. »Niemand sterft graag alleen en de dokter is er voor, dat men, tot op het laatste oogenblik toe, hoop weet te putten uit zijne woorden."

Kathe wist genoeg: de zieke ging niet naar Dresden. Zij bedankte voor de thee, die Henriette haar met zekere drift toereikte, en haalde een klein, pas begonnen borduurwerk uit den zak.

»Och, steek dat toch weer weg," zei Henriette driftig, »denkt gij, dat ik hier wil blijven zitten, om geduldig toe te zien, hoe gij gedurig den draad ophaalt?" Zij stond op en stak haar arm onder dien van Kathe. »Ga eens mee naar de muziekkamer. Margaretha von Giese slaat het instrument en onze hoofden nog aan stuk, als wij aan dat onuitstaanbaar geweld geen einde maken."

Zij gingen de kamer in, maar de dame aan de piano, die in haar kostelijk spel geheel verdiept scheen te zijn, speelde onverstoorbaar door. De groote deur, die naar Flora's werkvertrek leidde, stond, zooals gewoonlijk op de kleine receptieavonden, open, zoodat men het geheel kon overzien. Bij het door een doffen ballon gedempte licht had het een schemerachtig aanzien tegenover de schitterend verlichte salons, en de donkerroode kleur vertoonde zich hier en daar zelfs als een somber zwart.

Met over elkander geslagene armen stond Flora bij de schrijftafel, de handelsraad zat op zijn doode gemak in een ruimen stoel en Bruck bladerde in een boek. Hij was bleeker dan anders; het licht der lamp, dat uit de hoogte op zijn voorhoofd viel, deed twee zwaren plooien in zijn voorhoofd en een zeer donkere schaduw onder zijne oogen duidelijk voor den dag ko-

men, en toch zag hij er, met zijn schoon en beteekenisvol gelaat, jonger uit dan zijne verloofde.

Zonder een woord te zeggen ging Henriette de kamer binnen, de jonge lieden waren immers niet alleen; Kathe, die nog altijd Henriette's arm onder den haren hield, aarzelde op den drempel. Het gezicht van Flora deed haar onwillekeurig huiveren; zij las er een trek op van ongeduld en toorn, klaarblijkelijk was zij in een zeer slecht humeur. Aanstonds bij het binnentreden van Kathe wierp Flora een spotachtigen blik op hare zuster, die heden voor het eerst de eentonige zwarte kleeding voor een lichtere had verruild.

»Kom maar binnen, Kathe!" riep zij, zonder hare houding te veranderen. »Gij zijt wel als gewoonlijk in deftige zijde en ziet er uit als een papieren kerstmis-engel, terwijl gij den sterksten mensch radeloos maakt met dat onophoudelijk ruischen en knisteren van uwe deftige japonnen. Zeg mij toch eens, waarom gij altijd die zware stoffen draagt," viel zij zich zelve in de rede. »Zij voegen u, bij het keukenwerk te Dresden, als een vuist in het oog."

»Och, dat is een zwak van mij, Flora," antwoordde Kathe met een kalmen lach. »Het is wel wat kinderachtig, maar ik hoor graag dat ruischen van de zijde, het klinkt zoo deftig, zoo majestueus. In de keuken draag ik ze natuurlijk niet, gelijk gij zelve wel begrijpen kunt."

»Hoor eens aan, hoe trotsch zij over die »keuken" spreekt! Dwaas kind! Ik zou u wel eens willen zien met het katoenen voorschoot tusschen de vuile potten en pannen in. Nu, ik zeg ieder zijn smaak. Wat mij betreft, ik bedank." Langzaam en bijna loerend sloeg zij de oogen op naar den dokter, die juist kalm en bedaard het boek dicht sloeg en op tafel lei.

Kathe voelde, hoe de kleine hand van Henriette op haren arm tot een vuist werd gebald. »Kom, loop Flora!" riep zij schijnbaar vroolijk, »nog geen vijf maanden geleden hebt gij dikwijls genoeg bij Cristel in de keuken u met de potten en pannen bemoeid; of het u goed van de hand ging zou ik niet durven zeggen, maar de goede wil strekt u evenzeer tot eer, als het wit linnen voorschoot u netjes stond."

Flora beet zich op de lippen. »Gij leutert weer, zooals gewoonlijk, en gij hebt eene aardigheid, want meer dan dat was het niet, een luim volstrekt als zoodanig niet kunnen

begrijpen, maar voor ernst opgevat." Met een eenigszins gebogen hoofd ging zij naar het venster. Zij was werkelijk schoon in het witte alpaka-kleed met den langen sleep.

De handelsraad sprong op. »Nu, Floortje, hebt gij nu lust mee te gaan?" riep hij. »De salon is wanhopend leeg — natuurlijk trouwens! Er is eene diplomatieke soirée bij den vorst," zoo stelde hij zich zelve gerust. »Wij moeten er echter een weinig leven in zoeken te brengen, anders is grootmoeder dagen lang uit haar humeur."

»Ik heb al een half uur geleden bij de gasten mijn excuus gemaakt," antwoordde zij ongeduldig. »Het artikel, waaraan ik bezig ben, moet van daag nog af. Het was al in orde, als Bruck niet juist gekomen was."

De dokter, naderde de schrijftafel. »Heeft het zoo'n haast? Waarom eigenlijk? vroeg hij, niet zonder een zweem van spotternij in stem en gelaat.

»Waarom, mijn vriend? Omdat ik mijn woord wil houden," zei ze bits. «O, dat vindt gij bespottelijk. Natuurlijk, het is ook maar vrouwenwerk, en gij kunt u ter wereld niet begrijpen, wie daarop wachten zou!"

»Over vrouwenarbeid in het algemeen denk ik zoo *niet* —"

»In 't algemeen!" riep zij luid lachende. »Och ja, in die algemeen aangenomen opvatting: koken, braden, breien —"

»Gij hebt mij niet laten uitspreken, Flora," zei hij kalm. »Ik dacht evenzeer aan geestes- als aan handenarbeid. Ik werp de vrouwenvraag volstrekt niet weg en wensch, als iedereen, die er verstandig over denkt, dat de vrouw de meê voorwaarts strevende en verstandige hulp worde van den man, ook op geestelijk gebied."

»Hulp. Hoe genadig! Maar wij verlangen geene genade, mijn vriend. Wij willen meer, wij willen gelijk-strevenden en gelijk-gerechtigden zijn op elk arbeidsveld, in welke richting ook."

Hij haalde de schouders op en glimlachte; zijn gelaat had een ongemeen schoone uitdrukking bij de mengeling van lichte spotternij en toegevende zachtmoedigheid. »Dat is immers de hoogste graad der moderne eischen, die de verstandigen reeds lang hebben laten vallen, en die ieder vriend van vooruitgang op maatschappelijk en godsdienstig gebied bestrijden zal, zoolang de vrouw dwaasheden doet, als de

bidvertooningen op de straten der Amerikaansche steden, zoolang zij dweepziek en ondoordacht met het zwarte heer der biechtvaders hand in hand gaat. Dat is immers hetzelfde, als een moorddolk in een kinderhand!"

Flora antwoordde niet; zij was marmerbleek geworden. Blijkbaar onverschillig nam zij een stalen pen op, beproefde die op den nagel en stak ze in een pennenhouder. Toen trok zij een kastje open en haalde met een eenigszins sidderende hand er een klein voorwerp uit.

Plotseling rukte Henriette zich los van Kathe en ging een schrede vooruit, terwijl de handelsraad met een haast uit de kamer ging, alsof hij iets had vergeten. Kathe ontstelde — zij zag, hoe de fraai gevormde vingers een pennemes opnamen, om de punt van een uit de kast genomen sigaar af te snijden.

»Ook een mes, dat wij, althans met zulk doel, niet mochten gebruiken," zei Flora met gedwongen lach, terwijl zij Bruck over den schouder aanzag. Deze ging zwijgend de kamer op en neer. »Ongelukkig heeft ons hersengestel, schoon ook acht lood lichter, dit met de mannenhersenen gemeen, dat het scherper denkt en beter werkt — onder het rooken." Zij stak de sigaar aan en hield ze met zenuwachtig lachende lippen vast.

De pianiste in de muziekkamer had haar salonstuk geëindigd en naderde Flora's vertrek. »Wat, Flora! Gij rooken? Gij die nooit de reuk van tabak hebt kunnen verdragen!" En lachende sloeg zij de handen samen.

»Mijne verloofde maakt gekheid," zei Bruck bedaard, terwijl hij dichter bij de schrijftafel kwam. «Zij zal het bij deze eerste proef wel laten blijven, want deed zij het meer, dan kon het haar duur te staan komen."

»Wilt gij het mij verbieden, Bruk? vroeg zij koel, maar in haar oog gloeide een somber vuur. Even had zij de sigaar uit den mond genomen en hield die sierlijk tusschen de vingers.

Op dit oogenblik scheen de dokter gewacht te hebben. Met een onverstoorbare bedaardheid, zonder de minste drift nam hij haar de sigaar uit de hand en wierp die in den haard. »Verbieden, als uw verloofde?" vroeg hij en haalde de schouders op. »*Nog* heb ik geen recht daartoe. Ik zou

het u kunnen verzoeken, maar ik ben in 't geheel geen vriend van noodelooze herhalingen. Gij wist immers wel, dat ik een afkeer heb van de sigaar in den mond eener vrouw. In dit geval echter verbied ik het u alleen als arts, wijl voor u alle reden bestaat, met uwe longen voorzichtig te werk te gaan."

Een oogenblik scheen Flora als vernietigd door die stoutmoedigheid en bij zijne laatste woorden kromp zij ineen van ergernis, maar spoedig wist zij zich weêr te beheerschen. »Dat is immers eene ontzettende diagnose," riep zij lachende. »En de geneeskundige raad, dokter von Bär, die mij van mijne jeugd af behandelt, heeft mij daar nooit een woord van gezegd! 't Is waarlijk om kinderen naar bed te jagen. Voor het overige heb ik geen enkele reden, om het leven zoo lief te hebben, dat ik mij voor het behoud er van eenige opoffering zou willen getroosten. Integendeel! Ik zal rooken, gedurig rooken; het is mij bij mijn arbeid een behoefte, en die arbeid is mijn geluk, mijn zedelijke steun; daarin leef ik eerst —"

»Totdat een onvermijdelijk keerpunt u uwe eigenlijke roeping zal doen kennen!" viel de dokter haar in de rede, en zijne stem klonk hard als staal.

Een hoog roode blos kleurde hare wangen, zij stond op het punt een scherp en hard antwoord te geven, maar haar blik viel op freule von Giese, de pianospeelster, de spotzieke hofdame, die met een spits gezicht en spitse schouders een weinig voorover gebogen op den drempel stond, als zoog zij, met mond, neus, oogen en ooren, uit die min aangename woordenwisseling, waar de omstanders verlegen naar luisterden, de stof in tot een vermakelijk hofpraatje, en dat moest meer dan ooit vermeden worden. Op eens keerde Flora zich met eene bevallige beweging om. »Och kom, Bruck," lachte zij. »Hoe prozaïsch toch! Gij komt juist van een pleizierreis terug, hebt gij het naar uwen zin gehad —"

Hare stem verstomde — Bruck had met stevigen druk hare hand gegrepen. »Wilt gij wel zoo goed zijn, Flora, *mijne* roeping buiten spel te laten?" vroeg hij langzaam en bijzonder duidelijk.

»Ik sprak van eene pleizierreis," antwoordde zij onbeschaamd en trok hare hand uit de zijne.

Kathe voelde altijd eene onaangename gewaarwording, als zij het gelaat van mevrouw Urach aanschouwde en onwille-

keurig schrikte zij telkens, als zij haar de kamer in zag komen, maar op dit oogenblik deed het haar goed, toen de oude dame binnen kwam. Met ongewone drift en blijkbaar verdrietig naderde zij de zusters. »Ik zal in het vervolg de speeltafeltjes hier wel kunnen laten klaar zetten, als ik ten minste niet wil, dat mijne gasten verwaarloosd worden," begon zij op opgewonden toon. »Hoe kunt gij u zoo opeens en zoo spoedig van het theeblad verwijderen, Henriette? Moet ik er soms mijne juffrouw bij zetten? En van u, Flora, begrijp ik niet, dat gij naar uwe kamer gaat, als ik menschen heb. Dringt uw uitgever werkelijk zoo bij u aan, dat gij den geheelen avond moet werken, sluit dan ten minste uwe deur, als gij niet wilt, dat men aan malle vertooning en geleerde koketterie gaat denken." Zij moest wel zeer driftig zijn, dat zij, in het bijzijn eener hofdame, zich zoo uitliet.

Flora lei haar handschrift voor zich en doopte de pen in den inktkoker. »Denk daar net over, als gij wilt, grootmama," antwoordde zij koel. »Kan ik het helpen, dat men mij hier komt opzoeken? Al lang zat ik, met een volkomen zelfopoffering aan eene van uwe groene tafeltjes, als men mij hier maar met rust had gelaten."

Henriette sloop mevrouw Urach voorbij en wenkte Kathe haar te volgen. »Zulke tooneelen vermoorden mij," zei ze, toen zij in de ledige muziekkamer kwamen.

»Wees bedaard! Flora strijdt vruchteloos. Hij dwingt haar toch aan zijne voeten," zei Kathe met sidderende stem. »Maar *hem* begrijp ik niet. Was ik een man als hij —" met vlammenden blik richtte zij zich fier in de hoogte.

»Weet gij, hoe de liefde handelt, Kathe? Oordeel niet! Gij met uw koelen blik en uw frisch gelaat, gij zijt nog niet bewogen geworden door die dolle roes, die de menschelijke ziel met geweld aangrijpt." Zij hield op en haalde langzaam en moeilijk adem. «Gij weet niet, hoe lief, hoe verleidelijk lief Flora wezen kan, als zij *wil*. Gij kent haar nog maar alleen in de tegenwoordige nietswaardige rol, als een laffe, zelfzuchtige, hardvochtige ziel. Wie haar eens van hare liefdevolle zijde heeft gezien, die begrijpt, dat een man liever sterft, dan dat hij haar opgeeft."

NEGENDE HOOFDSTUK.

Zij ging, om de verlatene plaats achter het theeblad weer in te nemen, maar Kathe bleef bij de piano en bladerde in de muziek. De laatste woorden van Henriette hadden haar diep getroffen. Deed versmade liefde werkelijk zoo zeer, dat men om haar zou willen sterven? En oefende zulke liefde ook die onbegrijpelijke macht uit op een man als Bruck?

Juist verliet hij met vasten tred Flora's kamer; ook mevrouw Urach ging haastig voorbij, er waren twee oudere dames in het salon gekomen, die zij moest verwelkomen. De deur van de werkkamer bleef open staan, zeker werd het artikel afgewerkt; want nadat freule von Giese ook Flora's kamer verlaten had en weder begonnen was de piano te laten hooren, bleef het daar stil.

Kathe zag den dokter na, toen hij de muziekkamer door was gegaan. Hij ging naar de theetafel, om met Henriette te spreken, maar een der nieuw aangekomene dames hield hem onder weg op en wikkelde hem in een gesprek. Hij was even beleefd als kalm in zijn geheele houding, toch had Kathe gezien, dat zijne oogen bij Flora's antwoord fonkelden; hij was plotseling rood geworden en ook nu nog gloeiden zijne wangen; zeker was hij in zijn hart niet zoo bedaard, als hij wilde schijnen. En zijne schoone vijandin in de roode kamer was het evenmin; nog geen vijf minuten waren er verloopen toen zij den stoel achteruit schoof en zich naar het gezelschapssalon begaf.

»Wel Flora, al klaar?" vroeg de hofdame, terwijl zij de vingers over de toetsen liet dwalen.

»Denkt gij dan, dat men een behoorlijk slot zoo maar uit de mouw kan schudden? Ik ben heden niet goed gestemd en zonder dat is het mij onmogelijk te schrijven; daartoe is die arbeid mij te heilig."

De freule kneep, niet zonder boosaardigheid, de oogen een weinig dicht, en zag er op dat oogenblik valsch uit. »Ik ben er zeer nieuwsgierig naar, hoe de kritiek uw jongste werk »de Vrouwen" zal opnemen. Gij hebt ons daar veel van verteld. Hebt ge een goeden uitgever gevonden?"

Flora had die oogen wel gezien. »Het zou u, trouwe zielen als gij zijt, recht veel pleizier doen, als het werk fiasco maakte,

niet waar, Margaretha?" vroeg zij scherp. »Maar *die* vreugde zult gij niet beleven, dat zegt mij, nu ja — dat zegt mij mijn pink." Zij lachte zacht en overmoedig, schudde de kleine haarlokjes van het voorhoofd weg en maakte zich gereed het salon, met die voormane onverschilligheid, binnen te treden, waar zij zoo volkomen t'huis in was.

»Kind, gij staat daar met de muziek in de hand, als hadt gij ook plan onze ooren op de proef te stellen," zei ze in het voorbijgaan op spottenden toon tot Kathe, terwijl zij tegelijk eén blik op de spelende hofdame sloeg. »Zingt gij?" Het meisje schudde het hoofd. »Dat komt zeker van de Sommers; in onze familie heeft niemand een goede stem om te zingen."

»Ja Flora, Kathe musiceert!" riep de handelsraad, die juist in gesprek was met een heer bij den haard en nu dichter bij de dames kwam. »Ik weet het uit de rekeningen van Dresden. Veel geld, Kathe! Ik had u al willen zeggen, dat gij dure meesters hebt gehad."

Het jonge meisje lachte. »De besten, Maurits. Wij zijn in dat opzicht te Dresden praktische lieden; het beste is altijd het goedkoopste."

»Nu, 't is mij goed. Maar hebt gij werkelijk aanleg of talent?" vroeg hij op een toon, of hij er aan twijfelde. »Muzikaal gehoor was bij de Mangolds anders zeldzaam."

»Toch heb ik smaak voor muziek," antwoordde zij bescheiden, »en een zekere lust om nieuwe melodieën te verzinnen."

Flora die juist op den drempel van het salon stond, keerde zich verwonderd om. »Loop heen, Kathe!" riep zij. »Melodieën verzinnen! Daar ziet gij met uwe roode wangen en huisvrouwelijke opvoeding nog al naar uit. Iemand, die veel van dansen houdt, speelt wel eens een polka of mazurka door het hoofd —"

»En ik houd veel van dansen, Flora," viel Kathe haar vroolijk en openhartig in de rede.

»Ziet gij? Wie zal zich daarom aanmatigen, dat hij iets nieuws of iets belangrijks voor den dag weet te brengen. Neemt gij soms ook les in de compositie-leer?"

»Ja sinds drie jaren."

Flora sloeg de handen samen en kwam weer in de muziekkamer terug. »Is dan uw juffrouw Lucas" — zij noemde de voormalige gouvernante nog altijd bij haar meisjesnaam — »gek, dat zij het geld het raam uitgooit?"

In het salon was het tamelijk stil. De drie heeren, die bij den haard hadden zitten praten, en de dame, die Bruck onderweg had aangehouden, waren aan een speeltafeltje gaan zitten, dokter Bruck zelf hield een zacht gevoerd gesprek met Henriette en zoo kon men elk woord, dat een weing luid werd gesproken, duidelijk hooren.

Henriette sprong op en kwam bij de zusters. »Zijt gij muzikaal, Kathe?" vroeg zij verwonderd. »En zoo lang ge hier zijt, hebt ge nog geen toets aangeraakt."

»De piano staat naast de kamer van Flora, hoe zou ik er aan durven denken, om haar bij haar werk te storen?" antwoordde zij kalm en eenvoudig. »Ik heb er al wel dikwijls naar verlangd en mijn vingers jeukten wel, om dit prachtige instrument ook eens te bespelen, want mijne pianino is niet veel bijzonders. Voor vijf jaar hebben wij die voor oud gekocht. Mijne pleegmoeder wilde u al lang om eene nieuwe vragen, maar ik was daar tegen. Ik was bang, dat, als ik eene nieuwe piano vroeg, men aan mijn talent te hooge eischen zou stellen. Maar nu, nu ik de bewuste kast heb gezien, nu ben ik zoo bang niet meer en zou graag een instrument hebben als dit."

»Dit stuk heeft duizend daalders gekost! Duizend daalders voor eene meisjesgril! Denk daar eens over, Kathe."

»En wie speelt hier dan uw instrument?" vroeg zij met luide stem en gloeiende oogen. Men kon haar aanzien, dat zij zich beleedigd gevoelde. »Aan wie verschaft het hier, in een stil en ledig uur, eenig genot? Het staat daar alleen voor de gasten. Moet dan het kapitaal alleen besteed worden om te schitteren?"

De handelsraad kwam getroffen bij haar en greep haar bij de hand. Die uitdrukking van eigen, vasten wil had hij op dit frissche meisjesgelaat nog niet gelezen. »Word niet boos, kindlief," zei hij goedhartig. »Ben ik ooit een harde of schriele voogd voor u geweest? Speel eens een stuk en bewijs ons, dat uwe muzikale bekwaamheid werkelijk een ernstige zaak is. Meer verlang ik niet en gij zult een instrument hebben, zoo mooi, als gij zelf maar wilt."

«Thans, na 't geen er vooraf is gegaan, doe ik dat niet graag," zei zij ronduit en trok hare hand terug. »Ik heb volstrekt geen lust het stuk met mijn spel te verdienen, en

begrijp ook niet, wat gij door »een ernstige zaak" verstaat. Toch zal ik mijne muziek even halen, want ik heb er een hekel aan, mij te »laten noodigen."

Zij wilde weggaan.

»Waarom muziek? Speel eene van uwe composities," riep Flora, met een kwalijk verborgen lach.

»Die ken ik ook niet van buiten," antwoordde Kathe.

Spoedig kwam zij met muziek terug. Terwijl zij op het pianostoeltje ging zitten, dat freule von Giese haar beleefd inruimde, nam Flora de muziek even op. »Van wie?" vroeg zij, den titel lezende.

»Nu, hebt gij niet iets van mij wilen hooren?"

»Zeker, maar gij hebt u vergist — dit stuk is gedrukt."

»Gedrukt, zeker! Wat anders?"

»Mijn hemel, hoe komt dat dan?" vroeg Flora zoo haastig en zoo naïef verwonderd, dat zij voor een oogenblik hare zelfbeheersching vergat.

»Ja, Floortje, hoe komt het, dat uwe werken gedrukt worden?" vroeg Kathe lachende en lei de schoone, slanke handen op de toetsen. »Ik wil u zeggen, hoe ik aan die eer gekomen ben," voegde zij er goedhartig bij, want Flora had haar antwoord blijkbaar kwalijk genomen en zag met een blik van beleedigden trots op Kathe neêr. »Mijn leermeester heeft die »Phantasie" stilletjes laten drukken, om mij op mijn verjaardag er meê te verrassen."

»Ah zoo, ja, dat laat zich begrijpen," antwoordde Flora en legde de muziek weer uit de hand.

Intusschen was Henriette achter Flora om naar Kathe geslopen, zij boog over haren schouder en wees op den titel. »Laat u niets wijs maken, Flora," riep zij lachende. »Kijk, daar staat de beroemde firma Schott en Zonen; die firma houdt zich met geen verjaardagsaardigheden op. Kathe, spreek de waarheid," vroeg zij met schitterende oogen. »Men speelt uwe muziek — zij wordt verkocht?"

Blozend knikte Kathe met het hoofd. »Maar de waarheid is ook, dat ik er vooraf niets van heb geweten en mijn eerste opus op mijn verjaring onverwacht gedrukt op mijn tafel vond liggen," zei ze en begon te spelen.

Het was eene zeer eenvoudige melodie, die men hoorde, maar al spoedig legden de spelers de kaarten uit de hand, zoo lie-

felijk klonken de tonen van het schoone instrument, zoo oorspronkelijk en aangrijpend was het spel. De jeugdige componiste zat daar, met oogen ernstig op de muziek gericht, zoo kalm en bedaard, dat men het kruis op hare borst, onder de zachte ademhaling kon op en neer zien gaan. Dat was geen geschitter met vingervlugheid, geen heen en weer gooien van tonen — men vroeg niet, of het spel zuiver was, men dacht eigenlijk niet aan het spel, evenmin als men bij een schoon gezongen lied aan den mond van den zanger denkt, en toen de melodie, die geen enkele maal in de ruischende concertbravoure was vervallen, zweeg, bleef het nog een oogenblik zoo ademloos stil, als mocht de geest der toonen, die daar zoo treffend had gesproken, niet verjaagd worden. Maar toen werd het weer levendig. De heeren riepen: »bravo, charmant, prachtig!" De dames vonden het jammer, dat papa Mangold dit niet had gehoord. Men was verrast, getroffen en — vatte de kaarten weer op om de partij voort te zetten.

»Die verrukkelijke »Phantasie" moest gij mij geven, mejuffrouw, opdat ik die voor de vorstin kan spelen," zei de hofdame op beschermenden toon.

»En de mooiste concertvleugel, die ooit gemaakt is, wordt de uwe, Kathe," riep de handelsraad vol geestdrift.

Maar Henriette lei liefkoozend haar bleek gelaat tegen Kathe's blozende wang en fluisterde met een traan in het oog: »Gij uitverkorene!"

Reeds bij de eerste tonen was Flora langzaam en zacht van de piano weggeslopen naar hare kamer, waar zij op en neer ging, telkens een schier ontstelden blik slaande op het geniale meisje, dat zoo wonderschoon speelde. Toen de laatste klank verstorven was zag men haar niet meer, maar had zij zich in eene vensterbank half verscholen.

»Het komt mij voor, dat Flora de gedachte niet verdragen kan, dat zij niet langer de eenige »vermaardheid" is in de familie," zei freule von Giese met spotachtigen lach tot den handelsraad.

Deze lachte, gelijk hij altijd deed, als er iemand van het hof tot hem sprak; hij antwoordde echter niets.

»Op uwe pleegmoeder ben ik een beetje boos, omdat zij mij over dien aanleg voor muziek nooit iets heeft geschreven," zei hij tot Kathe, die weêr op was gestaan.

Zij lachte.

»Och, bij ons wordt daar weinig op gelet," antwoordde zij eenvoudig. »Mijn pleegmoeder is eene vrouw, die haar oordeel lang voor zich houdt, en die weet, dat ik nog heel veel moet leeren."

»Och, kom, dat wordt immers eene spartaansche opvoeding!"

»Of misschien een uitgezocht en fijn middel, om met het schitterendst gevolg op eens voor de wereld te verschijnen," riep Flora, die juist binnenkwam. Haar gelaat gloeide van koortsachtige hitte. »Gij maakt mij niet wijs, kind, dat gij zoo nederig en eenvoudig over uw talent zoudt denken, dat gij er werkelijk zoo weinig aan zoudt hechten, om, na vijf dagen hier te zijn geweest, geen toets aan te raken — dat is valsch, dat is bedriegelijk tegenover mij, tegenover ons allen —" en van opwellende drift kon zij haast niet verder gaan.

»Zoo oordeelt gij er over, Flora?" zei Henriette geërgerd. »Gij die nooit laten kunt, om over uw werk te pas en te onpas te spreken en die in den kring uwer bekenden reeds op een uitslag pocht, die in elk geval nog blijken moet."

»Henriette, denk om de thee," riep mevrouw Urach met scherpe stem. Men sprak te hard in de muziekkamer.

Knorrig ging het bleeke meisje weg.

»Gij vergist u, Flora, als gij denkt, dat ik geen waarde hecht aan mijn talent," zei Kathe doodbedaard, terwijl de toornige zuster op hare onderlip beet en Henriette nazag met nijdigen blik. »Ik zou dan even onwaar als ondankbaar zijn, want ik heb er mijne gelukkigste uren aan te danken. Het is louter toeval, dat ik er niet eer over heb gesproken, want die muziek is juist de oorzaak, dat ik een maand vroeger hier ben gekomen. Mijn meester in de compositie-leer moest voor vier weken van huis en wijl ik gevaar liep, daardoor twee maanden de lessen te missen, besloot ik maar aanstonds hierheen te gaan."

Bij die laatste woorden ging freule von Giese, niet zonder tegenzin — het gesprek was immers zoo echt piquant! — naar het salon, waar haar vader, een oud gepensionneerd overste, juist binnen was gekomen; hij moest verwelkomd worden en ook de handelsraad ging er heen.

Flora nam de muziek weêr in handen en Kathe zag, dat

haar boezem hijgend op en neder ging, terwijl hare hand zenuwachtig trilde. Het speet Kathe, dat zij het stuk in dezen kring had voorgedragen.

»Men heeft u hier zeker veel goeds over gezegd," vroeg Flora, terwijl zij met den rug van de rechterhand op het papier sloeg — haar blik hing als een verterend vuur aan de lippen harer zuster.

»Wie?" vroeg Kathe op haar beurt. »Mijne onderwijzers zijn even karig in hun lof als mijne pleegmoeder, en anders weet niemand, dat ik het stuk gecomponeerd heb. Gij ziet toch wel, dat er geen naam bij staat?"

»Wordt het druk verkocht?"

Kathe zei niets.

»Zeg de waarheid? is het al meer dan eens gedrukt?"

»Nu, ja!"

Flora wierp het blad op de piano. »Zulk een bakvisch met roode wangen, een gezicht als een bazuinblazend engeltje en een onverstoorbaar rustig gemoed, wordt half in slaap beroemd, en anderen moeten werken en zwoegen, om er ook maar een klein deel van meê te krijgen; zij sterven onder het worstelen en strijden, eer men hunne namen weet," riep zij op bitteren toon en ging, met over elkander geslagen armen, het vertrek op en neer.

»Maar wat doet het er eigenlijk toe!" zei ze, een oogenblik later. »De schitterende vuurpijl ontploft spoorloos in de lucht; zij is weg, terwijl de vuurhaard in den Vesuvius altijd gloort en gloeit. De wereld weet, dat zij er is, en toont zij zich naar buiten, dan jubelt en siddert het menschenhart. Goed zoo! Dat zijn er twee uit de familie Mangold, die in het strijdperk treden. Wij zullen zien, Kathe, wie de schitterendste loopbaan voor zich heeft."

»Ik zeker niet," riep Kathe vroolijk en streek een lokje haar van haar voorhoofd weg. »Ik zal oppassen en mij niet in het strijdperk begeven. Denk niet, dat ik onverschillig ben omtrent den uitslag. Het is een onbeschrijfelijk zoet gevoel, als men ziet, dat zijne scheppingen de harten van anderen roeren en bewegen, en ik zou dat gevoel voor geen geld ter wereld willen missen. Maar *daarom* en *daarvoor* alleen leven? Neen, ik vind in het huiselijke te veel geluk, te veel heil, te veel liefde — en wat helpt mij al mijn roem, als ik eenzaam ben?"

»O, daar hebben wij nu de fraaie huisbakken vrucht uwer opvoeding! Evenals juffrouw Lucas haar geheele leven was en wilde zijn zult gij ook worden — gij wilt zeker trouwen?" En zij lachte met hoonenden spot.

Het schoone rood op Kathe's wangen verspreidde zich over haar geheele gelaat tot aan de haarworteltjes op haar voorhoofd en daalde zelfs af tot den ronden, sneeuwwitten hals. »Gij lacht en spot, als ware het u nooit ingevallen hetzelfde te willen," antwoordde zij verontwaardigd, maar met zachte stem. »En toch —"

Flora strekte de hand uit, als wilde zij een poging doen, om Kathe's lippen dicht te houden. »Geen woord meer!" riep zij op gebiedenden toon, terwijl zij de armen weêr over elkander sloeg en langzaam als ten teeken van toestemming het hoofd nederboog. »Ja, mijne zeer wijze dame, ik ben een oogenblik zoo zwak en verblind geweest, dat ik mij een net over het hoofd liet werpen. Maar, Goddank! het hoofd is weder vrij geworden, het was helder en sterk genoeg, om de verlorene vrijheid te heroveren!"

»En hebt gij dan in 't geheel geen geweten, Flora?"

»Een zeer gevoelig zelfs, mijn schat; het leert mij, dat het een groote verkeerdheid was, toen ik mij zoo lichtzinnig wegwierp. Gij zult genoeg in den bijbel t'huis zijn, om te weten, dat een ieder verantwoordelijk is voor de wijze, waarop hij woekert met zijn talent. Kijk mij eens aan! Zie ik er uit, om levenslang als doktersvrouw bij het vuur te staan en groenten te koken? En voor wie?" Zij sloeg een veelbeteekenenden blik naar het salon, waar op dat oogenblik vrij luid werd gesproken. De overste von Giese had er leven en beweging in gebracht. Dokter Bruck zag een courant in, die op de theetafel lag; hij was in die lezing zoo verdiept, dat hij het niet scheen gemerkt te hebben, dat Henriette weêr naast hem zat.

»Ziet gij wel, dat niemand zich met hem bemoeit?" vroeg Flora zacht. »Hij is in den ban, zooals het behoort; mij en de wereld heeft hij bedrogen; de roep, die hem vooruitging, was eene ijdele reclame, anders niet!"

Zij hield op en ging naar hare kamer, om den ouden praatzieken overste uit den weg te gaan, die met zijne dochter en den handelsraad in de muziekkamer kwam en zich aan Kathe liet voorstellen. Op zijn verzoek zette het meisje zich nog eens

aan de piano en speelde. Zonderling! Met wat oogen zag haar zwager en voogd haar aan, zoodra zij den blik opsloeg van de muziek! Zoo vurig, zoo onverklaarbaar, in het geheel niet zoo broederlijk vertrouwelijk, als toen hij haar, nog een kind zijnde, bonbons meebracht uit de stad, gelijk hij gisteren nog eene bouquet had gedaan. Zij liet hem de hand, als hij die in den loop van het gesprek in de zijne nam, zij trok zich niet terug, als hij liefkoozend de hand over hare schoone haren streek; hij deed dat, evenals haar vader het vroeger gewoon was te doen, en nu, nu zij, onder aller toejuiching, de handen op den schoot liet zinken, trad hij naar haar toe en sloeg den arm om hare schouders.

»Kathe, wat is er uit u geworden?" fluisterde hij, terwijl hij zich tot haar nederboog. »Wat doet gij mij denken aan Clothilde, uwe zalige zuster! Maar gij zijt schooner en oneindig rijker begaafd!"

Met de linkerhand greep zij naar den arm, om dien weg te schuiven, maar Maurits vatte die hand nu ook en hield haar vast, als om ze nooit weer los te laten. Voor hen, die daar omheen stonden, was dit een schoon beeld, een onschuldige groep. De voogd omarmde fier en trotsch zijne pupil, het hem toevertrouwde kind van zijn schoonvader. Alleen Henriette kreeg een kleur als vuur en er speelde een zonderlinge lach om hare lippen. Dokter Bruck zag op zijn horloge, reikte Henriette stil de hand en maakte van den algemeenen opstand gebruik, om ongemerkt weg te gaan.

TIENDE HOOFDSTUK.

Sinds dien receptie-avond was een week verstreken, eene »ontzettend vermoeiende week!" zuchtte mevrouw de presidents-weduwe en berispte daarbij even krachtig als nadrukkelijk hare naaister, omdat zij het toilet voor die dagen niet elegant genoeg had gemaakt; de sleep was te kort, de kanten waren te smal, de stof zelf al te licht. In de hoogere kringen hadden onderscheidene kleine partijen en receptieën plaats gehad; bij eene voorstelling van levende beelden aan het hof had Flora verzen moeten maken en uitspreken, »men kon bij al die drukte niet op adem komen!"

Uithoofde harer toenemende zwakte moest Henriette zich de deelneming aan »al die drukte" ontzeggen, en schoon Kathe altijd, op beleefde wijs, meê uitgenoodigd werd, zij bleef trouw bij de zieke zuster t'huis. Zij dronken samen thee in de muziekkamer, Kathe vertelde allerlei dingen of speelde op de piano, om de lijdende, kon het zijn, wat op te vroolijken. Hoe fijn ook het oordeel van Henriette was, en hoe zij ook al het oppervlakkige, het onbeduidende, het koude in het maatschappelijke leven bespeurde, zij was en zij bleef toch het kind der groote wereld; tusschen de aristocratische vrienden der grootmama was zij in het salon opgegroeid, en wanneer het gerol der equipages, voor partijen, concerten of schouwburgen bestemd, haar uit de verte in de ooren drong, zei ze soms met bitteren lach, dat het haar te moede was als een oud cavaleriepaard, dat, lam en zwak, bij het hooren van de signalen de ooren spitst en graag meeliep, als het maar loopen kon.

Schitterend als een schoone fee kwam Flora in de muziekkamer, om afscheid te nemen. Gewoonlijk lag er een trek van ontevredenheid en spotternij tegelijk op haar gelaat wanneer zij het te jeugdig toilet der grootmama in het oog kreeg; daarbij beklaagde zij den kostelijken tijd, dien zij moest verliezen, maar onder die klacht sloeg zij den kanten sluier over de met bloemen versierde lokken, nam bevallig den langen sleep met de linkerhand op en ging naar buiten, waar het rijtuig haar wachtte, om zich »te gaan opofferen."

De handelsraad was eenige dagen geleden om zaken naar Berlijn vertrokken. Dagelijks schreef hij aan mevrouw Urach »waarlijk goud bevattende brieven", zoo als zij zei, met haren fijnen lach. Maar gisteren waren er drie prachtvolle bouquetten gekomen voor de zusters, en toen had zij niet gelachen. Voor Flora en Henriette had de zwager camelia's en viooltjes bij elkaar doen voegen, de bouquet van Kathe daarentegen was rijk aan myrthen en oranjebloesem. Waarschijnlijk verstond mevrouw Urach de teedere taal uit de verte niet meer; onverschillig nam zij de boquetten uit de doos en was juist van plan, die van Henriette en Kathe aan de meisjes te sturen, toen Flora, onder een hartelijken lach, hare aandacht vestigde op die zonderlinge schikking der bloemen. Toen werd het gezicht der oude dame lang en vaal, als nooit te voren

in haar veeljarig leven. »Maar grootmama, dacht gij dan, dat Maurits zooveel geld voor den adeldom zou hebben uitgegeven, als hij plan had gehad, zijn geslacht te laten uitsterven?" riep Flora, met lichtzinnige scherts, »Het is toch wel te begrijpen, dat een man als hij, nog vrij jong, tamelijk goed er uitziende en wel bemiddeld, zijn geheele leven toch geen weduwnaar kan blijven. En dat hij niet vruchteloos van Kathe werk maakt — dat weet ik vrij zeker."

Die kleine omstandigheid riep een spook op in de villa Baumgarten. Kathe vermoedde er niets van; zij had de fraaie bloemen met water besprenkeld, om die langer te kunnen bewaren en de bouquet in hare vensterbank neergezet, zonder iets van het beteekenisvolle bloemenschrift te begrijpen. Maar door de vertrekken der oude dame trok het grauwe spook telkens heen en weer; het verduisterde daar den glans van de door velen met afgunst aanschouwde meubelen, van de bronzen, van het prachtige porselein; het zat in den wintertuin op hare lievelingsplaats en vergalde haar het genot van zoo vele dingen, die haar anders zoo welkom waren en zoo lief. De oude dame was bezorgd voor hare toekomst, als had zij pas de helft des levens achter zich; de handelsraad *mocht* niet weer trouwen, hij was dat aan haar verplicht. Door hare verbintenissen en haren invloed in de hoogere kringen had zij hem gemaakt, wat hij was; met haren onvergelijkelijk fijnen smaak had zij zijn huis veranderd in een klein kasteel, dat zelfs zij, die dagelijks aan het hof verkeerden, met bewondering aanschouwden! Was het van hare zijde niet een belangrijk, een zelfs zwaar offer geweest, toen zij besloot het bestuur van zijne toen nog tamelijk burgerlijke huishouding op zich te nemen? En nu, nu alles zich geschikt en gevoegd had naar hare wenschen en verlangens, nu zou er plotseling eene mevrouw von Römer opstaan, die in deze fraaie salons de honneurs zou waarnemen, terwijl zij, die mevrouw Urach wilden zien, naar boven konden gaan, naar het »insteekkamertje", dat men voor de grootmama had ingeruimd. Zelfs Flora, het kind van haar eigene dochter, had zij hier niet willen zien in hare plaats, laat staan dan het kleinkind van den molenaar. Met veel belangstelling begon mevrouw de presidents-weduwe op eens te spreken over Kathe's omgeving en t'huis te Dresden; zij lei een wonderlijke bezorgdheid aan

den dag, dat het muzikale talent er te zeer onder lijden zou, als zij zoo weken lang geen les kreeg en vormde zelfs het plan, het jonge meisje, in hoogst eigen persoon weêr naar Dresden te brengen.

Kathe stoorde zich aan al die uitgezochte en voorkomende beleefdheden niets. Zij wilde wachten, of Henriette ook luisteren zou naar den raad van dokter Bruck, om met haar mee te gaan. Tot nu toe had Bruck er nog niet over gesproken, wellicht omdat hij bang was, dat het plan zou afstuiten op de prikkelbaarheid der patiënte, die werkelijk in de laatste dagen zeer lichtgeraakt en opgewonden was. Elken morgen kwam hij op een vast uur. De kamers der beide zusters grensden aan elkander en de deur tusschen beiden was altijd open. Kathe hoorde dan zijn bemoedigend, zacht en geduldig woord, waarbij hij nu en dan zoo vroolijk lachen kon, dat Henriette er onwillekeurig mee instemde. Voor Kathe had die reine, vroolijke en toch zoo aangenaam ingehouden lach eene eigenaardige bekoorlijkheid -- hij was haar de getuigenis eener reine, onbevlekte ziel; hij bewees haar, dat Bruck voor zich zelve zeker was van zijne zaak, van zijne toekomst, en dat hij volstrekt het plan niet had, zich te doen nederslaan door al de moeiten en bezwaren, die zich aan hem voordeden. Zij zelve sprak hem bij die gelegenheid niet. Meest aan haar werktafeltje zittende zag zij hem in- en uitgaan, maar hoe onafscheidelijk de zusters ook waren, als de dokter kwam ging Henriette naar hare kamer, en Kathe zorgde er wel voor, dat zij, door woord noch blik, toonde te luisteren naar of belang te stellen in het gesprek, wat Henriette volstrekt ook niet had gewild.

De tante ontmoette zij dikwijls en wel in den molen. Dagelijks kwam de oude dame, nu zij zoo dichtbij woonde eens naar Suze zien, zij bracht haar soep of ingelegde vruchten en zat dan soms uren aaneen bij de huishoudster, die zich er maar niet in kon schikken, dat zij nog altijd te zwak was en te zwak bleef, om zich met spinnen, breien of wasschen bezig te houden.

Dat waren vertrouwelijke schemeruurtjes in den molen. Tante verhaalde van hare jeugd en van de dagen, toen zij nog »pastoorske" was in het lieve dorp; zij beschreef het smartelijk, moeitevol oogenblik, toen zij den dokter als acht-

jarigen knaap uit het ouderlijk huis had gehaald, omdat zijn vader en moeder weinige dagen na elkander gestorven waren, en hetzij zij bezig was te vertellen uit hare jeugdige jaren, hetzij zij sprak van het stille leven in de pastorie, altijd en altijd weder kwam zij op den dokter terug, die de zonneschijn van haar leven was geworden en gebleven.

Bij het naar huis gaan verzelde Kathe de tante tot aan de brug over de beek. De kleine hand der oude vrouw lag dan op den arm van het jonge meisje, en zij gingen daarheen, of zij bij elkander behoorden, of zij te zamen over de brug moesten naar Brucks huis, dat zoo stil en eenzaam, liefelijk en van de wereld vergeten tusschen de boomen lag. De avonden waren nog koel en uit het donkere bosch daagden dichte nevelen op, die haar en kleeding vochtig maakten, en een huis, waar de schoorsteen rookte, welkom deden zijn. Gewoonlijk brandde de lamp met de groene kap al in het hoekvertrek en door het opengelaten raam viel haar schijnsel tot bij de brug, zoodat de t'huis komende oude tante niet dwalen of struikelen kon, al was het ook nog zoo donker buiten. Dan ging zij naar binnen, de vensters werden gesloten en daar in den behagelijken hoek bij den haard — 't was, of Kathe het zag! — waar het groene, verschotene kleed lag en een gemakkelijke stoel bij de tafel stond, daar zette zij den avondmaaltijd gereed en wachtte, met haar breiwerk, geduldig het oogenblik af, dat de dokter voor heden zijne taak had afgewerkt.

Zij had dit het jonge meisje bij de avondwandeling herhaaldelijk verteld en kon met een soort van wellust op de brug blijven staan, vanwaar zij den tuin overzag en den man ook kon opnemen, die met zijn hoofd voorovergebogen aan zijn arbeid bezig was. Maar op dat oogenblik hief hij gewoonlijk het hoofd op, want de pas aangeschafte hond ontving de t'huis komende met een woedend geblaf. »Zijt gij het, tante?" vroeg de dokter. Bij dit geluid stoof Kathe op zij, weg uit het licht, met een vluchtig: »goeden nacht," ging zij de lindelaan in; zij was in haar eigen oog als uitgestooten, en zoo moest het hem ook later zijn, als hij Flora werkelijk tot zijne vrouw bleef verlangen, en als hij dan uit de stad teruggekeerd, door zijne echtgenoote, de ziel van het huis, met een koelen groet aan de schrijftafel werd ontvangen, of

met een vluchtig welkom, wijl zij juist gekleed was, om uit te gaan.

Op den zevenden dag na het vertrek van den handelsraad naar Berlijn kwam het bericht, dat de spinnerij verkocht was. Mevrouw Urach was bij die tijding zoo gelukkig, dat zij nog in haar kasimieren ochtendkleed, met den brief in de hand de trap opging, naar de kamer van Henriette, waar Flora ook juist binnen was gekomen.

De oude dame ging op een leuningstoel zitten en vertelde de geschiedenis. »Goddank, dat Maurits er een einde aan maakt," zei ze vroolijk. »Hij heeft een prachtige zaak gedaan, en ontvangt zooveel geld voor de fabriek, dat hij er zelf versteld van staat."

Zij lei de dunne, fijne handen op de tafel en zag er bijzonder gelukkig en tevreden uit. »Hij zal nu met zijn koopmansverleden breken, voor goed en voor altijd. Dan houden ook al die betrekkingen op met die zoogenaamde handelsvrienden! Wat hebben wij dikwijls ongelikte beeren aan tafel moeten dulden, niet waar? lieden, die eigenlijk in de keuken t'huis behoorden! Mijn hemel, wat waren dat pijnlijke dingen! Och, ik heb stilzwijgend al wat moeten verdragen."

Kathe stond bij het venster, waarvan men het geheele fabrieksgebouw met den nog niet voltooiden aanleg er om henen voor zich zag. Het met kiezelsteen bedekte plein wemelde van menschen, mannen, vrouwen en kinderen, die druk en levendig en onder het maken van allerlei gebaren door elkander liepen. De machines stonden stil en er was zeker geen enkele arbeider aan het werk.

Niet zonder ontroering wees het jonge meisje er heen.

»Ik weet er alles van," zei mevrouw Urach lachende, terwijl zij naar het venster ging. »De koetsier heeft het mij in den corridor al verteld, het moet er druk en levendig toegaan. Men is nijdig, omdat de fabriek verkocht is aan eene maatschappij op actiën, wier bestuur grootendeels in handen van Joden is. Ja, ja, zoo gaat het! Dat goede volkje oogst nu, wat het gezaaid heeft. Maurits had er zeker niet zoo op eens voor goed een einde aan gemaakt, want zijn hart hing, wonderlijk genoeg zeker, aan die spinnerij, maar de laatste voorvallen hebben zijne liefde wat bekoeld en hij wil er voortaan niets meer meê te doen hebben."

»Dan heeft het er veel van, of Maurits bang geworden is," meende Flora, en krulde verachtelijk de lippen. »Als ik Maurits was geweest, ik had juist nu voor geen millioenen de fabriek verkocht. Die keffers moeten eerst eens gezien hebben, dat men hun geblaf niet vreest en om al hunne bedreigingen lacht. Ik voel mij zelve niet van drift, als ik denk, dat men misschien zal gaan vertellen, dat de brandbrieven, die ik ontving, ons hier bang hebben gemaakt."

»Wees gerust, Flora! Dat zal niemand van u denken; men leest den soldatenmoed en het zelfvertrouwen op honderd schreden afstands op uw gezicht," spotte Henriette.

Zwijgend ging de schoone zuster naar de deur; dergelijke aanmerkingen der lijdende zuster gingen haar voorbij, of zij ze niet hoorde. Zij lachte er even om, koud en onverschillig. Grootmama stond ook op, teneinde zich te kleeden voor het diner.

»Bruck heeft u heden toegestaan een kleine wandeling te maken, Henriette?" vroeg de oude dame, terwijl zij zich bij de deur even omkeerde.

»Ik moet een beetje in het stadsbosch gaan wandelen, om de lucht van de dennen in te ademen."

»Dan ga ik mee," zei Flora. »Ik heb ook lucht noodig, lucht om niet te stikken, onder den last van al den tegenspoed, dien ik ondervind."

Zij bood mevrouw Urach den arm, om haar den trap af te leiden.

Driftig stampte Henriette met den kleinen voét; zij had kunnen schreien van ergernis en kon er toch niets aan doen, toen de schoone zuster met een bevallig stroohoedje op en een waaier in de hand haar kwam afhalen, om naar het bosch te gaan.

Het was een heerlijke Aprildag met een wolkeloozen, blauwen hemel; de zon glinsterde op paden en velden en wegen en een zoete voorjaarsgeur vervulde de lucht. Het was nog helder in het kleine bosch, dat het zwartgroene dennenwoud omzoomde, zoo helder, als ware de koepel van de zuilengang weggenomen; nog lag het prachtige groen, dat den knoestigen tak een jeugdig aanzien geeft, in de milliarden van kleine knoppen opgerold en opgevouwen. Onder om de fijne twijgen kwam het groene waas reeds voor den dag en kleine witte klokjes wiegelden zich heen en weêr tusschen boom en struik.

Kathe plukte de kleine bloemen, terwijl Flora en Henriette op het pad bleven, dat naar het dennenbosch leidde.

Het was van daag niet stil in het bosch, want het was juist de dag, dat aan de armen vergund werd, hout te sprokkelen. Men hoorde het kraken der takken, het geluid van menschenstemmen, en in het dichtst van de struiken stond Kathe op eens voor een forsche vrouw, die een afgezaagden tak van een arm dikte naar beneden trok. Was het, omdat zij groen in plaats van dor hout in hare handen had, of omdat de onverwachte verschijning van het jonge meisje haar toornig maakte zij sloeg van onder den bonten doek, dien zij over het hoofd had gewonden, een woesten blik op Kathe, en in de manier, waarop zij den dikken tak heen en weer zwaaide, terwijl zij in hare geheele lengte rechtop tegenover het meisje stond, lag eene schaamtelooze bedreiging.

Kathe werd in het minst niet bang; zij bukte zich, om eenige anemonen te plukken, maar vernam op hetzelfde oogenblik van den kant van den weg een geroep, een zwak geluid, waarop aanstonds het rumoer van een aantal zacht, maar druk sprekende stemmen volgde.

De woeste vrouw luisterde, wierp den tak weg en drong door de struiken heen naar de zijde, vanwaar dat geluid werd vernomen. En nu klonk het geroep weer — het was de zachte, fijne stem van de zwakke Henriette. Kathe volgde de vrouw op de hielen; de doornen scheurden hare kleederen, en de takken, die de vrouw met krachtigen arm op zij schoof, om er langs te komen, sloegen haar in het gezicht, maar hielden haren tred geen oogenblik tegen.

Eerst zag zij niets als een hoop vrouwen en half gekleede jongens, die elkander om den voet van een pijnboom verdrongen; bij de heftige bewegingen, die de troep maakte, vertoonde zich nu en dan een opening tusschen die borstelige haren en smerige kleederen en daardoor heen kwam Flora's witte hoed met de blauwe veder voor den dag.

»Laat de dwerg los, Frans!" riep een reusachtig wijf.

»Maar zij schreeuwt als een bezetene," zei een jongensstem.

»Och wat, dat gepiep hoort geen mensch." De vrouw had een stompen neus en kleine, boosaardige oogen, terwijl zij in lengte boven allen uitstak.

Nu sprak Flora — Kathe kon nauwelijks hare stem herkennen.

Een hoongelach klonk van alle kanten.

»Uit den weg gaan?" schreeuwde het groote wijf. »Dit is het stadsbosch, freuletje. Hier mag de armste burger net zoo goed gaan wandelen, als de rijkste mijnheer. Ik zou wel eens willen zien, wie ons hier zou wegjagen." En bij dit woord was het, of zij zich nog wat vaster zette. »Kijk eens aan, volk! Wij zien anders dat gezicht alleen in de mooie koets, als de paarden den hoek omrennen, om de arme lui de beenen stuk te rijden... Mooi is ze, die freule — dat moet gezegd worden. En alles natuur, niet geverfd! Een velletje als satijn zoo zacht. Men zou er in willen bijten." En zij boog het breede gezicht tot vlak op het witte hoedje.

De vrouw, die voor Kathe uitgeloopen was, drong tusschen den troep in. »Daar komt er nog een!" riep ze en wees naar het jonge meisje, dat achter haar aanliep.

De menigte ging onwillekeurig uit elkander. Daar stond Flora, wit als sneeuw op wang en lippen; men zag, dat zij op hare knieën stond te waggelen en dat zij alle moeite deed, om hare gewone trotsche houding aan te nemen.

»Kathe!" riep Henriette in radeloozen angst tusschen den troep door, maar oogenblikkelijk werd het geluid harer stem gesmoord; men kon duidelijk hooren, dat haar een hand op den mond werd gelegd. Op hetzelfde oogenblik tuimelden drie, vier jongens links en rechts. Met krachtigen arm stiet Kathe zelfs het reuzenwijf op zij en naderde de zusters. »Wat wilt gij?" vroeg zij met forsche stem.

Een oogenblik stonden de aanvallers verslagen, maar ook slechts een oogenblik. 't Was immers maar een jong ding, dat haar te hulp kwam, en onder luid gelach werd zij zelve mee in den kring ingesloten.

»Duizend-sapperloot! Zij vraagt zoo kort en knap als de heeren van het gerecht!" riep het groote wijf en sloeg met de handen op de heupen.

»Ja, en zij doet waarachtig zoo trotsch, of zij zoo maar rechtuit afstamde van de heilige drie koningen," viel de vrouw met den bonten doek er op in. »Hoor, volk, haar grootmoeder was uit mijn dorp afkomstig. Ik heb nooit gezien, dat zij kousen en schoenen aan had, en ik weet nog heel goed, hoe haar grootvader bij den ouden molenaar Klaus op de paarden paste!"

»Denkt gij dan, dat ik dit niet weet, of gelooft gij, dat ik mij daarover schaam?'' vroeg Kathe kalm, schoon elke droppel bloed uit haar erstig gezicht scheen geweken te zijn.

»Dat zou ook wat moois zijn? Zijn geld kwam u genoeg te pas, zijn mooie boel geld,'' riep eene derde, zich dicht tegen het meisje aandringende. Zij greep naar Kathe's kleed en bevoelde en wreef de stof tusschen de vingers. »Een kostelijk kleed! Een staatsiejapon! En dat maar zoo midden in de week en in het bosch, waar alles blijft hangen aan de takken, en de doornen er stukken uit scheuren! Nu, het komt er niets op aan! Geld genoeg. Manden vol zijn er bij den oude gevonden. Maar hoe hij er aan kwam, daar heeft geen haan naar gekraaid! Of de molenaar het koorn aan de arme lieden voor den neus wegkocht, of hij zijn zolders vol pakte, dat ze bijna in elkaâr zakten — wat gaat u dat aan, niet waar juffertje? En of hij zei, dat het eerst zoo en zoo veel stijgen moest in prijs, eer hij er een korrel van verkocht, al piepte ook het volk van gebrek, als muizen, die vergaan van den honger —''

»Dat is een leugen!'' riep Kathe driftig uit.

»Zoo — is dat een leugen? Is het misschien ook een leugen, dat wij nu overgeleverd worden in de klauwen der Joden, die de fabriek hebben gekocht, en die ons den laatsten aardappel uit den pot zullen halen! Dat zal niet goed afloopen. Mijn dochter springt liever in het water, dan dat zij voor zulk volk zou willen werken!''

»En mijn broeder schiet ze, bij de eerste gelegenheid de beste, overhooop,'' pochte een jongen van een jaar of twaalf.

»Ja, evenals de duiven van die dwerg,'' riep een ander en wees daarbij op Henriette, die zich in waanzinnigen angst, aan Kathe vastklemde.

Daar klonk vlak in de nabijheid het blaffen van een hond. Oogenblikkelijk hief Flora zich in hare volle lengte op en al de hoogmoed harer ziel straalde op eens op haar gelaat. »Wat heb ik met den verkoop van de spinnerij te maken?'' vroeg zij verachtelijk. »Praat daarover met den handelsraad! Hij zal wel weten, wat hij er u op antwoorden moet. En nu, voort, uit den weg! Uwe ombeschaamdheid zal u opbreken — daar kunt gij op aan!''

Met een gebiedende beweging strekte zij de hand naar den

haar omringenden volkshoop uit, maar het groote, sterke wijf vatte de net geschoeide hand, als werd zij haar vriendschappelijk toegestoken, en schudde die, met een vertooning van ware trouwhartigheid. Zij lachte daarbij zoo hartelijk, dat al de anderen met haar instemden. »Juffertje, gij wordt waarlijk zoo dapper als een gendarm, zeker, omdat daar ginds een hond aan 't blaffen is geweest. Dat is de hond van Sonnemann. Ik ken hem aan zijn stem, en die oude Sonnemann is zoo doof als een pot, en zijn hond is altijd met hem op weg. Zij gaan nu samen naar de kroeg in Oberdorf dat doen zij elken middag. Hier komen zij niet naar toe, daar kunt gij gerust op zijn. Och, en het gaat u dan werkelijk niets aan, mooi ding, dat de spinnerij verkocht is? Wie het maar gelooven wou. Men behoeft u maar even aan te zien, dan weet men dadelijk, waar Abram de mosterd haalt. Gij en de oude madam commandeeren daar alles; de handelsraad heeft niets te doen, als gehoorzaam te zijn, en omdat hij nu rijk genoeg is, zal het arme volk, dat hem zijn geld heeft helpen verdienen, afgeschud worden als ongedierte. Nu, wij kunnen er niets aan doen, maar wij willen er u toch voor bedanken, mooie freule!"

Zij naderde dichter tot het meisje en de fonkelende blik in de kleine oogen had iets, om werkelijk bang voor te worden.

Vol schrik bedekte Flora het gelaat met de handen. »God in den hemel, zij willen ons vermoorden!" steunde zij met een stem, die van de ontroering al haar klank verloren had.

De geheele troep begon te lachen.

»Geen denken aan, freuletje!" zei het wijf. »Zoo onnoozel zijn wij niet. Dan kwam men immers ons zelven," en zij streek met de hand onder langs de kin, »aan den kraag. Daar bedanken wij voor. Wij willen u maar alleen een klein aandenken meêgeven."

Plotseling, als was het eene ingeving, greep Flora hare porte-monnaie en strooide den geheelen inhoud, goud en zilver, over den grond. Aanstonds stoof de kring uiteen en een hoop knapen maakte zich gereed om te grabbelen. »Past op!" riep het wijf en ging met uitgestrekte armen voor de jongens staan. »Dat kan later! Later, juffer," zoo wendde zij zich spotachtig beleefd naar Flora. »Eerst het aandenken."

»Past op, dat gij ons niet aanraakt!" zei Kathe, die bij den

schrik en de ontsteltenis der beide anderen, volkomen bedaard was gebleven.

»Kom, wat hebt gij daarmeê te maken! Waar zal ik oppassen? Een dag of veertien brommen," en zij klapte met de vingers, of het haar niets aanging. »Dat kan mij niets schelen en meer krijgt men toch niet, voor een oorvijg of een paar krabben in het gezicht. En die zult gij hebben, freule, zoo waarachtig als ik hier sta," zei ze op harden toon weder tot Flora. «Ik wil een teekening maken op uw fijne, witte vel, dat gij uw leven lang mij nooit weer vergeet. Een gezichtje zult gij hebben zoo netjes vol strepen, als een tijger in de menagerie!

Snel hief zij de hand op, om met de smerige nagels Flora in het gezicht te krabben, maar even snel greep Kathe haar arm. Met een forschen ruk slingerde zij het wijf achteruit, dat zij tegen de omstanders terecht kwam. En nu ontstond er een onbeschrijfelijk rumoer. Als een woedende bijenzwerm stortte zich de walgelijke hoop op het moedige meisje, dat bleek als een doode, maar hoog opgericht bleef staan en met haar eigen lichaam de zusters tot een schild verstrekte. Flora was ter aarde gezonken; halfdood van angst klemde zij zich tegen de boom en verbergde haar arm bedreigd gelaat. De hoed, die afgevallen was, werd vertrapt.

»Help, help!" schreeuwde Henriette met al de kracht, die haar mogelijk was, terwijl Kathe van alle kanten werd aangegrepen. Reeds was de kanten pelerine aan flarden gescheurd, en de hoed van het hoofd gerukt, terwijl de losgewoelde vlechten haar om de schouders zwierden. Daar deed de jongen, die weer de hand op Henriette's mond had gelegd, een luiden kreet hooren. »Heer in den hemel, wat is dat?" riep hij uit en drong door den troep heen, om te vluchten.

Een bloedstroom kwam over de lippen der kranke, die met starenden blik de handen om zich heen uitstrekte, om hulp te zoeken, maar allen drongen achteruit. Bloed! In een oogwenk was het volk uiteengestoven naar alle kanten, en het kraakte en woelde door het bosch, of er een troep wilde zwijnen door henen brak; toen werd het stil, als ware de woedende woeste massa van zoo even, in den grond weggezonken. En kwam nog hier of daar het hoofd van een jongen voor den dag, die loerde naar de plek, waar het geld was gestrooid, dan geschiedde dit voorzichtig en doodelijk stil.

Kathe had Henriette in hare armen opgevangen en lei haar zacht op den grond. Met den rug tegen den boom geleund vlijde zij het hoofd der lijderes aan hare borst. Langzamerhand verminderde het bloed.

»Haal hulp!" zei ze, zonder de schreiende oogen af te wenden van het gelaat der zuster, die er uitzag, of zij gestorven was, tot Flora, die angstig op het schouwspel nederzag en de hand krampachtig tegen den boezem drukte.

»Zijt gij gek?" vroeg ze zacht »Denkt ge, dat ik dien troep weer te gemoet loopen wil? *Alleen* ga ik niet. Wij moeten trachten, Henriette mee te nemen."

Kathe antwoordde niets, zij zag wel, dat zij tegen dit egoïsme niets kon beginnen. Heel langzaam en voorzichtig stond zij, met behulp van Flora, op en nam Henriette als een kind in hare armen; het hoofd van het nog altijd bewusteloze meisje rustte op haren schouder. Zij gleed als het ware over den grond en vermeed zelfs de kleinste steentjes, om alle schudding te vermijden. Dit maakte den last wel telkens zwaarder, maar stilstaan, rusten en adem scheppen — dat durfde, dat mocht zij niet.

»Rust zoo lang als u goed dunkt, als wij op het open veld zijn — maar hier niet, als gij niet wilt, dat ik sterf van angst," zei Flora op gebiedenden toon. Zij liep dicht naast Kathe, met hare gewone trotsche bouding, maar tegelijk altijd met de oogen op boomen en struiken gericht, om bij het minste geruisch, dat haar verdacht voorkwam, op de vlucht te gaan. — Waar was nu die »soldatenmoed," waar Henriette zoo straks nog van gesproken had? Waar was nu die kalme, mannelijke geest, waar altijd zoo veel vertooning meê werd gemaakt? Kathe dacht er in dit oogenblik aan, dat, waar bij de vrouw het echt vrouwelijk denken, gevoelen en streven ophoudt, de komedie begint.

ELFDE HOOFDSTUK.

Eindelijk kwamen zij uit het bosch op het ruim en helder door de zon beschenen veld. Kathe leunde een oogenblik te-

gen een ouden, onder een eikenboom staanden grenssteen, terwijl Flora eenige schreden verder doorging, om het »akelige bosch" zoo ver mogelijk achter zich te hebben. Het gevaar was voorbij; overal in den omtrek waren menschen op het veld aan het werk, die het konden hooren, als om hulp werd geroepen; men zag de torens van de stad en daar ginds liep de weg naar de villa Baumgarten.

Kathe's oog rustte op een punt, waar Flora geen acht op gaf, het nederige dak met de hooge schoorsteenen en de vergulde windwijzers, dat vreedzaam tusschen de vruchtboomen voor den dag kwam. Duidelijk zag zij de heining om den tuin, ze was veel dichter bij dan de poort van het park, en, na eenige oogenblikken gerust te hebben, richtte zij zwijgend hare schreden naar dat eenzame huis.

»Nu, waar naar toe?" riep Flora, die al op weg was naar het park toe.

»Naar Brucks huis," antwoordde het jonge meisje, terwijl zij kalm en bedaard verder ging. »Het is het naaste bij; wij vinden daar aanstonds een bed, waar ik Henriette op kan nederleggen, en misschien ook dadelijke hulp, want mogelijk is de dokter wel t'huis."

Flora fronste de wenkbrauwen en aarzelde, maar hetzij zij dat woedende wijf met de gekromde vingers nog altijd in hare nabijheid waande, hetzij zij bang was in het park menschen te ontmoeten, die haar in haar verward toilet en zonder hoed, konden tegen komen — zwijgend ging zij meê.

Zoo liep men over het open veld. Voor Kathe was het een ontzettend vermoeiende gang. De weg, die weinig beloopen werd, was week en daarbij vol gaten en steenen; bij elken tred, dien zij deed, vreesde zij, door op een steen of in een gat te trappen, den geduchten aanval van zoo even bij de arme Henriette zich te zien herhalen. Daarbij brandde de zon, als in de maand Augustus, zengend op haar onbedekt hoofd; somwijlen werd de geheele omtrek voor haar oogen geelachtig rood en dacht zij van uitputting te bezwijken, maar in die oogenblikken vestigde zij het oog vaster op het huis van den dokter, dat al dichter en dichter kwam en in zijne nadering van vrede sprak en verkwikkelijke rust. Reeds zag zij volkomen duidelijk, dat er achter de omheining druk werd gewerkt en bij allen angst en vermoeienis had zij toch een blij gevoel

in haar binnenste. Die man daar in zijne hemdsmouwen was bezig aan een prieël voor tante. De oude vrouw vergat den met wijngaardranken begroeiden koepel in den pastorietuin niet en had toch sinds dien tijd nooit in het groen gezeten — wat een geluk, dat zij nu te gemoet zou gaan.

En daar kwam tante zelf de trap voor het huis af, met het witte mutsje op en het blauwe keukenschort voorgespeld, om den arbeider zijn avondboterham te brengen. Zij praatte druk met den man, en dacht er niet aan, evenmin als hij, over de heining te zien. Kathe was op het punt om te roepen, dat men haar te gemoet zou komen, maar op hetzelfde oogenblik kwam de dokter het huis uit.

«Bruck!" riep Flora met hare heldere zilverstem, die wijd in de verte klonk.

Hij bleef staan en zag een oogenblik naar de zeldzame groep, die zijn huis naderde; toen stiet hij de poort der omheining open en vloog op de meisjes toe.

»Mijn God, wat is er gebeurd?" riep hij al in de verte.

»Ik ben in de handen gevallen van een zwerm razende furiën," antwoordde Flora met bitteren lach, maar toch tegelijk weêr op dien trotschen, onverschilligen toon, die zich door niets ter wereld wil laten verstoren. »Het gepeupel heeft ernst gemaakt van zijne bedreigingen; ik was in levensgevaar en dit arme ding," zij wees op Henriette, »heeft van schrik een bloedspuwing gekregen."

Hij zag even naar den kant, waar Flora veilig en ongedeerd stond en strekte toen beide armen uit, om Kathe van den moeielijken en zwaren last te bevrijden. »Gij hebt u veel te erg ingespannen," zei hij, terwijl hij met een bezorgden blik op haar gelaat scheen te lezen. 't Was haar aan te zien, dat haar geheele lichaam zenuwachtig trilde, zij beet krampachtig op haar onderlip, en hare wangen gloeiden, als wilde het bloed met geweld door de fijne huid naar buiten... En naast haar stond Flora, kalm en rustig ademhalend; op haar schoon gelaat was niets te lezen als de verontwaardiging, die haar geheele ziel vervulde.

»Gij hadt uwe zuster dien last niet zoo alleen moeten laten dragen," zoo wendde hij zich tot zijne verloofde, terwijl hij de bewustelooze Henriette zacht en voorzichtig naar zijne woning droeg.

»Bruck, hoe kunt gij dat van mij verlangen?" riep zij op een toon, of zij beleedigd was. »Overigens heb ik van uwe zijde geene terechtwijzing noodig, mijn vriend," voegde zij er scherp bij: »ik ken mijn plicht zeer goed en had uit eigen beweging Henriette graag gedragen, indien ik niet geweten had, dat dit mij, bij mijn niet al te sterk lichaam, bepaald onmogelijk was, en Kathe een zoo forsche en krachtige natuur was, dat haar die sterke inspanning geen kwaad zou doen."

Hij gaf geen syllabe tot antwoord en riep zijne tante toe, haastig een bed in orde te maken. Deze liep, zoo spoedig zij kon naar huis, en toen de anderen kwamen stond zij reeds bij de deur van een zijvertrek en wenkte hen, niet zonder eenige verlegenheid, daar binnen te gaan.

Het was hare logeerkamer, een door de zon helder verlicht vertrek, tamelijk ruim, met een haast verganen vloer, verbleekte, eens rood geverfde muren en een reusachtigen haard. De nieuwe katoenen, met rozen en andere bloemen gedrukte gordijnen, maakten de eenige weelde uit, die de tante zich hier veroorloofd had. Aan het hoofdeinde van het bed stond een oud chineesch verlakt tochtscherm, en langs den wand hingen eenige schilderijen in zwarte lijsten, voorstellingen vertoonende uit de liefelijke idylle *Louise* van Voss. Een aangename frissche lucht, met lavendelgeur bezwangerd, woei den binnentredenden toe.

Op Brucks gelaat teekende zich eene levendige bezorgdheid. Het duurde lang, eer Henriette, ten gevolge van zijne zachte bemoeiingen, half de oogen open sloeg. Zij herkende hem dadelijk, maar gevoelde zich zoo zwak, dat zij de hand, die op de deken rustte, hem niet toesteken kon. De dokter had den arbeider naar de villa gezonden, om aan mevrouw Urach te laten zeggen, wat er gebeurd was, en deze kwam onmiddellijk. Tot op dit oogenblik was er in de ziekenkamer geen woord gesproken. Flora stond bij het eene raam naar buiten te kijken, Kathe zat bij het andere, met de handen in den schoot en de oogen op het bed gericht, terwijl de tante zacht en voorzichtig heen en weer liep, om den dokter alles te bezorgen, wat hij noodig had.

Mevrouw Urach zag er zeer verstoord uit. Toen zij Henriette daar zoo doodelijk bleek op bed zag liggen, ontstelde

zij hevig en vreesde schier het ergste, omdat het meisje, toen zij fluisterend tot haar sprak, de oogen niet opende. Zoodra hare grootmoeder binnen kwam, had Henriette de oogen wêer gesloten.

»Vertel mij in 's Hemels naam toch, hoe het gekomen is," riep de oude dame, en hare weeke, fatsoenlijk gedempte stem klonk hard en luid te midden van de tot nog toe in acht genomen stilte.

Nu trad Flora naar haar toe en vertelde. Met grimmige. plastische duidelijkheid schilderde zij het tooneel in het bosch. Volgens hare voorstelling had zij geen oogenblik haar moed of tegenwoordigheid van geest verloren, maar, zoo verzekerde zij, tegenover een schaar van meer dan twintig razende furien zou de sterkste geest van walging en afschuw bezwijken.

Onder dit verhaal liep de weduwe van den president half radeloos op en neêr, zij merkte niet eens, dat hare lange zijden sleep op den houten vloer onophoudelijk dat eentonige, schrille gedruisch maakte, waardoor de zenuwen van een lijder letterlijk gemarteld worden. »Wat zegt de menschenvriend daar nu van?" vroeg zij eindelijk, terwijl zij voor den dokter stil bleef staan en hem met een scherpen blik aanzag, of zij door hem henen wilde zien.

Hij zweeg met die kalme zachtmoedigheid, die aan zijn jeugdig gelaat eene zoo schoone uitdrukking gaf. Terwijl hij de hand van Henriette vasthield scheen hij aan niets anders te denken, als aan dien zwakken, nauw merkbaren polsslag, die ieder oogenblik scheen te willen ophouden.

Weêr trad de oude dame bij het bed en boog zich met ingehouden adem voor de kranke.

»Dokter," zei ze, na eenig aarzelen, »de toestand komt mij zeer bedenkelijk voor — willen wij mijn ouden, ervaren lijfarts den geneeskundigen raad von Bär, niet in consult roepen? Gij zult mij dat niet kwalijk nemen?"

»Volstrekt niet, mevrouw," antwoordde hij, terwijl hij Henriette's hand die zenuwachtig de zijne drukte, op de deken lei. »Mijn plicht is het zelfs alles te doen, wat u gerust kan stellen." Bedaard stond hij op en verliet de kamer, om iemand naar de stad te sturen, ten einde den anderen arts te halen.

»Wat domme streek is dat toch, om Henriette juist hier naar toe te brengen!" riep mevrouw Urach driftig maar zacht, zoodra de deur achter Bruck gesloten was.

»Dat is Kathe's schuld," antwoordde Flora scherp. »Wijt het aan *haar*, dat wij misschien gedwongen zullen zijn, in dit ellendig nest weken lang te blijven," en vol bitterheid sloeg zij de oogen op Kathe, die zwijgend bij het raam zat.

»En wat een gebrek aan overleg, het arme schepsel juist zoo te leggen, dat zij zoodra zij de oogen opslaat, dien leelijken baard voor zich heeft, om niet eens te spreken van die vodden langs den muur — 't is om er bang van te worden." De oude dame keerde zich om en onderzocht het bed. »Het bed schijnt nog al redelijk te zijn; het linnen is zacht en wit, maar ik zal toch de zijden deken van Henriette hierheen laten brengen en een gemakkelijken stoel voor von Bär, en dan vooral ander waschgerei — wit goed!" zei ze verachtelijk en zette het nette steengoed in elkander, om al vast ruimte te maken voor het beschilderde en vergulde porcelein. »Wat leven zulke menschen toch erbarmelijk slecht! En ik geloof, dat zij het niet eens merken. Wilt gij iets, mijn engel!" viel zij zich zelve zacht in de rede en ging weêr naar Henriette.

Langzaam had Henriette zich een weinig opgebeurd en een vragenden blik om zich heen geslagen; nu lag zij weêr met gesloten oogen, maar er was een schaduw van kracht in haar terruggekeerd, toen zij een poging deed, om de hand van grootmama, die de hare even aanroerde, zacht weg te schuiven.

»Even eigenzinnig als altijd!" zuchtte mevrouw Urach en ging bij het bed zitten.

De geneeskundige raad liet zich niet lang wachten; hij was bij zijn komst geheel in de war van ontsteltenis en schrik, en kon zich niet voorstellen, hoe hij zijne oude vriendin hier in dit huis vond, totdat men hem de gebeurtenis had verhaald. Von Bär was een aangenaam oud heer, keurig en netjes van top tot teen, en met trotsche afgemetene manieren. Hij was lijfarts van den regeerenden vorst, had, wegens zijne verdiensten, den adeldom, een tal van ridderorden, diamanten ringen, spelden en snuifdozen gekregen en daar buiten bij de brug stond zijne prachtige equipage.

»Fataal, zeer fataal!" zei hij, terwijl hij, met een bedenkelijk gelaat naar het bed ging. Eenige minuten staarde hij op Henriette's gelaat en begon toen den zieken boezem te bekloppen. Wel deed hij dat voorzichtig, maar de lijderes zuchtte en steunde er onder. De herhaalde aanraking deed haar blijkbaar zeer.

Zwijgend en met over elkander geslagene armen stond Bruck naast hem. Hij vertrok zijn gezicht niet, maar bij den eersten zachten kreet van Henriette fronsde hij toch het voorhoofd. In dit geval, bij eene zoo duidelijke, reeds vergevorderde ziekte was dit aanhoudend, grondig onderzoek geheel overbodig. »Mag ik u even mijne meening meedeelen, mijnheer?" vroeg hij kalm, maar nadrukkelijk, om zoo een einde aan het gemartel te maken.

De oude heer blikte hem even van ter zijde aan. Op den meest gehaten vijand kon wel geen bitterder, nijdiger blik worden geslagen, dan die van den voornamen geneesheer op den eenvoudigen dokter Bruck. »Sta mij toe, dat ik mij persoonlijk overtuig, collega," antwoordde hij koel en ging met zijn onderzoek voort. »Zoo, nu ben ik tot uwen dienst," sprak hij, na eenige oogenblikken. Hij stond op en volgde Bruck, die de deur opende, naar eene andere kamer.

Onmiddellijk daarna sloeg Henriette de oogen op. Een gevaarlijke blos, door inwendige aandoening verwekt, lag op hare wangen en met bijna heftige gebaren en woorden verlangde zij naar haren dokter, naar Bruck.

Mevrouw Urach had moeite hare verontwaardiging over eene zoo verregaande koppigheid te onderdrukken, maar zonder een woord te zeggen verliet zij de kamer, om aan Henriette's verlangen te voldoen. Zij kwam ook volstrekt niet te vroeg, zooals zij gevreesd had. De geneeskundige raad had naar de meening van den jongen dokter haast niet geluisterd, van consult was in het geheel geen sprake geweest — hij was eenvoudig aan de schrijftafel van Bruck gaan zitten, om een recept te schrijven

Aanstonds verliet dokter Bruck de kamer en mevrouw Urach zette zich bij haren ouden vriend neder om te hooren, hoe hij over het geval dacht. Hij was tamelijk scherp en kortaf, sprak van totaal verkeerde behandeling der ziekte en liet het verwijt doorschemeren, dat men bijna altijd, als het te laat was, bij den geschikten geneesheer kwam. De grootmama had het eigenzinnig hoofd van Henriette moeten buigen en den ouden huisdokter, die haar toch in hare kindsheid had behandeld, moeten laten halen. In dit geval was elk ontzien van Bruck, als verloofde van Flora, ronduit gezegd, onverschoonbaar. »Voor alle dingen moeten wij nu ons

best doen, mevrouw, om het arme kind zoo spoedig mogelijk naar haar eigen, gemakkelijk en elegant slaapkamertje over te brengen," voegde hij er bij. »Zij zal zich in hare gewone omgeving rustiger en kalmer gevoelen, terwijl ik dan ook zeker ben, dat mijne voorschriften worden opgevolgd, wat *hier* wel eens niet het geval zou kunnen zijn."

Hij doopte de pen in de inkt, toen zijn oog op eens op een keurig net geopend doosje viel, dat tusschen de boeken en het schrijfgereedschap in stond; het scheen pas uitgepakt te zijn, want het papier, waar het ingewikkeld was geweest lag er nog naast.

Mevrouw Urach had het gelaat van haren veeljarigen, trouwen vriend nog nooit zoo lang, zoo onbeschrijfelijk verlegen en verslagen gezien, als in dit oogenblik. De pen was hem zelfs uit de hand gevallen.

»Mijn hemel, dat is immers de hertogelijk D.'-sche huisorde," zei hij en raakte even met den vinger aan het doosje. »Hoe komt die in dit huis, aan dit tamelijk onbekende adres?"

»Zonderling," mompelde mevrouw Urach, terwijl een blos van bittere verrassing over hare bleeke wangen schoot. Zij zette haar lorgnet op en bekeek nauwkeurig het doosje en zijn inhoud. »Ik ken die orde niet."

»Dat wil ik wel gelooven, zij wordt zeer zelden verleend," hernam de heer von Bär kortaf.

»Ik zou haast gelooven, dat die decoratie bij den laatsten oorlog is verkregen," mompelde zij.

»Verbeeld u dat maar niet," riep hij driftig, en hij moest wel zeer opgewonden zijn, dat hij zulk een toon aansloeg. »Vooreerst is de orde alleen gesticht tot belooning voor diensten, die aan het vorstenhuis zelve zijn bewezen, en dan zou ik den man wel eens willen zien, die zulk eene onderscheiding jaren lang bezat, zonder er ooit iets van te laten merken. Och — wist ik maar, hoe hij er aan kwam, de oorzaak — de reden —" En hij wreef de rechterhand langs het voorhoofd, zoodat de vorstelijke diamanten ringen fonkelden en schitterden in het oog van mevrouw Urach; maar wat beteekenden zij op dit oogenblik voor hem? Het waren eenvoudige geschenken, die de vorstelijke hoogheid hem van tijd tot tijd van de reis had meegebracht, geene onderscheidingen van vreemde hoven.

»Juist die orde is het doel van al mijn wenschen," zei hij.

»Menig hooggeplaatst man heeft er vruchteloos moeite voor gedaan, en nu ligt ze hier, achteloos op zij geschoven op een eenvoudige, geverfde tafel. En dien mensch, dien botterik, die zich voor altijd door eene verkeerde operatie onmogelijk heeft gemaakt — vergeef mij mevrouw, maar het moet er uit! — dien werpt men zulk een orde toe, zonder dat een sterveling begrijpen kan, waarom!"

Hij was opgesprongen en liep driftig de kamer op en neer. De trotsche vrouw, die zich anders niet licht uit het veld liet slaan, volgde hem met angstigen en bezorgden blik. »Ik kan niet denken, dat die decoratie iets met zijn werk als geneesheer heeft uit te staan," waagde zij te zeggen. »Hoe zou hij aan het D.'-sche hof gekomen zijn?"

De heer von Bär stond stil en lachte, maar er was iets zeer gedwongens in dien lach. »Nu, dat moet ik zeggen, mevrouw, gij zegt daar iets, dat ik nooit bedacht zou hebben omdat het — eenvoudig onmogelijk is. Alle dingen op de wereld moesten wel op eens onderste boven zijn geraakt, zoodat de onwetendheid in den stumpert met eer werd gekroond en de degelijke wetenschap, de ware verdienste met voeten getreden. Neen, dat kan niet, dat zal nooit gebeuren!" Hij naderde het venster en trommelde tegen de ruiten. »Wie weet, welke zending hij op zich had genomen! Acht dagen was hij weg, geen sterveling wist, waarheen," zei hij, na eenig zwijgen, met zachte stem. »Hm, hm, wie kent iets van zijne betrekkingen buitenaf. Zulke gluiperds, die nooit over hun beroep willen spreken, hebben daar gewoonlijk goede reden voor — er komen immers in onze praktijk dingen genoeg voor, waar een fatsoenlijk man zich niet mee wil inlaten. Nu, ik zeg niets. Ik heb er nooit van gehouden den sluier op te lichten, waar anderen hunne duistere wegen mee bedekken; alles gaat immers op de wereld, gelijk Hij daar boven wil," en hij wees met een vroom gelaat naar den hemel, zoo vroom dat iedereen hem zou geloofd hebben, behalve zijn oude, trouwe vriendin, mevrouw Urach. Altijd zag zij hem in die vrome stemming, als hij meende dat het anderen in eer en onderscheiding beter en voorspoediger ging dan hem.

Hij ging weêr zitten en schreef het recept, maar zoo onrustig, zoo haastig, of een brandende straal uit het bewuste kistje zijne vingers pijnigde. »Eén ding verzoek ik u, mijne

geëerde vriendin," zei hij, na eenig aarzelen, »doe gij uw best er achter te komen! Ik zou graag op de hoogte zijn, eer Bruck een bluf slaat met de hem te beurt gevallen onderscheiding — men kan zich dan bij tijds wapenen. Ik zal u wel niet aan de noodige diplomatie behoeven te herinneren — dat spreekt van zelf!"

De oude dame gaf eerst geen antwoord; zij had hem, terwijl hij schreef, nauwkeurig aan zitten kijken en vond dat haar vriend plotseling zeer was verouderd. Niet, dat zijn gelaat met rimpels doorploegd was, hij zag er nog welgedaan en glad genoeg uit, maar een zonderling mengsel van bezorgdheid, verlegenheid en verdriet was, nu hij zich geheel aan zijne gedachten overgaf, duidelijk op zijn gezicht te lezen. Hij had het voorkomen van iemand, wien eene onaangename gedachte de vreugde van den dag verbitterd en den slaap van den nacht verstoort. En zij herinnerde zich, dat hij, vooral in den laatsten tijd, zich hier en daar uitgelaten had over vorstelijke luimen. Mijn hemel, als zij dezen vriend moest verliezen! Zij dacht daarbij niet aan zijn dood, want zij dacht maar zelden aan sterven, doch zij verloor hem, als hij op pensioen werd gesteld. Dan was hij haar immers bij het hof niets, in het geheel niets meer waard, en zij kon het zich niet voorstellen, hoe dan alles wel veranderen zou. Maar waarom zou dat gebeuren? De goede geneeskundige raad hield al te veel van truffels en andere zwaar te verteren lekkernijen. Krachtig bier en ouden wijn behoorden ook tot zijne liefhebberij — hij begon hypochonder te worden, hij zag spoken en geesten om zich heen; met haren fijnen speurzin had zij het altijd lang van te voren gemerkt, als er eene macht aan het hof dreigde te vallen, maar in dit geval had niet het geringste tochtje de verandering van den gevoeligen weêrhaan doen vermoeden.

»Maar, beste heer von Bär, wie zegt u, dat die decoratie juist voor den dokter zelve is bestemd?" vroeg zij met al het zelfvertrouwen eener ondervindingrijke vrouw naar de wereld. »Ik geloof dit niet, omdat ik er de bedoeling niet van inzie, met den besten wil van de wereld niet. Maar laat de zaak zijn zooals zij wil, *hem* zal zij in de residentie weinig helpen, want hij is daar zoo goed als dood. Om u pleizier te doen wil ik wel, zoo goed en zoo kwaad als het gaat,

een onderzoek instellen, maar —" op eens hield zij stil omdat de predikantsweduwe binnen kwam, om iets uit de latafel te halen.

De geneeskundige raad stond op en gaf mevrouw Urach het recept; beiden gingen de kamer op en neêr en de tante deed de lade weêr dicht. Graag had von Bär aanstonds een einde aan zijne kwellende onrust gemaakt, door lachende naar de herkomst van de decoratie te vragen, maar de dame boog zoo koel en met zooveel waardigheid, er lag zoo veel terughouding in die buiging, dat hij het niet waagde, haar aan te spreken.

En in de andere kamer kon men nog minder gewaar worden. Dokter Bruck had de groote goudvischkom uit tante's kamer gehaald, en hield zich juist bezig met den toestel voor eene kleine fontein in orde te maken, de meid had versch water binnengebracht en het hier en daar op borden of schotels neêrgezet, alles, om in de ziekenkumer eene vochtige lucht te onderhouden .... wie zou den moed hebben gehad, om den man, die zich met niets anders bezig hield, als met de ijverige vervulling van wat de plicht hem voorschreef, met dingen lastig te vallen, die daar niets meê hadden uit te staan? En de heer von Bär vond dit ook op eens volkomen noodeloos. Het werd hem licht en luchtig om het hart, de zaak *moest* anders zijn als hij eerst had gedacht, want zoo eenvoudig, zoo nederig gedroeg zich geen man, wien een oogenblik te voren eene zoo hooge onderscheiding te beurt was gevallen.

Henriette zat, tegen de kussens geleund, rechtop in het bed, en zag met groote, glanzende oogen rond. Zij had een harde koorts. Van overbrengen naar de villa kon geen spraak zijn, al drong mevrouw Urach er ook nog zoo ernstig op aan. Zij moest zich tevreden stellen met het verlof, om de kamenier van Henriette hierheen te mogen zenden, ten einde 's nachts te waken, en verder allerlei kleinigheden over te laten brengen, om, zooals zij zei, wat meer »comfort" aan het vertrek te geven. Kathe's verzoek om te mogen blijven werd niet zoozeer door mevrouw Urach, als door dokter Bruck ronduit afgeslagen. De tranen kwamen het meisje in de oogen, toen hij koel en stijf beweerde, dat de zorg van de kamenier, onder zijne leiding, voor de lijderes voldoende zou

zijn. Toch werd er besloten, dat Flora en Kathe tot tien uur zouden vertoeven, om dan door Nanni te worden vervangen.

Flora hield zich bij de schikkingen, die er gemaakt werden, stil. Zij zag even als hare grootmama, zeer goed in, dat zij als volle zuster zich in hare houding tegenover de lijderes, over wie morgen de geheele residentie spreken zou, door Kathe niet mocht laten beschamen, en nam daarom, met den moed van een slachtoffer, de wachtpost op zich.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Al spoedig na het vertrek van mevrouw Urach en den heer von Bär kwamen lakeien en dienstmeisjes belast en beladen uit de villa en droegen even vlug als stil allerlei meubelen en huisraad de ziekenkamer in, zoodat het eenvoudige, maar heldere vertrek er uit begon te zien als een verkooplokaal. Het geborduurde vuurscherm voor den grooten ouden haard, het sierlijk waschtoestel, de met groene zijde bekleede gemakkelijke stoel — wat stond dat alles belachelijk en als verdwaald tusschen die vier verschoten muren in!

Zonder een gezicht te vertrekken en kalm als altijd ruimde de predikantsweduwe hare verworpen meubelen weg. Zij zag zelfs den dokter, die, met over elkaar geslagen armen, tegen het venster leunende, alles stil stond aan te kijken, geen oogenblik in het gezicht; misschien vreesde zij, dat hij in hare oogen eenige ergernis zou lezen en dat wilde zij volstrekt niet laten zien.

Met de fraaie meubelen uit de villa scheen het, of er in Flora meer leven en beweging kwam; zij schikte de plaatsing, lei zelve de zijden deken over Henriette's bed en goot een geheele flesch eau de cologne over den grond ledig. Toen liet zij een kleedje bij het raam nederleggen, zette een stoel daarop en ging, zoodra de dienstboden weg waren, op haar gemak zitten, met de fijne, smalle voeten op een geborduurd voetbankje uitgestrekt. Het was waarlijk, of zij in de woestijn, eene kleine oase had gevonden, zoo kromp zij hare gestalte ineen en zoo koud en vreemd zag zij rond naar alles, wat buiten den omtrek van het kleedje lag, waar haar stoel op

stond. Daar ginds in dat »belachelijk'' kleine stukje spiegelglas met de bruinhouten lijst er om, had zij straks wel gezien, dat haar haar geducht in de war was geraakt. Zij had een klein kanten doekje van haren hals losgeknoopt en dat over het hoofd gebonden, het stond als de stralenkrans eener heilige om het bevallige, schoone gelaat. Tante kon niet laten, haar gedurig aan te zien; wat was zij toch een wonderfraaie bruid! Nu eerst begreep zij, dat de dokter dit sylphiden-achtige wezen noch in den vroolijken studententijd, noch op het slagveld had kunnen vergeten, en hare zonderlinge houding, haar stilzwijgen, hoe onbeleefd, ja, hoe beleedigend het ook scheen, het was immers niets als het natuurlijk gevolg van den schrik en den angst, dien zij kort geleden had uitgestaan.

Den dag liep ten einde. Het avondrood verscheen in het westen, de kleine blaadjes van de neerhangende ranken naast en over het venster toonden een gouden gloed, en de rozen op het katoenen gordijn groeiden in de stralen der ondergaande zon tot pioenierozen aan, die de ziekenkamer als met vurigen gloed vervulden.

Stil, met gesloten oog, lag Henriette op het kussen. Haast angstig had zij gevraagd, dat de gordijnen niet neder zouden worden gelaten, omdat »zij in de sombere schemering zou stikken.'' Evenzoo had zij verlangd, dat men ongedwongen in en uit zou gaan en spreken op den gewonen toon; dat gefluister en dat op de teenen loopen kon ze niet verdragen, ja, zij was er bang voor, omdat men daarbij onwillekeurig aan eene doodelijke zieke, aan eene stervende dacht. Haar wensch werd vervuld en allen trachtten even natuurlijk en ongedwongen te zijn.

Terwijl de dokter even de kamer uit was gegaan om een boek te halen kwam tante weer binnen met een blad in de hand, en aanstonds verspreidde zich een aromatische theegeur door het vertrek, die zelfs krachtiger scheen te zijn, dan die van de eau de cologne. Op het blad lag een fijn damasten servet, de kopjes waren van oud porselein, en de zilveren lepeltjes, oud-vaderlijk soliede en masief. Het helder roode zonnelicht bescheen de bedaagde vrouw, zooals zij daar in waarlijk hollandsche helderheid, met het edele, kalme gelaat en de blonde, rijke lokken, voor de verloofde bij het venster stond en haar vriendelijk eene verversching aanbood.

»Eigengebakken wafelen?" riep Flora, zich oprichtende. »Och ja, de lucht drong al uit de keuken hierheen. Hoe lekker!" En zij sloeg de handen als in bewondering samen. »Mijn hemel, wie toch, als ik, zoo volkomen ongeschikt is voor huishoudelijken arbeid, die begrijpt maar niet, hoe zulk een kunstwerk tot stand komen kan. Wat een geduld en wat een tijd zijn daartoe noodig?"

»Ik ga zuinig met mijn tijd te werk en kan daarom nog al vrij wat afdoen," zei de oude dame lachende. »Mijn huiswerk is gewoonlijk spoedig afgeloopen. Ik heb nog over meer ledigen tijd te beschikken, dan het schijnt, en ben daarom zoo gelukkig, om, wat vele vrouwen, die het drukker hebben dan ik, niet kunnen, ook nog aan mijne geestelijke ontwikkeling te kunnen denken. Den vorigen winter b. v. heb ik het mij tot taak gesteld, den bijbel van het begin tot het einde geheel door te lezen."

»Om den wil der geestelijke opbouwing en vertroosting?" riep Flora.

»Daarom juist niet! Ik ben bijbelvast genoeg, om die teksten van buiten te kennen, waar ik mij in mijn leven aan heb vastgehouden en waar ik op steun, maar de heftige strijd onzer dagen op staatkundig-godsdienstig gebied raakt ook de vrouw, en al kan men ook niet naar de wapenen grijpen, men moet toch, uit volle overtuiging, zich weten aan te sluiten aan hen, die in de voorste rijen staan van de verdedigers der waarheid, en dat kan men alleen dan doen, wanneer men, vrij en zelfstandig, niet zweert bij wat school en kerk ons leeren, maar zoo onbevooroordeeld mogelijk de H. Schrift onderzoekt."

Met ongeveinsde verwondering en groote oogen staarde Flora haar aan. Ter wille zijner overtuiging den geheelen bijbel doorlezen! Hoe droog, hoe vervelend, hoe onbelangrijk! Neen daartoe had zij, vol poëzie als zij was, geen geduld. Dat zij zelve gaarne tegenover de wereld den schijn aannam van een ernstig onderzoekenden en navorschenden geest te zijn, dat vergat zij geheel, nu zij zich ergerde aan de geestelijke oefening van eene »kousen stoppende, onvermoeid bakkende en poetsende vrouw." Hoe kon dan toch die predikantsweduwe zich bemoeien met de dingen, die er omgaan in de wereld? Nu was het haar duidelijk, wie den dokter

bedierf, wie hem het bespottelijk ideaal voortooverde, volgens hetwelk de vrouw eene kookster en een geestelijke »hulp" tegelijk kon zijn.

Kathe was intusschen naderbij gekomen en nam de tante het blad uit de hand. Met helder oog las zij de aandoening en de verbazing op het gelaat der schoone zuster — zij begreep, dat er iets op hare lippen zweefde, dat beter gezwegen werd en bood haar daarom spoedig een kop thee aan.

Driftig trok Flora aan den zakdoek, dien zij tusschen de fijne vingers hield, en bedankte. »Zij was nog te ontsteld om iets te kunnen gebruiken." Een oogenblijk later echter zag Kathe, dat zij eene bonbondoos uit den zak haalde en daar iets uit nam, als vermeed zij met opzet hier in huis iets aan te nemen. Zij wilde klaarblijkelijk niets meer met hem hebben uit te staan. Kathe zag zeer wel in, dat de trouwelooze verloofde met de intrede in het oude huis en de burgerlijk eenvoudige kamer het laatste overblijfsel van zelfbeheersching en gekunstelde bedaardheid verloren had. Zij las in de groote, blauwe oogen, die van ongeduld en ontevredenheid fonkelden, dat het oogenblik gekomen was, waarop zij »eindelijk het juk zou afschudden, afschudden tot elken prijs." Een stil, maar hartelijk gebed ging uit Kathe's ziel naar boven, dat toch hier in de eigen woning van den ongelukkigen man de zaak niet tot beslissing komen mócht. Gelukkig merkte de tante het onaangename gedrag van Flora niet op; niet vermoedende, dat een zwarte, onheilspellende wolk boven haar helder, vreedzaam, huiselijk leven hing, bracht zij het blad en den schotel weêr weg, nadat Kathe er dankbaar een kop thee af had genomen.

Langzamerhand verbleekte het avondlicht. Alle purperkleur trok zich uit de kamer terug en hechtte zich nog maar alleen aan de schoone dame bij het venster — als een booze, met demonisch vuur omgeven engel zat Flora daar.

De lijderes werd hoe langer hoe onrustiger. Zij trok aan de groenzijden deken, en deed haar best, om die van zich te werpen. »In groen zit rottenkruit — weg er mee!" fluisterde zij, op dien haastigen, angstigen toon, die door de koorts veroorzaakt werd.

Terstond nam Kathe de deken weg en verruilde die voor de koele, witte sprei, die op het bed gelegen had, en die

zij zorgvuldig over het magere lichaam uitstrekte, dat straks in het bosch de »dwerg" was genoemd. Er lag in de schoone oogen van Henriette geen spoor van bewustheid. Wild en woest rolden zij door het arme hoofd.

»Dat doet goed," zei ze, terwijl zij zich met eenig behagen onder de sprei uitrekte. »Laat haar nu niet weêr binnen, als zij mij met die groene, gloeiende zijde wil laten stikken! Grootmama is valsch, als allen, die zich in haar salon ophouden — zij en de oude giftmenger, de man van gezag. Als hij weer met zijne afschuwelijke vingers op mijn borst drukt zal ik hem slaan," siste zij bitter tusschen de tanden. Plotseling richtte zij zich op en greep Kathe's hand. »Wees voorzichtig met hem, Bruck!" waarschuwde zij met opgeheven vinger, »en met grootmama ook! En zij — gij weet, wie ik meen; zij rookt sigaren en rijdt als een dolzinnige met de nieuwe paarden, alleen omdat gij het verboden hebt — zij is de valschte van allen!"

»Zeer verplicht, fluisterde Flora met een boozen glimlach en drukte zich nog dichter in den zachten rug van den stoel.

Een onbeschrijfelijke angst maakte zich meester van Kathe, toen hare hand zoo vast werd gehouden. Zij vermeed zorgvuldig den dokter, die achter het scherm aan het hoofdeneind van het bed stond, aan te zien.

»Weet gij nog, hoe het vroeger was, dokter?" vroeg Henriette. »Weet gij nog wel, hoe zij de lakeien door weer en wind joeg naar uw huis, met vijf of zes brieven op één dag? Weet gij nog wel, hoe zij, half gek van verlangen, u te gemoet liep, als gij er niet waart op den bepaalden tijd? En hoe zij dan de armen om uw hals sloeg, wild en dof, alsof zij u nooit weer wilde loslaten?"

Nu stond Flora op; haar zijden kleed klaterde en ruischte en zij was zoo rood in haar gezicht, of nog eens de reeds ondergegane zon hare bleeke wangen bescheen. »Geef haar morphine!" riep zij. »Dat is meer dan ijlen van de koorts. Slapen moet zij, slapen!"

De dokter had de zieke pas laten innemen en hij beantwoordde den raad van Flora met dien vluchtigen glimlach, waarmee men de dwaze eischen van onwetenden bejegent, terwijl men er zich verder niet aan stoort. De gloed, dien Henriettes woorden op zijne wangen had gelokt, verdween lang-

zamerhand en hij zag er weêr even bedaard en koel uit als straks.

Toornig ging Flora weêr zitten, keerde zich om en liet de fonkelende oogen over den omtrek daar buiten ronddwalen.

»Hadt gij wel ooit gedacht, dat dit veranderen zou, Bruck? Dat zij ooit zou zeggen, dat zij gedwaald had?" begon Henriette op nieuw en omklemde nu ook met de andere gloeiend heete hand Kathe's vingers. Het jonge meisje sidderde van angst; op de lippen der kranke lag het woord, dat nog niemand, ook de schuldige niet, had durven uitspreken. Zij boog zich over Henriette en lei haar de koele hand op het brandende voorhoofd, als kon zij daardoor eene andere richting aan die dreigende denkbeelden geven.

»Ah, dat is koel, dat doet goed! zuchtte de kranke. »Weet gij nog wel, hoe Flora eens uwe hand van mijn voorhoofd stiet? O, zij was zoo jaloersch!

Een half onderdrukte honende lach klonk van den kant van het raam. Henriette hoorde dat niet. Voor haar bestond geene buitenwereld meer.

»Ik kan niet slapen van verdriet over dat, wat er gebeuren moet," klaagde zij en wrong de handen, terwijl zij ze hartstochtelijk tegen de borst drukte. »Dan zult gij ons huis vermijden en een ongelukkig man zijn, die onzen naam niet eens meer op de lippen neemt. Maar, Bruck, wat kan haar dat schelen, bij hare grenzelooze ijdelheid, die zij eerzucht noemt! Tot elken prijs zal zij zich losrukken."

Onwillekeurig hief Kathe de armen als biddende naar boven, maar angstig riep Henriette: »Leg mij de hand niet op den mond, als die jongen daar in het bosch!" En zij sidderde van afschuw.

Op dit oogenblik stond Flora naast hare jongste zuster en schoof haar op zijde; in haar gelaat, in haar geheele houding lag iets gebiedends. »Laat haar uitspreken!" zei ze kort en bepaald.

»Ja, laat haar uitspreken," herhaalde Henriette, die van uitputting schier niet meer kon, maar toch op den toon van een kind, dat tevreden is, omdat het zijn zin krijgt. »Wie zal het u ook anders zeggen, Bruck, als ik het niet doe — ik? Wie zal u waarschuwen, om op uwe hoede te zijn? Houd de oogen goed open! Zij vliegt van u weg, als de witte duif van den boom. De kokette wil vrij zijn —"

»Wat zij ook ijlt en bazelt, *eene* waarheid ligt er in," kwam Flora tusschen beiden en trad eene schrede op den dokter toe. »Zij heeft gelijk! Ik kan voor u niet wezen, wat ik beloofde. Laat mij vrij, Bruck?" voegde zij er smeekend bij en hief de saamgevouwen handen tot hem op. Voor de eerste maal hoorde Kathe, hoe veel liefelijks er lag in hare stem, als die zoo week werd en zoo zacht.

En zoo was dan het gewichtige woord gesproken, dat maanden lang tot de meest afschuwelijke valschheid aanleiding gaf. Kathe had gedacht, dat het eerste geluid van dit woord den armen verraden man zoo zou aangrijpen, dat hij als vernietigd ter aarde zou zinken, maar er was weinig van de uitwerking te zien; voor het jonge meisje was die onbewogen houding van den dokter even raadselachtig, als wanneer uit den heftigen strijd een schijnbaar gekwetste eensklaps onverlet te voorschijn komt. Ernstig en zwijgend zag hij op het smeekende meisje neder, maar hij was bleek, bleek als de dood. Zijne hand, die zij vatten wilde, trok hij terug. »Het is hier de plaats niet voor zulk een gesprek. —"

»Maar het is het juiste oogenblik. Een andere mond sprak uit, wat mij al maanden lang op de lippen zweefde, maar wat ik niet in woorden brengen kon —"

»Omdat het eene bepaalde valschheid is."

Zij beet zich op de lippen. »Dat woord is hard en niet juist. De band tusschen ons was niet zoo vast gesloten, terwijl ik mij zelve bewust ben, dat geen ander beeld het uwe in mijn hart heeft verdrongen. Lach niet zoo schamper, Bruck! Bij God, ik denk aan geen anderen man," riep zij hartstochtelijk. »Maar," zoo liet zij er kalmer op volgen, »ik wil het verwijt op mij nemen, opdat wij beiden geene toekomst vol ongeluk tegemoet zouden gaan."

»Laat *mijn* geluk of ongeluk gerust buiten het spel! Gij kunt niet weten, wat ik daaronder versta, maar zooveel zult gij toch wel begrijpen, dat hier geen sprake van wezen kan, waar het de eer geldt van den man en de achting, die hij aan zich zelve verschuldigd is. En nu zou ik u, in het belang uwer zieke zuster, wel willen verzoeken, verder te zwijgen."

Hij keerde zich om en ging bij een venster staan.

Zij volgde hem. »Henriette hoort ons niet," zei ze. De

lijderes was doodmoede op het kussen neergezonken en fluisterde stil voor zich heen, als een kind, dat zich zelve een sprookje vertelt. Zij hoorde zeker niets. »Dat is immers geene beslissing," vervolgde Flora op treurigen toon. »En ik *moet* een bepaald antwoord hebben. Waarom uitstellen, wat spoedig beslist worden kan?" Het was treurig om te zien, zooals zij met duim en wijsvinger draaide aan den ringvinger der linkerhand.

Dokter Bruck zag om en keek zoo over de schouders op haar neer. Weer viel het Kathe op, hoe hij, bij zijne flinke mannelijke gestalte, toch zoo merkwaardig jong scheen te zijn. Onder den vollen baard kwamen, als hij sprak, kleine, haast meisjesachtige lippen voor den dag en de vorm van zijn gelaat was fijn en teeder als bij een knaap. Daarbij voegden zich zijn eenvoudige houding en een paar oogen, die zich zoo schuw en bescheiden soms terug wisten te trekken voor eens anderen blik. Maar nu rustten zij kalm en vast op het schoone meisje, dat met haar lokkig hoofd aan zijn schouder kwam.

»Wat denkt gij te kiezen in plaats van het leven aan mijne zijde?" vroeg hij zoo plotseling en zoo scherp, dat zij onwillekeurig verschrikte.

»Behoef ik u dat te zeggen, Bruck," riep zij, terwijl zij, als was haar een steen van het hart gevallen diep adem haalde en het haar van het voorhoofd streek; »ziet gij dan niet, dat mijne geheele ziel opgaat in het verlangen, om schrijfster te zijn, en kan ik aan die roeping behoorlijk voldoen, zooals dat strookt met mijn aanleg en talent, als ik daarbij de plichten eener huisvrouw op mij neem? Nu en nooit!"

»Zonderling toch, dat dit onbedwingbaar verlangen eerst in de laatste maanden bij u ontwaakte, nadat gij —"

»Nadat ik *negen en twintig* jaren lang mij zonder roem wist te behelpen, wilt gij zeggen," viel zij hem scherp en met een donkeren gloed op het gelaat in de rede. »Verklaar dit zoo als u goed dunkt, stel het op rekening van de natuur der vrouw, die aarzelt en wankelt, tot zij eindelijk het rechte vindt."

»Weet gij ook zeker, dat dit het rechte is?"

»Zoo zeker, als de magneetnaald naar de pool moet wijzen."

Zwijgend ging hij langs haar heen, nam de medicijnen van de tafel en naderde het bed. Henriette moest innemen, maar zij was ingesluimerd en hield de rechterhand van Kathe met beide handen omklemd. Onwillekeurig kwam bij het jonge meisje de gedachte op, dat Bruck zich bewoog als een automaat, en dat de innerlijke strijd, dien hij te strijden had, hem van alle heerschappij over zijn lichaam beroofde. Zij zag niet naar hem op; het mocht hem eens leed doen, dat dit onaangename tooneel eene getuige had. En toch, leed zij zelve niet, juist omdat zij wel blijven moest? Meer dan eens had zij beproefd hare hand los te maken, om dan weg te kunnen gaan, zoover hare voeten haar wilden dragen, maar bij de geringste beweging, die zij maakte, was het, of de kranke van schrik ineenkromp.

Hij beproefde de slapende de pols te voelen, en Kathe deed haar best, om hem te helpen, terwijl zij hare linkerhand onder Henriette's arm schoof; daarbij rustte hare hand een oogenblik op zijne vingers. Hij trok ijlings zijne hand terug en wisselde zoo spoedig van kleur, dat zij ontstelde. Wat was dat? Maakte de storm in zijn binnenste hem zoo zenuwachtig, dat elke aanraking hem hinderde en met toornigen schrik vervulde? Schuw zag zij naar hem op, en het scheen, of een diepe ademhaling ruimte gaf aan zijne borst, toen hij zich omkeerde, om de medicijnen weêr op de tafel te zetten.

Intusschen had Flora in eene onbeschrijfelijke spanning de kamer op en neêr geloopen, en trad nu weêr op den dokter toe. »Het was onverstandig van mij, mijne gevoelens bloot te leggen," zei ze, met van drift fonkelende oogen. Zijn stilzwijgen en de bedaarde wijze, waarop hij te midden van dit heftige tooneel, aan zijn plicht als dokter dacht, hadden haar bitter geërgerd. »Gij zijt een verachter van den geest in de vrouw en behoort tot die groote schaar van onverbeterlijke egoisten, die niet kunnen verdragen dat de vrouw op eigen beenen gaat."

»Als zij niet staan *kan*, zeker!"

Zij legde de kleine tot een vuist gebalde hand op de tafel en zag hem een oogenblik met dicht samengeknepen, bijna wit geworden lippen in de oogen. »Wat meent gij daarmeê, Bruck?" vroeg zij scherp.

Een lichte blos vloog over zijn gelaat en hij trok de wenk-

brauwen een oogenblik samen; hij was een van die gevoelige naturen, die door eene onaangename en beleedigende woordenwisseling bepaald gemarteld worden. »Ik meen daarmede," antwoordde hij op vasten, maar kalmen toon, »dat tot dit »op eigen beenen gaan," waar de vrouw volkomen recht op heeft, als zij daardoor aan geen andere op haar rustende plichten als huisvrouw en huismoeder te kort komt, — een volhardende, krachtige wil, een bepaald afleggen van prikkelbare, vrouwelijke ijdelheid en vooral werkelijk talent en veel begaafdheid noodig zijn."

»En die laatsten vindt gij niet in mij?"

»Ik heb uwe artikelen over de arbeidersbeweging en de vrouwenemancipatie gelezen" — hierbij had de anders zoo zachte stem van Bruck iets zeer scherps.

Flora sprong op, of zij door een messteek getroffen was. »Hoe kunt gij weten, of ik de schrijfster ben van de artikelen, die gij gelezen hebt?" vroeg zij aarzelend, terwijl zij hem met scherpen blik aanzag. »Ik teeken alleen met een letter."

»Maar die letter was in de kring van uwe bekenden al lang publiek gemaakt, eer uwe stukken verschenen."

Beschaamd en verlegen wendde zij zich even om. »Goed, gij hebt ze gelezen," zei ze toen. »Maar wat moet ik van u denken, dat gij over al mijn werk nooit een woord hebt gezegd, dat gij het zelfs niet hebt afgekeurd?"

»Zoudt gij dan de pen hebben nedergelegd?"

»Neen, zeker niet!"

»Dat wist ik wel; daarom liet ik u uwen gang gaan, tot wij getrouwd zouden zijn. Het is toch natuurlijk, niet waar, dat de verstandige vrouw zich voegt naar haren man en zich niet met werk inlaat, waarvan hij niet weet; of het moest zijn, dat een hoog begaafd, rijk ontwikkeld talent —"

»Dat ik natuurlijk *niet* ben," viel zij hem uitermate verbitterd in de rede.

»Neen, Flora, gij hebt geest, vernuft, maar een scheppend talent zijt gij niet," antwoordde hij, terwijl hij ernstig het hoofd schudde en zacht sprak als altijd.

Een oogenblik stond zij als vernietigd, door dit openhartige oordeel, dat klaarblijkelijk op innige overtuiging steunde, doch toen hief zij in een dwaze mengeling van gemaakte vroolijkheid en moeielijk in te toomen ergernis, de handen naar

boven. »God dank, nu valt mijn laatste aarzeling, mijn laatste twijfeling weg! Ik zou eene slavin geworden zijn, eene arme, mishandelde vrouw, die men het dichterlijke vuur uit den boezem had gehaald, om er het vuur in de keuken meê aan te leggen.''

Zij had die woorden luid uitgesproken. De lijderes, die onder de zachte tonen was ingesluimerd, rees op en staarde met wijd geopende oogen rond. Vol zorg vloog de dokter naar het bed, reikte Henriette de medicijnen en lei zacht de hand op haar voorhoofd. Onder die aanraking gingen de wilde oogen weder dicht. Had zij, die arme kranke, kunnen vermoeden, welken storm zij over den ongelukkigen man had doen losbarsten, zij, die alles gedaan had, wat zij kon, om de dreigende breuk te voorkomen!

»Ik moet u dringend verzoeken Henriette niet meer te storen,'' zei Bruck van het bed omziende naar Flora en nog altijd met de hand op het hoofd van het meisje.

»Ik heb ook eigenlijk niets meer te zeggen,'' antwoordde Flora met mislukte spotternij en haalde hare handschoenen uit den zak. »Wij hebben afgedaan, gelijk gij, na uwe beleedigende woorden, best zult begrijpen, — ik ben vrij —''

»Omdat ik u een talent ontzeg, waarop gij u meent te kunnen beroemen,'' vroeg hij, terwijl hij zich met de meeste moeite er op toelei, zacht te spreken. Nu kreeg op eens de verontwaardiging bij hem de overhand en hij richtte zich in zijne volle lengte op. Alles wat tot heden zoo jongeling-achtig had geschenen, zijn zachte, trouwe blik, die van geduld en bescheidenheid getuigende houding — alles was voorbij! Hij was een vertoornd, verontwaardigd man. »Ik vraag u, van wie ik werk heb gemaakt: van de schrijfster, of van Flora Mangold? Van de laatste, en *alleen* als deze hebt gij uwe hand in de mijne gelegd, wel wetende, dat ik tot dezulken behoor, die eene vrouw willen, eenig en alleen voor zich zelve, voor een gelukkig huiselijk leven en niet als een in de wereld rond dwarrelend dwaallicht. Dat hebt gij geweten en gij hebt u voorgesteld, mij zulk eene vrouw te worden. Gij zijt zelfs in uw ijver te ver gegaan, want dat gij in de keuken potten en pannen zoudt hanteeren, gelijk gij deedt, dat zou ik nooit verlangd hebben van haar, die mijn trots, mijn levensbron, mijne medegevoelende en medestrijdende gezellin worden moest.''

Hij haalde diep adem, geen oogenblik trokken zich zijne toornige oogen van het meisje terug, dat daar nu zoo klein, zoo nietig, zoo erbarmelijk voor hem stond en vruchteloos poogde eene trotsche, onverschillige houding aan te nemen.

»Ik heb de verandering in uw binnenste van den eersten ontevreden trek op uw gelaat tot op deze verklaring toe van stap tot stap gevolgd," begon hij op nieuw. »Gij zijt tegenover uwe eigen gebreken, ijdelheid, grilligheid, hoogmoed, onbegrijpelijk zwak en voelt toch roeping in u, om den sterken geest te spelen, en wilt toch een groot woord meespreken over de emancipatie der vrouw, en begeert, dat de helderheid en de kracht van oordeelen u in gelijke mate zullen worden toegeschreven als den man! Hoe ik over die houding denk, wat daardoor omgaat in mijne ziel, of ik gelukkig dan wel nameloos ongelukkig word doet er nu niets toe. Men zegt dat gij dikwijls genoeg een gruwzaam spel gespeeld hebt met mannenharten en de door u bedrogenen prijs hebt gegeven aan de bespotting of het medelijden der wereld. *Mij* zult gij op die wijs *niet* behandelen, reken daarop! Gij zijt *niet* vrij; ik laat u niet los. Wilt gij uwe belofte breken, valsch worden tegenover een gegeven woord, dat ligt aan u — ik houd mijn woord."

»Schande over u!" riep zij buiten zich zelve. »Zult gij mij naar het altaar slepen, wanneer ik u verzeker, dat ik u niet meer bemin, dat ik nu op dit oogenblik, terwijl ik hier voor u sta, niet dan met moeite den felsten haat tegen u tracht te bedwingen?"

Bij dat vreeselijke woord stond Kathe op; langzamerhand had zij hare hand losgemaakt. Met de handen voor het gelaat ging zij heen; onmogelijk kon zij den aanblik verdragen van den man, wien daar zulk eene doodelijke wond werd toegebracht.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

In de tegen het Noorden gelegen gang begon het donker te worden, en in de keuken, die er op uitkwam, speelde nog een flauw schijnsel van licht op den steenen vloer.

De predikantsweduwe stond daar voor een der ramen, bezig

het theegoed om te wasschen. Morgen zou de weer ingehuurde keukenmeid terugkomen; zij was ziek geworden; vandaar dat het huiswerk nog op de schouders der tante rustte. Vertrouwelijk en met vriendelijken lach knikte zij Kathe toe, en niet het flauwste vermoeden van wat daarbinnen, achter die breede dubbele deur, gebeurde, kwam er op in haar vreedzaam, vroom gemoed. Het jonge meisje ging sidderend voorbij en ijlde den tuin in.

Het was koel geworden buiten. Koud en scherp blies de wind over het water haar in het gelaat en op de slechts zeer dun bedekte schouders. Met hijgenden boezem ademde zij dien wind in. Zij was een meisje met een diep gevoel, met gezond, krachtig, vurig bloed in de aderen, de vlam der inwendige ontroering brandde haar op de wangen, een zenuwachtig kloppen ging haar door het geheele lichaam tot in de toppen der vingers toe, en de oogen staarden rond, zonder iets op te merken.

Zij had een verschrikkelijk oogenblik doorleefd, een ontzettende strijd tusschen twee menschenzielen! En de schuldige, die dien strijd had aangebonden, was hare zuster — een valsch, lichtzinnig karakter, dat speelde met de belofte tusschen man en vrouw afgelegd, om bij de eerste de beste minder aangename gewaarwording die belofte te verbreken, als een spinneweb, dat licht vaneen wordt gescheurd! Wel had Flora zich voor ditmaal in haar offer bedrogen. Zij stuitte af op staal, waar zij dacht een hart te treffen, dat, door het oordeel van het publiek en haar eigene stelselmatig getoonde koelheid, diep was vernederd en getroffen; maar wat hielp hem zijn wilskracht, wat de tegenstand, dien hij haar bood — hij was immers toch de lijdende partij!

Kathe zette den voet op de brug en met de handen op de zwakke leuning rustende, staarde zij in het water. Het water plaschte en bruiste onder hare voeten voorbij; met elken steen, die zijne plaats op de bedding verdedigde, met elken krachtigen boomwortel, die uit de oevers te voorschijn kwam, voerde het een fellen strijd, zoodat soms het schuim hoog naar boven spatte, en toch spiegelde zich de maan kalm in den stroom, als stond zij daar onwrikbaar vast voor altijd. Leefde zoo de liefde in het hart der menschen? Werd zij vruchteloos aangevallen in woesten strijd? ging zij niet ten onder, ook waar zij tot ver-

achting werd genoopt, waar haar ideaal in nevelen verdween? Neen, zij had het zoo even met eigen oogen aanschouwd!

Zonderlinge hartstocht! Reeds vroeger had zij daar onder hetzelfde dak eene ziel, langs allen jammer en ellende, tot wanhoop gevoerd. Naar de tante haar onlangs verhaalde, had in dat huis eens de schoone jonge weduwe van een heer von Baumgarten gewoond. De opvolger van haren gemaal, uit eene zijlinie gesproten en een prachtig ridder, was dagelijks uit de adellijke woning overgekomen, om de schoone vrouw te zien, als zij, met den weduwensluier om het hoofd, voor het venster stond. In het huis zette hij geen voet, want zij was eene zeer zedige vrouw. Dikwijls was hij zelfs te paard over de brug tot dicht bij het huis gereden, om den adem uit haren mond op te vangen en hare blanke hand te kussen, en allen, die dit hadden gezien, waren overtuigd, dat hij, als de tijd van den rouw voorbij was, haar als edelvrouw in het oude kasteel zou terug brengen.

Maar eens was hij een langen tijd weg geweest en had aan een vreemd hof vertoefd, en men had haar verteld, dat hij zich eene jeugdige echtgenoote uit een oud grafelijk geslacht had genomen. De schoone vrouw had even geglimlacht en was nog te vaker aan het raam gaan staan, om naar hem uit te zien. Aan zooveel valschheid had zij niet kunnen gelooven, totdat op zekeren dag hoorn- en trompetgeschal verkondigden, dat de ridder zijn intocht hield met zijne jeugdige, trotsche vrouw en zijn t'huiskomst met een weelderig gastmaal vierde.

En den volgenden dag was hij met de nieuwe edelvrouw de brug overgekomen, om haar voor te stellen in het huis aan de beek. De bonte bloemen op het zware zijden kleed schitterden in de zon en het grafelijke wapen fonkelde van diamanten op den waaier, dien zij in de hand had, en de fraaie hazewind, die altijd voor het paard uitsprong, was ook meegekomen, maar hij liep niet naar het venster, om als vroeger het stukje suiker uit de schoone hand te ontvangen, hij vloog naar den oever en huilde en klaagde — en daar dreef een sneeuwwit gewaad, waar de golven om henen dansten en speelden, en om de takken der wortels was het lange, blonde hoofdhaar verward en geslingerd, en de wortels hielden het lijk tegen, zoodat de golven het niet medesleepten,

maar hij nog eens in de groote, opene, van allen vroegeren glans beroofde oogen een blik kon slaan.

Het venster, waar zij, met al het vaste vertrouwen der teederste liefde, op zijne terugkomst had staan wachten, was zeker hetzelfde, waar des avonds het licht van den dokter door henen scheen. Daar had zij, in bange vertwijfeling, de golven zien ruischen en vloeien, de golven, die van den kant kwamen van het huis, waar het bruiloftsfeest werd gevierd, en een onweerstaanbaar verlangen had haar overweldigd, om het schoone lichaam in den bruischenden vloed te werpen, opdat het weggevoerd werd, ver weg van de plaats, waar zij zich eens zoo gelukkig had gevoeld. En nu, jaren daarna, werd in datzelfde huis de strijd op nieuw gestreden. Maar de strijd was niet gelijk! Was hij niet een man met een krachtigen geest? Een man, die zijne roeping kende en die, door de vervulling van die roeping, langzaam zich boven zijn verdriet zou weten te verheffen? En als de ongelukkige vrouw, die met een enkelen sprong zich aan al haar leed onttrok, de armen uit het water naar boven hief, om hem te roepen, dat hij haar volgen zou — hij zou dat niet.... Een siddering ging haar door de leden. Had Henriette niet gezegd: »Wie Flora eens in de kracht harer liefde heeft gezien, die begrijpt, dat een man eer sterven zal, dan dat hij haar weêr opgeeft?" En toch, *moest* hij haar niet opgeven, na dat vreeselijk zeggen, dat zij hem haatte?

Angstig keerde Kathe in den tuin terug, als zag zij uit het water de blonde lokken te voorschijn komen der arme, bedrogene edelvrouw.

Het was nu geheel donker. Het bosch, dat zoo straks de getuige was geweest van een ongehoord ruwen aanval, breidde zich eentonig zwart als een lijklaken over de lage heuvelen uit, het beploegde land lag stil en verlaten aan zijn voet en toonde geen spoor van al die duizende kiemen, die daar woelden, en werkten, om, van uit den duisteren bodem, de wiegelende gouden halmen naar boven te heffen in de stralen van de zon. Boven op het dak krijschten de weerhanen in den avondwind, die al meer en meer zich verhief, om in den nacht als woedende voorjaarsstorm over den omtrek te gieren. De dunne takken der zilverpopulieren, en de twijgen van de lindeboomen bij het huis kraakten onder zijn wilden adem.

Doorzichtig was nog het fijn geweven net der bladerlooze loten — als spoedig alles vol en groen zou zijn in den rijkdom van den zomer, wat zou er dan worden gezien van al die dingen, die thans zoo verward, onder de macht van een somber noodlot, werden doorleefd? Zou de tante gelukkig en kalm genieten in dat prieel, als eens in den tuin van de pastorie? Als haar lieveling ongelukkig was — nooit!

Met schuwen blik ging Kathe om het huis. Het zachte licht eener nachtlamp kwam door het raam van de ziekenkamer. De strijd was nog niet uitgestreden. Bij het eene raam stond de dokter met den rug naar het jonge meisje toegekeerd en met opgeheven hand, als gebood hij stilte. Wat zou zij gezegd hebben, die daar achter in de kamer stond en te klein van gestalte was, dan dat men meer van haar kon zien, dan de driftig heen en weêr schuddende kanten doek over het blonde hoofd — zou zij weer onbeschaamd over zijn dokters-werk hebben gesproken?

In zenuwachtige spanning voelde Kathe, dat hare tanden klapperden, maar tegelijk ontwaakte in haar binnenste een aandoening van toorn en verbittering, als ware het haar plicht, tusschenbeiden te komen en de trouwelooze met geweld terug te brengen op den verlaten weg. Moest zij niet naar binnen gaan, moest zij niet naast hem gaan staan, om de valsche zuster al de minachting, al de verontwaardiging van een edel meisjeshart als in het gezicht te slingeren?

Welk eene gedachte!

Wat zou hij zeggen van die bemoeiing eener derde? Als hij die derde daar eens opnam met koelen blik, als hij haar op zij schoof, zooals hij onlangs die indringende kleine blauwe bloemen had gedaan, — o, het was om in den grond te zinken van schaamte en smart.

Haastig ging Kathe verder. Een ijskoud gevoel doorstroomde haar geheele lichaam en het wonder sterke meisje met helderen geest en door en door gezonde zenuwen werd angstig in de eenzaamheid, bij het bleeke licht der maan en het eentonig geruisch van den snelvlietenden stroom. In de keuken zat tante, bij de blank geschuurde keukenlamp, groente schoon te maken voor den volgenden middag — een milde tegenstelling tegen het fel bewogen tooneel in de ziekekamer. Maar hoe vreedzaam dat beeld ook was, in de koortsachtige spanning, waar zij in

verkeerde, had zij den moed niet naar binnen te gaan, want het was haar onmogelijk voor de oude vrouw hare aandoening te verbergen.

De huisdeur stond nog open, maar de keuken was dicht. Op de teenen sloop Kathe de gang door en ging in tante's kamer. Zij wilde hier in de liefelijke, reine atmosfeer van bloemen en groen, tot zich zelve trachten te komen, en ging bij de tafel zitten in een leuningstoel. Nevens haar en over haar welfden zich de groene bladeren tot een klein prieel, narcissen en viooltjes geurden betooverend zoet, en de kanarievogel, die zich al ter rust had gezet, vloog piepend en tjilpend weêr van stok tot stok. Zoo was er toch leven om haar, al was het dan ook maar dat van een verschrikten vogel. Maar zij slaagde er niet in, de rust te herwinnen. De schoone verlatene had hier met den weduwensluier om het hoofd treurig neergezeten en de lachende engeltjes boven aan het plafond hadden op hare smart, haren doodsnood neergezien. Te vergeefs weerde Kathe de gedachte van zich, door de spookgestalte in het leven geroepen, dat Bruck ook de scheiding niet zou overleven. Henriette had het gezegd, zij had zijne eerste, warme liefde in den tijd der verloving gezien — zij moest het weten!

Gelijk zij elken avond gewoon was, kwam de tante binnen, om de brandende lamp op de tafel van den dokter neer te zetten. Zij sloot de blinden, liet de gordijnen er voor vallen, pookte even in den haard en ging weer weg, zonder het jonge meisje in het groen te hebben gezien. Haar zachte voetstap werd nauwelijks meer gehoord, maar in plaats daarvan vernam men een stevigen mannentred in de gang, en de dokter kwam binnen.

Een oogenblik bleef hij op den drempel staan en streek met de hand langs het voorhoofd, terwijl een diepe zucht over zijne lippen kwam; evenmin als de oude dame vermoedde hij, dat daar vlak bij hem een hart klopte in onbeschrijfelijken, doodelijken angst — en het meisje maakte zich zoo klein mogelijk, als wilde zij geheel door het groen bedekt en verborgen zijn. Was nu alles voorbij? Kwam hij arm, wanhopend en eenzaam, voor altijd eenzaam?

Met snelle schreden liep hij de beide kamers door en naderde zijne schrijftafel. Stil en voorzichtig stond Kathe op; als zij midden in de kamer was kon zij hem zien. Helder en vol viel het licht der lamp op zijn gelaat, waarop de sporen

van een levendig opgewekten hartstocht duidelijk stonden te lezen. Hij was verhit en zijne wangen gloeiden, als had hij in de warme middagzon een lange wandeling gemaakt; zelfs zijne oogleden schenen rood. Maar hij had ook een harden, moeielijken weg bewandeld, een weg over puinhoopen, over bedrogen verwachting en teleurgestelde hoop — was hij aan het einde, aan het ledige doel, waar de betooverende fata morgana zich in duistere nevelen oploste en niets overbleef, als het beeld van een eenzaam leven in een treurig verschiet?

Staande schreef hij een paar regelen op een vel papier, dat hij toevouwde en in een couvert stak. Hij deed het met sidderende handen en zenuwachtige haast; het adres werd er schielijk op gezet — wiens naam zou het zijn, dien hij er op plaatste? Was er in dit uur der vreeselijkste beslissing nog iets of iemand op de wereld, waar hij aan denken kon? De brief kon voor geen ander bestemd zijn als voor Flora; een laatst vaarwel of de verpletterende rechtspraak van een stervenden man?

Nu goot hij water uit de karaf in het melkwitte glas, waar zij onlangs hare bloemen in had gezet, hij opende een klein kastje in de schrijftafel en haalde er een medicijnfleschje uit, dat hij tegen het licht hield — vijf kleurlooze, heldere druppels vielen in het glas.

Tot hiertoe had Kathe met een akelige gewaarwording, een gevoel, of haar hart verlamd was, op dezelfde plek stijfstil gestaan, maar nu barstte op eens al wat zij in het laatste uur pijnlijks, verschrikkelijks had ondervonden, los in alles verteerenden gloed. Met haastigen tred stond zij op eens naast hem in de kamer en lei de linkerhand op zijn schouder, met de rechter greep zij krampachtig zijn arm, die het glas naar den mond wilde brengen en trok die langzaam naar beneden. Zij was niet in staat eenig geluid te geven; al de zieleangst, al het innerlijke lijden, al die naamlooze deernis, die omwaarden in haar hart, toonden zich in de donkere oogen, die met welsprekende smeeking tot hem opzagen. Zij deinsde terug. God in den hemel, wat had zij gedaan! Bij den verbaasden blik, dien hij op haar sloeg, viel zij haast van schaamte op de knieën, en terwijl zij enkele onduidelijke woorden stamelde bedekte zij het gelaat met beide handen en weende bitter.

In een oogenblik was hem alles helder. Het glas op de

tafel nederzettende vatte hij haar getroffen bij de hand en trok haar naar zich toe. »Kathe, lieve Kathe," zei hij met bevende stem en staarde haar in het door tranen bevochtigde gelaat, dat zij, met eene flauwe wending van het hoofd, trachtte te verbergen. Op dit oogenblik vertoonde zich het prachtige, ernstige meisje volkomen als — wat zij naar leeftijd, ervaring en reinheid van ziel werkelijk was — de jeugd in den rijken glans van warm, onschuldig gevoel, maar ook in den naar hulp uitzienden schrik over een ongewachten omkeer.

Zacht trok zij hare handen uit de zijnen en veegde even de tranen met den zakdoek weg. »Ik heb u erg beleedigd, dokter," sprak ze, altijd nog strijdende tegen haar smart. »Ik heb een onhandigheid begaan, die gij mij zeker niet zult kunnen vergeven. Och, hoe kon ik mij, in mijne kinderachtige dwaasheid, zoo overijlen, dat..." en zij beet zich op de onderlip, om de krampachtige beweging van haren mond te verbergen. »Oordeel niet al te streng over mij," liet zij er zacht op volgen. Alles wat ik dezen dag heb doorleefd, is meer dan genoeg om een krachtiger geest dan de mijne is, in de war te brengen!"

Hij zag haar nauwelijks aan; slechts als van ter zijde viel zijn blik op den schoonen, jeugdigen mond, als wilde hij niet laten zien, hoe die zelfbeschuldiging hem smartte en hoe verward hij zelf was. Maar nu vertoonde zich de beteekenisvolle lach, dien zij kende, op zijn gelaat.

»Gij hebt mij niet beleedigd," zei hij, op vertroostenden toon, »en hoe zou ik het wel moeten aanleggen, wilde ik oordeel vellen over hetgeen niets was dan eene opwelling van uw rijk gevoel? Wat gij moogt gedacht hebben van mijn karakter, mijne denkwijs, mijn gestel, dat ik tot zulk een besluit zou kunnen komen — dit weet ik niet, ik wil mij daarover ook niet ergeren, nog minder echter mij tegen u verdedigen. Uwe dwaling heeft mij een oogenblik doen doorleven, dat ik nooit zal vergeten. En nu, wees gerust, of liever, sta mij toe, mijn plicht als arts te doen." Hij nam het glas en reikte het haar toe. »Niet *die* rust, waar gij bang voor waart, trachtte ik te zoeken," hij hield een oogenblik stil. »Ik heb mij tot hartstochtelijke drift laten vervoeren en dat nog wel aan een ziekbed," begon hij weêr, »en ik zou mij zelve dit nooit kunnen vergeven, als ik niet

bedacht, dat ik toch ook, als ieder ander, bloed en zenuwen heb, die met den besten wil van de wereld niet altijd in bedwang kunnen worden gehouden. Een paar droppels hiervan," en hij wees op het fleschje, »zijn voldoende, om die zenuwachtige opwinding te doen bedaren."

Zij nam het glas, dat hij haar nog eens toereikte, en dronk het tot op den bodem toe ledig.

»Nu echter diende ik *u* wel om verschooning te bidden, dat gij de getuige hebt moeten zijn van een zoo terugstootend en ergerlijk tooneel, als zoo even is voorgevallen," zei hij op zeer ernstigen toon. »Ik ben daar verantwoordelijk voor, want het stond in mijne macht, er met een enkel op zijn tijd gesproken woord een eind aan te maken." Hij lachte daarbij zoo bitter, zoo pijnlijk, dat het Kathe door de ziel sneed. »Ik heb hinder van den »kalen bedelaarstrots," zeggen eenigen mijner collega's — zij die uit louter goedhartigheid, mij nog niet geheel en al hebben weggecijferd — zij beweren dit, omdat ik niet tot de lieden behoor, die graag van zich doen spreken. Die bedelaarstrots is voor mij een soort van Kassandra-vloek geworden. De wereld houdt dat zwijgen voor een blijk van onhandigheid en gebrek aan oordeel; daarom acht zij het in het geheel niet noodig, zich tegenover mij eenigen zedelijken dwang op te leggen. Ik zie menschen, uitwendig geniale, geestvolle naturen, lomp en onbeholpen handelen, en ik weet haast vooruit te zeggen met mathematische zekerheid, dat zij zoo handelen zullen! Bah!" En hij stampte even met den voet op den grond en schudde zich, als wilde hij iets walgelijks van zich afwerpen.

Nog had hij de heerschappij over zijn bruischend bloed niet herkregen, nog was zijn binnenste heftig in beweging, en het lichtzinnige wezen, dat, met baldadige hand, deze harmonische natuur had verward en verstoord, ginds hing het tegen den muur en zag, in het witte Iphigenia-gewaad tegen een zuil leunende, met gevouwen handen en liefelijk peinzenden blik op hem neêr. Bijna vroom was het uitzicht van het verschrikkelijke meisje. Toen zij zoo werd afgebeeld, had zij zijne liefde nog verlangd en om zijne toejuiching of goedkeuring zich bekommerd; toen was zij nog van plan zijn ideaal te verwezenlijken en voor den toekomstigen hoogleeraar aan eene of andere universiteit de vriendelijke en zorgdragende

gade te zijn en te blijven. Maar nooit had zij dit kunnen worden, want juist haar onweerstaanbare zucht was te schitteren als een scheppenden geest. Hij zou een gezocht salon, geen aanlokkelijk t'huis hebben gehad, eene vrouw naar de wereld, die van eerzucht gloeide en verteerde, geene waarlijk minnende echtgenoote, die het zich tot eer rekende eene medestrijdende, medegevoelende hulp te zijn voor haren man. Daarentegen was hij ook niet langer blind en — toch liet hij haar niet vrij! Of zou de band nu toch losgemaakt zijn, nu Flora zoo open en rond haren haat hem naar het hoofd geslingerd had? Kathe wist immers niet, wat nog, na haar heengaan, voor was gevallen, maar dit wist zij wel, wat er ook was gebeurd, dat haar langer blijven in deze kamer niet voegzaam was.

De dokter had den somberen blik gezien, dien zij op het portret sloeg en merkte, dat zij op het punt stond van weg te gaan.

»Ja, ga nu heen," zeide hij. »De kamenier van Henriette is al gekomen en heeft hare taak als oppasser aanvaard. De toestand der lijderes is van dien aard, dat gij gerust naar de villa kunt terugkeeren, om mevrouw Urach, die daar nog al op gesteld is, bij de thee gezelschap te houden. Zij gevoelde zich zoo eenzaam, liet zij zeggen. Ik geef u mijn woord, dat gij geen zorg behoeft te hebben; ik waak trouw over de u dierbare kranke," zei hij met nadruk, toen zij zich tegen zijne schikking wilde verzetten, »maar geef mij nog eens de hand." Hij bood haar de zijne en gewillig lei zij de fijne vingers er in. »Wat men u nu ook vertellen wil, laat u niet verleiden tot een veroordeeling van mijn gedrag! Over weinige dagen reeds zal zij," hij noemde den naam niet, maar boog even het hoofd, met bitteren lach, naar Flora's portret, »heel anders gaan denken en daarom juist houd ik mij op het standpunt, dat ik eenmaal gekozen heb; ik mag mij niet aan het verwijt bloot stellen, dat ik handig van een gunstig oogenblik gebruik heb gemaakt."

Verwonderd zag zij tot hem op en hij boog met zoo veel beteekenis en tegelijk zoo veel berusting het hoofd, als wilde hij zeggen: »Ja, zoo is het!" Maar geen van beiden sprak een woord.

»Goeden nacht, goeden nacht!" liet hij er aanstonds op

volgen, drukte zacht hare hand, eer hij die los liet, en ging toen naar zijne schrijftafel, terwijl zij de kamer verliet. Onwillekeurig zag zij op den drempel even om — hij bracht, vreemd genoeg, het ledige glas aan zijne lippen, maar op hetzelfde oogenblik gleed het uit zijne hand en viel in duizend scherven op den grond.

Flora stond in de ziekenkamer gereed om te vertrekken; zij zag er uit, of zij over hare geheele lichaam beefde van zenuwachtige drift. »Waar blijft gij toch, Kathe?" riep zij toornig. »Grootmama zit ons te wachten en als men ons bij de thee een of andere onaangenaamheid zegt, dan is het uwe schuld."

Kathe antwoordde niet. Zij deed den doek om, dien de kamenier meê had gebracht en ging naar het bed. Henriette sliep gerust, de koortsachtige gloed op hare wangen was veel minder geworden. Bij herhaling drukte het jonge meisje een zachten kus op de bleeke, magere hand, die boven de deken lag en volgde toen de driftig wegspoedende zuster.

In de gang brandde een kleine lamp en een lakei, die met de kamenier meê was gekomen, en nog het een en ander uit de villa hierheen had gebracht, liep wachtende op en neer. Bijna te gelijk met de zusters trad de dokter in de gang en Kathe voelde, dat een gloed van schaamte op nieuw haar gelaat overtoog; hij gaf dien bediende den brief — de gewaande doodsgroet aan zijne verloofde — om dien bij een jongen dokter in de stad te bezorgen.

Flora ging hem voorbij, als wilde zij hem niet in de rede vallen, terwijl hij aan de lakei zijne bevelen gaf en verdween buiten in de duisternis. Kate liep even de keuken in, om de tante een goeden nacht te wenschen. Met een ernstig gelaat schudde de oude dame het hoofd, toen zij hoorde, dat »de bruid" het huis had verlaten, zonder haar ook maar even te spreken, maar zij zei niets en ging met den dokter naar de ziekenkamer, om nog eens naar de kranke te zien, eer zij zich naar hare slaapkamer begaf.

Flora bleef voor het huis staan, nadat de voetstappen van den vooruit gezonden knecht niet meer hoorbaar waren. Het schijnsel der lamp viel door de opene deur op haar gelaat — zij zag er zoo toornig en zoo hartstochtelijk uit, als zweefde er eene verwensching op hare lippen. Met onuitsprekelijke

minachting zag zij naar den rooden vloer en de gewitte muren daar binnen en bekeek even hoonend het uitwendige van het gebouw, als wilde zij dit voor de laatste maal nog eens opnemen.

»Ja, ja, dat was zoo iets naar mijn smaak geweest — een hut en een hart!" mompelde zij met een stijve buiging met het hoofd. »Een man zonder betrekking en zonder invloed en dan een hol om in te wonen midden in het open veld, een huishouden met drie personen, eenzaam en afgescheiden van de wereld, dat door mijn klein vaderlijk erfdeel zoo wat aan den gang kon worden gehouden! Nooit in mijn leven heb ik ondervonden, wat het zegt, te worden vernederd — maar heden voor de eerste maal overviel mij in deze armzalige omgeving een gevoel, als werd ik van het voetstuk afgerukt, waarop een vlekkelooze afkomst, eene aanzienlijke omgeving en eigene geestelijke ontwikkeling mij hebben verheven. God geve, dat de ziekte van Henriette niet erger worde! Ik zou haar geen laatst vaarwel kunnen toespreken, want hier in huis zet *ik* nooit weêr een voet. Smadelijker is geen meisje ooit misleid en bedrogen dan ik, en ik zou mij zelve een slag in het aangezicht willen geven, dat ik zoo blind, zoo onnoozel, zoo kinderachtig in den val ben geloopen."

Haastig ijlde zij naar de brug. Het maanlicht, dat een zilveren sluier over het water spreidde, wierp op haar een matten glans, en de wind, die zich langzamerhand al tot een storm verhief, viel als met geweld op haar aan; hij woei hare kleederen achteruit, wierp den zijden doek van het hoofd en de losgewaaide lokken kronkelden en wrongen zich als kleine slangen om het bleeke gelaat.

»Hij laat mij *niet* los, niettegenstaande mijn smeeken en mijn verzet," zei ze, terwijl zij midden op de brug bleef staan, tot Kathe, die achter haar aan kwam en haar, zonder iets te zeggen, voorbij wilde loopen. »Gij zijt er bij geweest — gij hebt gehoord, welke gewichtige woorden er zijn gevallen. Hij handelt eerloos, erbarmelijk, als een echte, lage koopmansziel, die weet, dat zijn slachtoffer reddeloos verloren is en toch blijft aandringen op de nakoming van een noodlottig kontrakt. Moge hij — moge hij zich zijn leven lang te goed doen met de gedachte, dat een schijn van recht aan zijne zijde is — *ik* ben van dit oogenblik af volkomen vrij!"

Bij die laatste woorden had zij den verlovingsring van den vinger getrokken en slingerde dien in den bruisenden vloed.

»Flora, wat hebt gij gedaan?" riep Kathe en boog met uitgestrekte handen over de leuning van de brug, als kon zij den ring nog opvangen. Hij was weg! Of de golven hem meêvoerden, of hij op den bodem bleef liggen bij het huis, waar het ongeluk zijn intocht hield, zoodra warm kloppende menschenharten het bewoonden? Kathe dacht, dat de blonde, doode vrouw uit het glinsterende water moest oprijzen en met dreigend gelaat het moedwillig weggeslingerde symbool van trouw haar vertoonen. Sidderend bedekte zij het gelaat met de beide handen.

»Gekkin, stel u toch niet aan, als was ik er zelf met huid en haar in gesprongen," zei Flora met koelen lach. »Menig andere met minder kracht en minder standvastigheid dan ik bezit, zou het misschien gedaan hebben — *ik* werp eenvoudig den laatsten schakel van een verafschuwden keten van mij af." Zij streek met de linkerhand liefkoozend over den nu ledigen vinger. »Het was slechts een smalle, dunne ring, »eenvoudig" als hij daar binnen," zij boog het hoofd naar het huis, »in zijne voorgewende spartaansche onverschilligheid zegt lief te hebben, en toch drukte en knelde hij mij als ijzer. Nu kan hij daar liggen roesten, voor mij begint een nieuw, een welkom leven!"

Ja, »zij had den last van zich geworpen, afgeschud tot elken prijs," zooals zij altijd had gezegd. Het schrikbeeld van een verafschuwd huwelijk verdween en in de plaats daarvan blonk voor haar de opgaande zon van den roem.

Flora liep weg, als brandde nu de brug onder hare voeten en Kathe volgde haar zwijgend. In de ziel der jongere zuster stormde het met zinsverbijsterend geweld; het helder en gezond oordeel, waarmee zij over menschen en zaken wist te denken, was verduisterd; zij stond voor het oogenblik reddeloos tusschen recht en onrecht, waarheid en leugen in. Toonde toch het beeldschoone wezen naast haar, die verpersoonlijkte mengeling van onbillijkheid, overmoed en grenzenlooze willekeur, niet een zelfvertrouwen en een stelselmatig handelen, als kon en mocht zij niet anders doen als zij deed? Vertrad Flora het eens gegeven woord, de op haar rustende verplichting niet met hetzelfde recht, als waarmeê zij nu de kleine

voeten zette op de kiezelsteentjes in de lindenlaan? — —

Bij het binnentreden in de villa zei een bediende, dat mevrouw Urach bezoek had gekregen, twee bejaarde dames waren thee komen drinken.

»Des te beter!" zei Flora tot Kathe. »Ik ben heden niet in eene stemming om de Scheherazade van grootmama te spelen. De oude vrouw van den generaal weet altijd zoo veel nieuwtjes te vertellen, dat men gemist kan worden."

Zij ging, zooals zij zei, een half uurtje naar binnen, om voor de thee te zorgen en zich dan met haar »overvol" hart op te sluiten. Kathe liet zeggen, dat zij niet wel was, en werkelijk had zij een gevoel, alsof haar het bloed, met de koortsachtige drift eener opkomende ziekte, door de aderen werd gejaagd.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Den volgenden morgen was er vrij wat drukte in de villa Baumgarten. Tegen middernacht was een telegram bezorgd meldende de terugkomst van den heer von Römer uit Berlijn en een uur later kwam hij zelf. Hij had twee vrienden meegebracht, die de logeerkamer betrokken. De gasten waren beiden mannen van belang in de handelswereld; zij zouden des namiddags weêr vertrekken en om hun de gelegenheid te geven eenigen hunner bekenden uit de residentie te ontmoeten, had de handelsraad nog des nachts bestellingen gedaan voor een groot dejeuner tegen den volgenden morgen. Kok en keukenmeid hadden daarom handen vol werk en alles liep trap op trap af.

Kathe had den geheelen nacht niet geslapen; al wat er den afgeloopen dag was gebeurd speelde haar door het hoofd en de zorg voor Henriette liet haar geen rust. Uren lang had zij voor een raam harer kamer staan kijken, of zij, tusschen de in den wind heen en weêr zwaaiende boomen door, niet een in den maneschijn flikkerenden weerhaan kon zien van het huis aan de beek, maar er kwam niets voor den dag en alles bleef ook rustig en stil, schoon Kathe elk oogenblik wachtte, dat

er een boodschap van den dokter zou komen, die de slapenden in de villa uit hun sluimer moest wakker schudden.

Zij had ook door het raam gezien, dat Maurits weêr t'huis kwam. In een oogenblik, als doken zij uit den grond op, hadden de bedienden met hunne lantaarns bij het rijtuig post gevat; de heldere lichtstralen vielen op de zuilen van het balkon, weerkaatsten op het zilveren tuig der edele goudvossen en waren sterk genoeg, om het bronzen hek en enkele marmeren beelden van het fraaie park uit den nacht te voorschijn te doen treden. Alles had er echt aristokratisch uitgezien. De handelsraad was eerst uit het rijtuig gesprongen; zijn bevallige, slanke gestalte was in een prachtigen pels gewikkeld en in elk zijner bewegingen, gebiedend en hoog, toonde hij den rijken man, die pas nog rijker was geworden, een glanzende komeet, die een blinkenden goudstroom op zijne schreden achterliet. Hij had zijne gasten naar hunne kamers gebracht en was tegen twee uur met een lakei, die een lantaarn droeg, naar den toren gegaan, waar hij zijne vertrekken had. Toen was het langzamerhand in huis stil geworden, maar de wind had er om henen gehuild en gefloten, zoodat Kathe geen oog dicht had gedaan. Eerst toen de dag aanbrak was zij tot haar groot verdriet ingeslapen. Het was daardoor veel later geworden dan zij wilde. Zij had plan gehad reeds tegen zes uur naar Henriette te gaan en het was nu wel negen uur, eer zij er kwam.

Het was een fraaie, heldere morgen. De felle wind had zijn plaats ingeruimd voor eene zuidelijke, warme koelte, die de voorjaarsbloemen liefelijk doet geuren en met even veel zachtheid als volharding de aarzelende bloesemknoppen uit haar bruin omhulsel te voorschijn roept. Om het huis van den dokter kweelden de vogels, de kerseboom bij den eenen hoek van het huis, toonde al hier en daar de witte veelbelovende bloem en het groen tusschen de bloemperken in kwam helder en licht voor den dag.

Toen Kathe over de brug ging stroomde het water, door de zonnestralen tot op den bodem verlicht, kalm en vreedzaam voort. Wonderlijk! De golven, die gisteren den weggeslingerden ring hadden opgevangen, hadden in den nacht een heel eind weegs afgelegd en stroomden den oceaan te gemoet, zij alleen hadden te vertellen van de valsche vrouwenhanden, die met zoo veel geweld een drukkende keten vaneen hadden gerukt.

Het huis aan de beek zag er heden bijna feestelijk uit. De roode steenen in de gang waren met fijn wit zand bestrooid, een welriekende geur kwam de binnentredende te gemoet; op de kleine tafel bij de deur lag een schoon servet en daarop stond een ruiker van dennentakken en anemonen in een ouderwetsche vaas. En de oude, getrouwe keukenmeid was ook gekomen; zij stond daar reeds met opgestroopte mouwen en heldere schort, als was zij niet weg geweest, bij de keukentafel, en zag er, met haar rond groot gezicht, gelukkig en tevreden uit. Maar waarom kwam tante heden voor den dag in een bruin zijden kleed, met een kanten muts op het hoofd en kanten kraag en manchetten? Het hart van Kathe kromp ineen van angst — geschiedde dit ter eere van de bruid, die immers vandaag terug zou komen, om de zieke zuster te bezoeken?

De oude vrouw zei daar geen woord van. Zij scheen zeer aangedaan te zijn en men zag het aan haar gelaat, gelijk men het hoorde aan hare stem, dat zij geschreid had. Op opgeruimden toon echter vertelde zij aan Kathe, dat de nacht voor de zieke rustig voorbij was gegaan en dat de aanval zich niet had herhaald.

Kathe kuste haar, bij het vernemen van die goede tijding, de hand, en er had de vreemde omstandigheid plaats, dat de oude dame, die anders een zoo koel uiterlijk kon aannemen, plotseling de armen om den hals van het jonge meisje sloeg en haar teeder aan het hart drukte. Daarna bracht zij de verbaasde Kathe naar de ziekenkamer.

Henriette zat rechtop in het bed en de kamenier schikte haar het rijke haar onder het kleine nachtmutsje. De dokter was een uur geleden naar zijne kamer gegaan, om wat uit te rusten. Het smalle, lange gezicht van Henriette had, met de vooruitstekende wangbeenderen en de dreigende zwarte kringen onder de oogen, in dien eenen nacht een zoo ziekelijk aanzien gekregen, dat Kathe er van ontstelde. De zieke zelve zag er gelukkig en blijmoedig uit. Zij kon het niet genoeg roemen, hoe liefderijk de dokter voor haar zorgde en hoe gerust zij zich in zijn huis gevoelde, terwijl zij het denkbeeld niet kon verdragen, de kamer, waar zij zoo tevreden was, weer te moeten verlaten. Vriendelijk verzocht zij Kathe naar de villa terug te keeren, om een boek te halen,

dat zij aan de predikantsweduwe had beloofd, en dat Flora nu van haar ter leen had. Tegelijk fluisterde zij Kathe in, dat die zorgen zou, dat grootmama en Flora niet te dikwijls kwamen, om haar op te zoeken. Blijkbaar had zij niet het minste vermoeden van wat den vorigen avond was gebeurd, en dat door hare schuld het reeds lang dreigende onweer eindelijk was losgebarsten.

Kathe durfde haar nauwelijks aan te zien en het was haar zeer welkom, toen de zieke het verzoek om het boek herhaalde en haar tegelijk den sleutel harer schrijftafel gaf, ten einde ook daar enkele kleinigheden uit meê te brengen.

Tegen tien uur kwam het jonge meisje weêr in de villa, vol van den angstigen indruk, dien het gezicht van Henriette op haar had gemaakt. Dat ingevallen gelaat, met die wasbleeke wangen en die onheilspellende zwarte kringen vervolgde haar overal en stemde haar tot diepe treurigheid. Daarom keerde zij zich ook vol ergernis af van de opene deur van den wintertuin, toen zij in het aangrenzende salon de toebereidselen zag voor het prachtig dejeuner, dat daar zou worden gehouden. Een dik tapijt was er neêrgelegd om voor warme voeten te zorgen, en dat de warmte der hoofden niet vergeten was bleek uit die batterij flesschen met de fijnste wijnen, die uit den kelder onder den toren hierheen waren gebracht.

Kathe zocht in Henriettes kamer alles bij elkander, wat de kranke had verlangd en ging toen weêr naar beneden, om mevrouw Urach een goeden morgen te wenschen. Hare voetstappen waren geheel en al onhoorbaar op den zwaren looper langs de trap, en twee bedienden in den korridor, van welken de een een pakje in de hand hield, dat de post juist had bezorgd, bemerkten niets van hare nabijheid.

»Drommels, daar is dat pakje nu al voor de derde keer!" riep hij, terwijl hij zich achter de ooren krabde. »Ik heb van dat ding nu genoeg. Morgen pak ik dit weer in en schrijf een nieuw adres. Onze freule schijnt wel te denken. dat men niets anders te doen heeft, als haar pakjes te verzenden." Besluiteloos draaide hij het pakje om. Misschien was het maar best, om er den kachel in de keuken meê op te stoken."

»Wat zit er dan in?" vroeg de ander.

»Een hoop papier en de freule heeft daar, met hare groote

hanepoten van letters, opgezet: »De Vrouwen!" 't Zal wat moois zijn!" Op eens verstomde hij en nam eene eerbiedige houding aan. Kathe kwam de trap af en ging hem voorbij naar de kamer van mevrouw Urach.

Zij werd niet toegelaten. De kamenier die er juist uit kwam, zei, dat er al vroeg bezoek was gekomen, en wel eene dame van het hof. Toen ging Kathe naar de kamer van Flora, om het verlangde boek te halen. Het stuitte haar tegen de borst daar binnen te gaan; haar hart klopte hoorbaar in haar binnenste en zij gevoelde, dat zij werkelijk voor deze zuster geen grein sympathie meer had. Al de toorn, die den ganschen nacht in haar had gekookt en gewoeld, ontstak opnieuw en belette haar bijna adem te halen.

Misschien gevoelde Flora iets dergelijks. Zij stond midden in het vertrek, aan de groote met boeken en brochures bedekte tafel en zag Kathe aan met fonkelenden blik. Och neen! Die toorn gold het juist ontvangen pakje. Daar lag het opengescheurd op de tafel en het schoone meisje wierp juist, met diepe verachting, een brief, die het pakje vergezelde, tegen den grond. Freule van Giese, de spotachtige hofdame, had dat niet moeten zien. Flora's »pink" had zich ten aanzien van »De vrouwen" toch een weinig vergist.

»Gij komt zeker van Henriette," zei Flora terwijl zij haastig een papier wierp over het haar teruggezonden manuscript. »Naar ik hoor gaat het goed met haar. Om acht uur heb ik al iemand er heen gestuurd, om te weten, hoe het van nacht was geweest. Maurits handelt zonderling; hij jaagt mij, met een briefjen, dat hij terstond na zijne t'huiskomst schreef, al vroeg het bed uit, opdat ik bijtijds toilet kan maken, wijl hij met alle geweld grootmama en mij voor het dejeuner aan zijne gasten wil voorstellen. 't Is of de zaligheid er van afhangt! Grootmama zal er ook niet erg meê op streek zijn."

Flora zag er verrukkelijk uit. Men zegt, dat de mensch onwillekeurig zich kleedt, naar de stemming, waar hij zich in bevindt; zij moest dan dezen morgen bijzonder vroolijk en opgeruimd zijn geweest, want de slanke, prachtige gestalte was in het helder licht blauw gekleed. Door de sierlijk opgemaakte lokken was een lint gestrengeld van dezelfde kleur. Wel is waar was dit toilet weinig in overeenstemming

met de kamer, die er heden, terwijl de zon buiten helder scheen, buitengewoon donker en ongezellig uitzag en meer had van de cel van een droog, dor kamergeleerde, dan van de werkkamer eener schoone, blauwe fee. Maar ook het schoone gelaat voegde niet bij de kleur; uit den verdrietigen trek om den mond, uit de rimpels boven de heden volstrekt niet helder schitterende oogen spraken maar al te duidelijk een kwaad humeur en een niet te verbergen neêrslachtigheid. Geen woord werd over het voorval van den vorigen avond gesproken. Het scheen, dat dit voor goed was vergeten en zelfs aan den van den gouden ring beroofden vinger fonkelden twee prachtige diamanten.

Op verzoek van Kathe kreeg Flora het verlangde boek uit de kast. »Henriette zal toch niet gaan zitten lezen?" vroeg zij even omziende.

»Dat zou dokter Bruck kwalijk toestaan. Mevrouw de predikantsweduwe heeft om dat boek gevraagd," zei Kathe dood bedaard en nam het boek aan.

Een verachtelijke lach speelde om Flora's lippen; verdriet en ergernis straalden haar uit de oogen; in elk geval hield zij het voor eene onvergefelijke onhandigheid van hare zuster, dat deze dien naam nog in hare kamer noemde.

Kathe ging weg, maar op het oogenblik, dat zij de deur open deed, om de kamer te verlaten, stond de handelsraad voor haar. Hij zag er even sierlijk als frisch en welvarend uit, al was het duidelijk te zien, dat hij in een vrij opgewonden toestand verkeerde.

»Daar gebleven, Kathe!" riep hij op bijna schertsenden toon, terwijl hij de armen uitbreidde, om haar tegen te houden. »Ik moet mij eerst overtuigen, of gij er heelhuids af zijt gekomen." Hij schoof haar in de kamer terug, sloot de deur en zette zijn hoed op de tafel. »Vertel mij nu in 's Hemels naam toch eens, wat er waar is van die verschrikkelijke gebeurtenis, die Anton mij onder het aankleeden heeft meegedeeld," riep hij uit. »Bij mijne t'huiskomst heeft niemand mij iets er van gezegd, om mijne nachtrust niet te verstoren, en ik heb er zeer ernstig op aangedrongen, dat men mij voor het vervolg dergelijke voorzichtigheden bespaart." Met beide handen streek hij door het volle, rijke haar.

»Ik ben er geheel van ontdaan! Wat moet de wereld wel

van mij en mijn gevoel voor welvoegelijkheid gaan denken! Henriette is dood ziek en ik laat een heeren-dejeuner in mijn huis gereed maken, net of het mij niet aangaat! Is het waar, wat ik niet gelooven kan? Heeft een troep oude heksen u werkelijk aangevallen?"

»Niet *ons*, maar bepaald *mij*, Maurits," zei Flora. »Henriette en Kathe hebben alleen mee moeten lijden, omdat zij er bij waren. Ik kan het niet helpen — het grootste deel der schuld, dat het eindelijk zoo ver is gekomen, ligt bij u. Gij hadt, aanstonds bij het eerste teeken van vijandschap, geheel anders moeten handelen; als een man de zaak goed weet aan te vatten, blijft hij tegenover zulk een troep altijd heer en meester. Maar met uw altijd en eeuwig zorgen, dat er toch geen aanstoot, geen ergernis gegeven wordt, zijt gij zwak —"

»Ja, zwak tegen u, u en grootmama!" riep de heer von Römer bleek van toorn. »Gij vooral hebt niet gerust, voor ik mijn woord heb ingetrokken en daardoor mijne arbeiders noodeloos geprikkeld Bruck heeft gelijk —"

»Ik bid u, verschoon mij *daar nu van*," zei Flora driftig. »Als gij geen ander gezag hebt, om u op te beroepen —"

De handelsraad trad op haar toe en staarde haar ernstig in de fonkelende oogen. »Nog altijd zoo vijandig, Flora?"

»Denkt gij dan, dat ik zoo flauwhartig ben, dat ik van gevoelen verander, als een kleed, dat men aan en uittrekt?" vroeg zij scherp.

»Dat niet! Maar is het niet vermetel, tegenover de geheele beschaafde wereld —"

»Wat gaat mij die wereld aan?" Plotseling begon zij te lachen. »De geheele beschaafde wereld!" herhaalde zij. »Zoudt gij de goedheid wel willen hebben mij eens te zeggen, hoe gij die in verband brengt met uwen erbarmelijken beschermeling?"

De handelsraad vatte, het hoofd schuddende, hare hand; hij was bijna sprakeloos van verbazing. »Hoe is het mogelijk? Weet gij dan nog niet —"

»Mijn Hemel, wat moet ik dan weten?" viel zij hem in de rede, terwijl zij de wenkbrauwen samentrok en met den kleinen voet op den grond stampte.

Op eens ging de deur open en mevrouw Urach kwam bin-

nen. Zij was eenvoudig in lichte zijde gekleed. Of die lila-kleur haar gelaat zoo bleek maakte en zoo oud, of dat zij, ten gevolge van het voorval van gisteren, een slechten nacht had gehad — zij zag er zeer vervallen en verschrikkelijk ontdaan uit.

De handelsraad naderde haar en kuste haar eerbiedig de hand. Hij zei, dat hij haar al voor een half uur had willen opzoeken, maar niet binnen gekomen was, wijl grootmama hare slaapkamer nog niet had verlaten en daar bezoek had ontvangen van de freule von Berneck.

»Ja, de goede freule kwam bij mij, om hare deelneming te betuigen met de ziekte van Henriette en den afschuwelijken aanslag op Flora," zei zij. »Wij zullen een vermoeienden dag hebben vandaag; de geheele stad is vol van die geschiedenis, en onze vrienden zijn zeer verontwaardigd. Zij komen zeker allen, om ons op te zoeken."

Moe en mat viel zij in een leuningstoel; hare stem klonk dof en hare geheele houding miste die veerkracht, die zij anders, trots haren leeftijd, zoo goed wist te bewaren. »Daarenboven had freule Berneck nog iets anders, en dat was het voornaamste," begon zij weer. »Ik ken haar wel, zij is eene van die, die er altijd het eerst bij zijn, om eene zoogenaamde goede tijding te brengen en die er dan niet naar vragen, of zij een hofgeheim schenden of niet. Verbeeldt u, dat zij bij mij kwam om geluk te wenschen, wijl ons huis iets goeds gebeuren zou." De oude dame stond op en sloeg de handen in elkander. »Mijn Hemel, welk een toestand! Ik weet niet, of ik er om lachen of schreien moet. Het is immers zoo treurig, dat juist het hof, dat een goed voorbeeld moest geven, het spreekwoord van den ondank weêr bewaarheid. Wat heeft von Bär altijd alles voor de vorstelijke familie gedaan! En nu gaat men hem op eens voorbij, of hij er niet meer was. Hij is nog gezond, verstandig, vlug en — toch wil men hem op pensioen zetten."

»En wenschte die oude freule u daar geluk meê?" vroeg Flora bits.

»Daarmee natuurlijk niet, mijn kind," antwoordde mevrouw Urach langzaam en met nadruk. »Flora, daar gebeuren wonderlijke dingen op de wereld. Hadt gij dit voor een uur kunnen denken? Bruck zal hofraad worden en lijfarts van den vorst."

»Dwaze gekkepraat! Wat kunnen die domme babbelaars toch al niet gaan vertellen. Zij halen waarlijk allerlei dingen voor den dag," riep Flora lachende. »Hofraad en lijfarts! En die zotteklap kunt gij bedaard aanhooren, grootmama, en laat u daarmee nog wel geluk wenschen?" En weêr begon zij luid te lachen.

»Leeft men dan hier in de residentie zoo verwijderd van de beschaafde wereld, dat men geen kranten leest," riep de handelsraad met de grootste verbazing. »Weet gij dan waarlijk niets van al wat er gebeurd is, en dat ons toch lang niet onverschillig kan zijn? Ik kom er juist een dag vroeger om t'huis. De blijdschap gunde mij geen rust. Alle bladen zijn vol van de hoogst moeielijke operatie, door Bruck te Leipzig verricht en waar te Berlijn druk over gesproken wordt De erfprins van R., die te Leipzig studeert, is van zijn paard gevallen en heeft zich daarbij zoo gevaarlijk aan het hoofd gewond, dat geen arts zich aan de operatie heeft durven wagen, zelfs professor H. niet. Deze herinnerde zich echter, dat Bruck in den laatsten oorlog een dergelijk geval had gehad, met gelukkigen afloop. Onmiddellijk heeft men daarop hem getelegrafeerd —"

»En dat zou *uw* Bruck — uw beschermeling zijn geweest?" viel Flora hem in de rede. Zij poogde nog te lachen, maar de wit geworden lippen waren versteend, even als het geheele lijkbleeke, schoone en overmoedige gelaat.

»Zeker was dat *mijn* Bruck, zooals ik hem nu met fierheid noem," zei de heer von Römer met zichtbare zelfvoldoening. Hij was immers gelukkig met die onverwachte uitkomst. Wel gevoelde hij weinig zelfverwijt meer over zijn zwijgen; het reeds half vergeten afschuwelijke geval stoorde zijne nachtrust niet, want hij was een echt kind van zijn tijd, een egoist, die bij de vraag: »hij of ik?" geen oogenblik in twijfel verkeerde, of »ik" moest vooraan staan. Maar nu viel het toch gezegend uit. dat alles zoo was afgeloopen, dat Bruck, juist gelijk hij had gedacht, zich door eigen kracht zijne plaats weêr heroverd had.

»Overigens maakt eene brochure, die Bruck onlangs uitgaf, veel opgang in geneeskundige kringen," ging hij verder. »Hij heeft een nieuwe wijze van handelen bij de operatie ontdekt, die van groote gevolgen belooft te zijn. Er is geen twijfel aan — hij gaat een luisterrijke toekomst tegemoet."

»Wie het maar gelooven wil!" zei Flora op mokkenden toon. Terwijl hare trekken onmiskenbaar getuigden van eene aan wanhoop grenzende gewaarwording had zij iets van een speler, die alles wat hij bezit op ééne kaart zet. »Met uwe verhevene redeneering overtuigt gij mij niet Er heeft of een naamsverwisseling plaats, of de gansche geschiedenis is verzonnen!"

Bij dien schier schaamteloozen twijfel verloor de handelsraad het spreekwoordelijk geduld, dat hij tegenover de dames in zijn huis anders altijd aan den dag lei. Toornig stampte hij met den voet op den grond en keerde zich om.

Mevrouw Urach stond bij de tafel en trommelde in zenuwachtige overspanning met de dunne, witte vingers op een boek, dat voor haar lag. Onrustig staarde zij hare kleindochter in de oogen. Zij gevoelde wel, wat er in het hart moest omgaan, dat den nu gevierden man zoo smadelijk had miskend en verguisd. Zeker was dit een geduchte slag, een jammerlijke nederlaag, maar juist in zulke oogenblikken moest de wel opgevoede vrouw naar de wereld aanstonds hare plaats weten.

»Uw tegenstribbelen zal u niets helpen, Flora," zei ze bedaard. »Gij zult toch moeten eindigen met te gelooven. Ik voor mij, hoe onbegrijpelijk ook het geheele geval zij, ik twijfel niet meer. De hertog van D. is de oom van den erfprins en is zeker zeer gelukkig met de redding van zijn neef, want gisteravond lag de D.'sche huisorde op Brucks schrijftafel."

»En *dat* zegt gij mij *nu* eerst, grootmama?" schreeuwde Flora als waanzinnig. »Waarom niet gisteren dadelijk? Waarom dat voor mij verzwegen?"

»Verzwegen," vroeg mevrouw Urach zoo driftig, dat haar hoofd, gelijk bij oude menschen meer gebeurt, onwillekeurig begon te schudden. »Hoe onbeschaamd! Ik zou wel eens willen weten, wat mij zou bewegen, zoo iets geheim te houden, of het moest zijn, dat men in de laatste maanden Brucks naam niet graag in uw bijzijn noemt. Misschien zei ik het ook niet —"

»Omdat mijne houding geheel in uw smaak viel, *chère grand' mère* —"

»Pardon, maar omdat ik er een verschrikkelijken afkeer van heb, getuige van hartstochtelijke scènes te zijn. Gij zijt immers zijne meest verbitterde vijandin, gij hebt hem harder veroordeeld, dan zelfs zijne ijverzuchtigste collega's, en de minste

poging, om hem te verontschuldigen voert u tot razernij. De arme Maurits en Henriette weten daarvan mee te praten. Hebt gij immers op het oogenblik niet weer getoond, hoe een tijding, die goed van hem verhaalt, door u opgenomen wordt?"

Wel moest de oude dame diep geërgerd zijn, dat zij, in plaats van als naar gewoonte over al het gebeurde te zwijgen, Flora's hatelijk gedrag zoo tentoonstelde.

Flora zweeg. Zij stond, met den rug naar het gezelschap, bij het venster, maar haar vliegende ademhaling verried den strijd, dien zij in haar binnenste streed.

»Zeg mij eens, *wanneer* ik het u had kunnen vertellen?" vervolgde mevrouw Urach. »Misschien gisteravond, toen gij thuis komende even het hoofd tusschen de deur hebt gestoken, om mij en mijn gezelschap te groeten? Of in het huis van den dokter, waar ik geen oogenblik met u alleen was, en waar de povere inboedel van uwen verloofde op uw humeur niet al te gelukkig werkte?"

»Dat was *uw* verdriet, lieve grootmama, gelijk gij wel zoo goed zult willen zijn, u te herinneren. Wat mij betreft, zoo overdrijft gij."

Kathe zette de eerlijke, bruine oogen wijd open bij dit onbeschaamd ontkennen — de woorden van Flora klonken haar nog maar al te duidelijk in de ooren.

»Met u komt men nooit aan een eind, dat weet ik al. Bij al uwe tot het onbetamelijke toe gedrevene oprechtheid versmaadt gij toch ook de sluipwinkels van den leugen niet, als dat in uw kraam te pas komt," zei mevrouw Urach driftig en verschoof daarbij onwillekeurig het manuscript dat Flora had overdekt. Het papier viel er af en de »met hanepooten" geschreven titel kwam voor den dag.

»Och, komt dat ook eens weêr hier op zijn zwerftocht door de wereld?" vroeg zij en wees met den vinger op het schrift. Haar toon bewees, dat de vrouw der verstandige zelfbeheersching snijdend kwaadaardig kon zijn. »Ik dacht, dat gij dit nu al lang de rust had gegund in de snippermand. Dat voortdurend aanbieden door eene mijner bloedverwanten en die aanhoudende weigering van de zijde der boekverkoopers wordt mij onuitstaanbaar en onverdragelijk. Ik zou wel eens willen weten, hoe gij het zoudt opnemen, als een van ons het waagde zijn twijfel aan uw uitstekend talent ook maar met een en-

kel woord te opperen, en gij laat het u om de vier of vijf weken zwart op wit zeggen —"

»Maak u niet zoo driftig, grootmama! Gij zoudt het wel eens mis kunnen hebben, even als andere lieden," riep Flora bevende van toorn, terwijl zij een oogenblik Kathe onrustig in de oogen zag. Die bakvisch had immers gisteravond bijna dezelfde woorden mee aangehoord. »Gij zijt boos, omdat gij met von Bär een invloedrijken vriend bij het hof verliest; nu, ik neem u dat niet kwalijk, beste grootmama, want Bruck zal er moeielijk toe te bewegen zijn, uwe kleine belangen daar voor te staan, misschien niet eens uit liefde voor *mij*. Jammer voor u, maar ik zie niet in, waarom ik nu juist tot slachtoffer moet dienen. Ik zal zoo vrij zijn heen te gaan, tot de lucht hier in huis weer een beetje is opgeklaard." Zij raapte de papieren bij elkander en verdween als eene blauwe wolk in hare kleedkamer.

»Zij is ontzaglijk vreemd," zei mevrouw Urach met een zucht. »Niets heeft zij van hare moeder, niets! Dat was de zachtmoedigheid en de volgzaamheid zelve... Mangold heeft wel zeer gedwaald, toen hij haar zoo vroeg de honneurs in zijn huis liet waarnemen. Ik heb mij daar genoeg tegen verzet, maar dat kon niet helpen. Gij weet zelf, Maurits, hoe koppig Mangold kon zijn."

Kathe ging naar de deur, om het vertrek te verlaten. Zeker was die al te vroege zelfstandigheid voor Flora verderfelijk geweest, dat viel niet te ontkennen, maar het jonge meisje kon het toch niet verdragen, dat men haar overleden vader op zoo beleedigende wijze verweet, dat — hij zijne schoonmoeder, om goede redenen, het bestuur zijner huishouding niet had opgedragen.

De handelsraad volgde haar en greep hare hand. »Gij zijt zoo bleek, Kathe, zoo verschrikkelijk ernstig en stil," zei hij. »Ik vrees, dat gij nog onder den indruk zijt van het gebeurde van gisteren, en dat gij erg lijdt, arm kind." Dit klonk niet zeer voogdachtig.

»Zoo bleek van gelaat en zoo peinzend is Kathe al een dag of wat," kwam mevrouw Urach schielijk tusschen beiden. »Ik weet, wat haar scheelt. Zij heeft heimwee. Gij moet u daar niet over verwonderen, Maurits. Kathe is aan het stille leven in een burgerlijken kring gewoon; daar vergoodt men haar

en het rijke pleegdochtertje is de spil, waar alles in huis om draait. Met den besten wil kan dat hier zoo niet gaan. Wij leven te veel in de wereld, onze maatschappelijke vormen, de kringen, waarin wij ons bewegen, zijn zoo geheel anders, dat zij zich bij ons niet recht t'huis kan gevoelen." Zij ging naar Kathe en streek de hand zacht langs Kathe's wang. »Heb ik geen gelijk, mijn kind?"

»Het spijt mij, maar ik moet »neen" zeggen, mevrouw," antwoordde Kathe op vasten toon, terwijl zij daarbij het hoofd terug trok, als diende zij verzet in tegen elke verdere liefkoozing; »ik word niet bedorven en alles draait niet om den goudvisch," bij dit woord kwam een spotachtige glimlach om hare lippen; »de arme goudvisch merkt de teugels eener strenge opvoeding meer dan ooit, en een fout wordt mij, sinds ik de rijke erfgename ben, veel zwaarder toegerekend dan vroeger. Daarbij zijn de voorname elementen in uwen kring lang zoo drukkend niet voor mij, als door u gedacht wordt. De minister von B. is een van hen, die bij mijne pleegouders dikwijls en op vertrouwelijken voet aan huis komen. Ons salon is wel te klein, om er speeltafeltjes in te plaatsen, maar eenige hoogleeraren van de akademie, vrienden van den dokter, houden er voordrachten, of muzikale celebriteiten brengen ons bezoek, en dan wordt er op mijne slechte pianino gespeeld, dat het een lust is." Al de bevalligheid eener vroolijke jeugd toonde zich bij die herinnering op haar lieflijk gelaat, schoon een flauwe trek van spot zich daar tusschen mengde — zij had werkelijk een »strijdbare ader" in zich.

»Ik ben, Goddank, zoo opgevoed, dat er voor het heimwee in mij geen plaats is, zoodra ik ten minste weet, dat ik ergens noodig ben," zei zij tot den handelsraad, »schrik daar niet van, Maurits! Sta mij liever toe, hier voor onbepaalden tijd te blijven — om Henriette's wil."

»Mijn hemel, ik wensch immers niets liever, dan u zoo lang mogelijk hier te houden," riep hij met een vuur, dat het jonge meisje zich er over verwonderde.

Mevrouw Urach stond weer bij de tafel en liet de bladen van een boek langs haren duim glijden, terwijl zij met zooveel aandacht op dat spel lette, of zij niets anders hoorde of zag. »Het spreekt immers van zelf, Kathe, dat gij blijft, zoolang het u hier bevalt," zei ze kalm en zonder op te zien. »Toch

moet dat hier-blijven niet de gedaante aannemen van een opoffering, daar zou ik mij met alle kracht tegen verzetten. Nanni past onze lijderes uitstekend goed op, terwijl ik mijne kamenier last heb gegeven, haar bij te staan, als dat noodig is. Gij kunt, wat dat betreft, zonder zorg heengaan."

»Laat de reden zijn, wat zij wil, lieve grootmama; het is voldoende, dat Kathe graag bij ons blijft," viel de handelsraad haar op levendigen toon in de rede; hij kon den blik niet afwenden van het meisje, dat blijkbaar hare eigene overtuiging voor geene andere voorstelling uit den weg wilde laten gaan. »Zie, in het blijde voorgevoel, van u hier te zullen behouden, heb ik den nieuwen vleugel —" op eens hield hij op en kuste als in geestdrift duim en wijsvinger zijner rechterhand. »Gij krijgt een instrument, Kathe, waarbij dat, wat hier in het salon staat, een rammelkast is, ik heb het rechtstreeks hier heen laten zenden."

»Maar, Maurits, zoo heb ik het niet bedoeld," riep Kathe, terwijl zij de groote oogen vol verbazing opsloeg, »God beware mij daarvoor! Dresden is en blijft mijn thuis, op de villa Baumgarten ben ik gast," en luid lachende voegde zij er bij: »moet ik dien vleugel altijd als bagage meesleepen?

»Ik stel mij voor, dat er een tijd komt, waarop gij daar anders over denkt," antwoordde hij met een fijnen, veelbeteekenenden glimlach. »Morgen komt de vleugel en wordt voorloopig in uw kamer geplaatst."

Mevrouw Urach deed het boek dicht en lei de smalle hand er op. »Gij neemt andere maatregelen als eerst bepaald was," zei ze, schijnbaar kalm; »dat brengt mij wel in eenige verlegenheid maar ik schik mij graag. Vandaag zal ik nog aan de barones Steiner schrijven, dat ik haar in Mei niet kan wachten."

»Ik begrijp niet, waarom —"

»Wel, omdat wij haar niet kunnen bergen, beste vriend. De kamer van Kathe was bestemd voor de gouvernante, die zij meê zou brengen."

De handelsraad haalde de schouders op, »dan spijt het mij; mijne pupil blijft natuurlijk, waar zij is."

Hij bood tegenstand! Met koelen blik waagde hij het in de van drift flikkerende oogen der oude dame te zien en het daarbij natuurlijk te vinden, dat de barones von Steiner voor

Kathe wijken moest — hij, die anders hemel en aarde bewoog en tegen geen offer opzag, als hij gasten van aanzien in zijn huis kon halen. Plotseling week het vernis der in hoogere kringen opgedane beschaving, en de plompe, gemeene natuur van den parvenu kwam weer voor den dag! Hij was nu immers zelf van adel en rijker dan velen, die met hem in stand gelijk waren, hij had immers pas weer een groote som binnen gekregen, hij kon tartend op zijn geldzakken wijzen en — hij deed het.

De oude dame beet zich op de lippen. »Ik zal aanstonds mijne maatregelen nemen,'' zei ze en nam haren sleep op, om weg te gaan. »De toestand, waar ik nu buiten mijne schuld in kom, is niet benijdenswaardig — dat moet ik zeggen,'' liet zij er met diepe rimpels in het samengetrokken voorhoofd op volgen.

»En dat om mij!'' riep Kathe en deed met opgeheven hand een schrede vooruit, om mevrouw Urach tegen te houden. »Maurits, het kan u toch geen ernst zijn, dat ik, jong ding, de vreugde van grootmama zou bederven. Dat gebeurt niet! Heb ik dan geen eigen t'huis? Ik neem mijn intrek in den molen, zoodra de barones von Steiner komt.''

»Dat zal niet gebeuren, lieve Kathe, daar protesteer ik tegen met alle kracht,'' antwoordde mevrouw Urach hoog en koel, terwijl tegelijk al de trots, die in haar woonde, uit hare oogen sprak. »Ik ben zeer verdraagzaam — uwe overledene moeder heeft zich nooit over onvriendelijkheid van mijne zijde te beklagen gehad, maar een zoo vertrouwelijk verkeer tusschen molen en villa, een zoo gemeenzaam heen en weer loopen stuit mij toch tegen de borst, terwijl ik in elk geval die vreemde verhouding niet gaarne aan de strenge kritiek van mijne zeer verstandige vriendin blootgesteld zag.'' Zij boog groetend het hoofd. »Als gij mij de heeren wilt voorstellen, Maurits, ik ben in het blauwe salon.'' Zoo ging zij weg.

De handelsraad wachtte met een spotachtig gelaat tot het ruischen van het kleed niet langer werd gehoord en de deur van de muziekkamer dicht was gedaan, toen kwam er een hoonenden trek op zijn gelaat en hij lachte bitter.

»Daar hebt gij uw les beet, Kathe,'' sprak hij. »Sakkerloot, daar zitten nagels aan die fluweelen pootjes. Ja, krabben

kan zij, de oude kat, krabben, dat het een lust is! Ik, arme sukkel, zou litteekenen van wonden genoeg kunnen laten zien. maar Goddank, haar noodlot komt ook tot vervulling. Zij beleeft het ergste, dat haar kon overkomen, zij wordt schadeloos gemaakt. Met het pensioen van von Bär is haar invloed bij het hof en de hoogere kringen uit." Hij wreef zich de handen, of hij recht tevreden was. »Gij gaat geen duimbreed op zij, liefste schat. Gij hebt hoogere rechten in mijn huis, dan iemand anders — denk daarom!"

Een binnenkomende bediende viel hem in de rede met de boodschap, dat de vreemde heeren den handelsraad stonden te wachten. Haastig greep Maurits naar zijn hoed en bood Kathe den arm, maar deze sloop hem verlegen voorbij, de gang in. De voogd met die zonderlinge teederheid in toon en gebaren beviel haar in het geheel niet, zijne koele brieven over zaken waren haar veel liever geweest. En welke vreemde verandering was er met hem voorgevallen! Onwillekeurig dacht zij aan hare ontvangst hier in huis; nog hoorde zij den angstig fluisterenden toon, waarmee de handelsraad haar gewezen had op den eerbied, dien zij aan mevrouw de weduwe van den president verschuldigd was, en nu trok hij oneerbiedige gezichten achter haren rug en begon zeer onbehagelijke perken te stellen aan grootmama's tot hiertoe onbegrensde macht. Dit alles maakte het jonge meisje bang, het was haar onverklaarbaar en onaangenaam, evenals de donkere kamer vol boeken en boekenstof, die zij diep ademhalende verliet, om naar het huis aan de beek terug te keeren.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

De ziekenkamer in het huis van den dokter zag er des namiddags juist uit, als toen men er gisteren Henriette in had gedragen. Op het dringend, ja, hartstochtelijk verzoek van de kranke had Bruck alles wat van de villa was gekomen uit de kamer laten brengen. Buiten in de gang waren zij op de roode steenen in rij en gelid geschaard, de groene leuningstoelen en het keurige vuurscherm, en bij den eenvoudigen bloempot met den dennentak stond het prachtige ver-

gulde waschgoed. Het aardewerk was weer in zijne eer hersteld en de ouderwetsche stoelen met het zwarte overtrek over de zittingen bevonden zich op hunne oude plaats. Daarentegen verhief zich de zilverachtige waterstraal van de kamer-fontein uit een krans van bloemen en op een tafel stond de groote kooi met de kanarievogels van Henriette, die op verlangen der zieke hierheen waren gebracht. De goudgele diertjes vlogen hier, als te huis, uit en in, zij fladderden om het bed, namen stukjes suiker uit de bleeke, dunne vingers der zwakke meesteres en wiegelden zich op de takjes van de hangplanten, die aan den zolder hingen.

Nanni, de kamenier, was tegen den middag ontslagen, om op de villa uit te slapen, en tante had de verdere zorg voor dien dag op zich genomen. De oude dame had de bruin zijden japon nog aan, maar droeg er een breed wit linnen schort overheen, om het geruisch te verminderen.

Henriette was al bekend met de verandering, die zoo op eens plaats had gegrepen. Men had haar gezegd, dat een heer van het hof deftig door de weduwe ontvangen was en in de kamer van den dokter geleid. Een heer van het hof bij Bruck, die tot heden toe slechts armendokter was geweest! Daarbij hadden het feestelijke toilet en het opgeruimde gezicht van de tante hare aandacht getrokken, zij was onrustig geworden en had niet opgehouden met vragen en weder vragen, tot Bruck bij haar bed was komen zitten en haar kalm en eenvoudig had verteld, wat er gebeurd was. Dit was alles voorgevallen, terwijl Kathe in Flora's kamer getuige was van het tooneel, dat freule von Berneck en de handelsraad door hun onverwacht nieuws hadden veroorzaakt.

Des namiddags zat Kathe bij het ziekbed. De dokter was ontboden op audientie bij den vorst en tante was een half uurtje weggegaan, om eenige huiselijke bezigheden te verrichten; de beide zusters waren voor het eerst weer alleen. Op het gelaat van Henriette lag een glans van innige vreugde, zij sprak niet, want de meest mogelijke rust was haar dringend aanbevolen. Bruck had haar streng verboden, hare vreugde nog eens zoo luide te kennen te geven, als zij, tot zijne verbazing, bij zijne mededeeling had gedaan. Gehoorzaam aan dat verbod had zij noch hem, noch de tante, in den loop van den dag, verder iets gevraagd, maar nu, nu

de ernstige oogen van den dokter niet waarschuwden en de deur achter de zorgzame tante gesloten was, richtte zij zich plotseling op van het kussen.

»Waar blijft Flora?" vroeg zij fluisterend op gejaagden toon.

»Gij weet wel, dat grootmama van uur tot uur laat zeggen, dat de grond brandt onder hare voeten, maar dat zij niet kan komen, omdat er zooveel bezoek op de villa is, dat zij geen oogenblik weg kan."

»Mijn hemel, grootmama!" zei de zieke ongeduldig. »Wie verlangt dan naar *hare* komst? Laat die blijven, waar zij is! Ik spreek van Flora."

Henriette sloeg de handen vast ineen en hief die, met hartstochtelijke opgewondenheid, naar boven. »Kathe, *dat* is een schitterende rechtvaardiging, en ik dank God, dat ik die mee mocht beleven. Als Bruck nu bij het naar huis gaan maar niet op de villa aanloopt. Hier, hier, dat ik er bij ben en het zie, moet Flora hem vōor het eerst weer ontmoeten. Ik sidder van verlangen, haar voor hem in het stof te zien bukken."

»Wind u niet zoo op, Henriette," smeekte Kathe zacht.

»Och wat, laat mij toch praten," riep de zieke driftig. »Als Bruck eens wist, hoe ongelukkig hij mij maakt met dat verbod om te spreken. De spanning in mijn binnenste, die ik met geweld moet onderdrukken, dreigt mij te doen stikken. als gisteren de stroom, die zich met geweld een weg baande." Zij leunde met den elleboog op het kussen en begroef de witte hand onder het rijke, blonde haar, waar zij het kleine mutsje had afgeschud. »Weet gij nog wel, hoe Flora die reis, waar Bruck zoo beroemd van terugkeerde, spottend en hoonend een uitstapje noemde?" vroeg zij en zag met oogen vol verbittering de zuster aan, terwijl zij daarbij in denzelfden toon verviel, als gisteren, toen de ijlende koorts haar teeder gestel zoo gruwelijk had aangetast. Kathe sidderde van angst bij het bed der geliefde kranke. »Heugt het u nog wel, hoe zij Maurits bespotte en uitlachte, omdat hij de waarheid vermoedde en zei, dat Bruck zeker in consult naar Leipzig was ontboden? Neen, al kroop zij voor hem op de knieën, zij kan dien beleedigenden twijfel nooit weer goed maken. Ik zou op het oogenblik wel eens even in hare ziel willen lezen. Wat moet zij

verpletterd en beschaamd zijn! Zij zal de oogen niet durven opslaan, zelfs niet voor ons."

Kathe had de handen in den schoot gelegd en de oogen neergeslagen, alsof zij de schuldige was. Het hartstochtelijke, opgewonden meisje hier bij haar vermoedde wel niet, dat die eerste ontmoeting niet meer plaats zou hebben, dat Flora in dit »akelig hol" nooit weer een voet zou zetten. Zij wist evenmin als de anderen, dat de verloofde zich met geweld had vrij gemaakt en dat het zinnebeeld van de vereeniging, de dunne gouden ring, op den bodem van de beek lag, als hij niet door de golven was weggespoeld.

»Zeg toch ook eens een woord, Kathe," mokte Henriette. »'t Is of gij visschenbloed in uw aderen hebt, dat u alles zoo koud laat. Wel is waar hebt gij de toestanden nog niet met bijzonder scherpen blik kunnen opnemen en daarom is uw standpunt tegenover de verschillende personen nog niet tot vastheid gebracht. In Bruck, b.v. stelt gij natuurlijk weinig belang, gij ziet hem zelden en hebt nog geen tien woorden misschien met hem gesproken, maar gij zijt toch wel de getuige geweest van Flora's afschuwelijke pogingen, om zich terug te trekken, gij hebt toch de koude woorden uit haren mond ook gehoord — ik zou zeggen, zoo veel gevoel voor rechtvaardigheid, zoo veel verlangen, ja, dorst naar eene billijke vergelding, naar eene noodzakelijke genoegdoening moest in elke menschelijke ziel aanwezig zijn!"

Kathe sloeg de oogen op met een zeldzaam flikkerenden blik; dit was zeker geen visschenbloed, dat voorhoofd en wangen, dat zelfs den sneeuwwitten hals zoo donker purper kleurde; zonder dat het mogelijk was die te bedwingen ontvlamde de drift in haar gemoed en liet haar voor een oogenblik geheel vergeten, dat zij aan een ziekbed zat en het haar plicht was, elke aandoening en opwinding met zorg te vermijden. »En als nu dat werk der wraak geschiedt, als Flora met schaamte erkent, dat zij dwaalde, welke waarde heeft dat alles dan voor den beleedigden man?" vroeg zij haastig. »Zooals gij zelve zegt heeft Flora hem ongeveinsd haren afkeer doen gevoelen, en al werd hij in den vorstenstand verheven, dan zou dat toch dien afkeer niet in liefde kunnen veranderen."

»Bij een zoo ijdele, eerzuchtige ziel als Flora bezit zeker,"

antwoordde Henriette op den toon der diepste verachting; »en Bruck? Gij zult zien, dat, bij het eerste blijk van toenadering van hare zijde, al wat er gebeurd is, door hem vergeten wordt, als ware het nooit geschied." Zij boog het hoofd achterover en deed de oogen dicht. »Ja, als de liefde er niet was, dat eeuwig onoplosbaar raadsel!" zei ze fluisterend in zich zelve. «En hij bemint haar nog altijd, van waar anders zijn onuitputtelijk geduld, zijne zachtmoedige volharding?" De oogen gingen weer open en er stond een mengeling te lezen van diepe smart en bittere ironie in dien zonderling glanzenden blik. »En al las hij uit haar schoon gelaat een duivelachtig gemoed, en al sloeg zij naar hem met de handen, hij zou haar toch liefhebben, hij zou die handen aangrijpen en ze met teederheid kussen." De lach die zulke scherpe trekken teekende op haar mager gelaat, had iets hartverscheurends; zij poogde, misschien daarom, dat gelaat in het kussen te verbergen. »Hare verandering zal eene hooge waarde voor hem hebben," zei ze op vasten toon en met sterke stem, »hij zal gelukkig worden, en dus dient van onzen kant alles gedaan te worden, dat die rampzalige tijd van dwaling voor goed in het vergeetboek raakt."

Kathe sprak geen woord meer. De zieke wachtte met brandend verlangen naar het oogenblik, waarop zij den man, dien zij als dokter vergoodde, gelukkig zou zien. Wat moest er gedaan worden, als Flora niet kwam, als Henriette eindelijk toch moest vernemen, dat de trouwelooze verloofde eigenmachtig een geweldig einde aan de langdurige kwelling had gemaakt? »Dan zult gij onzen naam niet meer noemen," had zij in hare koortsachtige droomerijen gisteren tot Bruck gezegd. In Kathe's ziel duurde die donkere, verwarde toestand voort, die haar den vorigen avond zoo ongelukkig had gemaakt. De wetten der zedekunde hadden voor haar eene verbindende kracht en zij was onervaren genoeg, om loon en straf zich steeds voor te stellen, als de rechtvaardige gevolgen van gepleegde handelingen — en nu, nu werd in deze wonderlijke wereld met allen ernst gewenscht en gehoopt, dat onverdragelijke overmoed en stelselmatig plichtverzuim niet alleen ongestraft zouden blijven, maar zelfs met een nameloos geluk beloond. Men was er op uit, het gebeurde dood te zwijgen, men vleide de zondares en dankte haar misschien

op de knieën voor hare verandering, die, wanneer zij al plaats had, niet door een waar en innig berouw, maar eenig en alleen door den zonderlingen omkeer in de omstandigheden veroorzaakt werd. En hij, dien ze zedelijk met voeten had getreden, zou hij haar waarlijk weer aan het hart drukken, zoodra zij zich verwaardigde hem weer aan te nemen? Ja, zeker zou hij het doen; hij had haar immers gisteren de vrijheid niet terug willen geven, zelfs, toen zij hem de verzekering gaf, dat zij hem haatte. Een machtige toorn verhief zich in Kathe's ziel tegenover die onzalige zwakheid, waardoor een man er toe geleid werd, zoo onmannelijk te handelen. Zij had van ergernis en verdriet willen schreien bij die droeve ervaring, die haar het leven en de schoone lachende wereld verduisterde, maar tartend drong zij dat gevoel van smart terug en zat uitwendig nog »vischbloediger" voor het bed der zieke dan straks. Schreien? Wat ging haar dan die geheele jammerlijke geschiedenis eigenlijk aan? Zij behoefde aan niets anders meer te denken, dan aan het bruiloftsgeschenk voor hare zuster, een haardkleed misschien of een canapé-kussen, waar zij zoodra mogelijk aan zou beginnen, wijl toch het huwelijk wel voor Pinksterèn plaats hebben zou.

De tante kwam binnen, lei een geurigen seringen-tak op de deken en bracht aan de lijderes een groet van de lente, die daar buiten zoo geurig, zoo helder, zoo blij te voorschijn kwam en een genezenden, versterkenden adem van zich uit liet gaan. Zij stond er op, hare plaats aan het ziekbed weer in te nemen, en zei, dat Kathe's langer verblijf bij de kranke voor het oogenblik niet noodig was. Daar buiten in den tuin kon zij rondwandelen en genieten van de frissche, heerlijke, goddelijke lucht; dat zou haar goed doen, want de aandoening en de overspanning van gisteren stonden immers nog op haar gelaat te lezen.

Het jonge meisje ging aanstonds naar buiten. Licht en zonneschijn waren twee goede vrienden, die altijd het gevoel van jeugd en kracht in haar hadden opgewekt, die haren blik wisten te verhelderen en wat haar mocht benauwen uit hare ziel te verdringen. Tante had gelijk. De wereld was zoo vol van de Mei, zoo rijk aan belofte van bloemen en groen, en de zoele, door de zon verwarmde lucht werkte zoo heilzaam en genezend op lichaam en ziel. Kathe stond op de trap voo

het huis, haar boezem hijgde onder de sidderende ademhaling. Onwillekeurig strekte zij de krachtige, echt meisjesachtig ronde armen uit. De trap afgaande liet zij den blik weiden over den omtrek, de blauwe lucht, het groenende veld, het donkere bosch, het helder stroomend water — wonderlijk menschenhart! Vanwaar toch, dat het tegenover al die heerlijkheid zich nog altijd zoo beklemd gevoelde?

En daar ginds bij dien hoop hout, die bij de heg stond, daar klonk een liefelijk geluid, en blauwzwarte vogels met blinkenden rug en bruinachtigen hals dansten en speelden over den grond en door de lucht — de zwaluwen waren teruggekomen en zochten naar de plek, waar het nest zou worden gebouwd. Als kind op het gras liggende had Kathe dikwijls naar dat uit- en invliegen gezien, maar hoe eenzaam en in de lucht verloren had haar toen dat gezang en gekweel in de ooren geklonken bij het eentoonig gemurmel van de beek en de door niets afgebrokene stilte in en om het ledig staande huis. Nu zongen en kweelden er ook welopgevoede kamervogels voor de openstaande ramen, de rook uit den schoorsteen steeg hoog op in de lucht, of verspreidde zich als een door de zon vergulde sluier over den omtrek; bij de schuur stond het hondenhok en de ruwe, forsche hond trok aan zijn ketting en beet naar een licht gele kip, die zich altijd weer even dom in zijne nabijheid waagde, om enkele graankorrels op te pikken De keukenmeid had op tante's verlangen een haan en zes kippen meegebracht — alles zou weer worden als in de oude, lieve pastorie . . .

Kathe joeg de kip weg, buiten het bereik van den woedenden hond en liep langzaam den tuin rond. Het gras toonde hier en daar die groene lentekleur, waar zelfs het oudste, meest door verdriet verduisterde oog met welgevallen op ziet, de eerste viooltjes bloeiden en het groote, deftige meisje bukte even ijverig om ze te plukken, als eens het kleine molenaarsmuisje had gedaan. Bijna verwonderd bedacht zij nu, dat zij, als eenige erfgenaam van haren grootvader, weinige weken geleden, hier meesteres was geweest; het kapitaal, dat de dokter voor de kleine bezitting had gegeven, was haar eigendom — het lag zeker in de bewuste ijzeren kist, het met moeite en zorg bijeen gespaarde geld, tusschen al de rijkdommen in, door den korenwoeker opgestapeld. Onwillekeurig schrikte zij

en wierp de geplukte viooltjes weer over het gras. Het bittere gevoel van vernedering en aangedane schande overviel haar, gelijk gisteren tusschen die verwoede vrouwen in. Toen had zij, in hare opgewondenheid, zich tegen de beschuldiging verzet, maar nu — zoo dikwijls zij zich het harde, lompe, ruwe gezicht van haren grootvader voorstelde, moest zij wel tot de erkentenis komen, dat hij dat gruwelijke woord van die »piepende muizen" best kon hebben gezegd. Vol ergernis en verdriet balde zij de kleine handen. Zij wist wel, dat zij van moeders zijde van zeer lage afkomst was, zij had ook nooit gewenscht, dat dit anders geweest ware; integendeel, het prachtige bezit van gezondheid en kracht dankte zij de grootmoeder, die in het bosch met kloeke hand den bijl had gezwaaid. Maar de gemeenheid, de onbeschaamdheid van den voormaligen molenaarsknecht, die zonder eenig medelijden de armoede had beleedigd en verdrukt, ten einde op die wijze zich een grooter vermogen te veroveren, vervulden haar met afkeer en walging, en zij kon niet zonder weerzin denken aan die ijzeren kist, waar dat vermogen in werd bewaard.

Zonder het te weten was zij, langs de beek voortgaande, hoe langer hoe harder gaan loopen. Daar ginds bij de heg aan de grens van den tuin, lagen op de helling langs het water, eenige glinsterende scherven, stukken van het glas, dat gisteren, nadat zij het weldadige mengsel uit had gedronken, was gebroken. De keukenmeid had die stukken waar eene beschamende herinnering voor haar aan verbonden was, achteloos weggeworpen. Kathe voelde eene pijnlijke aandoening in haar hart en een traan kwam haar in de oogen, bij de gedachte aan dat zonderlinge tooneel in de kamer van den dokter. Zij had zich met hare onbesuisde drift bespottelijk aangesteld. En al had ook de zachtmoedige, fijngevoelige man aanstonds een verontschuldigend woord op de lippen, inwendig had hij toch zeker gelachen om dat »groote, sterke meisje" met die kinderachtige en sentimenteele hersenen. Zulk eene zwakheid zou haar nooit weer overkomen! Liever ging zij voor hard, onverschillig, ongevoelig door. De dokter zou niet weer over haar lachen, hij zou er spoedig ook geen aanleiding meer voor vinden. Binnenkort werd Henriette naar de villa teruggebracht, dan hield alle verkeer tusschen de beide woningen op en de dokter zou immers de namen van de bewoners der villa niet eens meer noemen. Na al, wat gisteravond was

geschied, en waar zij de eenige getuige van was geweest, kon Flora onmogelijk terug. Al stond Bruck ook nog zoo vast op zijne rechten, hij zou heden tot de zekere overtuiging moeten komen, als Flora niet kwam, om naar Henriette te zien. Of zou hij misschien doen, wat Henriette vreesde? Zou hij het verlangen niet kunnen weerstaan, na de terugkomst van de audientie, op de villa aan te loopen, ten einde Flora te vertellen, welke gelukkige omkeer er in zijn leven had plaats gegrepen? Maar dan zouden die twee diamanten ringen aan den vinger duidelijker dan eenig woord hem te verstaan geven, wat hij nog hopen en wachten kon.

Kathe ging van de beek weer den tuin in. Dicht bij de schuur ontstond een geweldig rumoer, dat wel tot in de ziekenkamer kon doordringen en Henriette doen ontstellen. De kippen schreeuwden en kakelden met geweld, en de hond, die zich van den ketting had losgerukt, had er een van gepakt. Kathe liep hem terstond achterna en greep hem bij den nek, op het oogenblik, dat de veeren van zijn slachtoffer al door de lucht vlogen.

Zij lachte als een kind, toen de geredde kip zich ijlings onder het hout verschool en bracht den hond weer naar zijn hok. Het woeste dier stelde zich met alle kracht te weer en beet zelfs naar de hand van het meisje, dat hem onverbiddelijk naar zijne gevangenis terugvoerde.

Voor een derde had het gezicht van dien strijd wel iets angstwekkends, want de hond was groot en sterk, en zijn gevlekte huid gaf hem iets tijgerachtigs, maar hij spartelde en wrong tevergeefs. Kathe deed met de linkerhand den losgesprongen haak van den ketting weêr in den ring aan den muur en sprong toen haastig achteruit. De hond deed nog een woedenden greep en verscheurde daarmee haar kleed, dat hij tusschen de tanden kreeg.

»Boos dier!" riep zij, dreigende met den vinger, terwijl zij de japon opnam, om te zien, hoe die er afgekomen was. Op eens hoorde zij haastige schreden achter zich, zij wist, dat het de dokter was, die uit de stad terugkwam, maar zij zag niet om, wijl zij hoopte, dat hij in huis zou gaan, zonder op haar te letten. Wie kon weten, of hij niet rechtstreeks en in zeer verdrietige stemming uit de villa komende zijn kamer zou opzoeken? Hij was toch heden zoo stil en zei haast geen woord;

het had er wel wat van, of hij gisteren, met zijn zacht en liefelijk klinkend »goeden nacht," eene scheiding voor altijd had bedoeld.

Bruck ging het huis niet in, maar naderde Kathe. Dreigend hief hij den stok op tegen den knorrenden hond, die zich terstond stil hield en bedaard naast zijn hok ging liggen. De dokter nam een steen en sloeg den ring wat vaster in den muur. »Ik zal dien hond weg moeten doen, hij is al te wild," zei hij, den steen wegwerpende. »Zijn waakzaamheid is geene vergoeding voor de schade, die hij mij doet. *Gij* zijt wondergoed met hem terechtgekomen. Het komt mij echter voor, dat gij, in de bewustheid uwer kracht, er licht toe komt, om zeer onvoorzichtig te zijn." Hij zei dit op ernstigen, bijna berispenden toon, want hij had alles gezien.

Zij lachte. »Geloof dat maar niet; ik ben net zoo bang als ieder ander meisje," antwoordde zij rondweg. »Vreemde honden maken mij zelfs al zeer spoedig beangst en ik ga er graag voor uit den weg. Maar in moeielijke omstandigheden moet men zich weten te redden en mag er geen plaats aan zwakheid worden gegund. Ik klem dan de tanden vast op elkander en grijp toe, en dat heeft misschien een bijzonder dapper aanzien."

De dokter keek een zwaluw achterna en lachte ook, maar zonder Kathe aan te zien. Het scheen haar toe, of er iets ongeloovigs uit dat lachen sprak; hij dacht misschien, dat zij zich heldhaftig voor wilde doen, terwijl zij vrij onvrouwelijk pochte op hare lichamelijke kracht, iets wat geheel in tegenspraak was met hare natuur en met de waarheid.

»Twijfelt gij?" vroeg zij half ernstig, half spotziek. »Weet gij wel, dat de heldin, die hier voor u staat, pas sinds kort het laatste overblijfsel van angst voor donkerheid en spoken van zich heeft geschud?" Een trek van echten humor zette haar iets ongemeen bevalligs bij. »Gij kunt wel denken, dat in den molen allerlei geesten en aardmannetjes huizen; nu en dan behaagt het den vorstelijken bouwheer de lijst, waar hij in opgehangen is, te verlaten en de koornzakken leeg te schudden, en aan spokende molenaars, die hunne klanten met het meel te kort hebben gedaan, ontbreekt het niet. Suze heeft mij natuurlijk dat alles, tot in de kleinste bijzonderheden toe, verteld en ik heb het zoo vast geloofd, of ik in een Thuringer boerderij groot was geworden. Maar van die dingen mochten

papa en juffrouw Lukas geen woord hooren; Suze had dan een standje gekregen en ik had mij erg geschaamd. Daarom ging ik soms, als het mij bevolen werd, klappertandende van angst naar een donkere kamer, en ik geloof, dat men mij er opzettelijk soms heenzond, om mijne bangheid te doen verdwijnen."

»Gij hebt er u dus al vroeg op toegelegd hooge eischen te stellen aan uwe eigene kracht. Hoe komt het dan, dat gij u in een man zoo gemakkelijk een daad van lafhartigheid kunt denken?"

Plotseling voelde zij, dat zij zoo rood werd als vuur. »Gisteren hebt gij mijne dwaze overijling vergeven," zei ze geërgerd en niet zonder zekeren hoogmoed, terwijl zij herhaaldelijk de lokken uit het gezicht streek, voornamelijk om die roode kleur te verbergen.

Hij schudde het hoofd. »Gij moest dit woord niet gebruiken, nadat ik u verzekerd heb, dat ik door u niet beleedigd was," antwoordde hij, terwijl hij onwillekeurig op zachten toon sprak, als bestond er een geheim tusschen hem en het meisje waar niemand ter wereld iets van mocht weten. »Ik bedoelde alleen maar, dat ik graag den oorsprong wist uwer bezorgdheid van gisteren."

Kathe sloeg den blik op het huis; zij zag er weêr kalm en liefelijk uit, als een fraaie bloesem, en om hare lippen speelde een lachje; het met een zware vlecht versierde hoofd met het ondeugend kinderlijk gelaat, scheen al te jong bij de krachtige gestalte. Zij wees naar het hoekraam.

»Voor vele jaren leefde daar eene edelvrouw —"

»O, die romantische geschiedenis, die men elkander zoo graag vertelt," viel hij haar in de rede. »Dus het droevig lot der verlatene was het —"

»Dat niet alleen. Henriette had mij bang gemaakt."

»Henriette is ziek. Hare geschokte zenuwen maken haar denkvermogen in de war. Maar gij zijt volkomen gezond naar lichaam en ziel."

»Zeker, maar er zijn dingen, waar men, in jeugdige onervarenheid, slecht over oordeelen kan —"

»De liefde, bij voorbeeld?" viel hij haar in de rede en zag haar even aan.

»Ja," antwoordde zij kalm en eenvoudig.

Hij boog het hoofd en stootte peinzend met den stok op een grooten steen, die vlak tegenover de huisdeur in het gras lag. Vroeger had Kathe dien steen wel als tafel gebruikt, waar zij bloemen, afgevallen vruchten en mooie steentjes op neêr lei. Nu zag zij, dat hij het voormalig voetstuk vormde van een beeld. Het voorste gedeelte van een kleinen voet vertoonde zich nog op het met mos begroeide vlak.

Kathe streek de vlakke hand zacht over den sierlijken voet. »Dat is een nymf of onze muze geweest," zei ze. »Het slanke schepseltje heeft zwevende, met opgeheven arm, op één voet gestaan. Ik kan mij de geheele gedaante voorstellen. misschien draaide zij het hoofd naar de brug en zag ook den ruiter komen, en dan de trotsche burchtvrouw in de ruischende zijde —" op eens zweeg zij en zag hem aan, hij dacht blijkbaar aan iets anders en luisterde niet naar haar gepraat. Op zijn gelaat vertoonde zich een trek van moedeloosheid en verdriet, en voor de eerste maal las zij uit zijne zachte oogen den opwellenden toorn. Flora! Zij was de vloek van dezen man. De hartstocht voor haar bracht hem ten onder.

Het plotseling zwijgen van Kathe deed hem onwillekeurig schrikken. »Och ja," zei hij, de lieden, die hier een tijdlang woonden en wien 't alleen om geld verdienen te doen was, hebben de beelden tegen den grond geworpen. De geheele tuin moet er vol van gestaan hebben, en overal worden de voetstukken nog gevonden. Ik zal trachten, den ouden vorm zooveel mogelijk te herstellen. Men kan nog altijd, al is het ook een weinig verwilderd, zien, wat de oorspronkelijke aanleg was."

»Dan zal het hier schoon en voornaam worden, maar het schoone uitzicht op al het groen gaat er mee verloren. Uw kamer —"

»Mijn kamer zal tegen October bewoond worden door eene vriendin van mijne tante," antwoordde hij bedaard. »Ik vertrek tegen den herfst naar Leipzig."

Zij zag hem verwonderd aan en sloeg de handen samen. »Naar Leipzig," herhaalde zij. »Gij wilt haar dan verlaten?"

»Flora? Zij gaat natuurlijk mee," zei hij ijskoud, maar in zijne oogen flikkerde een toornige gloed. »Gelooft gij, dat ik uwe zuster hier alleen laat blijven? Wees maar gerust." Wat klonk die stem bitter en hard!

Kathe had de tante bedoeld, maar zij was niet in staat het misverstand uit den weg te ruimen, zoo trof haar zijn antwoord, omdat hij op zoo bepaalden toon sprak.

»Zijt gij vandaag in de villa geweest," vroeg zij met angstige spanning.

»Neen ik ben niet in de villa geweest," zei hij met een toon in zijne stem, als bespotte hij hare vraag, hij, de fijngevoelige man, die zich nooit tot spotternij verlaagde. »Ik heb zelfs het geluk vandaag nog niet gehad, iemand van daar te zien. Maurits had ik graag even goeden dag gezegd, maar de vreemde heeren, die juist heengingen, toen ik er voorbijkwam, waren zoo vroolijk en levendig, dat ik beter vond, stil mijn weg te gaan."

Hij had dus Flora nog niet gesproken en toch wist hij, dat zij meeging! Hoe was dat mogelijk? Kathe wist geen raad in die duisternis en zij kwam zich zeker voor als Priamus' dochter, de eenige, die iets wist, tusschen al de verblinden in. Het was goed, dat de onvoorzichtige kip op dit oogenblik nog eens weder vlak langs haren gevaarlijken vijand liep. Kathe vond daar een voorwendsel in het gesprek te eindigen, zij joeg het beest in de schuur en sloot die met den grendel.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

Toen zij zich omkeerde zag zij den dokter nog bij het voetstuk staan, maar met een oog, dat onafgewend naar de brug staarde. Hij was doodelijk bleek geworden. Zijn gelaat met de dicht saamgeknepen lippen herinnerde haar het oogenblik in den molen, toen zij hem vroeg naar het sterven van haren grootvader; hij was blijkbaar diep geschokt. Onwillekeurig volgde zij de richting van zijn oog, en ware de gestalte der gestorven edelvrouw haar verschenen, zij zou zeker niet meer, niet heviger ontstellen, dan bij het zien der schoone zuster, die zoo bevallig, zoo opgeruimd den voet op de brug zette, als was zij gisteren met een vroolijk »tot wederzien" heengegaan. Hoe was het mogelijk? Luchtig liep zij over de plek, waarop zij zich voor eeuwig vrij en gescheiden had verklaard van den man, dien zij minachte met hare geheele ziel; weinige uren waren er verloopen, sinds zij aan zijn

huis, zijn grond, zijne geheele bezitting, met de meest harde woorden op de lippen, den rug had gewend, en nu, nu keerde zij met een lach om den mond naar het »hol" terug. Met vluggen, lichten tred ging zij over het gras en geen luchtje bewoog zich, om haar hare schuld, hare willekeur, hare wankelmoedigheid te verwijten, en de zon bescheen en vergulde de fraaie, fijngevormde gestalte, als ware Flora haar het liefste menschenkind op aarde.

Zij had een donkere japon aan. Zwarte kanten bedekten hare blonde lokken, omgolfden den sneeuwwitten hals en vielen in lange einden over den schouder naar beneden, als de zwarte vleugels van een engel der duisternis. Achter haar aan kwam de handelsraad, die er zeer opgewonden uitzag; hij leidde mevrouw Urach zoo eerbiedig aan den arm, dat Kathe zich in vollen ernst afvroeg, of zij soms ook gedroomd had van dien honenden blik, van die »oude kat met fluweelen pootjes," in plaats, dat zij dit alles in de werkelijkheid had gezien en gehoord.

Langzaam ging de dokter het gezelschap tegemoet, terwijl Kathe, als aan den grond geworteld, bleef staan en den grendel, dien zij zoo even dicht had geschoven, vast omklemde. Zij zag, dat men elkander wederkeerig groette, of er niets was gebeurd. Daar was niets buitengewoons voorgevallen, daar was geen hard woord gesproken. De handelsraad wenschte den dokter hartelijk geluk; mevrouw Urach vertoonde goedig en beleefd lachende hare fijne, witte tanden — en Flora? Hare wangen schenen als van rozengloed overgoten en de anders zoo heldere en vrijmoedige blik dwaalde van het gelaat des dokters af langs den tuin, maar toch stak zij hem, op zeer gewone wijs, de hand toe. Even raakte hij de vingers aan, zonder die vast te houden, juist zooals hij straks met Kathe had gedaan. Toen keerde hij zich om en zijn gelaat toonde eene volkomene kalmte van ziel.

Dadelijk bij het inkomen van den tuin had Flora de jongere zuster met een spotachtigen blik van het hoofd tot de voeten opgenomen, en toen de handelsraad over den schouder een boosaardige aanmerking toegeworpen; maar zoodra zij dicht bij elkander waren, las Kathe in haar oog iets, dat van ergernis, schier van vijandschap getuigde.

»Nu, Kathe, hebt gij u hier al voor goed gevestigd?" riep

zij haar toe. »Gij doet waarlijk, of gij thuis waart en de sleutels van deuren en kasten bij u hadt.”

Het jonge meisje gaf geen antwoord, langzaam liet zij den grendel los en keerde het gelaat met vast op elkander gesloten lippen naar hare zuster. Of de overmoedige zich niet schaamde, of zij niet schrikte voor het geluid harer eigene stem, hier op deze plaats? »Nooit ziet dit huis mij terug,” had zij gisteren gezegd, en nu stond zij al weder op den drempel, om naar binnen te gaan, en terug te keeren in »dat armzalig hol!”

»Neemt gij Flora’s plagerij kwalijk, mijne lieve?” vroeg de heer von Römer, terwijl hij Kathe naderde, en haar arm in den zijne lei. »Gij kunt u die gerust laten welgevallen, want gij zijt werkelijk een alleraardigst huismoedertje. ’t Was om een schilderij van te maken, zooals gij daar tusschen die kippen stondt. Heb maar geduld, en gij zult een menagerie krijgen, zoo mooi, als er geen tweede is.”

Mevrouw Urach, die juist met bijzondere deftigheid de trap voor het huis opklom, hield een oogenblik stil, als kon zij geen adem halen; zij draaide het zenuwachtig trillende hoofd verachtelijk naar den teederen voogd, en verhaastte toen hare schreden. »Laffe zwetser! Hij blijft toch eigenlijk levenslang de smakelooze commis-voyageur,” fluisterde zij Flora toe, die ras den zakdoek voor den mond hield, om niet uit te schateren van lachen.

Kathe liet, zonder er bij te denken, den arm op dien van haren zwager rusten; zij verstond nauwelijks, wat hij zei; zij zag ook niet, met welk oog van verbazing dokter Bruck, stom en stijf als een beeld, het paar langs zich heen liet gaan; zij zag alleen, dat Flora aan de kleine hand, waarmee zij den zakdoek naar den mond bracht, een zwart kanten polsmofje droeg. Het fijne weesel was geheel in overeenstemming met de kant om hals en schouders, de blanke huid schitterde er door heen als ivoor, en de smalle, fijn gevormde vingers kwamen er schilderachtig uit te voorschijn. De twee diamanten fonkelden niet meer aan den ringvinger; de smalle gouden ring. »die als ijzer drukte,” was weer op zijn plaats. Hoe was het mogelijk? Daar ginds immers rolden de golven er over heen. Het was Kathe in eens, of zij in een andere wereld verkeerde, of zij ooren en oogen niet langer kon vertrouwen.

»Wat nu?" vroeg mevrouw Urach, terwijl zij in de gang stil bleef staan en met somberen blik op al de meubelen uit de villa wees, die daar waren neergezet.

»Henriette verlangde zoo ernstig, dat dit alles uit de kamer verwijderd werd, waar zij ligt, dat ik er wel aan moest toegeven," zei dokter Bruck met een gedempte stem, maar op geheel onverschilligen toon.

»Zij heeft volkomen gelijk. Het was toch ook een zonderlinge inval van u, neem mij niet kwalijk, grootmama, die ziekenkamer zoo vol te stoppen," kwam Flora, de schouders ophalende, tusschen beiden. »Het arme ding lijdt buitendien genoeg aan benauwdheid op de borst, het zal haar te moede zijn geweest, of zij onder al die gevulde stoelen stikken zou."

De grootmama had een scherp antwoord op de lippen, dit was klaar te zien; maar zij zweeg om den dokter en om de keukenmeid, die juist uit de keuken kwam, en ruischte de ziekenkamer binnen. Toen zij den voet op den drempel zette deinsde zij onwillekeurig terug — Henriette boog zich zoo ver zij kon uit het bed. Zij zag er zoo ontsteld uit en er lag zulk eene vreemde uitdrukking in de wijd openstaande, schitterende oogen, dat mevrouw Urach een oogenblik dacht dat de lijderes een heftigen aanval had van ijlende koorts. Aanstonds werd zij echter gerustgesteld, toen Henriette haar op hare gewone, koele manier groette, en het ontging hare aandacht niet, dat de blik van Henriette met de uiterste spanning was gericht op Flora, die terstond na haar de kamer binnentrad.

De schoone zuster ging onmiddellijk naar de predikantsweduwe, die bij de komst der dames was opgestaan, en bood haar zoo vriendelijk de hand, als wilde zij de fout van gisteren, toen zij haar zonder groet had verlaten, aanstonds goed maken; toen keerde zij zich naar het bed. »Nu, schatje," zei ze »het gaat u goed, naar wij hooren —"

»En u, Flora?" viel Henriette haar met blijkbaar ongeduld in de rede, terwijl zij den handelsraad, die haar bed genaderd was onverschillig en als verstrooid, de hand gaf.

Met moeite verbergde Kathe een spotachtigen lach. »Mij? Nu, zoo wat! De aandoening van gisteren spookt mij nog wel door de leden, maar ik heb vasten wil en zelf beheerschig genoeg, om die te onderdrukken. Gisteren zag het er werkelijk slecht met mij uit; ik was ziek; ik geloof, dat ik half gek

was van zenuwachtigheid, althans ik weet haast niet meer, wat ik gezegd en gedaan heb. Geen wonder waarlijk! Daniel in den leeuwenkuil was er niet erger aan toe, dan ik. Onder die barbaarsche vuisten —"

»Nu daar heeft Kathe u dapper genoeg tegen verdedigd," zei Henriette bitter. »Als een schild stond zij voor u, om den voor u bestemden slag op te vangen, de arme, brave Kathe!— Maurits, zij hebben haar de kleeren van het lijf getrokken, de vlechten van het hoofd gerukt —"

»Dat wonderschoone haar!" viel tante met zachte stem haar in de rede en streek zacht over de glanzende lokken, die Kathe over hals en schouders vielen.

»Nu ja, zij hebben het erg met haar gemaakt, die heksen," zei Flora, terwijl zij het voorhoofd in diepe rimpels samentrok, »maar ik moet vriendelijk verzoeken dat men mij daar niet alleen verantwoordelijk voor stelt. Hare manie, om altijd in die stijve zijde gekleed te gaan, draagt de schuld. Het volk benijdt ons nu eenmaal, om onzen rijkdom en onze fraaie kleeding; de zijden japon ergerde de wijven en toen heeft zij — en wij ook, helaas — moeten hooren dat hare grootmoeder op bloote voeten liep en dat haar grootvader knecht is geweest op den molen, dat de woekerhandel in koorn hem zoo ontzettend rijk heeft gemaakt, en ik weet niet, wat al meer. Dat Kathe er bij kwam maakte het voor ons veel erger, de woede tegen de rijke erfgename was onuitsprekelijk groot. Heb ik gelijk, Kathe, of niet?"

»Ja Flora," antwoordde het meisje met bitteren lach en trillende stem. »Ik zal veel moeten doen, om goed te maken, wat mijn grootvader tegen de menschheid heeft misdaan."

Terwijl Flora sprak had mevrouw Urach zich met blijkbare tevredenheid, in hare volle lengte opgericht. De onbarmhartige blootlegging van den »ergerlijken stamboom" klonk haar als muziek in de ooren, en loerend keek zij naar den handelsraad. De nieuwbakken edelman *moest* wel terugschrikken van het denkbeeld, dat het volk de vrouw aan zijne zijde met de vingers zou nawijzen en met hare afkomst en den oorsprong van haar geld hem op straat vervolgen. »Och kom, Kathe, dat klinkt toch te kinderlijk naïf, en werkelijk al te gevoelig," zei ze, het oude hoofd heen en weer wiegelend. »Hoe zoudt gij dat wel aanleggen?"

Flora lachte. »Zij wil hare kostelijke geldkist openen en de actien en papieren onder het volk in het rond strooien.”

»Zooals zuster Flora gisteren, in doodelijken angst voor haar prachtig gezicht, met hare beurs heeft gedaan,” zei Henriette, met bijtenden spot. De opwellende toorn verdrong zelfs voor een oogenblik het brandend verlangen, om Flora voor den dokter in het stof te zien knielen.

»Aan zulke dwaasheid zal ik mij wel niet schuldig maken,” sprak Kathe kalm maar ernstig tot Flora, die bij Henriettes herinnering zich vol ergernis op de lippen beet. »Rust er vloek op het geld —”

Met een hartelijken lach viel de handelsraad haar in de rede: »Kind, laat u toch niet bang maken! vloek! Ik zeg u, daar ligt zegen en geluk op uwe erfenis. De winst, die ik thans, door eene nieuwe en wel berekende schikking op het oog heb, zal reusachtig zijn.”

De oogleden van mevrouw Urach, die gewoonlijk met een soort van voorname afgematheid, half gesloten waren, werden bij die schildering wijd geopend. Het woord »winst” deed hare oogen opflikkeren van een hebzuchtige aandoening, even als dit zeker in hare jeugd was gebeurd, als hare schoonheid met vurig verlangen uitzag naar eene of andere overwinning.

»Reusachtig?” herhaalde zij op gejaagden toon. »De stukken, die ik heb, beloven dat niet, ik wil terstond verkoopen en sluit mij bij uwe nieuwe onderneming aan”

»Dat kan gemakkelijk, dierbaarste grootmama; ik zal het van daag nog in orde brengen. Ja, ja, het volk heeft wel gelijk met te zeggen: »waar het geld is, wil het wezen,” en nooit was dat woord meer waar, dan in onzen tijd. De kapitalist is een rots, waar de golven hare schatten overheen doen vloeien.”

»In de oogen van bedaard nadenkende lieden niet, Maurits,” zei dokter Bruck. Hij was, toen Henriette zoo driftig begon te spreken, haar bed genaderd en had hare hand in de zijne genomen, om haar in kalmte te houden — zoo stond hij nu nog. Deftig en echt fatsoenlijk zag hij er uit, hij had, onder de dunne overjas, den rok nog aan en den handschoen aan de linkerhand; zijn schoon gezicht met den zwaren baard, dat hij naar het gezelschap keerde, toonde met nieuwe kracht dien weemoedigen trek, die aan lijden liet denken en dien

Kathe bij de eerste ontmoeting aan hem had opgemerkt, »Men is al lang wantrouwend geworden,” ging hij voort, »en begint dat rusteloos trachten naar winst met een zeer leelijk woord te betitelen —”

»Zwendel, wilt gij zeggen,” viel de handelsraad hem vroolijk in de rede. »Dokter, alle respekt voor u en uwe wetenschap, maar van handelszaken hebt gij geen greintje verstand. Gij zijt een uitstekende arts, gij hebt zelfs uwen naam wereldberoemd gemaakt —”

Bij dit woord richtte Henriette zich uit hare half liggende houding op. »Weet gij dat wel, Flora?” vroeg zij, schier ademloos van aandoening bij het gevoel der naderende overwinning.

»Zeker weet ik het, gekkinnetje, ofschoon mijnheer de dokter het nog niet der moeite waard heeft geacht mij, in hoogst eigen persoon, mededeeling te doen van zijn gelukkige kuur te Leipzig,” antwoordde Flora, zoo onschuldig mogelijk, terwijl zij Henriette daarbij een tartenden blik toewierp. »Ik weet ook, dat de vorstelijke genadezon hem op eens begint te beschijnen, zooals dat maar zelden aan een sterveling te beurt valt. Natuurlijk is dit nog een hof- en staatsgeheim, waar zelfs — de verloofde nog niets van mag weten.” Met een betooverend lieven lach om de lippen liet zij de kleine scherpe tanden zien en de roosachtige gloed, die bij dat laatste woord hare wangen kleurde, stond haar onvergelijkelijk schoon.

Henriette liet bitter teleurgesteld het hoofd op het kussen vallen — zelfs zij had zich in die kameleontische vrouwennatuur vergist.

Mevrouw Urach, die naast den dokter stond, klopte hem met bijna teedere gemeenzaamheid op den schouder. Nog nooit had zij hem op zulk een voet van gelijkheid behandeld. »Mogen wij nog niets naders hooren? Zijn de voorloopige onderhandelingen nog niet afgeloopen?” vroeg zij op vleienden toon, met hare nog altijd welluidende stem.

»Hij komt immers juist van den vorst terug?” zei de tante, terwijl haar van vreugde stralenden blik onafgewend op hem rustte.

»O, dan is het toch waar, dat von Bär gepensionneerd is?” vroeg mevrouw Urach schijnbaar los weg en onverschillig, maar met ingehouden adem.

»Ik weet het niet — ik heb er ook niet naar gevraagd,” antwoordde Bruck kalm. »De vorst verlangt alleen, dat ik,

zoolang ik hier nog blijf, zijn veeljarig voeteuvel in behandeling neem."

»Zoolang gij hier nog blijft," viel Flora hem driftig in de rede. »Wilt gij dan weggaan, Bruck?"

»Ik heb plan mij in het begin van October te Leipzig neer te zetten," antwoordde hij koel en zonder haar aan te zien. Zijn oog dwaalde door het raam in den omtrek rond.

»Hebt gij dan voor den titel en de benoeming hier aan het hof bedankt?" riep mevrouw Urach, terwijl zij vol verbazing de handen in elkander sloeg.

»De titel is mij niet onthouden;" een glimlach, die iets spotachtigs had, vloog over zijn gelaat, »het is, in 't oog van zijne Doorluchtigheid, niet voegzaam, zich te laten behandelen door iemand zonder titel. De vorst is er daarom op gesteld, dat ik hofraad zal heeten."

Bij die laatste woorden reikte de tante, met diepe aandoening, hem beide handen toe, en hij, anders de terughouding in persoon, omvatte de oude vrouw met zijne armen en drukte haar vast en innig aan zijn hart. Het leed, de bittere beproeving, die zij, met de meeste standvastigheid, te zamen hadden gedragen, deed hen op dit oogenblik van blijde uitkomst, al de omstanders vergeten.

Flora keerde zich om en trad, met veel beweging, naar het venster, terwijl zij de onderlip haast aan het bloeden beet; men zag, dat de handen haar jeukten, om de oude vrouw weg te stooten van de plaats, die zij, de trouwelooze, had verspeeld.

»Maar hij gaat weg, tantetje," zei Henriette, met heesche, klankklooze stem.

»Ja, zijn roem en zijn geluk tegemoet," antwoordde de oude dame en hief, tusschen hare tranen lachende, het hoofd van zijn schouder op. »Ik blijf graag hier, in een t'huis, dat zijne kinderliefde mij heeft bereid, als ik maar weet, dat hij geacht, geëerd en in zijn grootsch beroep gelukkig is. Mijne zending aan zijne zijde is buitendien spoedig ten einde, eene andere zal mijne plaats innemen." De teedere klank uit hare stem was geheel verdwenen; zij sprak op ernstigen toon, en bijna streng was de blik, dien zij op het schoone meisje aan het venster sloeg. »Zij, met haren rijk begaafden geest, weet de heiligheid, maar te gelijk al de

bittere bezwaren van zijn werk, beter te begrijpen dan ik, en zij zal hem een huiselijk geluk bereiden, dat, onafhankelijk van allerlei beroering, hem een *kalm*, een harmonisch leven doet genieten." De klank op dat woord *kalm* gelegd maakte het voor Kathe duidelijk, dat tante het onaangename gedrag van Flora gisteren zeer goed had opgemerkt en dat zij dit aan grilligheid had toegeschreven.

»Dit is alles goed en wel, mijne beste mevrouw, en ik twijfel er ook niet aan, of Flora zal eene uitnemende vrouw voor een professor zijn," zei mevrouw Urach koel; de vermanende toon, dien de eenvoudige predikantsweduwe tegen eene harer bloedverwanten had aangeslagen, ergerde haar geducht. »Tot een aangenaam huiselijk leven behoort echter in onzen tijd een wel ingericht huis en ik beken, dat dit mij op het oogenblik vrij bezwaarlijk schijnt. Ik kom juist van een vermoeiende onderhandeling met den meubelmaker; hij zegt, waarom begrijp ik niet, dat hij de lang bestelde meubelen voor Flora onmogelijk voor Pinksteren kan afleveren. Flora is in dien tijd bezig geweest met de juffrouw, bij wie het linnen zou worden gekocht maar die is ook onuitstaanbaar langzaam, zoo dat het uitzet niet voor het begin van Juli kan worden afgeleverd. Wat moeten wij toch beginnen?"

»Wij zullen wachten," zei Bruck kort en vast, terwijl hij zijn hoed en stok in de hand nam, om die weg te bergen.

Mevrouw Urach schrikte een weinig; zij zag er tamelijk verslagen uit en op haar gelaat toonde zich een zekere angst, maar spoedig herstelde zij zich en tikte Bruck weer op den schouder. »Dat is braaf mijn beste dokter! Gij helpt ons uit een pijnlijke verlegenheid, terwijl ik er mij al op had voorbereid, om uw rechtmatig verlangen naar meerdere haast, zooveel mogelijk, te bestrijden. Gij waart zeer op den bepaalden dag gesteld!"

»Zeker, maar mijn verhuizen naar Leipzig geeft eene geheele verandering," hernam hij koel en ging de kamer uit.

»En wat zegt de bruid ervan?" vroeg de tante eeningszins verlegen. De koele toon van den dokter en het pijnlijk zwijgen van al de aanwezigen maakten haar ongerust.

Flora keerde zich om met een vroolijk gelaat. »Mij is dat uitstel in zoover welkom, als de toekomst zich onder een geheel andere gedaante aan mij voordoet. Men heeft daar voor-

bereiding en kalm nadenken bij noodig. Het is immers een geducht onderscheid! De wereld vraagt veel meer, verlangt geheel iets anders van de vrouw van een beroemd professor dan van die van een eenvoudigen dokter, al is haar man ook hofraad en lijfarts van den vorst." Er lag een trek van onuitsprekelijken hoogmoed op haar schoon gelaat, uit elk woord sprak de jubel harer ziel. als had zij op eens het toppunt harer wenschen bereikt.

De handelsraad wreef vergenoegd de handen. Hij had wel willen schateren van lachen, maar mevrouw Urach was blijkbaar niet op haar gemak. Nu zou de kleindochter, door de partij, die zij deed, nog wel gaan denken, dat zij eenige trappen hooger stond dan zij, de weduwe van een vorstelijk ambtenaar.

»Wat gaat gij u verbeelden, Flora?" vroeg zij en schudde toornig het oude hoofd.

»Een schitterend verschiet, grootmama," antwoordde zij met een nauw merkbaren, maar boosaardigen lach. Zij keerde daarbij mevrouw Urach met een zoo veel beteekenend gebaar den rug toe, als had zij met een onaangenaam verleden geheel gebroken en wilde zij ook liefst met geen enkel woord daar weer aan herinnerd worden.

»En nu, lief tantetje, geef ik mij op genade en ongenade over aan u," zei ze tot de oude dame, die elke hare bewegingen met de meeste aandacht had gadegeslagen. »Doe met mij, wat gij wilt! Ik schik mij in alles, als gij mij den weg maar wilt wijzen, dien ik bewandelen moet, om Leo gelukkig te maken. Ik wil naaien, koken, braden —" en bij die laatste woorden deed zij de kanten mofjes uit, als had zij plan zoo aanstonds met dit alles te beginnen. »Ach!" riep zij ontsteld en deed een greep in de lucht — de »eenvoudige gouden ring" was haar bij het uittrekken van het mofje van den vinger gegleden. Niemand had hem hooren vallen, men zocht overal, maar 't was, of hij in de lucht verdwenen was.

»Hij zal tusschen uwe kussens zijn geraakt, Henriette," klaagde Flora die doodelijk bleek was geworden. »Mag ik u even opbeuren, om er naar te zoeken —"

»Dat mag ik niet toestaan," kwam de tante op vasten toon tusschen beiden. »Als het niet noodig is mag Henriette zich volstrekt niet bewegen."

»Niet noodig," zei Flora, met een schreiende stem als een knorrig kind. »'t Was immers mijn verlovingsring, tante!"

Kathe sidderde en kromp haast ineen bij die woorden. Was Flora dan waarlijk zulk een gelukskind, dat een soort van wonder haar den ring weer in handen had gespeeld, of had zij den treurigen moed, om zoo onbeschaamd en opzettelijk te liegen? Vruchteloos zocht zij in de oogen der raadselachtige zuster de waarheid te lezen.

»Dat is een noodlottig toeval," zei de tante, »maar de ring kan niet verloren zijn. Als Henriette verbed wordt zal ik er naar zoeken en hem u terug laten brengen."

»Ik zal de brengster vorstelijk beloonen, ik vul haar de handen met goud, als ik van avond den ring nog terug krijg," riep Flora, van wie zich een pijnlijke onrust meester had gemaakt en die blijkbaar moeite had, om in de schikking van de tante te berusten.

Mevrouw Urach en de heer von Römer waren intusschen gaan zitten bij het bed der kranke, die in het laatst geen woord meer had gezegd. Eens slechts had zij het blonde hoofd even opgebeurd en een trek van hoon en bitterheid had zich om hare lippen vertoond. Bij de verzekering van grootmama, dat zij niet begreep, waarom de meubelmaker niet vroeger met zijn werk gereed kon zijn, had zij willen uitroepen: »omdat de meubelen immers half en half weer afbesteld waren!" Maar nog in het juiste oogenblik had zij bedacht, dat het beter was het verledene nu maar onaangeroerd te laten.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Tante ging de deur uit, om eenige ververschingen te halen en Kathe volgde haar. Walging en afkeer joegen haar uit de kamer, waar zij de getuige had moeten zijn van een zoo hatelijk komedie-spel. Zij verzocht aan de oude vrouw, dat die de zorg voor wat er noodig was, aan haar wilde toevertrouwen en deze gaf haar vriendelijk de sleutels over. »Hier, mijn lief, lief kind, mijn trouwe, eerlijke Kathe!" zei ze, op zoo geroerden toon, als had zij moeite, om hare tranen in te houden.

Zij sloeg den arm om den hals van het meisje en boog

het hoofd naar haar toe. »Het is mij eene verkwikking, eene lust, u in uw open en frisch gelaat te zien. Ik moet altijd aan Luthers geliefde vrouw denken, aan die Kathe, die zoo moedig en dapper stand hield, naast haren strijdbaren man." Een pijnlijke zucht ontsnapte hare beklemde borst, zij liet het blozende meisje los en keerde naar de ziekenkamer terug.

Kathe haalde de koffietrommel en de ter eere van dezen dag gebakken koek uit de provisiekamer, en terwijl de vriendelijke, dienstvaardige meid het vuur aanstookte, vulde zij een kristallen vaas met suiker en veegde de stof van een glazen gebakschotel. Zij sneed de koek aan stukken, toen zij iemand uit de ziekenkamer hoorde komen. De deur van de keuken was op een kier blijven staan en daardoor zag zij, dat Flora in de gang stond.

De schoone bruid zag onrustig, haast radeloos rond; zij wist volstrekt den weg niet in dit »hol," maar het was, of de blik harer zoekende oogen magnetisch op den dokter had gewerkt. Hij kwam uit de kamer van tante.

Flora ijlde met uitgebreide armen op hem toe. Het lange, zwarte kleed sleepte haar na over den grond en de einden van den zwarten sluier wuifden als losgewoelde haarstrengen door de lucht. Met de bleeke handen, die zoo klein en smal uit de zwarte kant te voorschijn kwamen, met het matwitte gelaat had zij iets van die schoone spook-vrouwen, waar het volksgeloof van verhaalt, dat zij opdagen uit hare graven, om op het jeugdige leven aan te vallen en dat te verwoesten.

»Leo!" trilde het als een zachte adem en toch hoorbaar door de gang.

Met ingehouden adem luisterde Kathe, het ging haar door merg en been. Was dat werkelijk de stem van Flora? Kwam die liefelijke, die zoete, die vleiende klank, die van een diep en innig zielsverlangen getuigde, kwam die waarlijk over de zelfde lippen, die zulke booze woorden wisten te spreken, die zoo verachtelijk, zoo hatelijk wisten te lachen? Het jonge meisje wendde de oogen af, het mes beefde haar in de hand. Zoo graag had zij de deur gesloten, om niet te zien en niet gezien te worden, maar zij had, vreemd genoeg, geen moed en geen kracht, om zich van hare plaats te bewegen. Buiten de deur werd niets geantwoord, maar ook geen voetstap verzet.

»Leo, zie mij aan," zei Flora luider, half smeekend, half

gebiedend.» Waartoe die foltering, die met uw eigen hart in tegenspraak is? Ik weet het, gij wilt mannelijk strijden, om uw gevoel te onderdruken en mij te straffen; maar het doet u zelve de meeste pijn. En waarom verdien ik straf? Omdat ik gisteren half waanzinnig van den radeloozen angst, dien ik had uitgestaan, niet wist, wat ik zeide of deed. Leo, mijn leven, dat u toebehoort was in gevaar geweest, mijn bloed kookte nog en gij — gij legdet u er op toe, om mij tot opgewondenheid en drift te prikkelen."

Onwillekeurig zag Kathe op. Naast haar stond de meid met den breeden lach op het goedige, dikke gezicht; het was toch ook zoo aardig, dat die dame daarbuiten haren jongen mijnheer zoo bidden en smeeken moest. Oogenblikkelijk kwam Kathe tot zich zelve, zij lei den koek op den schotel, nam dien op en ging bedaard de keuken uit, de gang in. Zij zag nog, dat de dokter, zonder Flora aan te zien, met over elkander geslagen armen, roerloos naar buiten staarde; wat stonden zijne bruine oogen wonder flauw en flets, wat beet hij verbitterd op zijne tanden, terwijl de duistere gestalte van Flora aan zijn hals hing, innig, zoo vast zich aan hem leunende, als de vampyr dat aan zijn slachtoffer doet.

Bij het geluid der opengaande deur schrikte de dokter en op hetzelfde oogenblik zag hij Kathe in het door aandoening bleeke gelaat. Hij kromp ineen, alsof hij op een misdaad betrapt geworden was — verbaasd volgde Flora de richting zijner oogen, maar de schoone handen, die om zijn hals waren geslagen, lieten daarom niet los. »Och, 't is immers Kathe maar, Leo!" zei ze en klemde haar hoofd vaster aan zijn borst.

Als ontvluchtte zij een dreigend gevaar zoo ijlde Kathe de ziekenkamer in. Haar hart klopte bijna hoorbaar van schaamte en ontsteltenis. Zij had een liefdestooneel à la Romeo en Julia verstoord. Met bevende hand zette zij den schotel op tafel, lokte, op verlangen van Henriette, die den vereenigden aanval op de suiker en den koek tegemoet zag, de vogels in de kooi en deed het deurtje ervan dicht.

Daar zag zij in het zand van de kooi den ring liggen. Zonder eenig geluid was hij door de koperen traliën heengevlogen en even zacht op den bodem van de kooi te land gekomen. Kathe nam hem er uit en stak hem in den zak —

zij had nu weer naar buiten moeten gaan, om de koffie te halen, maar zij kon er niet toe besluiten dit te doen, het was haar, of zij daar den dood tegemoet ging. Zij bleef bij de tafel staan en hield zich, zonder dat zij er iets mee te doen had, met de kanarievogels bezig, terwijl mevrouw Urach, met hare aangename, zachte stem, sprak over Flora's uitzet en aan tante voorrekende, wat, ten gevolge der gewichtige verandering, nog zou moeten worden besteld; de weduwe van den predikant moest er geen oogenblik aan twijfelen, dat haar beroemde neef in de schoone bankiersdochter een vorstelijk huwelijk deed.

Kathe werd sneller van haren angst bevrijd, dan zij dacht. Eenige oogenblikken, nadat het tooneel in de gang was voorgevallen, kwam de dokter binnen en nu ging zij, zonder hem aan te zien, de kamer uit. De gang was ledig. Flora was zeker in den tuin. In de keuken knarstte de koffiemolen, misschien dat dit geluid, nog meer dan hare verschijning, aan het zonderlinge tooneel een einde had gemaakt.

Het werk in de keuken was spoedig gedaan en terwijl de meid een schoon voorschoot voordeed, om het blad binnen te brengen, naderde Kathe het raam en bekeek den ring, dien zij met een kloppend hart uit den zak had gehaald... »E. M. 1843" stond aan den binnenkant — Ernst Mangold — het was dus de trouwring van Flora's moeder.

Kathe was als verlamd door de lichtzinnigheid, waar Flora zich mee poogde te redden en alle bezwaren te boven te komen. Die schoone zuster was eene dier vrouwennaturen, die zich spoedig in elken toestand t'huis weten te gevoelen, die bij elken omkeer op de voeten terecht komen en, bij een volslagen op zij schuiven van wat onaangename herinnering wekt, met een onverzettelijke stoutmoedigheid de draden der intrige behendig en gelukkig op andere wijs weer weten vast te knoopen. En dit was de zuster voor wier geestelijk overwicht, voor wier talent en karakter zij ootmoedig het hoofd had gebogen!

Het kleine onaanzienlijke zinnebeeld der trouw, dat de moeder van Flora tot haren dood toe had gedragen, was door het goochelspel der dochter ontwijd. Het brandde Kathe in de vingers; graag had zij het zoo ver van zich geslingerd, dat geen mensch het ooit weer in handen kon krijgen, maar

het was en bleef geërfd eigendom der zuster en moest dus wel terug worden gegeven.

Zij ging de keuken uit naar buiten op de trap voor het huis. Daar stond Flora bij de heining en staarde in de verte. Zij keerde den rug naar het huis en hield de armen over de borst gekruist; de zonnestralen lieten door het kanten netje het haar als gouddraad schitteren. De hond blafte onophoudelijk tegen de vreemde gestalte en de kippen liepen angstig over en langs den langen zijden sleep op het gras.

Het geblaf maakte de nadering van Kathe onhoorbaar. Flora bemerkte haar niet, voor zij vlak naast haar stond; zij sprong op zij en haar gelaat droeg het blijk van diepe ontroering. Het was duidelijk, dat zij boos was en bij het zien van Kathe schoot er een vurige vlam uit haar oog.

»Zijt gij daar al weer, gij onvermijdelijke Deux ex machina? Onhandig ding, om daar in de gang te komen," riep zij Kathe toe op een toon, als stond er niet een volwassene zuster voor haar, maar een kwaadwillig, ondeugend kind, dat eene kastijding had verdiend.

Kathe kon den bij haar opkomenden toorn niet bedwingen; zoo vroom en zoo zachtmoedig was zij niet, dat zij bij een slag op de rechterwang ook de linker toe zou keeren. »Ik breng u den ring," zei ze koel en stijf.

»Geef hier!" Flora's gelaat helderde op, driftig nam zij den kleinen ring uit Kathe's hand en stak hem aan den vinger. »Ik ben heel blij, dat hij er weer is, de weglooper. 't Was een kwaad teeken."

»Gij wilt mij toch niet aan een kwaad voorteeken laten gelooven, in betrekking tot dezen ring?" vroeg Kathe, die van verontwaardiging nauwelijks spreken kon.

»Wel, waarom niet? — Denkt gij dan, dat geestvolle menschen juist vrij blijven van bijgeloof? Napoleon I was zoo bijgeloovig als een boerenkinkel, als gij dit soms niet wist, klein ding — en ik, ik geloof bepaald aan voorteekens."

Zij zag Kathe daarbij zoo tartend aan, als wilde zij met haren blik alle zelfstandige gedachten en alle lastige herinnering bij het meisje met geweld ter neder drukken. Maar zij vergiste zich, zij stond voor een onverbiddelijken waarheidszin en voor een hoofd, dat gloeide van drift. »Gij schijnt te vergeten, dat gij gisteravond niet alleen waart."

Flora stiet een toornigen lach uit. »Dat heeft men er van, als men zulk een jong ding geen voetstap of tien op een afstand houdt. Waarachtig, 't is de echte bakvischmanier, zich belangrijk en vertrouwelijk voor te doen, alsof men, ik weet niet wat, wist en dan weer zonder eenige tact of gevoel, herinneringen, onaangename herinneringen op te roepen, die veel beter vergeten bleven. Heb ik straks daar binnen niet duidelijk genoeg gezegd, dat de gebeurtenis van gisteren mijn zenuwgestel zoo had aangedaan, dat ik half waanzinnig was en daarom niet verantwoordelijk kan worden gesteld voor wat ik deed en sprak? Mijne zeer lieve Kathe, ge hebt, in uwe onuitputtelijke wijsheid, plan, mij te vertellen, dat aan mijn verlovingsring geen voorbeduiding of voorteeken meer gehecht kan worden, omdat — nu, omdat hij daar ginds in den vloed ligt, nietwaar, schat?" En weer uitte zij een korten schamperen lach. En als ik nu bij alle hartstochtelijkheid en zinsverbijstering, bij allen wrevel over eene onrechtvaardige, bevooroordeelde kritiek, die mij, zonder de minste verschooning, voor de voeten werd geworpen, toch eene menschelijke aandoening had gevoeld en mijn dierbaar kleinood eens niet weggeworpen had? Hebt gij den ring hooren vallen, kind? Onmogelijk! Want — hier zit hij immers," zij draaide den ring om den vinger, »hier zit hij, ofschoon hij eene poging deed, mij te verlaten —"

»Omdat hij u een beetje te wijd is. Gij hebt dunnere vingers dan uwe moeder," antwoordde Kathe op onverbiddelijken toon en sidderend van inwendige verontwaardiging.

Maar Flora sprong op haar toe, met een gebaar, of zij haar een stoot geven zou. »Adder, die gij zijt!" siste zij woedend tusschen de tanden. »Van het oogenblik, dat ik u voor de eerste maal zag, heb ik er een gevoel van gehad, dat gij, met uwe plompe boersche gestalte, een leelijke schaduw op mijn levensweg zoudt werpen. Wat vermeet gij u mij te bespieden en al mijn doen en laten na te gaan? Gij mij! Zijn dat die prachtige grondstellingen, die de »voortreffelijke juffrouw Lucas" u heeft ingepompt?"

»Laat juffrouw Lucas buiten het spel," zei Kathe, tegenover dezen hartstochtelijken uitval zoo koel mogelijk. »Dat ik zoo denk en handel, is geen gevolg van mijne opvoeding; ik weet, dat ik die »prachtige grondstellingen" van mijn braven

vader heb geërfd; zij zitten mij in het bloed; ik veracht alle komedie in den dagelijkschen omgang en zou liever nooit weer spreken, dan een leugen goed te noemen. Zijt gij er tot nog toe in geslaagd, uwe omgeving met stoute onbeschaamdheid zoo te overbluffen, dat zij, ook al ziet zij duidelijk uw valsche spel, toch geen woord durft te zeggen, bij mij zal u dit niet gelukken, al ben ik ook nog zoo jong en nog zoo onervaren. Ik laat mij niet van den weg brengen — Ik heb goede oogen en een sterk geheugen —"

»Dat zijn zeker krachtige gaven, waar een ander menschenkind met fijner gevoel en zachter aandoening de vlag voor dient te strijken," riep Flora. Terwijl Kathe nog sprak, had zij meer dan eens, met spotachtigen lach een gebaar gemaakt, of zij heen wilde gaan en laten de brave bakvisch alleen; zij had de handen gebald, zich op de lippen gebeten, meedoogenloos het spaarzame groen van een ontluikende twijg geplukt — maar gegaan was zij toch niet, en nu sprak zij op eens zoo bedaard, of zij geen oogenblik hare zelfbeheersching verloren had: »Of gij mij kunt begrijpen, kind," en zij haalde minachtend de schouders op, »ik geloof het haast niet. Gij houdt met kinderachtig geloof vast aan den vervelenden maatstaf van uwe zoogenaamde zedeleer; gij meet de zielen daarnaar, als de kramer zijn ellewaar, onverschillig of hij met grof of fijn, rood of groen katoen te doen heeft, maar ik zal beproeven u de zaak duidelijk te maken."

Zij naderde Kathe zoo dicht, dat die haren adem tegen hare wangen voelde. »Nu ja, gij hebt gelijk," zei ze zacht en wierp even een blik op de vensters in het huis van den dokter, »mijn verlovingsring ligt daar ginds in het water. In een aanval van woeste vertwijfeling heb ik hem van mij geslingerd, gruwende van de gedachte aan het armzalige leven, dat ik aan Brucks zijde leiden zou. Meisjes van uw slag begrijpen die dingen niet. Gij kiest u een man en let daarbij op zijn goed uiterlijk, flinke gestalte, fraaien baard, en hebt gij eenmaal »ja" gezegd, dan gaat gij met hem door dik en dun, en dat is braaf ook, braaf van u! Zulke meisjes worden rechtschapene moeders van welopgevoede zonen; zij hokken stil in het nest en doen bang en deemoedig de oogen dicht, als een adelaar voor haar in de hoogte stijgt. Ik echter ga met den adelaar mee; waar hij henen stijgt,

daar waait *mijne* levenslucht; ik blijf aan zijn zijde, ik juich hem toe en moedig hem aan bij de stoute vlucht —"

»Ja, om hem voor een kraai te verklaren en laf te verlaten, als een valsch, verraderlijk schot hem vleugellam schiet," viel Kathe haar in de rede, en dit woord brandmerkte, met een enkelen zet, het schaamtelooze verraad der zelfzuchtige zuster. Toen Kathe het sprak stond zij met de armen over elkander geslagen voor Flora, als het beeld der tot in het diepst harer ziel verontwaardigde vrouw. »En als gij nog stil en zwijgend heen waart gegaan, zooals anders de ontrouw gewoon is te doen! Maar neen! gij hebt eerst lucht willen geven aan uw bitteren haat, gij hebt u op een voetstuk willen zetten, als een arm, verraden, bedrogen slachtoffer en nu staat gij weer op den versmaden grond —"

»Als Brucks aangebedene bruid, die eerst in eene groote dwaling moest vervallen, eer zij den ganschen omvang van haar geluk begrijpen kon," riep Flora met zegevierenden hoon, terwijl zij de jongere zuster verachtelijk opnam van het hoofd tot de voeten. »Kijk, gij kunt allerliefst onbeschaamd zijn, kleine! Ik ben werkelijk getroffen, door de stoute wending die gij aan mijne vergelijking hebt trachten te geven... zeker, een fatsoenlijke dosis burgerlijk verstand kan u niet ontzegd worden, maar die dosis is juist voldoende, om al wat een geniaal, vurig gemoed te voorschijn brengt, verkeerd op te vatten en uit te leggen. Wat hebt gij voor verstand van een zielkundig raadsel? Had ik gisteren gesproken van verloren vriendschap, dan hadt gij het recht gehad ergernis te nemen aan mijne plotselinge verandering en die voor komedie te houden, want uit vriendschap wordt nooit de hartstocht der liefde geboren, terwijl juist in de ziel van den mensch *haat* en liefde naast elkander liggen; zij ontsteken elkaar, en de gloeiendste haat heeft dikwijls de vurigste liefde ten grond. Gij kunt, met uw stompzinnig gevoel, zulke dingen niet begrijpen. Gij maakt voor den beleedigden man zijn lievelingsschotel gereed, om hem te verzoenen, terwijl eene natuur als de mijne, in behoefte aan schitterende verzoening, voor hem een misdaad zou kunnen begaan, voor hem sterven."

Zij legde de gebalde rechterhand onder den boezem, als drukte zij reeds den dolk in het hart. »En laat mij u nu dit nog zeggen: ik heb Bruck nooit inniger, hartstochtelijker

liefgehad, dan sinds ik weet, dat hij als een martelaar heeft geleden en als een held gezwegen, sinds ik mij zelve de bekentenis moet doen, dat ik hem doodelijk heb gekrenkt, maar ook nog nooit —" plotseling greep zij Kathe's hand en trok die naar zich toe; de fijne vingers, die de zachte warme hand van het jonge meisje omklemden, waren koud als dê wind, die over het water woei — »nog nooit," fluisterde zij Kathe in het oor, »was ik zoo gloeiend jaloersch. Denk daarom, kind! Hier is *mijn* gebied! En al is de gedachte verre van mij, dat ik u voor gevaarlijk zou houden — gij valt niet in zijn smaak, dat heb ik al lang gemerkt, terwijl hij toch ook in alle eeuwigheid slechts oogen en ooren heeft voor mij — zoo ben ik toch niet gewoon een menschenkind naast mij te dulden, dat zijn uiterste best doet, om zich lief en vriendelijk voor te doen. Uw rol van »huismoedertje" hier in huis staat mij niet aan. Gij zult in 't vervolg u daarvan dienen te onthouden — begrepen, schatje?"

Dit was duidelijk en op den man af gesproken, en nu nam zij dan ook deftig haar ruischenden sleep op en spoedde zich naar het huis, als wilde zij geen antwoord hooren. Die haast was onnoodig, want het jonge meisje hield de bleeke lippen vast op elkander gedrukt. Op een zoo tot overvloeiens toe gevulde maat van stoutmoedigheid, willekeur en valschheid had de eerlijke, onbedorven jeugd niets te zeggen.

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

Het was Mei geworden. De boomen hadden de bloesems reeds afgeschud, en het prachtige bed met crocussen, door hyacinthen omzoomd, dat op het groote plein voor de villa Baumgarten aller oogen tot zich trok, waar het dan ook voor bestemd was, had uitgebloeid. De kruinen der seringen kleurden zich lila en groen, de glanzende gouden regen schommelde half ontplooid aan de twijgen, uit het groen der rozenstruiken kwam de fijne spitse punt van het eerste knopje voor den dag en de schaduw in de breede lindenlaan werd langzamerhand dichter. Helder kabbelde de beek langs de met groene guirlanders versierde oevers, en het oude huis werd hoe langer zoo meer met een

groen kleed getooid, zoodat elken morgen minder van de witte muren te zien kwam — de krachtige, frissche ranken van den wijngaard spreidden zich langs deur en venster, tot aan het dak toe, overal om het lieve, vertrouwelijke gebouw.

De logeerkamer was weer ledig. Henriette was al lang weer naar de villa teruggekeerd; schijnbaar was zij hersteld, het had er zelfs iets van, of er een stilstand in hare ziekte was gekomen, en de tante was overtuigd, dat Kathe's zorgvuldige verpleging hier het grootste deel in had. De beide zusters leidden een meest van het huisgezin afgezonderd, gezellig leven, dat aan Kathe's nieuwen vleugel een groote bekoorlijkheid ontleende. Maar niet alleen de oppassing der trouwe zuster, ook de omgang met de oude predikantsweduwe had gelukkig gewerkt op de kranke. In het eenvoudige, vriendelijke vertrek van Brucks huis was hare levensbeschouwing eene andere geworden. De kalmte van het eenzame leven, dat haar vroeger een afkeer inboezemde, lachte haar nu aan, en al ging het beneden in het salon nog zoo druk en vroolijk toe, tevreden en zonder jaloerschheid bleef zij buiten al dat gewoel.

Het huis van den handelsraad was echter nooit meer bezocht geworden, dan nu, nadat de eigenaar in den adelstand verheven was. Er bevonden zich onder de nieuwe bezoekers zeer welkome elementen, waar allerlei feestelijkheden voor werden verordend, terwijl zoowel de vindingskracht van mevrouw Urach als de beurs van den heer von Römer onuitputtelijk waren. De handelsraad was dan toch ook al bijzonder gelukkig. Nooit hoorde men ervan, dat hij iets verloor, of dat hem iets mislukte; waar de wichelroede van zijn genie slechts even werd gevoeld, daar ontsprong een goudbron en hij werd op millioenen geschat. En hij verstond de kunst, zooals zelden een gelukskind dit doet, om de nieuwe glorie des rijken adeldoms voor een ieder te doen glanzen en haar tot een belangrijk onderwerp van het gesprek voor adel en burgerij te doen strekken. De wandeling naar de villa Baumgarten was de pantoffel-parade voor de groote wereld geworden; de bezitting, die er alle dagen schooner op werd, moest aan alle vreemdelingen worden vertoond; men sprak van de kostbare schilderijen en standbeelden, van de zeldzame verzamelingen, die de handelsraad, met voorname onverschilligheid, bijeen bracht, van de zilverkamer, die zich met die van het vorstelijk slot meten

kon; men bleef stil staan, als een zijnerfraaie equipages voor de deur stond en verwonderde zich, dat de lichte stofwolk, die in de laan, bij het doorwandelen, werd opgewaaid, geen stofgoud was.

Altijd door werd er gebouwd en het park kon op vele punten in het geheel niet meer worden begaan. Men kwam langs stukken gehouwen steen en sneeuwwitte marmerblokken, die bij den bouw der nieuwe paardenstallen gebruikt werden, wijl de oude, bij de voorliefde, die de handelsraad voor mooie paarden had, al lang veel te klein waren geworden. Groote bergen uitgegraven zand versperden den weg — het terrein was niet bijzonder gunstig voor den grooten, ruimen vijver, die hier gegraven worden moest. Die vijver en het palmenhuis, dat eene merkwaardigheid van de residentie zou uitmaken, verslonden geweldige sommen. Daarbij vertoonde zich op zekeren dag een aantal bouwlieden en steenhouwers, die een lief paviljoen onder handen namen, dat tot hiertoe nog nooit gebruikt, maar altijd gesloten was. Het lag op een tamelijken afstand van de villa, tusschen de boomen in; uit de bovenramen had men echter het uitzicht op de wandeling en de stad. Het sierlijke huis werd met smaak vernieuwd; er werden andere ramen, met groote spiegelruiten, ingezet; nu en dan haalde den handelsraad stalen van tapijten en patronen voor ingelegde vloeren voor den dag. waar mevrouw Urach uit moest kiezen. Wel werd zij telkens knorrig en scherp, en Flora lachte achter haren zakdoek, maar kiezen moest de oude dame toch, al verzekerde zij ook gedurig, dat de verfraaiing van die oude barak haar volstrekt geen belang inboezemde, dat zij voor zich genoeg te doen had met aan de villa en al wat daar noodig was, te denken, en zich weinig bekommerde om de »logeerkamers" voor vreemde gasten, waar zij toch wel nooit een voet zou zetten. Zij deed dan ook, trots al het geklop en gehamer, of het geheele gebouw haar niet aanging, even als de heerschzuchtige gemalin van een regeerenden vorst naar haren toekomstigen weduwenzetel niet verkiest om te zien.

Tusschen al die drukte, dat afbreken en opbouwen door, kwam en ging de handelsraad als een trekvogel in en uit. Hij reisde, naar hij voorgaf, nog altijd voor zaken, maar lang zou het niet meer duren, dan zou hij een riddergoed koopen en landedelman worden. Had hij een paar dagen rust, dan

was hij gedurig op de tweede verdieping, waar de kamers der zusters waren; na den middag dronk hij daar koffie, tot groote ergernis van mevrouw Urach, die hierdoor haar lievelingsuurtje miste in den wintertuin — zij was immers veel te vol kleine attenties, om «den lieven Maurits" alleen te laten met de ontevredene zieke en de jonge bakvisch en was daarom beleefd genoeg, altijd tegelijk met hem boven te verschijnen.

Kathe vond dat zeer aangenaam; zij kon een gevoel van beklemmenden angst tegenover haren zwager en voogd niet van zich zetten, sinds deze zoo wonderlijk voorkomend en beleefd voor haar was geweest en daarbij zoo valsch tegenover mevrouw Urach, niettegenstaande zijn vertoon van de meest welgemeende vriendelijkheid. Onwillekeurig nam zij de houding aan eener volwassene dame, terwijl zij vroeger in zijn bijzijn altijd kinderlijk eenvoudig was geweest. Maar juist dat scheen hem aangenaam te zijn en hem te meer aan te moedigen, met Kathe op die vreemde manier om te gaan. Hij las hare wenschen op haar gelaat; al lang had hij zijne toestemming gegeven, om het ongebruikte gedeelte van den tuin bij den molen aan de arbeiders af te staan; nooit verzette hij zich tegen de plannen van het meisje, dat in hare liefdadigheid geen grenzen kende, en als hare beurs ledig was, werd die zonder eenige aanmerking altijd weer gevuld. »Gij moogt u die aardigheid wel veroorloven, Kathe, ik zal spoedig nog een ijzeren kist moeten aanschaffen," zei hij en vertelde dan van de verwonderlijke toeneming van het toch al aanzienlijke kapitaal. Bij zulke woorden werd zij altijd somber en stil; op al hare ernstige vragen had hij, hoe hij ook een plooi er aan trachtte te geven, de volksbeschuldiging nooit kunnen weerleggen, dat haar rijkdom de vrucht van schandelijken woeker was, terwijl mevrouw Urach er een behagen in scheen te vinden, telkens op die onaangename herinnering terug te komen. Het kinderlijk genot, dat Kathe er vroeger in vond om zoo »verbazend" rijk te zijn, had plaats gemaakt voor een soort van angst en vrees, als moest het eindelijk zeker gebeuren, dat die ontzettende hoop geld, die al grooter en grooter werd, op haar neer moest vallen, om haar te verstikken en te dooden, als rechtvaardige vergelding voor de wijze waarop hij verkregen was.

Zij was toch veel ernstiger geworden; die zonnige lach, die haar opgeruimd gestel haar zoo gedurig om de lippen tooverde, werd maar zelden meer gezien. Recht vroolijk was zij alleen in het huis bij de beek en dat toch ook niet dikwijls. De predikantsweduwe gaf, sinds eenigen tijd, aan een aantal arme kinderen onderricht in het naaien en breien; dit geschiedde elke Woensdag- en Zaterdagnamiddag. Met toestemming der tante was Kathe daar bij gekomen. De omgang met kinderen was haar geheel vreemd en deed gevoelens in haar ontwaken, die zij vroeger niet had gekend. Zij vatte voor de kleinen de hartelijkste genegenheid op en kwam tot de overtuiging, dat er geen schoonere roeping was, dan kinderen naar lichaam en geest te helpen opvoeden en die tot goede menschen te vormen.

Als het noodig was kleedde zij de kleinen, in haar werkmandje lag altijd een begonnen schortje of jurkje; zij zorgde — want de tante was daartoe niet altijd bij machte — voor een lekkere versnapering onder de les en de oude dame zag met het grootste genoegen, als het jonge meisje binnenkwam met een mand met vruchten en brood, en met moederlijke zorgvuldigheid den schoonsten appel als prijs stelde voor het netste werk. Des zomers werd het onderricht in den tuin gegeven; de kinderen, meest allen uit de nauwe, donkere achterbuurten, moesten de weldaad genieten van in de vrije lucht op het groene gras te stoeien en te spelen. Kathe had kleine bankjes laten maken en speelgoed aangeschaft en zoo werd de tijd van de les tegelijk een uur van de prettigste uitspanning.

Flora ergerde zich geducht aan dit alles, 't geen, naar haar oordeel, haar in hare rechten benadeelde, maar zij was slim genoeg, om er in Brucks huis nooit iets van te laten merken. Zij wist wel, dat »de oude" erg uit haar humeur raakte, als men »het groote meisje met die burgerlijk roode kleur op haar Sommer-gezicht" niet voor het toonbeeld hield van alle mogelijke deugden. De schoone verloofde kwam er elken dag; zij had zich een dozijn nette witte schortjes laten maken en kwam bij tante nooit zonder dit huiselijk kleedje, dat haar allerliefst stond. Men kon haar waarlijk niet te laste leggen, dat zij niet al haar best deed, om tante aangenaam te zijn. Zij stelde haar fijn, teeder gelaat bloot aan de hitte

van het vuur, om koeken te leeren bakken, zij nam les in het inmaken en inleggen van groenten en vruchten, in de behandeling van de wasch, en nam zelfs de keukenmeid het strijkijzer uit de hand, om zelve de kunst te beproeven; maar hoe groot het offer ook was, dat zij aldus bracht, zij slaagde er toch niet in, de altijd wel beleefde maar toch deftige houding te veranderen, die de tante, sinds dien noodlottigen avond, tegen haar in acht had genomen. Het was, of deze het wist, dat Flora, als zij na een dergelijke inspanning, dood vermoeid in hare kamer kwam, het schort met een verwensching in een hoek slingerde en dan, om zich te sterken, in haar rijtuig bezoeken ging afleggen bij hare vriendinnen in de stad, wier moeielijk verborgen afgunst haar in dit geval eene ware verkwikking was. De vriendinnen vonden, dat de vrouw van den toekomstigen professor als een pauw in het open rijtuig zat en dat hare inbeelding onuitstaanbaar werd.

De spoedige wending, die Brucks lot had genomen, werd nog altijd voor een wonder aangezien. Dat de nog kort geleden met minachting en vooroordeel bejegende man nu op eens als vorstelijk hofraad over de straat ging, was meer, dan men begrijpen kon. De jonge dokter stond in de oogen van het publiek en vooral van hen, die aan het hof kwamen, op een hoog verheven standpunt, en daar hij, wegens zijn vertrek naar Leipzig, spoedig niet meer te raadplegen zou zijn, wilde iedere patiënt nog door hem hersteld worden. Vandaar dat hij, in zeer korten tijd, met praktijk overladen werd. Zijn begonnen manuscipt bleef onvoltooid op zijn schrijftafel liggen; hij sliep in zijn huis in de stad, at meest haastig in een hotel, terwijl hij de hem aangeboden plaats aan de tafel van den handelsraad steeds van de hand wees, en was, gelijk hij zich uitdrukte, genoodzaakt, den tijd voor zijne vluchtige bezoeken op de villa en bij de tante aan zijne patiënten te ontstelen.

Kathe zag hem zelden, des te meer viel het haar in 't oog, hoe hij veranderd was — ten gevolge van al zijne drukte, meende zij. Hij zag er bleek en vermoeid uit, en was hij vroeger, schoon ook altijd stil, een zachtmoedig, vriendelijk man, nu lag er iets strengs, iets sombers zelfs over zijn geheele wezen. Met Kathe had hij, sinds zij hem, met Flora's armen om zijn hals, in zijn huis had gezien, nauwelijks een

paar woorden gesproken, en dit was zoo schuw, zoo kortaf geweest, dat het meisje onwillekeurig dacht, dat hare onwelkome stoornis hem nog altijd ergernis gaf. Zij ging hem daarom met een gemengd gevoel van verlegenheid én trots uit den weg, waar zij maar kon.

In zijne verhouding tegenover Flora was niets veranderd; hij was dezelfde ernstige, haast deftige verloofde, als op den dag, toen Kathe hen voor de eerste maal samen had gezien. Het kwam haar tusschenbeiden voor, dat die geheele geschiedenis bij het ziekbed van Henriette een spooksel harer verbeelding was, of dokter Bruck moest er een slag van hebben, onaangename herinneringen op den achtergrond van zijn geheugen te dringen, die aan weinige menschen gegeven is. Flora had zeker gedacht, dat met hare beden om vergeving, met haar openlijk getoond berouw, aanstonds ook weer de oude innige betrekking hersteld zou zijn geworden, die vroeger tusschen Bruck en haar had bestaan. Moest hij toch niet onuitsprekelijk gelukkig zijn in de zekerheid van haar voor altijd de zijne te kunnen noemen? Hij had haar immers zoo hartstochtelijk lief. Misschien hield hij dit gevoel diep in zijn binnenste verborgen en wilde hij het nog niet laten merken, want Bruck — en daar troostte Flora zich mee — was een van van die menschen, die niet zoo aanstonds tot verzoening zijn gestemd. Met de bruiloft, die tegen September was vastgesteld, zou alles anders worden.

Intusschen was de 20ste Mei aangebroken, Flora's verjaardag. Op elk tafeltje in hare kamer geurden de prachtige bloemen, die de vriendinnen haar hadden gezonden. Ook de vorstin had aan den verloofde van den hofraad, die werkelijk met allerlei gunstbewijzen werd overladen, een keurige bouquet doen ter hand stellen, en van de aanzienlijksten des lands had zij gelukwenschingen ontvangen. Ja, het was een dag van triomf voor de schoone Flora, een dag, waarop zij opnieuw eens weer gesterkt werd in de overtuiging, dat zij een lievelinge der goden was, geboren en geroepen voor een glanzend levenslot.

En toch lag er een schaduw over haar voorhoofd, dat zich gedurig in diepe rimpels samentrok. Op de tafel stond tusschen de geschenken van grootmama en de zusters, een keurige pendule van zwart marmer. Vroeg in den morgen had

Bruck die gezonden met een geleidend schrijven en zich daarbij verontschuldigd, dat hij in den voormiddag niet kon komen, omdat een ernstige kranke al zijn tijd in beslag nam.

»Ik begrijp Leo niet, dat hij niets aardigers voor mij wist te bedenken dan dit steenen ding," zei ze verdrietig, naar de pendule wijzende, tot mevrouw Urach, die de vorstelijke bouquet onder den neus hield en er onophoudelijk aan rook, alsof er een bijzondere geur aan moest zijn. »Een *zwaar* geschenk is op een verjaardag niet mooi, ik voor mij vind het ten minste nog al smakeloos."

»De pendule is, dunkt mij, juist naar uwen smaak gekozen, Flora. Het wonderlijk diepzinnig ameublement van deze kamer is er volkomen mee in overeenstemming," zei Henriette, die, op een rustbed liggende, met spotachtigen blik naar de vier zwarte zuilen in de hoeken wees.

»Gekkepraat, gij weet even goed als ik, dat ik deze meubelen toch niet mee kan nemen. Maurits heeft de kamer ingericht, zooals ik dat graag had, maar voor zoover ik weet heeft hij mij geen enkel meubel of sieraad ten geschenke gegeven. Ik zou dien rommel toch ook niet graag meeslepen. Men krijgt eveneens zijn bekomst van het stereotype gezicht op altijd dezelfde meubelen, als van een lang gedragen toilet. Wat zal ik, in 's hemels naam, met dat zwart efiguur beginnen in mijn boudoir te Leipzig, dat lila wordt behangen en met bronswerk versierd?"

»Een frissche bouquet had ik liever gehad, maar gij zijt immers niet sentimenteel, Flora," antwoordde Henriette, niet zonder eenige bitterheid in haren toon. Kathe, die vandaag voor het eerst geheel in het wit gekleed was, stond naast een heerlijk ontwikkelde myrthenplant, door de tante zelve gekweekt en aan Flora gezonden; met een weemoedig lachje streek zij de hand, vleiend en streelend, over de fijne blaadjes en dunne, buigzame takjes. Niemand had een oog voor dit zeldzaam schoon geschenk, dat door zijn gemis in het huis aan de beek een groot offer kostte.

Na den maaltijd bleef men in het salon, omdat er nog gedurig menschen kwamen, om geluk te wenschen. Alle deuren, die uit de eene in de andere zaal geleidden, stonden open en het geheel leverde een verrukkelijk schoonen en smaakvollen aanblik op. Door de ramen aan het balkon drong de

geur der jonge lindebloesem naar binnen, en de gouden Meizon scheen door de hooge vensters. Alleên in het donkere vertrek aan het einde waren hare stralen niet t'huis; het zag er daar verdrietig en koud uit, als altijd, en de rijkdom van levende bloemen, juist daar opeengehoopt, had iets, dat onwillekeurig een pijnlijken indruk maakte.

Henriette zat, half liggende, in een schommelstoel over het opengeslagen balkonraam. Graag had zij er zoo »meiachtig" uitgezien als Kathe en het magere kleine figuurtje daarom in een wolk gehuld van wit neteldoek en kant, maar huiverend wikkelde zij zich in een zachte shawl van geborduurd krip en daarover viel haar rijk, blond haar in al zijn lengte naar beneden; sinds hare ziekte had zij de vlechten niet meer opgestoken. Als zij daar zoo stil nederlag, door het half-getemperd zonlicht beschenen, met de wijd geopende, blauwe oogen, door zwarte wenkbrauwen overschaduwd, met de witte kleur, die alleen dicht bij de slapen door een koortsachtig rood plekje werd afgewisseld, had zij veel van een wassen beeld. Zij had Kathe naar de piano gezonden in de muziekkamer en wachtte nu, met in den schoot samengevouwen handen, op het begin van Schuberts lied: *de Lof der Tranen.* Op eens werd het roode plekje aan de slapen donker rood gekleurd als karmijn, de magere handen werden onwillekeurig tegen het hart gedrukt — dokter Bruck kwam binnen.

Flora ijlde hem tegemoet en hing aan zijn arm. Nauwelijks liet zij hem den tijd, om de andere leden van het gezelschap te groeten en nam hem mee, om hem al hare geschenken te laten zien. De schoone dame, die zoolang op al haar doen en spreken graag den stempel van ernstige wetenschappelijkheid en diepzinnig onderzoek had gezet, vertoonde op haren negen en twintigsten geboortedag al de naïve bevalligheid eener zestienjarige, en bij de verandering zag zij er, met haar liefelijk, bewegelijk gelaat en schoone buigzame gestalte werkelijk verrukkelijk en bekoorlijk uit.

Kathe stond bij een muziekkastje en zocht naar het verlangde stuk, toen het paar langs haar heen naar Flora's kamer ging; zij zag even om, kreeg een half verlegen groet van dokter Bruck en zocht nog te ijveriger.

»Zie, Leo, met dezen dag sluit ik de rekening af met het verledene, waarin ik zoozeer heb gedwaald en haast mijn ge-

luk had verspeeld," zei Flora, met eene stem van nameloos zoeten klank, terwijl Kathe het muziekboek uit het kastje kreeg. »Ik wil de herinnering aan dien verschrikkelijken avond niet weer oproepen, dien avond, toen ik alle zelfbeheersching had verloren, en in mijne overspanning woorden sprak en uitdrukkingen bezigde, waar mijn hart niets mee te maken had; maar ter wille van de waarheid en omdat ik dit aan mij zelve schuldig ben, moet ik toch zeggen, dat gij op dien avond ook hebt gedwaald in uw oordeel. Het was geen zucht, om op den voorgrond te treden, die mij tot schrijven dwong, maar werkelijk mijn talent, mijn geest. Vraag niet verder! Ik kan u alleen verzekeren, dat ik mijn weg zou hebben gemaakt, en wel door mijn werk »de Vrouwen," dat gij niet kent. Naar het oordeel van bevoegde mannen zou het mij een grooten naam hebben bezorgd, maar hoe zou ik er verder aan kunnen of willen denken, aan *uwe* zijde een eigen weg te begaan en mijne bekwaamheden te doen bewonderen. Neen, Leo, ik wil mij alleen verkwikken en verheugen in *uwen* roem, zooals dat der vrouw betaamt, en opdat de verzoeking mij nooit weder overvalt, moeten deze bladen, vruchten van ijverige studie en dichterlijken aanleg, dien ik werkelijk heb, voor altijd verdwijnen."

Op dit oogenblik ging Kathe, met het muziekboek in de hand, om de piano heen. Zij zag dat Flora het manuscript met een lucifer aanstak en het brandende in den haard wierp. De schoone verloofde wendde daarbij het gezicht naar het raam, waar de dokter stond; misschien hoopte zij, dat hij een poging zou doen, om haar het offer te beletten, maar hij stond stil, hij stak geen hand uit, om het kostbare papier te redden. De lucht van het brandende manuscript drong in de kamers en terwijl Flora metsaamgeknepen lippen weêr terugtrad van den haard, ging Kathe haastig voor den vleugel zitten en begon de schoone fantazie van Liszt op *de Lof der Tranen.*

Kathe wilde het antwoord van Bruck niet hooren; het werd haar een onuitstaanbare gedachte altijd de onwillekeurige getuige te zijn van de gesprekken, die de verloofden met elkander hielden en zij stelde zich voor, dat Bruck op den duur een innigen afkeer van haar moest gaan gevoelen. Toch hinderde haar de komedie, die daar onder hare oogen weder

gespeeld werd, meer dan zij zeggen kon. Het door de wereld rondzwervende en overal waar het kwam afgekeurde manuscript had nu moeten dienen als belangwekkend en betreurenswaardig offer, dat de grootheid van ziel en de zelfverloochening eener rijk begaafde vrouw aan haren heer en gebieder bracht.

Erwerd in Flora's vertrek gesproken. Tusschen de met krachtige hand aangeslagen tonen door, hoorde Kathe de ernstige, kalme stem van den dokter, maar tot hare blijdschap verstond zij geen woord van wat hij zei, en toen het stak uit was gespeeld ging Flora haar weder voorbij naar de balkonkamer. Zij ging nu niet aan Brucks arm, maar liep, met de bouquet der vorstin in de hand, naast hem met een gelaat, verdrietig als dat van een kind, dat eene bestraffing heeft gehad en niet durft tegenspreken .... Flora had haren meester gevonden. Zij wierp een toornigen blik op Kathe die juist de laatste tonen aansloeg. »God dank dat gij gedaan hebt, Kathe!" zei ze, terwijl zij even bij haar stil bleef staan. »Gij maakt een leven op de piano, dat mij hooren en zien vergaat. Uwe eigene stukken speelt gij vrij goed — lichte, gemakkelijke melodiën zonder veel diepte; maar gij moest u niet wagen aan Schubert of Liszt, zij zijn u te zwaar en gij begrijpt hunne opvatting niet."

»Henriette wilde dit stuk graag hooren," antwoordde Kathe bedaard, terwijl zij den vleugel sloot. »Ik heb mij nooit voor een vlugge klavierspeelster uitgegeven."

»Neen, Kathe-lief, dat hebt gij ook nooit gedaan, gij zijt ook geene van die virtuosen, die allerlei sprongen maken met de vingers," kwam Henriette er tusschen. Op eens, als was zij er heen gewaaid, stond zij bij de zusters in de muziekkamer. »En toch zou ik het meisje wel willen kennen, dat Schubert inniger weet op te vatten, dan gij doet. Of denkt zuster Flora, dat de tranen, die iemand onwillekeurig bij dit spel in de oogen komen, alleen uit huichelarij worden geschreid?"

»Zenuwen, kind, zwakke zenuwen — anders niet," lachte Flora en volgde den dokter in het salon, waar mevrouw Urach haar riep.

De oude dame zat aan de tafel met een eenigszins opgewonden gezicht; in de eene hand hield zij haar lorgnet, in de

andere een brief, dien men haar juist had gebracht. »Och, lieve, beste hofraad," zoo vaak als het maar geschikt kon gebeuren, gebruikte zij dien titel, die wat er ook voorgevallen was haar oor buitengemeen streelde, »daar schrijft mij mijne vriendin, de barones Steiner, dat zij plan heeft over weinige dagen hier te komen, om bij u raad en hulp te zoeken. Zij is buiten zich zelve van bezorgdheid over haren kleinzoon, den stamhouder der von Brandau's. Sinds eenigen tijd gaat de jongen een beetje kreupel en de artsen zoeken naar de oorzaak ervan maar weten niets te zeggen. Zoudt gij het kind onder uwe behandeling willen nemen?"

»Heel graag, altijd in de hoop, dat de barones niet al te veel van mijn tijd in beslag wenscht te nemen," Bruck kende de gewoonten dier aristokratische dames maar al te goed, om den dokter lang te laten wachten en een gewone verkoudheid als een erge ziekte te beschouwen.

Mevrouw Urach was blijkbaar uit haar humeur over den onverschilligen toon, waarop Bruck antwoordde, maar zij zei niets tot hem.

»De barones is zeer getroffen door mijn laatste afschrijven," zoo sprak zij tot Flora. »Deze brief," en zij tikte met het lorgnet op het papier, »is vol van kleine hatelijkheden, en had de angst haar niet aangegrepen, ik geloof, dat zij niet weer aan mij geschreven zou hebben. Ik kan u niet zeggen, hoe het mij spijt. Zij wil nu in een hotel gaan, zoodat zij dicht bij onzen hofraad is, en vraagt mij, of ik *althans* zou goed zou willen zijn haar *dezen* dienst te bewijzen, dat ik vijf kamers voor haar bespreek." Bij dit woord wierp zij een werkelijk vernietigenden blik op het jonge meisje in het wit, dat tegen haar over, achter een stoel en met de handen op de leuning, stond te luisteren naar het gesprek. Bij afwisseling werd zij bleek en rood, want zij voelde wel, dat elk woord van de oude dame een schimpscheut was op haar.

»Alles kon hier op de tweede verdieping best geschikt worden, als de barones maar niet met geweld vijf kamers hebben wilde," vervolgde mevrouw Urach. »Zij heeft een salon noodig voor zich en hare dochter Marie, een kamer voor den kleinen Job von Brandau en zijne gouvernante, en ten minste drie slaapkamers, want de juffrouw komt ook mee!" Vol kommer en zorg leunde zij het hoofd op de hand.

»Dat wil eigenlijk alles te zamen genomen zeggen, dat Kathe hier die wildvreemde en aanmatigende barones in den weg staat," riep Henriette scherp en driftig.

»Ik heb al aangeboden, naar den molen te gaan," zei Kathe zonder dat zij eenige gevoeligheid liet blijken, en streek tegelijk de hand over Henriettes haar.

»O neen, dan weet ik wat beters, Kathe — als gij toch weg moet," riep het kranke meisje, terwijl zij met groote oogen naar haar opzag. »Wij vragen Brucks tante, of wij de logeerkamer bij haar voor u mogen hebben. Ik weet, dat zij heel blij zal zijn, als gij daar komt, want gij zijt haar lieveling, haar oogappel. Uw vleugel wordt er heengebracht, en ik mag er komen, zoo dikwijls ik wil —" op eens, Bruck aanziende, zweeg zij stil. De dokter had zich eerst omgekeerd en door het raam naar buiten gezien, doch nu zag hij naar haar met een gelaat, waar ontevredenheid, verdriet, toorn zelfs duidelijk op stonden te lezen. Zij vertrouwde schier hare oogen niet, zoo geheel anders als gewoonlijk zag Bruck er uit.

»Ik vind het praktischer en stel het dus ook voor, dat de knaap met zijne gouvernante bij mij wordt ingekwartierd," zei hij op koelen toon.

Mevrouw Urach trok en plukte aan het lint van hare muts en kon nauwelijks een vluchtigen, spotachtigen lach onderdrukken. »Dat zal moeielijk gaan, beste hofraad," hernam zij. »Mijne oude vriendin zal voor geen geld van de wereld Job alleen willen laten, en dan — gij weet niet, gij hebt er geen denkbeeld van, hoe verwend die jongen is. Onze lieve, kleine erfprins heeft lang zulke fraaie vertrekken niet, als deze eenige en laatste spruit der von Brandau's. Het magere, leelijke ventje slaapt onder satijnen dekens achter zijden gordijnen. Och, de familie kan dat doen en vindt al die weelde dood natuurlijk. Wij, gewone menschen, raken verlegen, wanneer wij zulke verwende gasten moeten ontvangen."

»En waarom wenscht gij dat kleine monster — want die gevierde laatste spruit der Brandau's is de ondeugendste bengel, die op Gods aardbodem loopt — bij uwe tante als logeergast in te kwartieren, Leon?" vroeg Henriette op den toon der diepste ergenis. Plotseling was zij in die stemming van lichtgeraaktheid vervallen, die haar soms woorden deed zeggen, waar zij een oogenblik later berouw van had. »Wat

heeft Kathe u gedaan? Ik heb er al lang verdriet van gehad. dat gij zoo onrechtvaardig, zoo onaangenaam jegens haar zijt, Is zij u niet voornaam genoeg, omdat haar grootvader maar een molenaar was? Gij schijnt er niet toe te kunnen komen, haar zelfs maar toe te spreken, en dat is toch wat heel belachelijk, want in den grond van de zaak is zij Flora's zuster, even goed als ik. Wij allen zijn goed en vertrouwelijk onder elkander — zij alleen schijnt wel de verstooteling te moeten zijn."

»Mijn beste schat, die vertrouwelijkheid is mij al lang een doorn in het oog geweest, en als ik wat te zeggen had, dan bleeft gij even goed op een afstand, als Kathe," kwam Flora tusschenbeiden. »Ronduit gezegd misgun ik aan iedereen een voorrecht, waar ik alleen aanspraak op heb. In betrekking tot u wil ik genade voor recht laten gelden en kan het zoo blijven, maar wat Kathe aangaat zou ik zulk eene vertrouwelijkheid met Leon al zeer ongaarne zien." Zij sloeg een arm om Brucks hals en leunde de schoone gestalte tegen hem aan, terwijl zij met teederen blik tot hem opzag.

Was het die aanraking in aller tegenwoordigheid, of was hij onaangenaam getroffen door het hem zonder verschooning voor de voeten geworpen verwijt van Henriette — zeker is het, dat hij opsprong, alsof een slang zich om zijn hals kronkelde, in plaats van een fraai gevormden zachten meisjesarm, en dat hij zoo bleek werd als een lijk.

Kathe keerde zich om en wilde de kamer verlaten; zij had wel willen uitbarsten in tranen, zoo ontzettend had men haar gekrenkt, maar moedig verbeet zij hare smart en deed haar best zich zoo onverschillig mogelijk te houden. Daar ging de deur open en de handelsraad, die binnenkwam, trad op haar toe. Zonderling, maar op dit oogenblik vergat zij al den afkeer, die in den laatsten tijd tegen hem in haar hart was opgerezen; zij dacht aan niets, als dat hij haar voogd was, de man, die de plaats van vader bij haar moest vervullen en haar beschermen; met die gedachte naderde zij ook van hare zijde en legde de hand op zijn arm.

Verrast zag hij haar aan, maar hij lachte, en drukte, terwijl hij haar schalks met de oogen toewenkte, de hand met den arm tegen zijn hart. Hij had zelf de handen niet vrij, want hij droeg een klein kistje, dat hij op de tafel zette,

waar mevrouw Urach aan gezeten was. Zijn komst maakte een einde aan een uiterst pijnlijk tooneel, en Henriette, die de oorzaak der onaangename spanning was, had hem wel om den hals willen vallen, om den prettigen toon, dien hij, niets wetende van wat er was voorgevallen, in de vroolijkheid van zijn hart aansloeg.

»Nu is alles in orde, daar heb ik eindelijk mijn verjaarsgeschenk voor u, Floortje,” riep hij. »Mijn berlijnsche agent verontschuldigt het lang wegblijven met de drukte, die de fabrikanten hebben.” Hij deed den deksel van het kistje open. »Apropos, ik heb ook nog een ander cadeau op uw verjaardag,” vervolgde hij schertsende. »Men vertelt mij daar juist, dat gij gewroken zijt. De vrouw, die u laatst met hare nagels dreigde, is hedenmorgen veroordeeld tot een vrij langdurige gevangenschap; de anderen, die òf te jong waren, òf klaarblijkelijk door die belhamel waren opgehitst, zijn er genadig afgekomen.”

»Ik hoop niet, dat Flora die tijding werkelijk een aangenaam geschenk op haar verjaardag noemt,” zei Henriette. »Zeker, straf moet er zijn, en het kan die woeste, ruwe megaera geen kwaad, als zij, door wat stil te zitten, een beetje wordt getemd; maar voor ons lag in dien aanslag iets zeer beschamends en vernederends — het is immers verschrikkelijk als men weet, dat men zoo wordt gehaat, en de meest gehate van ons allen is Flora — het ware beter, Maurits, dat daar vandaag maar van gezwegen was.”

»Dunkt u dat?” zei Flora met een lach. »Maurits kent mij beter; hij weet wel, dat ik hoog boven de volksmeening sta en dat ik geen vinger wensch uit te steken, om mij populair te maken. Gij hebt daar vroeger ook anders over gedacht, Henriette. Ik zou wel eens willen weten, wat gij voor een maand of acht zoudt gezegd hebben, als iemand in onze salon de belangen van het volk was gaan verdedigen. Dat waren voor u dingen, waar gij nooit van hadt gehoord. Maar sinds Kathe hier is, zijn zij bij ons zoo aan de orde, dat men soms van schrik de kamer uitloopt om zooveel spartaansche deugd en onfeilbare meisjes-wijsheid. Het zou mij niets verwonderen, als onze jongste in haar kookboek al niet naar soep en gebraad had gezocht, om de boetende in de gevangenis hare krachten te doen behouden.”

»Dat juist niet,” antwoordde Kathe, terwijl zij de schaam-

teloos spottende Flora moedig en ernstig in het lachende gezicht zag; »maar ik heb toch onderzoek gedaan naar hare huiselijke omstandigheden; zij heeft vier kinderen, en haar ongetrouwde broeder, die in de spinnerij van Maurits werkte en haar hielp, om aan de vaderlooze kleinen den kost te geven, ligt ziek te bed. Het spreekt van zelf, dat die vijf onschuldigen niet lijden mogen door de noodzakelijke straf van de ruwe moeder, en ik heb dus de verpleging der kinderen op mij genomen, totdat de twee natuurlijke verzorgers weer in staat zullen zijn dit zelven te doen.''

De handelsraad zag verwonderd op en scheen iets tegen dit plan in het midden te willen brengen. »Ja, Maurits,'' riep Kathe snel, terwijl zij hem vlak in de oogen zag, »dat zijn van die oogenblikken, waarbij ik van grootvaders geldkist wat minder afkeer gevoel.''

Mevrouw Urach schudde het hoofd als blijk van diepe afkeuring; een zoo sterk medelijden was haar wat al te kras. »Dat zijn mooie dingen! Wat heeft zulk een kinderhoofd er toch wonderlijke voorstellingen van, hoe het op de wereld toegaat! Het geld kon wel nooit in gevaarlijker handen komen,'' riep zij vol ergernis. »Ja, niet waar, Bruck, daar staat gij nu ook verlegen naar de hand te kijken, die zoo vol behoefte aan steun Maurits arm grijpt en die daarbij zoo eigenmachtig en willekeurig het geld uit het venster werpt, als was het niet waard, om er zorg voor te hebben?''

Oogenblikkelijk trok Kathe hare hand terug. Zij zag nog, hoe het oog van den dokter somber op de toppen harer vingers werd geslagen en toen naar een anderen kant werd gewend, als had het iets onaangenaams gezien.

»Och, grootmama, dat was zeker geen blik van verwijt,'' riep Flora scherp en zag met jaloerschen argwaan, hoe Brucks gelaat verkleurde. »Bruck zelf dweepte immers ook voor dat zoogenaamde volkswelzijn.''

»Maar nu niet langer, mijn kind — nu hij aan het hof verkeert en in de gunst van den vorst deelt, als bijna niemand ooit heeft gedaan.''

»En waarom zou dat verkeer aan het hof mijne beginselen veranderen?'' vroeg de dokter schijnbaar bedaard, maar toch met een klank in zijn stem, als woelde er een storm in zijn binnenste.

»Mijn hemel, gij zult u toch niet bij de sociaal-demokraten, die alles onderste boven willen keeren, aan gaan sluiten!" riep mevrouw Urach met een stem, die van onrust en verontwaardiging beefde.

»Ik geloof, dat ik al meer dan eens heb gezegd, dat ik in het geheel niet tot een van die heftige partijen wil behooren, juist uit humaniteit. Ik tracht den juisten blik te bewaren, die door de partijhaat niet verduisterd wordt en die zoo noodig is, als men *in waarheid* wel wil doen."

Intusschen had de handelsraad het kistje uitgepakt; hij had er altijd een afkeer van, als het gesprek op een onderwerp kwam, waarbij verschil van meening de huiselijke harmonie dreigde te verstoren. Er kwam maïskleurig satijn en paarsche zijde voor den dag. »Twee toiletten voor uw eerste debut als echtgenoot van den professor op een bal en bij een soirée," zei hij, Bruck schier in de rede vallend, tot Flora.

Hij had zijn doel bereikt — de pracht, die daar ten toon werd gespreid, was al te aanlokkelijk voor de oogen der dames; zelfs Henriette vergat hare knorrigheid, toen nog waaiers en gemaakte bloemen het verjaarsgeschenk volmaakten. Maar nog was de kist niet ledig. »De andere dames hier in huis moeten ook iets hebben, en dat te eer, omdat ik in lang niet denk op reis te gaan en dus niets mee kan brengen," zei Maurits.

Mevrouw Urach ontving met een zoet lachje een kostbare kanten shawl van den handelsraad, Henriette kreeg een japon van witte taf, maar in de half teruggetrokken hand van Kathe werd, met een blik van zonderlinge verstandhouding een vrij groot etui gelegd.

Die blik riep op eens in de ziel van het meisje heel die onaangename gewaarwording weer op, die, soms tot hare eigene verbazing, tegen haren voogd en zwager in haar binnenste opdoemde. Neen, en nogmaals neen! Zoo vurig en zoo vertrouwelijk, als gold het een geheim, dat zij beiden slechts wisten en niemand buiten hen, zou en mocht hij haar niet aanzien — voor nu en voor altijd bedankte zij daarvoor. Schaamte, afkeer en een schier onbedwingbaar verlangen, om hare meening in aller bijzijn duidelijk uit te spreken — dit alles streed met elkander in haar gemoed en was op haar gezicht te lezen, al werd het ook verkeerd begrepen.

»Nu, Kathe, is het zoo vreemd voor u, een geschenk te krijgen?" vroeg Flora. »Wat stopt Maurits u daar in de hand? Wij moeten het toch eens vernemen, het zoete geheim — geef maar hier, kind!" Zij ving de etui op, die juist uit de hand op den grond dreigde te vallen en drukte op de veêr. Een mat-rood vuur glinsterde uit de steenen, die tot een halsband gevormd, op zwart fluweel lagen.

Mevrouw Urach zette haar lorgnet op. »Prachtig gezet! Haast te kunstig, te antiek voor namaak, al is die ook modern en wordt zij zelfs door hooggeplaatste dames geduld... het glas is merkwaardig zuiver en glanzend." Zij keek vol inspanning naar den halsband en strekte de hand uit, als wenschte zij de etui nog wat nader te beschouwen.

»Glas!" riep de handelsraad beleedigd. »Grootmama, hoe kunt *gij* nu zoo ontzettend burgelijk zijn? Zijn dan deze stoffen ook valsch?" En hij streek met de hand over het satijn en de zijde. »Ik koop nooit namaak — dat moest gij weten bij eigen ervaring!"

Mevrouw Urach beet zich op de lippen. »Dat weet ik ook, Maurits, maar ik ben in de war, ik ben ontsteld tegenover het feit. Dit zijn robijnen, zooals onze lieve vorstin ze niet eens in haar bezit heeft."

»Dan heb ik medelijden met den vorst, dat hij de middelen niet bezit, om ze te koopen," riep de handelsraad met een lach vol overmoed. »Overigens zou ik mij moeten schamen, als ik Kathe iets schonk, dat geen waarde had, Kathe, het goudkind, dat over twee jaren uit haar eigen schat kan nemen wat haar behaagt en juweelen koopen, zooveel zij maar wil. Zij zou dan immers den namaak verachtelijk weg werpen."

»Dat geloof ik ook," zei mevrouw Urach op koelen, spottenden toon. »Kathe heeft een bijzonderen smaak voor al wat zwaar is, waar veel geld aanhangt — dat blijkt uit die eeuwige zijden toilletten. Maar, mijn kind," — zij sloeg den scherpen blik op het meisje, dat met de handen weer op den stoel leunende en niet de minste beweging maakte, om den halsband terug te krijgen — »de manier van zich te kleeden moet getuigen van fijnen tact en goeden smaak, als men ten minste eens in de groote wereld wenscht op te treden. Achttien jaren en brillanten voegen niet bij elkaar; aan een meisjeshals behoort een eenvoudig kruis, een medaillon aan een flu-

weelen lint, op zijn allerhoogst een eenvoudige snoer van kralen of paarlen."

»Ik bid u, grootmama, Kathe blijft niet altijd achttien jaren en ook niet altijd een meisje," riep Flora op moedwilligen toon. »Dat weet ik beter, niet waar Kathe?"

De oogen van het meisje vlamden van schaamte en toorn; zonder iets te antwoorden keerde zij zich, met fiere houding, om.

»Kijk, wat kan zij er deftig uitzien, de kleine," zei Flora, met gedwongen lach; zij slaagde er niet in een mengeling van ergernis en verlegenheid, die bij haar opkwam, te verbergen. »Zij houdt zich immers, als had ik met mijn onschuldig gebabbel het zwaarste geheim verraden. Is het dan zonde, als men verlangt om te trouwen? Loop, preutsch ding! Wat men in een vertrouwelijk oogenblik bekent, dat moet men niet zoo in het openbaar weer loochenen." Zij schoof de sneeuwwitte vingers spelende onder de fonkelende robijnen en zag den handelsraad aan met een schalkschen en veelbeteekenden blik. »Dit moet gezegd worden, Maurits, zulk een collier — kan alleen de vrouw dragen van een millionair!"

Bij dat woord stond mevrouw Urach op, raapte met bijzondere drift brief en lorgnet bijeen en trok de mantille over de schouders, om weg te gaan, »Moge het u nooit ontbreken aan uwe voorliefde voor echtheid Maurits," zei ze op voornamen toon. »De champagne, die wij van middag op Flora's gezondheid hebben gedronken, was het zeker niet; ik heb er een ondragelijke hoofdpijn van, en ga een uurtje liggen."

Midden in het salon keerde zij zich nog even om. »Als ik terug kom zou ik graag uwe beslissing hebben," zei ze, terwijl zij den handelsraad den brief voorhield. »Lees zelf! Gij zult zien, dat wij de barones niet voor de tweede maal kunnen afschrijven en beleedigen. Om des lieven vredes wil heb ik de vorige maal toegegeven, maar ik ben niet altijd tot zooveel zachtmoedigheid gestemd. Menschen van onzen stand laten zich niet als marionetten sturen of leiden, waar men hen hebben wil, of als lastige meubels uit de kamer zetten. Vergeet dat niet, Maurits!"

Met koele gestrengheid op het gelaat en een trotsch hoofdknikje ging zij het salon uit.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

»Gij zult een moeielijke post krijgen, Maurits," zei Flora, in de richting wijzende, waar mevrouw Urach verdwenen was. »Grootmama is tot de tanden toe gewapend."

De handelsraad begon luidkeels te lachen.

»Nu, ge zult zien, geen duimbreed van het terrein, dat gij haar al te bereidwillig hebt afgestaan, geeft zij terug. Ik heb u genoeg gewaarschuwd, zie nu maar, hoe ge met haar klaar komt!" Op eens hield zij stil en greep Bruk bij de hand. »Zeg mij om 's hemels wil toch, wat u scheelt, Leo!" riep zij op hartstochtelijken toon. »Gij strijdt tegen een inwendig verdriet, dat gij voor mij verbergen wilt, maar het oog der liefde bedriegt gij nooit! Hier en hier" — en zij streek met de vingers langs zijn voorhoofd, dat onder die aanraking rood werd als vuur — »zie ik rimpels, die mij bang maken. Gij hebt het te druk, gij werkt veel te veel. Weet gij wat, ik zal zoo vrij zijn, een van onze bedienden naar uwe woning in de stad te zenden, om het gemeene volk af te wijzen, onverbiddelijk af te wijzen! Eerst werpt het u met steenen en slijk, en nu wil het met geweld door u geholpen worden."

Henriette zag de stoute spreekster sprakeloos aan en zelfs de handelsraad keek verlegen voor zich, terwijl hij de hand langs den fijnen baard streek; maar op Brucks gelaat, waar werkelijk een onverklaarbare en angstwekkende koelheid en onverschilligheid op geschreven stonden, kwam een bitter snijdende glimlach. »Dat zult gij niet doen, Flora," antwoordde hij op ruw-gebiedenden toon. »Ik moet u beleefd verzoeken u volstrekt en in 't geheel niet te bemoeien met mijn praktijk — nu en nooit! Overigens heb ik, in 't belang van een gevaarlijken patiënt, die door heftige gemoedsaandoening geestelijk en lichamelijk ten onder gaat, een woord met u te spreken," zei hij tot den heer von Römer. »Zou ik even met u alleen kunnen zijn?"

»Een gevaarlijke patiënt?" herhaalde de handelsraad peinzende en op hetzelfde oogenblik trok hij het voorhoofd in diepe rimpels samen, terwijl een onaangename trek zijn gelaat ontsierde. »O ja, ik weet het al," riep hij, en maakte een afwijzende beweging met de linkerhand, »dat is die onzinnige mijnheer, koopman Lenz. Op de dolste manier is hij aan het specu-

leeren geweest en hij zou zich nu wel willen redden, met behulp van mijn geld; hartelijk dank voor de eer!"

»Wilt gij niet liever met mij alleen daarover spreken?" vroeg de dokter langzaam en ernstig. »Wij beiden zijn de eenigen, aan wie de man zijn ongelukkigen toestand heeft blootgelegd. Zijn vrouw zelfs weet er niets van —"

»Nu, het is mij goed. Ik kan wel eens hooren, wat hij van u als bemiddelaar eigenlijk wil, maar ik geloof niet, dat het hem iets zal helpen. De zaak is glad en al verloren, dat zeg *ik* u!" Koel trok hij de schouders op. Het geld had den vroeger zoo deelnemenden man koud, ongevoelig, hardvochtig gemaakt, en hij was volkomen buiten staat geworden, zich het lijden en de zorg zijner medemenschen aan te trekken. »In elk geval hebt gij wel het minst van allen reden, u om zijn lot te bekommeren; hij heeft *ook* een steen opgenomen, om u er mee te werpen."

»Moet ik daar dan waarlijk rekening meê houden?" vroeg Bruck kalm, terwijl hij den handelsraad voorging, om het salon te verlaten. De man der wetenschap maakte op dit oogenblik een prachtig en indrukwekkend figuur tegenover den man van het geld.

De drie zusters bleven alleen. Knorrig belde Flora hare kamenier, om de geschenken van den handelsraad weg te bergen, en Kathe nam hare parasol in de hand.

»Gaat gij naar buiten, Kathe?" vroeg Henriette, die weer in den schommelstoel was gaan zitten.

»Het is vandaag weer les, en ik kom al te laat op mijn post, dus dien ik mij te haasten" — onwillekeurig verstomde zij; Flora wierp een doos met gemaakte bloemen met zooveel drift in de mand, die de kamenier op den grond had gezet, dat de fijne blaadjes in de rondte stoven.

»Ik kan u niet zeggen, hoe die manier van doen mij met walging vervult," riep zij toornig uit. »Die tante, dat plichtbesef in persoon, heeft mijne uitnoodiging om hier koffie te drinken afgeslagen, omdat de jonge dames uit de achterbuurten dan vergeefs zouden komen, en mejuffrouw Kathe haast zich, natuurlijk om dezelfde reden, een vertooning van deugd en plicht te gaan maken voor iets dat niets als een gekheid is."

Zij beet zich op de lippen en wachtte, tot de kamenier weg

was; toen echter greep zij Kathe, die zwijgend het salon wilde verlaten, bij den arm en hield haar terug. »Een oogenblikje als het u belieft! Ik moet u zeggen, dat uwe houding mij een rol opdringt, die ik op den duur niet kan volhouden. Tot September is een lange tijd. Wat is natuurlijker, dan dat de tante van de bruid van haren neef dezelfde heldhaftige zelfverloochening verlangt, die door het model van een zuster geleverd wordt? — Ik moet die vuile, ongewasschen kindervingers aanpakken, met lammeren geduld gevallen steken opnemen, totdat zoo'n harde dagloonerskop de handigheid van het breien zich eigen heeft weten te maken. Ik moet nu en dan die smerige gezichten afvegen, die ruwe bossen haar streelen en uren lang met dien onsmakelijken troep rondspringen — ik heb het geprobeerd — brr! En schei ik er nu mee uit, dan vertelt die opstookster van een tante aan Bruck, dat ik een waar monster ben, een schepsel zonder hart en zonder liefde — dat volstrekt niet van kinderen houdt. En daarom verbied ik u, voor nu en voor het vervolg, die manier van doen in het huis van mijn bruidegom; ik verbied het u, krachtens mijn goed verkregen recht — verstaan?"

»Ja, verstaan! Maar ik zal desniettemin blijven doen, wat mijn geweten mij niet verbiedt," antwoordde Kathe kalm maar bepaald, en schoof tegelijk met krachtige beweging Flora's hand van haren arm. »Uw goed recht, dat gij voor het overige zelf weinig hebt geteld en in mijne tegenwoordigheid hebt verworpen —"

»Ja, dat is waar, dat is waar!" riep Henriette, die plotseling naast Kathe stond en wier blik, met onverzoenlijken haat, op Flora gevestigd was.

»Dat recht, kom ik in geen geval te na, voor zoover ik althans weet," vervolgde Kathe. »Maar het is treurig met u gesteld, als gij, in de menschlievende daden van anderen, een voor u gevaarlijke en vijandige handeling meent te zien —"

«Gevaarlijk?" herhaalde Flora de handen met een spottenden lach in elkander slaande. »Lief kind, wijste onder alle wijze zedepreeksters, gij vergist u een beetje. Eene liefde, waar dit alles mee gebeuren kan, wat ik als *vuurproef* over het hoofd van Bruck heb laten henengaan, kan door geen gevaar meer worden bedreigd."

»Treurig genoeg," mompelde Henriette, met doffe, haast

gesmoorde stem en toornig saamgeknepen handen. »Ik moet mij altijd Bruck, in zijne vroegere mannelijke standvastigheid, in zijn flinke verschijning, in zijn eerbiedwaardig karakter voor den geest roepen, om hem niet — voor een lafaard te houden."

»Gelukkig is het toch eigenlijk nog maar om een korten tijd te doen — tot September, dan zijn de verlovingsdagen om," vervolgde Flora, terwijl zij voor Henriettes woorden eenvoudig de schouders ophaalde, »en het is niets anders als een soort van beleefdheid tegenover de oude vrouw, met wien ik op een goeden voet wil blijven. Te Leipzig wordt alles anders; daar vervallen al die redenen, die er hier voor bestaan, van zelf, en Bruck zal in de eerste weken van ons trouwen wel inzien, dat een vrouw, zooals tante die voor hem verlangt, niet alleen een last, maar zelfs eene onmogelijkheid wezen zou. Hij zal mij in mijne volle waarde leeren kennen, als de bezoeken in zijn salon, waar ik bij presideer, een schoonen glans werpen op zijne betrekking, als hij mij met bevallige gemakkelijkheid altijd op mijn post ziet, zonder dat mijne weinige zorg voor de huishouding en de kinderkamer te groote geldelijke offers van hem vraagt. Ik heb alles al berekend; na aftrek van mijn kleed- en speldegeld houd ik nog genoeg over, om het loon van een volleerde keukenmeid, een huishoudster, een kinderjuffrouw en een gouvernante zelf te betalen."

Bij die laatste woorden sloeg zij de oogen neer op de fijne rooskleurige nagels en keerde zich in trotsche houding langzaam om. De hooge spiegel weerkaatste hare gestalte, die prachtige figuur, bij welker aanblik men zich onmogelijk kon voorstellen, dat zij ooit, in huiselijke vertrouwelijkheid, een kind op haren schoot zou wiegen, bij het ziekbed aan de kleine sprookjes zitten vertellen en in de kinderkamer zijn, wat de trouwe moeder wezen moet, het troostend licht, dat door geen nacht verduisterd wordt, de hoogste macht, die met een kus elken strijd beslecht, de nooit vermoeide steunende arm, waaraan het kind lichamelijk en geestelijk leert loopen.

En haar oog dwaalde rond als dronken van schoonheid en bleef vergelijkend hangen aan het in het wit gekleede meisje, dat voor de blauw fluweelen portière stond. Tegen dien achtergrond kwamen de jeugdige zwellende gestalte, de prachtige

gelaatskleur, de rijke haarvlechten en de donkere, door het zuiverst paarlemoer omgeven oogen, heerlijk uit. Vertegenwoordigde de schoone Flora de »wetende" vrouw, die reeds veel van het leven had gezien, tegenover haar stond de maagdelijke kuische zwaan vol kinderlijke onschuld en vlekkelooze reinheid van ziel. Blijkbaar mishaagde dit haar; spottend lachte zij tegen het beeld in den spiegel en boog zich.

»Ja, ja, kleintje, zoo viooltjesachtig bescheiden zult gij ook niet altijd blijven, en al die huiselijke aardigheden, waar juffrouw Lukas u, met onnoozele overdrijving, zoo geschikt voor heeft willen maken, voegen u in de toekomst evenmin als mij. Maurits houdt ook niet van dat gerinkel en geklapper, dat die sleutelbos het geheele huis door laat hooren, wees daar maar zeker van, al belooft hij u ook honderdmaal het mooiste kippenhok van de wereld. Juist hij, met zijn nieuwbakken adel, zal op de sneeuwwitte, fijne handen zijner vrouw nog veel meer letten dan zelfs onze allerdoorluchtigste."

Blozende was Kathe buiten de weerkaatsing van den spiegel getreden. »Laat Maurits doen, wat hij wil! Wat gaat mij dat aan?" vroeg zij, terwijl zij de groote orgen vol verbazing op Flora sloeg.

»Maar nu bid ik u, Flora, hoe kunt ge toch zoo onhandig zijn en loopen Maurits zoo openlijk vooruit?" vroeg Henriette en zag met schrik naar het ontstelde gelaat van Kathe.

»Kom, kom, hij zal er mij dankbaar voor wezen, dat ik een beetje den weg voor hem baan. En denkt gij dan, dat ik daar iets gezegd zou hebben, waar Kathe niet van wist? Daar is geen meisje boven de vijftien zonder voelhorens van verlangen en wenschen. Zoodra een mannenhart er even aan raakt, trilt de elektrieke schok door de voelhorens heen en trekt door het geheele lichaam. Die dat niet toestemt is òf aartsdom òf aartskoket." Zij bezag zich zelve weder in den spiegel en streek zich de lokken van het voorhoofd. »Als men gezien heeft, hoe de kleine zich zoo vertrouwelijk tegen hem weet aan te vlijen, dan weet men er meer van; niet, Kathe, gij begrijpt me wel?" En met dartelen lach hief zij den rechterarm op en zag onder dien arm door de jongere zuster aan.

»Neen, ik begrijp u niet," antwoordde het meisje, terwijl hare stem beefde van de aandoening, die zoowel door de

verontwaardiging, als door een angstig voorgevoel in haar binnenste werd opgewekt.

»Kom Kathe, wij gaan weg," zei Henriette en sloeg haren arm om de heupen der groote, slanke zuster, om haar zoo met zich mee te trekken. »Ik kan zulke onbescheidene, schaamtelooze dingen niet hooren," voegde zij er bij en stampte toornig met den kleinen voet op den grond.

»Ba, maak u maar niet zoo driftig," spotte Flora, terwijl zij Kathe den etui met de robijnen toereikte. »Hier, kind, gij wilt toch die kostbare steenen zoo maar niet in het salon laten liggen, waar een ieder in- en uitgaat?"

Onwillekeurig en naïf als een kind hield Kathe de rechterhand, waar de etui in zou worden neergelegd, op den rug. »Laat Maurits dat maar weer terugnemen," zei ze kortaf en op vasten toon. »Uwe grootmama heeft wel gelijk; het is een ongepast geschenk en ik behoor zulk een kostbaar sieraad niet te dragen."

»En denkt gij nu, dat ik aan die opgeschroefde onnoozelheid geloof?" riep Flora geërgerd uit. »Loop heen! Dat kinderlijke voegt bijzonder slecht bij een zoo groote, vierkante meid. Daar ligt die kanten shawl ook, die Maurits voor grootmama meebracht — zij bedankt er voor; zij is veel gevoeliger dan uwe zusters, die het heel natuurlijk vinden, dat het geschenk voor u het onze vier- vijfmalen in waarde overtreft. En zoudt gij alleen niet begrijpen, waar dat om was? Stel u toch niet zoo bespottelijk aan! Dag aan dag hoort gij het gehamer en gezaag in het paviljoen — iedereen in huis, ja, zelfs het werkvolk weet, dat daar een woning voor grootmama in orde wordt gebracht, opdat de jonge gemalin van den heer handelsraad hier haren vrijen intocht zou kunnen houden — nu, onschuldig lam — moet ik mij soms nog duidelijker uitdrukken?"

Het jonge meisje had onder dien vloed van woorden onbewegelijk stil gestaan; met ingehouden adem en als ging er hoe langer hoe meer een licht voor haar op, volgde zij Flora's maar al te duidelijke rede, en haar oog teekende een angst, als zag zij, dat een slang zich langzaam maar vast om haar lichaam kronkelde. Maar nu kwam er een trotsch lachje op hare bleeke lippen.

»Doe geen moeite — ik heb u eindelijk begrepen," zei ze

op bitteren toon, terwijl de klank harer stem getuigde van de beweging in haar binnenste. »Gij hebt het oneindig verstandiger aangelegd dan uwe grootmama, om mij hier uit het huis weg te krijgen."

»Kathe!" riep Henriette uit. »Neen, daar bedriegt gij u in. Flora is, als altijd, verbazend onbeschaamd geweest, maar een booze bedoeling had zij niet." Zij boog zich tegen Kathe aan en zag haar teeder in het gelaat. »En al had zij die, moet u dit dan hier uit huis jagen, Kathe?" vroeg zij angstig, op fluisterend vleienden toon, »zijt gij werkelijk zoo geheel onbewust gebleven van eene liefde, die u duidelijk genoeg wordt getoond? Zie, ik verlang tegenwoordig dikwijls naar den dood, maar als het gebeurde, dat gij als vrouw des huizes hier in kwaamt, dan —"

Onstuimig maakte Kathe zich los uit de teedere armen van Henriette. »Nooit!" riep zij heftig het hoofd schuddend. toornig en verbitterd, als een fier meisjesgemoed, dat men in zijn diepst en teederst gevoel heeft beleedigd, wezen kan.

»Zoo — dus nooit?" herhaalde Flora scherp. »Misschien is de partij u niet aanzienlijk genoeg — hé? Ge wacht licht op een of anderen diep in schuld zittenden graaf of prins, die op moderne manier niet Doornroosje zelve, maar hare geldzakken van de betoovering bevrijdt? Nu, men heeft in de laatste jaren meer zulke huwelijken gezien! Maar hoe de rampzalige meegave, de vrouw, daarbij vaart, dat weet men... Hebt gij lust gedurig weer te hooren, dat uwe grootvader achter de molenpaarden zat en dat uwe grootmoeder barrevoets door de wereld ging, trouw dan in zulk een oud, trotsch, adellijk geslacht! Overigens zou ik wel eens willen weten, wat gij tegen Maurits hebt, en wat u het recht geeft zijne hand af te wijzen. Gij zijt zeker verbazend rijk, maar wij weten allen, waar die rijkdom eigenlijk vandaan komt. Gij ziet er frisch en jeugdig uit, maar mooi zijt gij niet, mijn kleine meid, en wat uw talent betreft waar gij van tijd tot tijd mee weet te schitteren, het is niet anders, als een vonkje van geest, dat door een of anderen eergierigen leermeester met geweld is aangeblazen, maar dat ook dadelijk weer uitdooft, als het groote honorarium niet langer wordt betaald."

»Flora!" viel Henriette haar verontwaardigd in de rede.

»Zwijg! Ik spreek in uw belang," zei Flora, terwijl zij de

zwakke zuster op zij schoof. »Of zoudt gij willen, Kathe, dat Maurits zich hartstochtelijker toonde, dan hij doet? Kindlief, hij is op den leeftijd, waarop men de heldenrol in een bakvischroman niet graag meer speelt. De groote vraag is, of gij ooit om uw zelfs wil genomen zult worden — bij zulke kleine millionairen is dit niet gemakkelijk uit te maken. Ik begrijp u niet. Tot heden toe hebt gij de gril gehad als ziekenverpleegster op te treden, zoo mooi, dat een hopelooze oude vrijster het u niet verbeteren zou, omdat — ja, eigenlijk, omdat niemand het van u verlangde; en nu, nu Henriette haar geheele bestaan vastknoopt aan uw blijven hier in huis, zoudt gij heengaan? Ik zou, na mijn vertrek, ook geruster zijn, als ik mijne zuster onder uwe goede verzorging achterliet, en wat Bruck aangaat — gij hebt het zoo even al weer kunnen zien, hoe weinig hij eigenlijk met u op heeft. Arm schepsel, hij heeft liever dien leelijken schreeuwert, Job Bradau, binnen zijne vier muren, dan uw huiselijk heen en weer geloop, en toch weet ik zeker, dat hij de patiënt, die hij hier moet achterlaten, aan niemand liever toevertrouwt dan aan u, omdat Henriette zooveel van u houdt."

Met de doodskleur op de wangen leunde Henriette tegen den muur; zij kon geen woorden vinden, om hare ergernis uit te drukken over de voorbeeldelooze onbeschaamdheid, waarmee Flora alles, wat het zusterhart kwetsen en beleedigen kon, openlijk besprak. Kathe was echter zich zelve meester geworden.

»Daar zullen wij met ons beiden alleen over spreken, Henriette," zei ze bedaard, maar de lippen, die zacht het voorhoofd der kranke zuster kusten, de vingers, die hare hand omklemden, waren koud als ijs. »Gij gaat nu zeker naar uwe kamer," zij zag op haar horloge, »het is tijd voor u, om de droppels in te nemen. Ik kom aanstonds terug."

Zonder Flora aan te zien of te groeten ging zij heen.

»IJdel ding! zij neemt het zeker nog kwalijk, dat men haar geen eerste schoonheid vindt en dat Bruck niet aan haar zegewagen verkiest te trekken," zei de schoone dame, terwijl zij den mond scherp samentrok en Henriette zwijgend haar geschenk en den etui met robijnen opnam.

Vroolijk een bekend air neuriend liep Flora de gang door naar de kamer, waar de beide heeren zich hadden opgesloten,

en tikte aan de deur, met de woorden, dat het onbeleefd was, de »jarige" zoolang alleen te laten.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Kathe wandelde doelloos in alle richtingen rond door de lanen en paden van het park. In den opgewonden toestand, waar zij nu in verkeerde, wilde zij de predikantsweduwe niet ontmoeten; zij wist, dat de oude dame vol deelneming zou vragen, wat haar scheelde, en dan moest zij op biechten. Wie weet het! misschien behoorde de tante ook al onder ben, die haar huwelijk wenschten met den handelsraad; allen immers hadden zich vijandig tegenover haar geschaard — Bruck, Flora, Henriette. Egoïsten waren zij allen, dat wist zij nu! Maar zij bedankte voor de vergulde kooi, wegvliegen zou ze. Zoo dacht ze, met somberen trots, en bleef een oogenblik vermoeid stil staan bij de ruïne, waar zij heen was gedwaald. De zon stond reeds laag aan den hemel, het was al avondlicht, dat de lucht, het donkere dennenwoud op den achtergrond, de gracht om de ruïne met purperen glans drenkte en kleurde. Als een zwart marmeren beeld verhief zich de heuvel met den bouwval op den glinsterenden bodem, en de dichtgebladerde boomgroep stond voor haar als een donker schaduwbeeld, waar hier en daar, door tallooze kleine openingen heen, de kleurengloed zich op vertoonde.

Met vijandigen blik staarde het jonge meisje over het water. Daarboven, waar de zware, roode gordijn voor de groote spiegelruit, als een breede bloedstroom, nederhing, daar stond de beruchte kist. Zij was er tot nu toe bang voor geweest, nu gevoelde zij haat en afkeer voor die vier nauwe ijzeren wanden, die haar Ik, haar warmkloppend hart te niet deden en zich zelven in de plaats drongen van een jong meisje met ideale hoop en verwachting, met een innig verlangen naar een stil en waarachtig levensgeluk. Wie ook kwam, wie hare hand vroeg, hij had eigenlijk het oog op die kist, die zij achter zich aansleepte; elke blik op haar geslagen gold de millioenen-rijke erfgename, elke handdruk bedoelde den papieren schat, die altijd nieuwe sommen uit alle oorden der wereld ot zich trok. Dat bedacht de handelsraad von Römer ook —

de rijke man wilde nog rijker zijn. Waarlijk, de worm, die zonder dat iemand het bemerkt, valsch en verraderlijk de kostbaarste vrucht doorknaagt, is niet boozer dan die eeuwig pijnigende, alle zelfgevoel vernietigende gedachte, die Flora boosaardig lachend in de ziel van het arme kind te voorschijn had geroepen.

En daar beneden aan den voet van den toren gaapte het luik van den donkeren kelder, waar de kostbare wijnen van den rijken man in vaten en flesschen werden bewaard. De handelsraad had nog kort geleden mevrouw Urach en de drie zusters daar binnen gebracht. Met den spoortrein waren weer nieuwe vaten en manden aangekomen, en alle waren zij naast en op elkander geplaatst in de ruime gewelven, die hunne bogen ver onder den heuvel uitstrekten.

Daar woei een koele, zuivere, droge lucht door die gewelven; de steenen op den grond blonken, alsof zij gepolijst waren; geen stofje, geen spinneweb vertoonde zich aan de steenen wanden, die koepelvormig naar boven liepen, en het kelderameublement, de groene rijnwijn en de groote champagne-glazen, alles glansde vol helderheid; het was duidelijk te zien, dat hier strenger en angstvalliger voor poetsen en vegen werd gezorgd dan in de schoonste salon. En daar, waar de edelste wijnsoorten vat aan vat naast elkander lagen, waar boven aan het gewelf slechts een zwakke schemering van het daglicht zichtbaar was daar stonden in een donkeren hoek de twee tonnen met het historische buskruit, zoo goed en zuiver bewaard, dat Kathe onlangs spottende had beweerd, dat die eerwaardige reliquien zeker van tijd tot tijd vernieuwd werden, evenals de beroemde inktvlek op den Wartburg. Die hoek was daar echter een akelige plek; zij begreep niet, hoe de rijke man die tonnen nacht en dag onder zijne voeten dulden kon, en dacht zij aan de spokende burchtvrouw uit het oude geslacht der Baumgartens, die met een brandende fakkel rondzwierf, dan rezen haar van angst de haren te berge.

Haar blik zweefde langs de oude muren, een enkele vonk van de lamp in den kelder en het oude, schijnbaar voor de eeuwigheid bestemde gebouw vloog uiteen, en alles, wat menschenhanden aan schatten en rijkdommen bijeen hadden gebracht, het stoof in ontelbare deeltjes door de lucht. Ook de ijzeren wanden sprongen, en de papieren, waar de vloek des volks

aan hing, werden naar alle winden verstrooid.

Het jonge meisje gruwde voor het denkbeeld, dat in hare ziel verrees, het denkbeeld der verlossing van het Ik uit den gouden boei, waar alle geldzuchtigen om boelden. Ontsteld door het tooneel van verwoesting, dat zij zich had voorgetooverd had zij hare oogen bedekt; nu sloeg zij den blik naar boven in de vrije blauwe lucht, waar hoog boven den toren Henriettes duiven vlogen; ginds voor het raam in een schijnbaar scheef neerhangend stuk muur, dat op zijn rug nog een overblijfsel der prachtige kolonnade droeg, hing de kooi met den meerl van den ouden knecht die daar woonde. Rozemarijn en muurbloemen vertoonden zich op den rand, hopranken vielen met haar liefelijk groen langs den muur naar beneden, de vogel zong met alle kracht tusschen het gekir der duiven door, en langs de helling van den heuvel kwamen schuw en voorzichtig de reeën en zagen met de goedige oogen over het water heen, naar het groote, slanke menschenkind, dat zooeven zoo akelig, zoo wanhopend had gedroomd.

De reeën en de duiven kenden het jonge meisje, dat altijd brood of haverkorrels meebracht, zeer goed, maar heden had zij niets dan een stommen afscheidsgroet met de wuivende hand, al schaarden ook de duiven zich dicht bij haar op den grond en al naderden zij haar met de grootste vrijmoedigheid als konden zij niet gelooven, dat zij niets kregen. Kathe ging verder op langs de beek en weldra vermengde zich het gejuich van kinderen met het ruischen van het water. De kleine leerlingen van de tante speelden nog in den tuin, en al was zij ook nog zoo neerslachtig en zelfs bedroefd — zonder dat zij echter den oorsprong en den aard harer smart ten volle begreep — dit kindergeluid stemde hare ziel weer tot vreugde. Neen, die kleinen met de onschuldige oogen en de opgeruimde harten zagen in haar de schatrijke dame niet; zij wisten niets van de ijzeren geldkist, zij namen brood en vruchten dankbaar aan, zonder te vragen, wie het had betaald. In de ziel dier kinderen leefde zij als tante Kathe, om wier liefdeblijken men streed en twistte, die men verlangend tegemoet liep en in wier oor men vol vertrouwen de bekentenis fluisterde van eenig kwaad, dat er gedaan, of de klacht over eenig onrecht, dat er geleden was. Daar had men haar lief, hartelijk lief om haar zelve.

Zij verdubbelde hare schreden; hoe dichter zij het huis

naderde des te inniger kreeg zij een gevoel, als kwam zij van een dwaalweg terug. De meid kwam juist tusschen de twee populieren door bij de brug, met een mand aan den arm, om eenige benoodigdheden uit de stad te halen; dat was ook een trouwe ziel, die niet om het geld aan hare meesteres hing. Zij behoorde zoo recht t' huis in die vertrouwelijke woning bij de beek.

Toen Kathe over de brug ging zag zij niets van de kinderen, die achter het huis aan t' spelen waren. De haan maakte zeker daarom te meer leven en beweging op het voorplein, hij sloeg met de vleugels en kraaide, alsof de geheele omtrek het hooren moest; de kippen zagen schuins naar het meisje, dat anders gedurig voedsel strooide en de hond kwispelde stil groetend met den staart. Hij was goede vrienden met Kathe geworden, blafte niet meer tegen haar en had zich zelfs zoo geschikt, dat de gele kip ongehinderd langs zijn hok kon gaan.

De huisdeur stond open, de meid was uit, dus was tante in huis. Kathe ging juist de trap op, toen zij de stem van den dokter hoorde. Zij bleef als vastgenageld staan.

»Neen, tante, dat leven verveelt mij. Ik heb last van de zenuwen," zei hij. »Als ik voor een korten tijd hier heen vlucht, dan wil ik uitrusten, ik heb rust noodig, dringend noodig." Was dit werkelijk de anders zoo bedaarde man, terwijl nu zooveel gejaagdheid en drift in den toon zijner stem gelegen waren. »Het is een offer, dat ik van u verlang, tante, dat weet ik, maar toch vraag ik u vriendelijk, voor den korten tijd, dien ik hier nog zal doorbrengen, die lesuren er aan te geven. Ik wil graag een kamer huren in de stad en eene onderwijzeres aanstellen, dan hebben uwe leerlingen er geen al te groote schade bij —"

»Maar Leo, gij hebt immers maar te wenschen," viel de tante hem ontsteld in de rede. »Hoe kon ik weten, dat u dit leven plotseling zoo hinderlijk was geworden? Ge zult er niets meer van hooren — laat mij daarvoor zorgen. Het spijt mij maar om — Kathe —"

»Altijd dat meisje," viel de dokter uit, met een stem als verloor hij, bij het noemen van dien naam, het laatste spoor van geduld en zelfbeheersching. »Aan *mij* schijnt gij in het geheel niet te denken!"

»Maar ik bid u, Leo, wat scheelt u toch? Ik begin haast te gelooven, dat gij jaloersch zijt op de liefde van uwe oude tante," riep de oude dame verbaasd en ongeloovig lachende.

Hij zweeg; het jonge meisje buiten hoorde, dat hij naar de deur ging.

»Mijne arme Kathe! Het laat zich niet denken, dat haar kalm en stil weldadig werken iemand ter wereld hinderlijk kan zijn," zei de tante, hem achterna gaande. »Ik heb nooit een meisje ontmoet, dat kinderlijke onschuld en vrouwenwaarde, gezond verstand en innigheid van gemoed zoo schoon met elkander vereenigde. Daardoor trekt zij mij aan met onweerstaanbare kracht, en mij komt voor, dat mijn Leo ook zoo onrechtvaardig niet mag zijn, om aan geen vrouwelijk wezen naast zijne vergode bruid recht te laten wedervaren."

Kathe kromp ineen van schrik — Bruck begon zoo hard, zoo akelig te lachen, dat zij niet wist, wat zij hoorde; onwillekeurig wilde zij vluchten, neen, zij bleef. Die spotachtige lach gold haar — weten moest zij, hoe de dokter de goede meening der tante, die haar een blos op de wangen joeg zou weerleggen.

»Gij zijt anders eene vrouw, tante, die de dingen helder inziet en goed begrijpt, maar hier laat uw schrandere blik u jammerlijk in den steek," zei hij, plotseling ophoudende met het onuitstaanbaar gelach. »Natuurlijk zal ik uwe denkbeelden niet bestrijden — wie slaat zich zelve graag in het gezicht? Eén ding moet ik u slechts verzoeken: laat ons samenwonen weer worden, wat het altijd was. Zoolang ik hier nog ben, wil ik met u *alleen* zijn. Vroeger waart gij tevreden zonder het gezelschap van jonge dames; graag had ik, dat gij u die weinige maanden de vorige eenzaamheid wildet getroosten. Ik wil hier niemand in- en uit zien gaan."

»Dus ook Kathe niet?"

Een sterk geknars van het zand op de steenen in de gang deed het jonge meisje vermoeden, dat Bruck ongeduldig met den voet stampte. »Tante, moet ik dan gedwongen worden —" riep hij zoo bitter, dat zijne stem nauwelijks herkenbaar was.

»God beware mij — alles zal zijn, gelijk gij verkiest, Leo," viel de oude dame hem ontsteld, maar treurig in de rede. »Ik zal mijn best doen, die verbanning zoo zacht mogelijk te laten gebeuren, opdat zij niet al te veel leed veroorzake —

maar, hemel! Leo, wat zijt gij opgewonden, uwe hand gloeit, of gij koorts hadt. Gij zijt ziek, gij offert u op voor uwe patiënten. Hier, in ons stille huis wil ik u rust bezorgen. Mag ik een glas limonade voor u klaar maken?"

Met bedaarde stem bedankte hij en keerde zich om. Kathe hoorde, dat tante naar de keuken ging. Onmiddellijk daarop kwam de dokter aan de voordeur.

EEN-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Daar, dicht bij de post van de deur leunde zij tegen den muur, met bleek gelaat en op elkander geknepen lippen staarde zij naar de lucht — zij *wilde* hem niet zien.

Hij ontstelde bij dien aanblik en bleef een oogenblik sprakeloos staan voor het jonge meisje, dat zich niet verroerde, maar als een wassen beeld voor hem stond.

»Kathe!" riep hij zacht, angstig, als iemand, die vreest een slaapwandelaar in zijn droom te doen ontwaken.

Zij richtte zich in hare volle lengte op en ging langzaam de trap af. »Wat wilt gij, dokter?" vroeg zij, beneden op het gras staande, terwijl zij even het hoofd naar hem toe wendde. Ook die beweging zou de gedachte aan een beeld niet verdreven hebben, indien niet de vlammende blik van haar oog hem getroffen had.

Hij bloosde als een meisje en trad op haar toe. »Gij hebt — gehoord?" vroeg hij aarzelend, maar met een gelaat, dat de spanning zijner ziel verried.

»Ja," antwoorde zij met bitteren lach, »elk woord, en daarmee heb ik duidelijk bewezen, hoe goed gij doet, met uw huis van vreemde indringers te zuiveren — de wanden hebben ooren." Zij ging eenige schreden verder weg, om zich te verwijderen van het huis, dat zij niet meer betreden zou.

Hij was zich zelve meester geworden, wierp zijn hoed op een tuintafel dicht bij Kathe, en hief het hoofd, dat hij in den eersten schrik diep had nedergebogen, weder op. Zijne wangen hadden de roode kleur verloren, en hij zag er uit, als iemand, die zich blij en verruimd gevoelde, wijl het toeval hem te hulp was gekomen.

»De vrees van beluisterd te worden had niets te maken met hetgeen ik zooeven tot mijne tante heb gezegd. Dit stille huis heeft geene geheimen, en dat, wat men in zijn binnenste moet verbergen, wordt niet gehoord tusschen wanden die geene ooren hebben," zei hij kalm en ernstig. »Gij hebt elk woord gehoord — dus weet gij ook, dat alleen de wensch naar ongestoorde rust mij noopt, op eene volkomene eenzaamheid aan te dringen. Ik moet er, helaas! van afzien, mij over dit ruwe egoïsme bij u te verontschuldigen. Gij kunt u zeker niet voorstellen, dat er zielen zijn, die altijd op de vlucht gaan voor gedachten en — gestalten, maar misschien valt het u lichter, den smartelijken toorn, de kwelling van een vervolgde te begrijpen, die uitgeput van vermoeienis het kalme t'huis gaat zoeken en juist daar diegenen vindt, voor wie hij vlucht."

Men bedaarden blik zag zij onderzoekend in het gelaat van den jongen man, die haar al sprekende dicht genaderd was. Ja, het was hem ernst, wat hij zei; hij *schilderde* niet alleen de kwelling van een vervolgde, hij ondervond die op dit oogenblik in al haar kracht — dit zag zij aan zijn verduisterd oog, aan zijn doodelijk bleek gelaat. Maar voor zijne bruid vluchtte hij niet, en op de onschuldige kinderen was zijn woord niet van toepassing; anders kwam hier niemand, als zij. Het was dus waar, wat zij zoo dikwijls had gedacht, en wat haar had beleedigd en bedroefd. Zij was hem onverdragelijk geworden, als getuige van de tooneelen, die tusschen Flora en hem waren voorgevallen. Hij wilde haar niet meer in zijn huis ontmoeten, daarom moesten de gestaakte lessen tot voorwendsel dienen voor zijn verlangen naar rust. Die overtuiging riep haar een ijskouden lach vol ongeloof op het vriendelijk gelaat.

»Gij behoeft uwe maatregelen voor mij in het geheel niet te verontschuldigen — gij zijt hier heer en meester en dat is voldoende," antwoordde zij trotsch en koel. »Maar welke onbegrensde vereering moet gij niet koesteren voor mevrouw de barones Steiner, dat gij voor haar die zoo dringend begeerde rust wilt opofferen en haar lastigen kleinzoon met zijne gouvernante bij u in huis wilt nemen!"

Dit was een forsche terechtwijzing uit den mond van een meisje, dat wel altijd gewoon was zelfstandig hare meening

te zeggen, maar nog nooit had laten merken, hoe scherp de weeke klank harer stem wel worden kon.

«Och, neen, doe dat niet!" riep zij, plotseling hartstochtelijk opgewonden, terwijl zij de hand naar hem uitstrekte, toen hij verrast en verlegen wilde antwoorden. »Ik zou niet graag willen, dat gij er uit beleefdheid doekjes om wondt en anders gingt spreken als gij denkt. Ik weet immers te goed, welke beweegredenen u drijven." Met moeite hield zij hare tranen terug. »Enkele malen heb ik onhandig of althans lastig uwen weg gekruist en ik begrijp volkomen, wat er in u omging bij de woorden: »altijd dat meisje!"... Ik kan mij zelve die onhandigheid niet vergeven, schoon ik ook slechts ééns schuldig was, slechts ééns met voordacht mij in uw gesprek heb gemengd. Maar gij zijt onverbiddelijker voor mij — gij vervolgt mij daarom!"

Dokter Bruck sprak geen woord tegen, maar hield de lippen vast op elkander gedrukt, als wilde hij met geweld terug houden, wat hij gaarne had gezegd. Met een blik vol uitdrukking zag hij haar vast in het gelaat, en de hand, die op de tuintafel leunde, scheen zich met kracht daaraan vast te houden. Uit zijn geheele houding, uit al de trekken van zijn mannelijk schoon gelaat sprak die wilskracht, die onwankelbare volharding, die niet als in den uitersten nood van wijken of toegeven hooren wil.

»Ik ben met inwendigen tegenzin weder hier gekomen," begon zij weder, »de oude dame daar ginds," zij wees naar de villa, »heeft met haren presidialen hoogmoed mijne kindsheid vergiftigd, waar het haar maar eenigszins mogelijk was, en de bittere tranen, die zij, met hare schaamtelooze aanmatiging, mijne arme juffrouw Lucas heeft doen schreien, vergeef ik haar nooit. Gij weet, hoe ik er, bij mijne aankomst, tegen opzag mijne talentvolle zuster Flora te ontmoeten, en hoe ik, bij het naderen van de villa, liefst aanstonds was omgekeerd, om mij weer naar mijn gelukkig t'huis te Dresden te begeven. Had ik het maar gedaan! Naast den ambtenaarshoogmoed en de meerderheid van het talent komt daar nu ook de geldtrots voor den dag — er waait door het geheele huis een van goudstof en aanmatiging verzadigde lucht, waar elke frissche gedachte en gezonde gewaarwording in verstikt. Ik kan in zulk een lucht niet ademhalen,

voor mij is in die omgeving geen leven, maar hier," en zij wees met de hand naar het huis en den geheelen tuin er om heen, »hier was ik tevreden, hier kon ik bijna de lieve huishouding te Dresden vergeten — waarom, dat weet ik haast niet!"

Wat was zij schoon, zooals zij daar stond in dat eenvoudig, witte kleed en het blonde hoofd peinzend gebogen! »Die oude, heerlijke vrouw was de schuld, geloof ik," liet zij er met stralenden blik op volgen. »Hare edele, weldadige verschijning brengt alles aanstonds bij mij weer te recht; zacht en stil gaat zij haren weg, en al hoort men nooit eigenlijke tegenspraak van hare lippen, al bemerkt men bij haar vooral nooit een stijfhoofdig volhouden, zij wijkt toch geene enkele schrede af van wat zij voor recht en billijk houdt. Dat doet goed tegenover al die grootsche vertooning en die voorname manieren tegenover zooveel ijdele inbeelding en opgeblazenheid en ook — tegenover zooveel beklagenswaardige zwakheid, waartoe zelfs een mannelijke geest kan vervallen." Met somber saamgetrokken wenkbrauwen wierp zij een bloem, die zij onderweg had geplukt en spelend in de handen had gehouden, verachtelijk ver van zich weg.

De man, die voor haar stond, werd, dit was duidelijk, door die beweging pijnlijk getroffen. Een duistere gloed vlamde in zijn blik — hij had haar wel begrepen. »Gij hebt éene deugd van de »oude heerlijke vrouw" vergeten op te noemen, hare zachtmoedige voorzichtigheid in het oordeelen," zei hij, op scherp bestraffenden toon. »Nooit zou zij een onvoorwaardelijk veroordeelend vonnis op zoo onfeilbare wijs uitspreken, als gij daar even deedt, omdat zij weet, hoe gemakkelijk men in de beschouwing der dingen dwaalt, en hoe dikwijls, juist gelijk 't in het door u bedoelde geval werkelijk is, achter vermeende zwakheid zich eene groote kracht verbergt." Hij werd onder het spreken hoe langer hoe heftiger; die kalme gelatenheid, die hem bij al de verandering in zijn leven geen oogenblik had verlaten, was geheel geweken.

Wel sloeg Kathe, bij den eersten schrik voor die heftigheid, de oogen neder, maar zij gevoelde, dat ze gelijk had, hij was ontzettend zwak, zoowel in zijne liefde, als in zijn afkeer — het laatste had zij immers nog op dit oogenblik ondervonden. Met koelen trots hief zij het hoofd weer op.

Daar kwamen al de kleinen den hoek van het huis omgevlogen. Nauwelijks zagen zij Kathe, of jubelend vlogen zij op haar los. Dat de dokter met een ontevreden gezicht naast haar stond, dat hij de hand ophief, om hen te weren, wat gaven die kinderen daar om! In een oogenblik omringden zij de witte gestalte: de kleine handen stieten en drongen elkander wederkeerig weg; allen wilden een arm van de »mooie tante" vatten, of een van hare handen grijpen.

Niettegenstaande hare aandoening had Kathe haast hartelijk gelachen; want hoe vast zij ook op hare voeten stond, zij begon te wankelen en te waggelen onder dat drukken en dringen der kleinen, maar de dokter werd zoo knorrig, als zij hem nog nooit had gezien. Op luiden toon voer hij uit tegen de kinderen, schoof die ruw op zij en gebood hun aanstonds weer achter het huis te gaan en daar te wachten, tot zij naar huis werden gestuurd.

Droevig en bang gingen de kleinen weg.

Kathe beet zich op de lippen en volgde de kinderen met somberen blik, tot zij achter het huis verdwenen waren. »Ik ging graag mee, om de arme kleinen weer blij te maken," maar ik zal mij natuurlijk nooit weer op het terrein wagen, dat ik reeds voor goed heb verlaten," zei ze met een menGeling van smart en toorn.

»Blij maken," herhaalde de dokter op spottenden toon. »Gij zoudt mij wel een onmensch willen noemen, zooals ik zooeven voor een zwakhoofd werd uitgemaakt? Troost u maar, een kindergemoed heeft het middel om weer blij te worden altijd bij de hand. Lachen en schreien liggen er vlak naast elkander. Hoort gij wel, hoe zij daar al weer aan 't joelen en spelen zijn?" Met een vluchtigen glimlach wees hij naar de plaats, waar de kinderen heen waren gegaan. »Ik wed, dat zij om mij en mijne boosheid lachen. Om uwentwil heb ik die uitgelatene troep weggestuurd — ik kon dat niet zien. Hoe kunt gij het verdragen, dat zij u zoo aanvatten? De kinderen zijn woest en slecht opgevoed."

»Omdat zij veel van mij houden? Goddank, dat zij het doen! Ja, God zij dank, dat ik daaraan nog kan gelooven!" riep zij, terwijl zij de ineen gevouwen handen tegen de borst dukte. »Of zoudt gij mij ook tegenover die kinderen willen laten gelooven, dat die uitgelatene liefde alleen mijne geldkist gold?

Neen, die troostvolle overtuiging geef ik niet op, ik laat mij die niet ontnemen, wees daar zeker van!"

Wat klonk die klacht treurig van de jeugdige lippen!

Ontsteld ging hij een schrede achteruit.

»Welk een zonderling denkbeeld —"

»Och, komt het u werkelijk zoo wonderlijk voor, dat ik eindelijk eens wakker ben geschud uit mijn meer dan kinderlijk goed vertrouwen, dat altijd meende, dat een warm gevoel en een brave, oprechte bedoeling ook iets in de wereld mee te zeggen hadden? Niet waar, het heeft lang genoeg geduurd, eer in mijne onnoozele ziel het licht is opgegaan, eer ik tot inzicht kwam, hoe verbazend belachelijk ik mij maakte, met mijne ouderwetsche gevoelens over goed en kwaad, over waarheid en leugen?" — Doodelijk bleek kromp zij huiverend ineen. »O, daar is iets vreeselijks in die plotselinge ervaring, dat men eigenlijk in het geheel niet meer is, wat men waande te zijn, een jong menschenkind, met een warm gevoel voor het recht, dat het meende te hebben, eens op zijne wijs gelukkig te worden!"

Zwijgend wendde hij de oogen van haar af en na eene diepe ademhaling ging zij voort: »Bij onze eerste ontmoeting hebt gij mij gevraagd, hoe ik dien onverwachten rijkdom wel opnam, nu eerst, op dit oogenblik ben ik in staat u op die vraag te antwoorden. Ik zie er in mijne eigene oogen uit, alsof ik in die geldzee verdronken was; wel reiken mij velen de handen toe, om mij te redden, doch niet om mij, maar alleen om den goudstroom, die mij omgeeft."

Bruck sidderde bij het hooren dier radeloos treurige woorden. »Mijn God, hoe komt gij aan die ontzettende gedachte?"

Akelig klonk haar lach, toen zij antwoordde: »Vraagt gij dit nog? Dwingt men mij niet elken dag, ieder uur die ontzettende gedachte als in te ademen met Gods heerlijke lucht, waarin ik leef? In Dresden bederft men mij en speelt met mij, omdat ik de »goudvisch" ben; het kleine vonkje van talent, dat in mij is, roemen mijne meesters, omdat zij er zoo veel mee verdienen, en de voogd slaat het oog op zijn pupil, wijl — hij best van allen haren prijs bepalen kan."

Onder het spreken had haar blik doelloos rondgedwaald — nu zag zij den dokter aan, die een beweging maakte, even of hem een elektrieke schok had getroffen.

»Is dat al een feit?" stamelde hij en streek de hand langs het voorhoofd, alsof hij op eens een duizeling kreeg. »En het doet u zeker leed, u te moeten voorstellen, dat Maurits ook zoo denkt?" liet hij er, na een oogenblik zwijgen schier angstig op volgen.

Getroffen luisterde zij naar den toon dier stem, die zoo zonderling mat en droevig klonk. »Het doet mij veel meer leed dat iedereen het recht meent te hebben, in die aangelegenheid mee te spreken," antwoordde zij en hare schoone gestalte in de volle lengte oprichtend stond zij daar, als het beeld van fieren trots tegenover vreemde aanmatiging. Met bitteren lach schudde zij het hoofd. »Wat moet zulk een arme goudvisch zich krachtig verdedigen, als hij geen speelbal verkiest te worden in de hand van den een of anderen egoist. En ik verkies dat niet, ik wil dat niet — bepaald niet! Wees voorzichtig, dokter! Gij behoort ook tot hen, die van oordeel zijn, dat een jong meisje, zonder vader of moeder, zich overal heen moet laten wenden en sturen, terwijl het voordeel of het welbehagen van anderen over haar komen en gaan naar willekeur beschikt. Hier jaagt gij mij weg, en daar zoudt gij mij een keten om den voet willen slaan, opdat ik bleef. Ik zou wel eens willen weten, wat u daar het recht toe geeft, of neen" — hare lippen bewogen zich, als bedwong zij met geweld hare tranen — »Ik zou met Henriette willen vragen; wat heb ik u toch gedaan?"

Dit woord op hartstochtelijk klagenden toon uitgesproken, bestierf op hare lippen — de dokter had haar bij de hand gevat en zijne koude vingers omklemden die, als met ijzeren band.

»Geen woord meer, Kathe!" riep hij haar toe met een drift, dat zij er van ontstelde. »Ik weet, gelukkig, dat er in uw hart geen spoor aanwezig is van zucht tot laf komediespel, anders zou ik gaan denken, dat door u de meest verfijnde foltering was uitgedacht, om mij een zorgvuldig bewaard geheim af te persen;" hij liet hare hand los, »maar ook ik verkies dat niet, ik wil dat niet — bepaald niet!"

Hij kruiste de armen over de borst en verwijderde zich eenige schreden, als had hij plan in huis te gaan, maar plotseling keerde hij zich weer naar het meisje, dat als een steenen beeld was achtergebleven. »Ik zou toch wel graag eens

willen weten, in hoever ik u een keten om den voet heb willen slaan, opdat gij blijven zoudt," zei hij bedaard, terwijl hij vlak voor haar stond.

Kathe bloosde; een oogenblik aarzelde zij met maagdelijken schroom, toen echter antwoordde zij kalm en vast: »gij verlangt, dat ik — als vrouw de villa Baumgarten bewonen zal —"

»Ik — ik?" Hij drukte de gebalde vuisten tegen de borst en barstte weer uit in dien hoonenden lach, die haar straks bij zijn gesprek met de tante, had doen ontstellen. »En waarop grondt gij die beschuldiging? Waarom zou ik wenschen, dat gij als huisvrouw de villa zoudt bewonen," vroeg hij, zijne heftige aandoening met moeite bedwingend.

»Omdat gij, zooals Flora zegt, Henriette niet aan haar lot wenscht over te laten," antwoordde zij met die volkomene oprechtheid, die van geen ontwijken of bedekken hooren wil. »Gij vindt, dat ik mijne zwakke zuster met liefde verpleeg, en, om haar het verblijf in het huis van Maurits, het voormalig ouderlijk huis, te verzekeren, moet ik de liefde en de toewijding nog hooger opvoeren, door de vrouw van den handelsraad te worden."

»En gelooft gij, dat ik de leider ben van zulk een familie-intrige. Gelooft gij dit waarlijk? Heb gij dan vergeten, dat ik mij van het begin af tegen die opofferende verpleging, tegen een langer verblijf in Römers huis heb verzet?"

»Sinds dien dag is er veel veranderd," antwoordde zij haastig en bitter. »Gij zult in September voor goed heengaan. Het is u dan volkomen onverschillig, wie huishoudt in de villa, en eene onwelgevallige persoonlijkheid, die daar woont, is u niet langer tot last."

»Kathe!" riep hij uit.

»Dokter!" Zij boog het hoog geheven hoofd niet neder voor zijn vlammenden blik. »Het denkbeeld van zoodanige schikking ligt eigenlijk voor de hand, en het kon alleen een zoo weinig vermoedend of traag begrijpend wezen als mij overkomen, zoolang voor dit alles blind te zijn," liet zij er kalm op volgen. Daar lag iets meesterachtigs in haren toon en houding, als was zij op eens jaren vol kennis en ervaring ouder geworden. »Er kwam dan immers geen vreemd element in den familiekring, de geheele huiselijke inrichting kon blijven, zooals zij was, en allerlei gewoonten en gemakken,

die men in de villa en den toren had ingevoerd, bleven op denzelfden voet voortduren. Zelfs mijn ijzeren kist kon in Maurits schatkamer blijven staan. Dat was immers zoo praktisch mogelijk —"

»En lacht u daarbij zoo toe, dat gij geen oogenblik aarzelt te blijven," liet hij er ijlings op volgen, terwijl hij vol ongeduld het antwoord als van hare lippen poogde te lezen.

»Neen, dokter! Gij roept te vroeg viktorie!" ze ze met een soort van woest leedvermaak. »De koppige goudvisch scheurt de mazen van dit net. Ik ga, ik vertrek vandaag nog. Ik kwam hier, om afscheid van uwe tante te nemen, en ik zou dus over uw verbanningsdekreet hebben gelachen, als het mij niet zoo smartelijk had getroffen. Mijne zusters hebben mijne oogen doen opengaan en mij in de verte het »geluk" laten zien, dat men voor mij had weggelegd. Op het oogenblik dier openbaring had ik een gevoel, als bestond er, buiten het blauwe salon van mevrouw Urach, nog slechts één uitweg voor mij, de weg naar het spoorwegstation, die mij dringend tot zich riep, en ik zou zeker aanstonds zijn gegaan, als ik niet had gedacht aan de vervulling van plichten, die ik op mij heb genomen. Ik ga niet voor langen tijd; zoolang slechts, tot ik Maurits uit de verte heb overtuigd, dat hij voor mij niet anders kan zijn als de strenge voogd, en dat hij, wanneer hij ooit een anderen toon wenscht aan te slaan, bij mij altijd op den meest onverholen afkeer zal stuiten."

Haar boezem bewoog zich met diepe ademhaling op en neer, en de gloed, die haar geheele gelaat bedekte, getuigde van maagdelijke schaamte, die zich tegen hare woorden verzette. Toch was het haar aan te zien, dat zij tot elken prijs de waarheid wilde zeggen aan den man, die daar voor haar stond en die zich langzamerhand scheen te verheffen, als was hem een zwaar gewicht van de schouders gevallen.

»Sedert den dag, dat wij Henriette zoo zwaar lijdende hier in uw huis brachten is er eene gelukkige verhouding tusschen uwe tante en mijne arme zuster ontstaan," ging Kathe eenigszins haastiger voort. »Wil uwe tante de zorg voor Henriette op zich nemen, dan ga ik met een geruster hart weg. Ik kwam hier, om van haar dien liefdedienst te vragen. Nu zal ik haar uit Dresden schrijven, want gij be-

grijpt zeker wel, dat de uit uw huis gebannene ook zelfs den korten weg van hier tot aan uwe deur niet weder betreden zal."

Met deze woorden ging zij hem voorbij. »Vaarwel, dokter," zei ze, met eene lichte buiging van het hoofd en sloeg het pad in naar de brug. Toen zij daar over was en de populieren achter zich had, keerde zij even het hoofd om, ten einde het oude, lieve huis nog eens te zien. Nieuwsgierig staarden de kinderkopjes het een achter het ander haar na en nevens de tuintafel stond de dokter met beide handen daarop leunende en met een blik in de oogen, die van vertwijfeling en wanhoop in de ziel scheen te getuigen.

Zeldzaam is toch een meisjeshart! Zonder te denken wat zij deed ijlde zij weer over de brug, langs den verboden weg, dien zij nooit weer zou betreden — om hem te helpen zou zij nog wel verder hebben geloopen, de wijde wereld in.

»Och, gij zijt ziek?" stamelde zij en lei de warme, zachte hand angstig op de zijne.

»Neen, niet ziek, Kathe — maar ik ben dat, waar gij mij, schoon ook in anderen zin, van hebt beschuldigd — ik ben erbarmelijk zwak!" zuchtte hij en streek met drift zich het nedervallend haar uit het voorhoofd. »Ga heen, ga heen! Ziet gij dan niet, dat ik in een toestand ben, waarin elk woord van deelneming, elke warme blik een dolksteek word?" riep hij op ruwen toon, en toch boog hij zich voorover en drukte de lippen vast en warm, als in waanzinnige smart, op die meisjeshand, die nog altijd op de zijne lag.

Verschrikt sprong Kathe terug, maar zij voelde hare geheele ziel doorstroomen van een nooit gekende gewaarwording van teederheid en vreugde en zij had op de lippen, om uit te roepen: »neen ik ga niet — gij hebt mij noodig!"

Maar daar stond hij weer in zijne volle lengte voor haar en wenkte met een gelaat, waar de diepste smart op stond te lezen, stom, doch gebiedend naar de brug — en nu vloog het meisje voort, als verjoeg haar een engel met het vlammende zwaard . . .

Eenige uren later ging zij met een hoed met dichten sluier en een reistaschje in de hand stil een zijtrap van de villa af. Zij ging, gelijk zij gekomen was, plotseling en onverwacht. Henriette had, hoe veel leed het haar ook deed en

hoe bittere tranen het haar ook kostte, in het haastige vertrek en de afwezigheid voor eenige weken toegestemd, wijl zij zelve voorzag, dat de onbescheidene woorden van Flora een reeks van onaangename tooneelen in het leven zouden roepen. Zij vond het ook goed, dat Kathe stil vertrok, en uit Dresden nader zou schrijven, terwijl zij op zich nam de familie van het heengaan te verwittigen. Daarentegen maakte zij de voorwaarde, dat Kathe onmiddellijk zou terugkeeren, wanneer dan ook en waar zij ook was, zoodra de kranke zuster hulp noodig had en haar riep.

Henriette bleef boven aan de trap staan en strekte nog eens de handen uit naar Kathe, die den dichten sluier over de rood geweende oogen trok. Het huis zwom in het licht, alle gaspitten waren aangestoken en de eene equipage na de andere reed ratelend voor aan het groote portaal. Een oogenblik was Kathe genoodzaakt een zijgang in te sluipen en zag daar, dicht tegen den muur gedrukt, dames voorbij gaan in feesttoilet getooid. Lakeien sloegen de deuren van het blauwe salon wijd open, en daar stond Flora, in een licht rood met kanten bezet zijden kleed, schoon, glanzend, lachend als een koningskind, en begroette de gasten, die om harentwil kwamen, want de handelsraad gaf een schitterende soirée ter eere van haren geboortedag.

Bij dien aanblik was het Kathe, als ging haar een zwaard door de ziel. De trotsche, overmoedige Flora vertoonde zich als overstroomd van het geluk, dat haar werkelijk bedelend op hare voetstappen was gevolgd, ook daar, waar zij het moedwillig van zich stiet — en de teleurgestelde hoop verbergde zich, schuw als de zonde. Waarom was al die weelde, al die zaligheid der liefde aan die éene gegeven, die zonder dat alles leven kon, terwijl de andere, bij al hare schatten, hongerend en dorstend naar ware, welmeenende gehechtheid, arm door de wereld ging?

De deuren gingen dicht en Kathe ijlde het park in, met eene wanhopende smart in de ziel, gelijk die alleen door een jeugdig, warm gemoed kan worden gevoeld; en terwijl de kamenier, zonder iets kwaads te vermoeden, haar op hare kamer stond te wachten, om bij het toilet voor de soirée behulpzaam te zijn, klopte zij aan het raam van den molen en riep Frans, om haar naar het station te brengen . . .

TWEE-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Meer dan drie maanden waren voorbijgegaan. Nooit had Kathe zich zoo ijverig op de ontwikkeling van haar muziekaal talent toegelegd, als in die dagen geschiedde. Het was, of zij daarin het middel zocht, om, bij velen en aanhoudenden arbeid, het verledene te vergeten. Henriette had een soort van dagboek aangelegd, dat zij elke week overzond. Die bladen vertelden haar, hoe het sinds haar vertrek in de villa was toegegaan. Tusschen de regels door las zij, dat mevrouw Urach opnieuw weder opleefde, maar daarbij met meer aanmatiging dan ooit het bewind voerde in Maurits huis. Duidelijker vertelde Henriette, dat grootmama het plotselinge vertrek van Kathe, om den fijnen tact, waar het van getuigde, onverholen roemde en prees, terwijl Flora de schouders ophaalde en zinspeelde op de kinderachtige streken van een bakvisch. De handelsraad was eenige dagen boos op haar geweest, wijl zij zich had bemoeid met dingen, die haar niet aangingen. Toen Henriette hem op dienzelfden avond, in een hoek van de muziekkamer, het gebeurde had meegedeeld, was hij bleek geworden van schrik en ergernis, en alleen de aanwezigheid der gasten was oorzaak geweest, dat het niet tot een alleronaangenaamst tooneel tusschen de familie-leden gekomen was, een tooneel, dat zeker niet minder hevig zou zijn geworden, wijl Flora in de meest bittere stemming verkeerde, omdat Bruck, wegens drukte, zich had laten verontschuldigen, en op de soirée zijner bruid niet verscheen.

De handelsraad had onmiddellijk aan Kathe en hare voormalige gouvernante geschreven en »voor het geval, dat niets hem verhinderde" het plan te kennen gegeven, tegen Juni te Dresden te komen; maar het dagboek deelde mee, dat er drukker dan ooit telegrafische depeches op de villa werden bezorgd, en dat de handelsraad, met werkzaamheden overladen, meer te Berlijn was dan 't huis. Van zijn bezoek te Dresden kwam niet; zelden slechts verscheen er een kort briefje van den voogd, en de laatste geldbezending had, wat nooit het geval was geweest, de boekhouder bezorgd.

Kathe begon ruimer adem te halen; wat zij met vrees tegemoet had gezien was zeker voorbij gedreven. De voogd had uit hare antwoorden op zijne brieven de overtuiging gekregen,

dat hij geene de minste hoop behoefde te koesteren en zich, als een verstandig man, geschikt. Het jonge meisje had nu weer terug kunnen gaan, om bij Henriette te zijn, maar hare pleegmoeder verzette zich daartegen met den meesten ernst, omdat Kathe, zooals zij meer dan eens op berispenden en bekommerden toon te kennen gaf, zoo geheel veranderd was en zoowel haar vroolijk gemoed als hare frissche kleur bij haar verblijf in de villa Baumgarten had verloren. Daarenboven was de Barones Steiner met haar geheele gevolg op de villa aangekomen, had zich daar voor twee maanden ingekwartierd en het geheele huis zoo in beslag genomen, dat er geen enkel hoekje voor Kathe overbleef.

Kathe zelf zag tegen den terugkeer op, zoolang de verhuizing naar Leipzig niet had plaats gehad. Zij wist maar al te goed, dat zij zich nu niet langer maanden achtereen, voor het uiterlijk kalm en bedaard, tusschen allen en alles kon bewegen. Te Dresden immers had zij alle kracht en zelfbeheersching noodig, om niet te laten blijken, dat de vrede harer ziel was verstoord en dat zij een schier bovenmenschelijken strijd voerde met die zoete, dwingende macht, die zich van haar hart had meester gemaakt, en die de menschen zonde noemen. Henriette had immers ook nog niet »geroepen," niettegenstaande haar hartstochtelijk klagen en verlangen naar de »sterke, verstandige zuster." Integendeel, zij sprak met de hartelijkste dankbaarheid over de opofferende liefde, waarmee zij door de predikantsweduwe behandeld en bedorven werd. In haar dagboek speelden eigenlijk slechts twee menschen de hoofdrol: de dokter en de tante. Alles wat er voorviel in het huis aan de beek, werd trouw verteld, al was het ook maar de plotselinge dood van de gele kip, die toch nog aan een verraderlijken hap van den hond gestorven was, of de verbazende voorraad van druiven, die dit jaar beloofde; zelfs een nieuw aangeschaft zilverwit katje, dat zich op tante's canapé recht goed t'huis gevoelde, werd niet vergeten — maar dit alles was het lichte, het heldere in het dagboek, dat overigens grillige, donkere kleuren vertoonde. Op menige plaats scheen het of het papier nog vochtig moest zijn van de tranen, en op andere bladzijden was de toon weer zoo hartstochtelijk, dat de pen in vuur scheen gedoopt te zijn. Over de verhouding tusschen Flora en den dokter werd geen woord gezegd; maar

wel werd er angstig geklaagd, dat de laatste, tengevolge der ontzettende drukte zijner praktijk, geheel was veranderd; tegenover zijn patiënten was hij nog altijd zachtmoedig en geduldig, maar in den gezelligen omgang afgetrokken, kortaf en stil, zoodat een ieder zich over hem verwonderde.

Langzamerhand was zoo de tijd genaderd, waarop het huwelijk was bepaald. Flora had de stiefzuster niet voor de bruiloft uitgenoodigd; zij had het hoofd vol, schreef Henriette — een reeks van feesten, die te harer eer werden gegeven, gunde haar geen tijd, om op haar verhaal te komen; daarbij was zij, wat haar uitzet en de huwelijksplechtigheden betrof, grilliger dan ooit. Gedurig werd er, als om de leveranciers wanhopig te maken, in de gedane bestellingen verandering gebracht. Henriette was vreeselijk overspannen en zinspeelde er telkens op, dat zij in die bruiloftsdrukte onmogelijk alleen kon blijven. De tante kon haar in »die verschrikkelijke dagen" niet tot steun zijn, want die ging zelve gebukt onder de gedachte aan de op handen zijnde scheiding en was tusschenbeiden zeer treurig, zelfs gemelijk gestemd. Die klacht werd van blad tot blad ernstiger, tot eindelijk, weinige dagen voor de bruiloft, een telegram kwam met de woorden: »Kom dadelijk, ik ben ook lichamelijk zeer ellendig er aan toe."

Toen was er geen weigering, geen aarzeling meer mogelijk; ook de pleegmoeder was van oordeel, dat Kathe moest gaan — en het meisje zelf? Zenuwachtig trilde zij van angst voor het verschiet, dat zich aan haar vertoonde, en tegelijk jubelde er een stem van onbeschrijfelijke zaligheid in haar binnenste, omdat zij hem nog eens weer zou ontmoeten — die haar zwager zou worden.

Daar stond zij op een ochtend in September weer bij den molen. Met den nachttrein was zij zoo even aangekomen. Bij haar vertrek had zij aan Frans geseind en daar kon, bij de ontvangst, door een moeder niet zorgvuldiger en liefderijker om alles zijn gedacht, dan de oude Suze had gedaan. De groote kamer, welker licht getemperd werd door de voor het huis staande hooge kastanjeboomen, was vervuld van de geur van heliantropen, rozen en reseda's; op de tafels lagen schoone kleeden, in de alkoof stond een keurig bed, dat onwillekeurig tot rusten noodigde en op de eikenhouten tafel in 't midden bevond zich het Kathe bekende groote koperen komfoor, waar

een koffiekan op was geplaatst wier inhoud aan de jeugdige reizigster een welkome verkwikking beloofde na den nachtelijken tocht. Zelfs de eigengebakken koek ontbrak niet op het appél. Met suiker bestrooid lag hij op een schotel, naast den mooien kop met breed verguldon rand, die een sieraad van de porceleinkast der voormalige molenaarster uitmaakte.

De witgeschuurde planken vloer knitterde weer onder Kathe's voet, door het open raam hoorde zij het gekir der duiven, het geklep van den molen — zij was t'huis. Van hier uit wilde zij de zieke zuster bezoeken; onder geen voorwendsel hoegenaamd verkoos zij haren intrek weer te nemen in het huis van den handelsraad, al trok ook mevrouw Urach honderd malen den neus op over het ergerlijke verkeer tusschen villa en molen.

Kathe was in een vreemde steming. Vrees voor het eerste wederzien in de villa, smartelijk verlangen naar het huis aan de beek, waarvan zij met een kloppend hart de koperen weerhanen zag flikkeren, en dat zij toch niet betreden mocht, hartstochtelijk ongeduld, om nog eens die hooge gestalte te zien, die zij hier in den molen het eerst had ontmoet en—— zij bekende het zich zelve onder duizend smarten sinds dat oogenblik had lief gekregen — dit alles woelde in haar om en daar tusschen in een onbeschrijfelijk angstig voorgevoel.

Reeds maanden lang bevatten de couranten allerlei schokkende en treurige berichten, omtrent den grooten »krak" te Weenen, die al spoedig ook te Berlijn zijn werking deed bespeuren. Op alle openbare plaatsen, in alle salons was die ineenstorting van den modernen toren van Babel het onderwerp van het gesprek, en zelfs in den huiselijken kring te Dresden, waar anders zelden of nooit aan stoffelijken rijkdom de aandacht werd gewijd, was deze geschiedenis niet onvermeld gebleven. Gedurende de reis in de trein was er gedurig over gesproken — men had verschrikkelijke dingen te verhalen en nog verschrikkelijker te voorspellen, en Kathe zag nu, met eigen oog, een der gevolgen van deze ontzettende ramp. Tusschen het gekir der duiven en het geklep van den molen door klonk het gerucht van luide menschenstemmen, en door de kastanjeboomen heen zag Kathe het groote plein voor de spinnerij. Juist als op den dag van den bekenden aanval wemelde het van arbeiders, die nu eens bedrukt, dan weer

dreigend en twistend onder elkander spraken. De maatschappij op acties, die de spinnerij van den handelsraad had overgenomen, was bankroet, eene rechterlijke commissie was juist in de fabriek verschenen en het volk stoof in den eersten schrik uiteen naar alle kanten.

»Ja, ja, zoo gaat het,'' zei Frans, die Kathe's koffertje binnen bracht. »Dat volk had het goed, maar naar eigen meening nog lang niet goed genoeg; nu loopen zij rond zonder iets en het gaat van het paard op den ezel. Maar het is ook een slechte tijd, een rampzalige tijd! Iedereen wil met zonde geld verdienen, wil zijne dukaten van de straat oprapen, en als de grooten zoo doen, wie kan het dan den minderen man kwalijk nemen, dat hij er ook lust in krijgt?''

Na eenig zwijgen vervolgde Frans: »Gelukkig, wie zijn schaapjes op het droge kan brengen,'' en hij klopte gemoedelijk met zijn hand op den zak. »Eerlijk verdiend en altijd vooruit in redelijkheid, dat is *mijn* parool; ik zeg, daar kan een mensch gerust bij slapen. Wie geen verstand heeft van speculeeren, die dient het te laten. Daar zit mijnheer de handelsraad op de villa — dien gaat de geheele rommel niets aan; hij zit zoo vast als een muur, omdat hij een knappen kop en een fijnen neus heeft.'' Met een deftig gebaar hief hij den wijsvinger op. »Gisteren kwam hij uit Berlijn, strak en streng als altijd. Ik had juist meel naar den trein gebracht. Sakkerloot, wat kwamen zijne twee zwartjes, prachtstukken van dieren, daar aanrennen! Zoo kunnen het er niet velen. Het volk zei, dat hij zeker weer vrij wat had verdiend, zoo monter zag hij er uit, juist precies, zooals een man doet, die over millioenen te kommandeeren heeft. Hij was lang op reis en zou zeker nog niet terug zijn gekomen, als er geen bruidspartij gevierd moest worden.''

Bruidspartij! En overmorgen was de trouwdag; terstond na de voltrekking van het huwelijk zou het jonge paar op reis gaan. Dat wist Kathe, zij had het meer dan eens in het dagboek van Henriette gelezen en toch was het, of haar een steek in 't hart gegeven werd, nu zij het woord door een ander hoorde uitspreken.

»Daar zal wat te doen zijn van avond,'' zei Suze, terwijl zij de jonge dame een kop koffie inschonk. »Ik sprak gisteren Anton van mijnheer den handelsraad, en die vertelde,

dat er zoo vele gasten kwamen, dat hij niet wist, waar zij moesten zitten. Er is een tooneel gemaakt en vele dames uit de stad zullen zich verkleeden. Het groen wordt bij wagens vol uit het bosch gehaald."

Op de klok der spinnerij sloeg het elf uur, toen Kathe naar de villa ging. Het rumoer der door elkander sprekende stemmen op de plaats voor de fabriek drong haar nog in het oor, toen zij den molen verliet, maar nauwelijks was zij de deur doorgegaan in den muur, die het terrein van den molen afscheidde van het park, of eene deftige en voorname stilte had dat rumoer vervangen.

Frans had gelijk: onwillekeurig kreeg men hier het gevoel, dat het woeste leven van de geldmarkt den rijken man en zijn wel bewaarden schat niets aanging, dat de alles verslindende onheilsgolf zelfs den zool van zijne schoenen niet bereiken kon. Ha! Daar kwam een heerlijke vijver voor den dag. Het azuur van den onbewolkten hemel spiegelde zich zoo heerlijk daarin af, dat men het beeld voor zich zag van een reusachtigen, vlekkeloos reinen saffier. De vijver was gereed, ongeloofelijk spoedig was die arbeid volbracht, ten gevolge van de menigte menschen, die hier had gewerkt, van de verbazende som gelds, die er aan was besteed. Zwanen zwommen rond over den blauwen vloed en aan den oever lag een met vlag en wimpel sierlijk getooide boot. Toen Kathe vertrokken was droeg heel het park de heldere kleur van het Meigroen, thans was het met donkere verven geteekend, een schilderij vol schaduw. Over de zachte tinten der voorjaarsbloemen was de zonnehitte heengegaan, en had de donkere gladiolen en de canna's met hare bloedkleurige kelken er voor in de plaats gesteld.

Wat moest het een schat van geld kosten, om dat park zoo keurig en netjes in orde te houden! Daar lag geen afgevallen blaadje op de paden, geen grashalm overschreed de haar voorgeschrevene plaats, geen dorre bloesem was aan de twijgen blijven hangen. En daar ginds tusschen die prachtige boomgroepen door vertoonde zich de stoute voorgevel van den nieuwen stal; ook daar was zonder ophouden en rust aan gewerkt; hij was voor den dag gekomen, als een toovergebouw, dat met al zijn versieringen op eens uit den grond was verrezen. Hier werkte inderdaad de groote drijfkracht, het geld, altijd door, hier vloeide de goudbron in nooit verminderden overvloed en al werden ook

op alle beurzen der wereld de slagen van het noodlot diep en smartelijk gevoeld, hier in dit heerlijk, verrukkelijk oord werd van dat alles niets bespeurd.

Onder het koele gewelf van de lindenlaan doorgaande naderde Kathe de villa. Nooit was haar het kleine feeënpaleis zoo aristokratisch voorgekomen, als thans bij het gouden schijnsel van de morgenzon, met de groote, zijne banen wijd ontplooide vlag boven op het dak. Hoog in de lucht woei het dundoek als noodigde het allen uit, ter feestelijke plechtigheid op te gaan. Onwillekeurig drukte Kathe de hand op het angstig kloppende hart — *zij* was niet uitgenoodigd en toch kwam zij. Het was een moeilijke gang, een groot offer van zusterliefde, een ernstige strijd tegen den eigen fieren zin. Achter het bronzen traliehek van het balkon liep het leeuwtje van mevrouw Urach op en neer en blafte, zooals altijd, nijdig tegen iedereen, die het waagde nader te komen, terwijl de papegaai in het blauwe salon krijschend het geblaf begeleidde.

Toen Kathe het portaal binnentrad liep eene dame haar snel voorbij; zij hield den zakdoek voor het gezicht, maar tusschen het borduursel door viel een schuwe blik uit rood geweende oogen op het jonge meisje, dat haar herkende. Het was de jeugdige, dartele, in weelde en overvloed zwelgende echtgenoot van een majoor. Hare smaakvolle kleeding was in de residentie spreekwoordelijk geworden. Zij ging den hoek van het huis om en het bosch in, zeker om de sporen van de tranen te doen verdwijnen, eer zij den druk bezochten wandelweg betrad.

»Dien man blijft niet anders over, als dat hij zich een kogel door 't hoofd schiet; het bed onder zijn lijf wordt weggehaald," hoorde Kathe, terwijl zij de openstaande deur van een knechtenkamer voorbijging, een bediende zeggen. »'t Is niet meer dan billijk; wat behoeft een officier te speculeeren in papier, waar hij geen grein verstand van heeft! Nu komt mevrouw hier, om mijnheer wat voor te huilen en te jammeren, als moest die den wagen weer uit den modder trekken! Dat mankeert er nog maar aan! Als hij iedereen wilde helpen, die in de laatste dagen hier om geld is geweest, dan kon hij zelf zijne matten wel oprollen en bedelend door de wereld gaan — geen cent hield hij over!"

Al weder een offer van dien ontzettenden slag! Kathe kromp

ineen van schrik en ging onbemerkt de trap op. Op de eerste verdieping heerschte een deftige stilte — werktuigelijk ging zij naar de kleine kamer, die de hare was geweest en deed de deur open. Mevrouw de barones Steiner was hier wel niet meer, maar het vertrek zag er niet naar uit, om een gast te kunnen ontvangen. De meubels waren weggeruimd en in de plaats daarvan stonden langs den muur smaakvol en bevallig versierde tafels, waar het rijke uitzet van de aanstaande echtgenoot van den professor *in spe* op lag uitgespreid. Midden in het vertrek hing aan een porte-manteau een kleed van melkwit satijn, met kanten en oranjebloesems versierd. Hoe hoog ook het kleed was opgehangen, de sleep bedekte een breede ruimte van het tapijt. — Flora's bruidstoilet! Kathe deed, met afgewende oogen, de deur weder dicht — eenige sekonden later lag zij diep geroerd in de armen van Henriette, die zoo luid en hartelijk juichte van blijdschap, als had Kathe's komst haar van alle smarten en pijn verlost.

De zieke zuster was alleen. Men had in deze dagen voor haar geen tijd, klaagde zij; de handelsraad regelde de feestelijkheden voor Flora's huwelijk met eene ongehoorde weelde. Hij wilde bij deze gelegenheid aan de residentie nog eens laten zien, hoe hoog hij boven haar uitstak, als hij op zijne geldzakken ging staan: dit was nu eenmaal zijn zwak... Geheel en al in overeenstemming met hare onafhankelijke manier van handelen had Henriette aan niemand in huis verteld, dat zij getelegrafeerd had om Kathe. Dat was immers volstrekt niet noodig, vertelde zij, en zette verbaasde oogen op, toen Kathe droevig en bedenkelijk het hoofd schudde: altijd had zij gezegd en wel zeer duidelijk gezegd, dat Kathe terug zou komen, om haar op te passen — dat wist iedereen in huis, en zag deze er soms tegen op, den handelsraad onverwacht te ontmoeten, dat moest haar geen oogenblik zorg verwekken, want die had al eene »nieuwe vlam" in Berlijn; hij was de beide laatste keeren, vooral gisteren, zeer verstrooid van daar teruggekeerd en had, bij Flora's plagerij, sluw gelachen en niet ontkend.

Op al die mededeelingen gaf Kathe geen antwoord; zij was in elk geval overtuigd, dat hare terugkomst dringend noodzakelijk was. De zieke zuster was vreeselijk overspannen; de droge, holle kuch schudde en kwelde het afgetobde, verma-

gerde lichaam meer dan ooit te voren, de kleine handen brandden als vuur en de ademhaling was zoo zwaar, zoo moeielijk, dat het pijn deed, die te hooren. Ook bij het hevigste lijden had Henriette tot heden toe nooit geschreid — zij had een onbuigzaam vasten wil, maar heden droegen de oogen de maar al te duidelijke sporen, dat er tranen waren gestort. Zij klaagde, dat de angst haar was overvallen, dat Bruck, bij al zijne liefde voor Flora, toch ongelukkig zou zijn. Met het hoofd aan Kathe's boezem leunende zei ze, dat ook de tante, al had zij er nooit een woord van gezegd, er evenzoo over dacht en daarom ook zeer treurig was. Kathe antwoordde eenigszins kortaf, dat dit de zaak en de zorg van Bruck was, alleen van hem; hij had tijd en gelegenheid genoeg gehad, Flora in al haar baatzuchtigheid te leeren kennen. Was hij er, bij dit alles, toch op gesteld gebleven, haar de zijne te noemen, welnu, dan moest hij zijn lot ook dragen, het mocht dan zijn, wat het was . . , Henriette kromp ineen van schrik; dit klonk zoo hard, zoo meedoogenloos; bovendien lag er iets zoo vreemds, zoo vastbeslotens en zoo treurigs in de geheele houding der jongere zuster, als had die ook in *haar* lot berust — berust na langen strijd.

DRIE-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Weinige oogenblikken later ging Kathe, terwijl zij Henriette voorzichtig steunde, de trap af, »om zich te melden." Zij kwamen door de smalle gang, waar Kathe, bij haar onverwacht opgekomen vertrek, even in was gevlucht. Die gang liep langs een groote zaal, die bijna de geheele ruimte innam van een der zijvleugels van de villa — de zaal, waar de beroemde bals van den rijken man gegeven werden.

»Daar wordt repetitie gehouden voor hedenavond, en zij zijn altijd door bezig met andere dekoratiën aan te brengen," zei Henriette luisterend, terwijl een minachtende glimlach over haar smal gelaat henen vloog; men vernam eene gevoelige opgeschroefde declamatie, gedurig door geklop en gehamer verstoord.

»Wat heb ik een hekel aan die meisjes daar! Ik weet, dat zij allen, al staan zij nog zoo op het tooneel te declameeren,

de bruid de oogen zouden willen uitkrabben, en toch roemen zij, met ondragelijke overdrijving, de »schoonste bloem," die aan haren krans ontviel, het dichterlijk genie, dat Flora's voorhoofd heeft gekust en al dergelijke dwaasheden meer. En Maurits gedraagt zich daarbij, met al zijne onvergefelijke verkwisting, als een gek. Gisteravond, toen hij uit Berlijn t'huis kwam, heeft hij op het werkvolk gescholden, of hij het voor de honden gevonden had; de geheele decoratie langs den muur was een »voddeboel" en moest er weer af, wijl men in twee donkere hoeken wollen stof had gebruikt, in plaats van zijden damast; hij wordt onuitstaanbaar met zijn altijd bluffend millionair-bewustzijn. Daar, kijk!"

Zachtjes deed zij een der deuren iets verder open; men kon door de smalle opening het tooneel niet zien, waarop de vertooning zou plaats hebben; daarentegen viel het oog op een prachtige loge met een hemel er boven en gedrapeerd met purperfluweel met gouden kwasten — daar zou heden avond het bruidspaar zitten!

»Wat zal hij er met zijn bleek en somber gezicht vreemd uitzien, bij al dat komediespel daar!" fluisterde Henriette en drukte het blonde hoofd als in wanhoop tegen Kathe's arm. »En zij zal naast hem staan, zegevierend, hoogmoedig als altijd, in het wel bestudeerde toilet, dat de onschuldige bruid op de bruidspartij voegt, wit neteldoek met kinderlijk naïve bloempjes. Och, Kathe, daar is iets zoo zonderling onbegrijpelijks in deze geheele zaak; mij overkomt telkens een gevoel, of achter dit alles een rampzalig geheim was verscholen, zoo iets, als een in het verborgen gloeiende vonk onder de asch."

In de eetkamer zaten mevrouw Urach, Flora en de handelsraad aan het ontbijt. De bruid was in een bevallig rooskleurig ochtendtoilet gekleed, een klein mutsje bedekte hare in vlechten opgestoken lokken. Kathe schrikte er haast van, bij het zien, hoe het scherpe Römergezicht van de schoone zuster voor den dag kwam, nu de blonde lokjes het voorhoofd niet bedekten. Zij zag heden voor de eerste maal, dat Flora hare prille jeugd achter den rug had, dat eindelijk het rusteloos streven naar vertooning maken en de gloeiende eerzucht op onverbiddelijke wijs het schoone ovaal van dat gelaat in de lengte hadden uitgerekt.

»Mijn God, Kathe, hoe komt gij nu op de gedachte, ons

zoo in eens te overvallen?" riep zij met blijkbare ergernis. »Wat brengt gij mij daardoor in verlegenheid! Nu moet ik u immers goedschiks of kwaadschiks in mijn gevolg zien op te nemen. Ik heb echter al twaalf bruidsmeisjes — gij kunt best begrijpen, dat ik de dertiende moeielijk gebruiken kan" — met een zachten kreet viel zij zich zelve in de rede en hield op eens stil.

De handelsraad had, met den rug naar de deur gezeten, juist een glas Bourgonje aan de lippen gezet, toen de uitroep van Flora de aankomst van Kathe vermeldde. Was hem het glas ten gevolge der verrassing uit de hand gevallen, had hij het, omziende, niet ver genoeg op tafel gezet — genoeg, de geheele donkerkleurige inhoud viel over het damasten tafellaken en bespatte ook Flora's ochtendjapon.

De rijke man stond een oogenblik stijf en strak, met verwarden blik en doodelijk bleek gelaat naar de deur te kijken, als verscheen daar een vreeselijk spook, in stede van het kloeke meisje met het ernstige gelaat en de bedaarde, kalme houding. Spoedig herstelde hij zich. Met een levendige verontschuldiging aan Flora's adres schelde hij, opdat de fout zooveel mogelijk werd hersteld, en ijlde toen Kathe tegemoet, terwijl hij haar bij de hand het vertrek binnenbracht. Geen spoor van den afgewezen minnaar was op zijn gelaat te ontdekken; hij was in elk woord, in den koelen handdruk geheel en al de vaderlijk gezinde voogd van vroeger, en verheugde zich, de lieve pupil in goeden welstand weer in zijn huis te zien. Welwillend klopte hij haar op den schouder en heette haar welkom.

»Ik heb niet gewaagd, u te bezoeken," zei hij; »daarenboven had ik het in den laatsten tijd bijzonder druk, zoodat ik geen tijd had veel aan Dresden te denken. Gij zult mij dit, hoop ik, ten goede houden."

»Ik kom eenig en alleen hier, om Henriette op te passen," antwoordde Kathe snel, zonder een schijn van gekrenktheid over Flora's onbeleefde ontvangst.

»Dat is lief en hartelijk van u, mijn kind," kwam mevrouw Urach met opgeruimd gelaat tusschenbeiden. Alle vrees, die door de onverwachte komst was gewekt, was ook weer verdwenen. »Maar waar zullen wij u bergen? In uw vroegere kamer ligt het uitzet van Flora en —"

»Gij zult mij dus nu wel moeten toestaan, mij in te kwartieren in mijn eigen huis, wat ik dan ook al gedaan heb," viel Kathe haar beleefd in de rede.

»Voorloopig zal er wel niet anders overschieten," antwoordde de oude dame, in bijzonder goeden luim. »Van middag wordt het huis tot barstens toe vol — en daarom leven wij in een drukte, ik zou haast zeggen, een warboel, zooals ik nog nooit beleefde. Met moeite hebben wij ons ontbijt kunnen krijgen. Van den vroegen morgen af wordt er getimmerd, geklopt, gerepeteerd —"

»Ja, zij zijn daar aan het deklameeren, dat de balken er van kraken," zei Henriette knorrig en ging in den leuningstoel zitten, dien de handelsraad haar had gebracht. »In het voorbijgaan hoorden wij »Pallas Athene", »Roos van Kaschmir," »Nieuw professoraat", alles in liefelijke mengeling door elkander."

Mevrouw Urach bracht haar, door een kleine beweging met de hand, tot zwijgen. Juist kwamen de dames, die mee zouden doen, en die vóór de repetitie een kop chocolade in de eetkamer hadden gebruikt, binnen, om hare hoeden en parasols te halen.

Flora sloop in grootmama's boudoir.

Met een vertoon van hartelijke vreugde liep freule von Giese op Kathe toe en verwelkomde haar als de »lang ontbeerde"; zij reikte den handelsraad de hand, bij het weggaan.

»Gelukkig, dat wij u hier aantreffen, mijn beste mijnheer von Römer," riep zij. »Wij zijn daardoor in de gelegenheid u voorloopig te bedanken voor de bewonderenswaardige manier, waarop gij ons bij onze vertooning op de bruidspartij te gemoet komt. Waarlijk overheerlijk, tooverachtig!" En zij drukte een kus op de toppen harer vingers. »Zulke voorstellingen uit de »Duizend en een Nacht" zijn ook alleen op de villa Baumgarten mogelijk, dat stemt de geheele wereld van ganscher harte toe. — Apropos, hebt gij al gehoord van het ongeluk van majoor Bredow? Hij is totaal geruïneerd en in alle kringen heerscht de hevigste ontsteltenis. Mijn hemel, wat een tijd beleven wij toch! Val volgt op val en zoo verschrikkelijk spoedig —"

»Majoor Bredow heeft echter ook als een dwaas gespekuleerd," zei mevrouw Urach kalm en onverschillig, terwijl zij de ellebogen behagelijk op de leuning van haren stoel liet rusten. »Wie kan nu ook zoo dol, zoo onzinnig te werk gaan?"

»Zijne vrouw, de schoone Julie, heeft de meeste schuld — zij had te veel noodig. Haar toilet kostte vijf duizend gulden 's jaars."

»Bah! Dat had zij gerust kunnen uitgeven, als haar man met zijn kapitaal maar wat voorzichtiger te werk was gegaan; maar hij heeft zich in ondernemingen gestoken, die de zwendelarij op het voorhoofd droegen." Zij trok de schouders op. »In zulke zaken moet men iemand tot raadgever hebben, op wien men vertrouwen kan. Gelukkig, Maurits, wij kunnen rustig slapen."

»Ik geloof, ja," antwoordde hij lachend en bijzonder kortaf, terwijl hij zich een glas wijn inschonk, dat hij in ééne teug ledigde. »Geheel zonder kleerscheuren komt men er, bij een zoo geduchten schok, natuurlijk nooit af, hier en daar vliegt een klein kapitaal, waar men »voor de aardigheid" mee gespekuleerd heeft — naaldenprikken, waar niemand aan dood bloedt."

»Hé, daar valt mij in, dat ik de Beurskrant van vandaag nog niet gekregen heb," riep mevrouw Urach, terwijl zij opstond. »Anders krijg ik die altijd precies om negen uur."

Onverschillig haalde hij de schouders op. »Waarschijnlijk eene vergissing aan het postkantoor, of misschien is de krant tusschen mijne papieren verdwaald geraakt en in den toren beland. Ik zal het wel eens nazien." Hij zette zijn glas op de tafel.

»Pardon, dames!" zei hij, om zijn haastig drinken te verklaren. »Ik voel, dat mijn gewone hoofdpijn op komt zetten; dat gaat altijd verschrikkelijk gauw; een glas wijn haastig leeggedronken weet soms den vijand te verslaan." Hij had er werkelijk uitgezien, of de donkere gloed van den wijn zich meededeelde aan zijn gelaat.

Nadat hij een flesch madera had ontkurkt vulde hij eenige glazen op het buffet. »Ik verzoek u met mij te drinken op het welslagen der vertooning van heden avond," riep hij de dames toe, die de glazen opnamen en met zijn woord instemden. »Leve de bloemenfee met haar verrukkelijk gevolg! Aan de deugd, de schoonheid, het heerlijke leven, dat geen van ons allen vijandig is, aan de zoete gewoonten des levens een hartelijk: vivat!"

De glazen klonken en mevrouw Urach schudde lachend het grijze hoofd.

Onwillekeurig was Kathe naar het venster gegaan, waar de stoel van Henriette dicht bij stond. Zij zag, hoe, bij de onhandige toast, de wimpers der lijderes vochten werden en hoe deze zich, met smartelijken toorn, op de lippen beet — de zoete gewoonte des levens was voor haar een marteling en het heerlijke leven stelde zich vijandig genoeg tegen haar over. De jonge pupil had geen glas genomen, de voogd had haar er ook geen aangeboden. Vast en ernstig was de blik van het meisje op zijn levendig en donkerrood gelaat gevestigd. Nooit had zij gedacht, dat achter die gladde, door en door kalme trekken een inwendige storm kon opsteken, en toch, — daar was hij te zien in dat zachte, schokkende beven der lippen en in de onnatuurlijk vroolijke, schier uitgelaten stem.

Het was of die rijke man dien blik gevoelde; onwillekeurig zag hij naar het venster, zette toen spoedig het glas op de tafel en streek de handen over haar en voorhoofd; bij de hoofdpijn die door de wijnkuur zou worden genezen, maar die met zulke poging spotte, was nu ook een aanval van duizeligheid gekomen.

VIER-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Het rumoer der toebereidselen voor de partij werd in den namiddag onuitstaanbaar. De adellijke grondbezitters uit den omtrek kwamen aanrijden en moesten voorloopig geborgen worden. Uit de stad waren manden en kisten vol tooneelbenoodigheden gebracht — op de villa zelve zouden de medewerkende personen hun kostuum aantrekken. Kappers en kameniers liepen af en aan, en daar tusschen door draafden tuinknechts met planten en bloemen uit trekkast en oranjerie, hijgende en zweetende onder den last van groote palmen en oranjeboomen.

Bij al dat rumoer en leven onder hare kamer was Henriette toch na den middag in een oogenschijnlijk gerusten slaap gevallen. Hare kamenier Nanni zat in een vertrek naast het hare en naaide met vlugge hand aan zilvergaas en tarlatan, dat nog op het tooneel gebruikt moest worden. Kathe deed zachtjes de deur open en beval het meisje de kamer niet

te verlaten, voor zij terugkwam. Toen verliet zij het huis, om in den molen eenige bestellingen te maken.

Zij vermeed met opzet de hoofdgang, die van de aankomende gasten wemelde, en ging de gang door langs de balzaal. Daar was het niet zoo druk, doch bij de kleine deur, waar ze op uit liep en die in de open lucht voerde, stond de handelsraad met een stroohoed op het hoofd en naar het scheen van plan, den weg naar den toren in te slaan. Hij gaf den knecht Anton, die hem persoonlijk bediende en daarom met hem in de ruïne woonde, eenige boodschappen naar de stad. »Haast u niet," riep hij den knecht na, »ik kleed mij eerst na zes uur."

Zacht en langzaam ging Kathe door; zij hoopte, dat hij den drempel zou verlaten en den weg opgaan naar de ruïne, maar hij stak werktuigelijk de handen in de zijzakken van den dunnen overjas en ging niet. Om in den tuin te komen moest hij eenige trappen afklimmen, aan zijne voeten lag het heerlijke park en dat boeide hem blijkbaar aan de plek, waar hij stond. Had hij al die schoonheid nog nooit zoo opgemerkt als heden, had zij hem nog nooit zoo geboeid, als nu de middagzon haar gouden licht zoo liefelijk, zoo helder, zoo glansrijk over dit alles uitgoot?... Altijd weder was het aan de beweging van zijn hoofd te zien, dat hij zijne oogen over den omtrek liet weiden, maar tegelijk zag Kathe, dat hij over het geheele lichaam beefde en dat hij met moeite adem haalde; zij zag, dat de handen in de zakken zich krampachtig tot vuisten balden, dat de rechterhand op eens naar het voorhoofd werd gebracht en met kracht daartegen aangedrukt. Hij streed tegen den ziekelijken aanval, waar hij vanmorgen over geklaagd had en dien hij met geweld verbeet, om de feestelijkheden niet te verstoren.

Met eenigszins sneller tred kwam zij nader en hij hoorde haar.

»Is de hoofdpijn erger geworden?" vroeg zij deelnemend.

»Ja — ik heb zoo even een verontrustenden aanval van duizeligheid gehad," antwoordde hij aarzelend, terwijl hij den hoed dieper in de oogen drukte. »Geen wonder! Had ik in de verste verte al de lasten en onaangenaamheden kunnen vermoeden, die aan zulk eene partij zijn verbonden, ik had er wel hartelijk voor bedankt," vervolgde hij, op vaster

toon, maar toch met iets haperends in zijn stem. »Die domme werklieden hebben, terwijl ik van huis was, alles bijna verkeerd gedaan; zij hebben mijne bedoeling volstrekt niet begrepen, en wat zij in een week tijds aan elkander gelijmd en gespijkerd hebben, dat moest in een uur of twaalf weer uit elkander gehaald en geheel vernieuwd worden. Nu hebben wij dat leven en die drukte, waar het hoofd van omloopt, tot op het oogenblik toe, dat de gordijn moet worden opgehaald."

Hij ging de trap af, langzaam en voorzichtig, alsof alles al weer voor zijne oogen begon te draaien.

»Wil ik weerom gaan en een glas selzerwater voor u halen?" vroeg zij, op den drempel staande. »Of was het ook beter, dat de dokter bij u kwam?"

»Neen — ik dank u, Kathe," antwoordde hij met eene zeldzame weekheid in zijn toon, terwijl zijn half gesloten oog op het slanke meisje was gericht, dat hare bezorgdheid voor hem zoo hartelijk toonde. »Gij vergist u ook, als gij denkt, dat Bruck zoo gemakkelijk te krijgen is. Die blijft de slaaf van zijn praktijk tot het laatste oogenblik toe en het zou mij niet verwonderen, als hij overmorgen van een ziekbed moest worden weggehaald, omdat het tijd van trouwen is." Een bitter lachje, als maakte hij zich vroolijk over de geheele wereld, zweefde om zijne lippen. »Het beste middel heb ik zelf," liet hij er aanstonds op volgen, »de koele kelder van den toren. Ik ben juist van plan daarheen te gaan om wijn voor vanavond uit te zetten. De frissche kelderlucht zal even heilzaam werken als een koud kompres."

Kathe knoopte het lint van haren hoed onder de kin dicht en ging ook de trap af.

»Gaat gij nog naar den molen? Ik hoop toch niet verder?" vroeg hij op zijn horloge ziende. Die eenvoudige vraag klonk schijnbaar onverschillig en toch was het, of hij haar nauwelijks uit kon brengen.

Zij vertelde hem, wat zij in den molen ging doen en begaf zich toen, na een vriendelijken groet, op weg, terwijl de handelsraad den anderen kant opging. Bij de struiken van het eerste boschje zag zij onwillekeurig nog even naar hem om; het was duidelijk, dat hij veel heviger leed, dan hij wilde weten. Hij ging langzaam en met knikkende knieën;

den hoed had hij achter op het hoofd geschoven, als was hem de drukking op het voorhoofd te sterk en zijne oogen dwaalden door den omtrek rond.

Nu begon ook haar hoofd angstig te kloppen en een bang voorgevoel maakte zich van haar meester. Die zieke man met zijne wonderlijke bewegingen alleen in dien kelder! Als een spook vloog de verschrikkelijke gedachte, die zij eens een oogenblik had gehad, door haar geest.

»Ik bid u, Maurits, wees in den kelder voorzichtig met licht," riep zij hem uit de verte toe.

Was hij te diep in zijn gepeins verzonken, of had eene zenuwachtige prikkelbaarheid hem bevangen, zoodat hij schrikte voor elk geluid — hij sprong op, alsof hem een schot had getroffen.

»Wat meent gij daarmee?" riep hij met heesche stem. »Ziet ge spoken, Kathe, op klaar lichten dag? voegde hij er dadelijk bij, en op eens barstte hij uit in een schaterend lachen, dat iets diep beschamends voor hare trouwhartige waarschuwing had. Met een spotachtigen groet verdween hij, terwijl hij nu weer als altijd flink rechtop ging, tusschen de boomen.

Een half uur later wandelde Kathe langs de beek. De zaken op den molen waren afgedaan en zij had nog tijd, om het oude, lieve doktershuis even in de verte te zien. Wat klopte haar hart. toen zij, tusschen takken en bladeren door, de glinsterende weerhanen zag! Wat schrikte zij, bij het verraderlijk knarsen van het zand onder hare voeten! Zij kwam als een verbannene, die een laatsten blik wil slaan op het beloofde land. En nu leunde zij tegen den populier bij de brug, daar had zij het laatste onuitwischbare beeld opgevangen; de kinderkopjes waren op den achtergrond van het stralende landschap verschenen en daar bij die tafel stond de krachtige, ernstige man gebukt onder het wicht eener aandoening, die hem te zwaar geworden was.

Het was stil in den tuin om het huis. De boomen, die zij had zien bloeien, bogen zich onder den last hunner vruchten, die fraai van kleur tegen het reeds vaal geworden groen afstaken en de lucht met een aangenamen geur van rijpheid vervulden. Aan den wijnstok hing een schat van de heerlijkste druiven. Een enkele schuchtere blik naar het raam, waar de schrijftafel stond! De dokter was er zeker

niet, hij liep immers zijn praktijk na, tot op het laatste oogenblik toe. En die kamer bewoonde hij ook niet langer. Witte, kanten gordijnen hingen voor de ramen, op de vensterbank lag, tusschen de potten met bloeiende viooltjes, een wit katje; nu bewogen zich twee handen met breinaalden gewapend en een vrouwenhoofd, met zilverwit haar onder een keurig mutsje, kwam voor den dag — de oude vriendin van de tante woonde reeds bij haar in. Ook deze brug had hij achter zich afgebroken; hij was reisvaardig en overmorgen kwam »het laatste oogenblik", waarop de trotsche zuster naast hem zou staan in het wit satijnen kleed, om — de »salons van den beroemden man te presideeren". Had zij zwaarderen strijd gestreden, de blonde edelvrouw, dan het meisje, dat nu, bitter weenende, den arm om den boomstam lei, en het hoofd tegen de ruwe schors drukte, tot het haar pijn deed? Die vrouw was bemind geworden, en al was zij verlaten, *zij* had geen schuld; maar hier knaagde de jaloersheid aan het hart van eene, die niet bemind werd, en de vrouw, die zij benijdde, was — de eigene zuster.

Krachtige voetstappen achter haar deden haar ontstellen. De molenaar Frans ging met een ijzeren stang op den schouder haar voorbij, om naar de bovenste waterkeering te gaan zien, zooals hij zei. Die ontmoeting, die haar het bloed in het aangezicht dreef, joeg haar weg van de plek, en terwijl Frans haastig verder liep, ging zij langzaam langs den oever. Zij kon nog niet besluiten, naar de villa terug te keeren; met haar toilet voor den avond was zij toch lang in orde, eer Henriette, die niettegenstaande hare zwakte, het feest wilde bijwonen, haar arm, lijdend lichaam zoo had opgeknapt en opgesierd, dat de sporen harer ziekte minder in het oog vielen.

Hier was het heerlijk eenzaam. Niemand zag hare roode oogen, niemand was er getuige van, hoe zij streed tegen haar wederspannig hart, streed tegen het zondig verlangen, dat haar hierheen had gejaagd. Schande over haar, als zij dit hartstochtelijk verlangen durfde verontschuldigen! Niet het lieve huis, niet de goede, oude vrouw, die daar woonde, had zij terug willen zien, zij was ook niet vast overtuigd, dat *hij* er niet zou zijn — zij had in elk geval gehoopt, dat hij er was, en nu zij daar een ander hoofd voor het raam had ge-

zien, nu was de lieve plek haar op eens voorgekomen, of zij eenzaam en verlaten was.

De molenaar was uit haar gezicht verdwenen — zij naderde de ruïne. Het water er om heen glinsterde van verre en door het bosch zag zij de bevallige brug, die er over lag. Op dit oogenblik ging er een man over heen met een langen, over de borst hangenden, blonden baard. Hij kwam uit den toren en was als een arbeider gekleed; met zijn stok joeg hij de twee herten voor zich uit. De dieren stoven over de brug en vlogen het park in.

Kathe zou niet bijzonder op dien man gelet hebben — daar kwam immers wel meer werkvolk in den toren — als zijne bewegingen haar niet hadden doen schrikken. De handelsraad hield veel van die herten, hij kon driftig worden, als er een in het park omdwaalde — en nu joeg een vreemdeling de dieren met opzet over de brug! Was hij een van die vertoornde lieden, die den rijkdom schade toebrengen, waar zij maar kunnen?... Hij ging het pad in, dat naar het groote hek van het park en den openbaren weg voerde; zij volgde hem met de oogen, tot hij tusschen de boomen verdween. Welk eene gelijkenis! Naar zijne houding en grootte, zijn geheele figuur had die man in dat werkmanskleed een blonde tweelingbroeder kunnen zijn van den handelsraad.

Onwillekeurig bleef zij stil staan en zag naar den toren, waar hij uit was gekomen — hoe schoon toonde zich het landschap om die ruïne, en met hoeveel smaak en kunst had de bouwmeester zijn taak opgevat en vervuld, om aan dat oude muurwerk een bevallig, romantisch aanzien te geven!

Het was weer stil geworden; men vernam niets als het geklapwiek der duiven om den toren. Als kleine zilveren booten voeren de luchtvaarders door de reine, helder rood gekleurde avondlucht en vlogen naar de openingen in den muur, die met zijn getakten rand donker afstak tegen den klaren hemel — neen geen muur met getakten rand! Een ploseling losbarstende en vuurspuwende krater was het, die, onder donderend gekraak, een dichten zwarten rook naar boven slingerde. De grond werd het meisje letterlijk onder de voeten weggerukt — zij viel, als verpletterd, ter aarde en het koele water stroomde langs en over haar heen.

Wat was dat toch?... Al wat loopen kon ijlde uit de vila

naar buiten, om zich te redden voor het dreigende gevaar — het huis had gewankeld op zijn grondslagen. — Een aardbeving! Bleek van angst, ademloos van schrik stonden daar die menschen, als wachtten zij elk oogenblik, dat de grond voor hunne voeten vaneen splijten zou. Het water van de beek stroomde daar ginds over de lager gelegen grasperken heen, een brandlucht omwoei hen van alle kanten en overal werden tallooze tot tonder verbrande stofdeeltjes over de kiezelsteentjes in de paden gestrooid. De groote ruiten in het fraaie gebouw waren stuk gesprongen en in de blauwe zaal lag de spiegel verpletterd tegen den grond; fluweelen draperiën van het smaakvol tooneel waren afgescheurd en de arbeiders hadden zich slechts met moeite tegen de nedervallende bronzen sieraden en ijzeren stangen gered.

De wandelaars langs den grooten weg kwamen toegestroomd en onder hen ook Anton, die uit de stad terug was gekeerd. »Daar! Daar!" schreeuwde men tot mevrouw Urach, die half bewusteloos op Flora's schouder leunde, en wees door het park. Daar was brand. Dikke, zwarte rookwolken stegen naar boven, zoo zwaar en dik, dat men enkele brandbare stoffen er tusschen door als vuurpijlen uit den donkeren nacht naar boven zag schieten.

»Het kruit in den toren is ontploft!" riep een stem uit de menigte.

»Onzin!" antwoordde Anton, met een poging tot lachen, schoon zijne tanden van angst en schrik op elkander klapperden. »Dat oude tuig ontploft niet meer, en de kleine nieuwe voorraad, die de genadige heer uit aardigheid er over heen heeft gestrooid, zou geen steen van zijn plaats brengen."

Toch rende hij als een krankzinnige het park in, dwars over het overstroomde gras, — hij wist immers, dat zijn meester daar ginds was op die plek, waar het brandde. De geheele menigte ijlde achter hem aan, terwijl de torens van de stad het akelig geluid van de brandklok deden hooren.

Welk een verwoesting! Wat was er in een enkele ademhaling geworden van dat kleine paradijs, dat een verkwistende overvloed van geld en tijd had weten te voorschijn te roepen uit den voormaligen lusthof van een uitgestorven ridderlijk geslacht! Als een springbron, die spelende het water naar boven werpt, zoo had daar, waar die zwarte rook zich in de

lucht verhief, een helsche fontein de muren aangegrepen en in den omtrek verstrooid, hier een stuk graniet diep in den bodem slaande, daar den krachtigen boomtak knikkende als een riet, onder den er tegen geslingerden steen, en daar achter verscheen het prachtige palmenhuis, als een glazen zeef, terwijl de stukken glas tusschen de ijzeren roedjes glinsterden met rooden gloed, bij het schijnsel van het door den walm heen dringende vuur. 't Was, of een baldadige knapenhand duizende steenen had geworpen op dat »glazen wonder" der residentie.

Waarlijk het was wel een aanblik, waar de haren bij te berge rezen, toen de ademloos toestroomende menigte voor dit tooneel van verwoesting stond. Had de oude burchtvrouw uit het geslacht der Baumgartens inderdaad de lont aan het kruit gelegd, om zoo een einde te maken aan het komediespel, dat de parvenu zich veroorloofde met de oude eerwaardige overblijfselen van haar voorvaderlijk kasteel? Maar zij moesten ijzer door de kalk hebben gemengd, die oude werklieden! Wel was het bovengedeelte van den getakten muur uit elkander geslagen en naar alle winden verstrooid, maar van het benedenste gedeelte van den toren was slechts de kleinste helft losgerukt en die lag, nog vast aaneengehecht, als kon zij niet worden vernietigd, nevens de gracht, terwijl de andere helft nog fier en dreigend op zijne fondamenten stond. Uit die donkere steenmassa verhieven zich roode en gele vlammen, die, waar zij konden, aan houtwerk en balken het werk der verwoesting voltooiden.

»Mijn arme heer!" steunde Anton en strekte de armen wanhopend uit naar den vreeselijken bouwval. In den omtrek woelde en bruischte het water, dat de ontzettende schok buiten zijne oevers had verdreven en over het park gejaagd; woest en onstuimig stroomde het weer terug naar de lager gelegene gracht, in zijn vaart zand, gras, bloedige lijken van half verbrande duiven en andere vogels met zich voerend. De sierlijke brug was spoorloos verdwenen, de heuvel overal gespleten, de oude notenboom ontworteld, en de takken lagen daar, als het gewei van twee in elkander verward geraakte herten, die bij een verbitterden strijd den dood hebben gevonden.

Wat hielp het, dat gedurig meer menschen toestroomden,

dat de brandspuiten met geweld kwamen aanjagen? Daar vie niets te redden. Wie dacht bij dien brandenden krater aan de kostbare meubelen, de prachtige glazen, de schilderijen en snijwerken, de rijke tapijten! Als ten bitteren hoon was een der purper zijden gordijnen, onbeschadigd door het venster geworpen, aan den muur blijven haken en hing daar onbewegelijk naar beneden, als een bloedstroom, die zonder einde opwelde uit een breed gapende wond.

En de menschen spraken elkander van opgehoopte schatten goud en zilver — of neen, het waren papieren geweest, papieren, die den eigendom waarborgden van fabrieken, mijnen, landerijen, hypotheken en wat niet al meer, en die de oude toren met zijne dikke muren, vaste sloten en breede gracht als een draak bewaarde. Waar waren ze? Waar waren de ijzeren wanden, die ze omringden? Was de geldkist ongedeerd in het keldergewelf gestort en werd daar aan den gloed van het vuur krachtig tegenstand geboden?

En wat was er geworden van hem, den rijken man, van wien Anton bepaald wist, dat hij een uur geleden, in den toren was gegaan, om wijn uit te zetten. Alles staarde met ingehouden adem naar de vlam, terwijl de trouwe dienaar handenwringend om de gracht liep en op wanhopenden toon den naam uitriep van zijn ongelukkigen heer. Wat was het eene onvergefelijke dwaasheid buskruit te bewaren in een kelder, waar men gedurig met licht wezen moest!

»Die vergane en lang krachteloos geworden historische merkwaardigheid heeft dat niet kunnen doen, daar is andere stof toe noodig geweest," zei een der eerst toegeijlde voorbijgangers, een ingenieur, zoo luid, dat iedereen het hooren kon.

»Maar hoe zou die in den kelder zijn gekomen?" vroeg Anton, terwijl hij den spreker als wezenloos aanstaarde met den angst op het gelaat.

Zwijgend haalde de ander zijne schouders op, maakte een bedenkelijk gebaar en trok zich tusschen de menigte terug — de spuiten begonnen haar werk.

De waterstralen vlogen en sprankelden en sisten in den vuurgloed, en de brandklok luidde onophoudelijk, zoolang het vuur zich tegen zijn aartsvijand poogde te verzetten. Van de villa sleepte de brandweer palen en planken aan, om een noodbrug over de gracht te leggen en de drukte en het rumoer namen

van oogenblik tot oogenblik toe. Daar klonk op eens een hartverscheurende kreet boven het akelig leven uit — dicht bij de ruïne, midden op het pad, had men den molenaar Frans gevonden, een zware steen was op hem gevallen en had zijn borstbeen verbrijzeld — de man was dood.

't Was, alsof die kreet, door de vrouw van den ongelukkige, toen zij op het lijk nederviel, uitgestooten, door aller mond herhaald werd, zulk een akelig geluid van stemmen vervulde den omtrek.

»Maurits — zij hebben hem zeker gevonden!" mompelde mevrouw Urach, sidderend van angst. Dicht bij het huis was zij op een bank neergevallen en verder had zij het niet kunnen brengen. Nu deed zij weer eene krampachtige poging om op te staan — maar vergeefs! De zoolang geloochende zwakheid van den ouderdom liet zich, tegenover eene zoo geweldige aandoening, niet meer ontkennen.

»Hebben zij hem? Is hij dood?" stamelde zij en de anders zoo koel, zoo voornaam rondziende oogen staarden vol ontzetting in de verte, den weg op, die naar de ruïne voerde; in doodsangst klemde zij zich vast aan Flora, die naast haar stond.

De schoone bruid was de eenige, die hare bedaardheid niet verloor. Welk een tegenstelling! Daar boven de boomen hing dik en zwaar de rookwolk, die de lucht met een vuil, loodkleurig grijs teekende, hier langs het huis met zijn gebroken glazen en onder het balkon gevallen oranjeboomen rieselde het opgejaagde water langzaam in de groeven en voren, door de raderen van de brandspuit in paden en perken getrokken, ginds klonk het dolle, akelige geschreeuw, dat de lucht vervulde en door telkens toestroomende menschen werd versterkt, en te midden van dit tooneel van verwoesting en dit helsch rumoer een sneeuwwitte bruid met madeliefjes op den boezem en in de blonde lokken, wel met doodelijk bleeke lippen, maar kalm en gelaten in houding en gelaat — eene, die tegen elk *persoonlijk* ongeluk gewaarborgd was.

»Als gij mijn arm maar even wildet loslaten, grootmama!" zei ze ongeduldig. »Ik zou u dan misschien kunnen overtuigen, dat gij spoken ziet. Waarom zal en moet Maurits met geweld verongelukt zijn? Bah! Maurits — met zijn fabelachtig geluk! Ik ben overtuigd, dat hij gezond en wel zich tusschen dat volk in bevindt, en onze onnoozele bedienden, die,

tusschen twee haakjes, zich bitter weinig om ons schijnen te bekommeren en slechts in het voorbijrennen een dol geschreeuw weten aan te heffen, zien in hun doodsangst hunnen heer niet, schoon hij voor hen staat." Haar oog viel op den matten grond en op het witte laarsje, dat even onder de strooken van tarlatan uitstak. »Men zal denken, dat ik ook in de war ben geraakt," zei ze, de schouders ophalend, »ik moet er heen —"

»Neen, neen, gij blijft," riep mevrouw Urach en klemde hare vingers in Flora's kleed. Gij zult mij niet alleen laten met Henriette, die nog hulpbehoevender is dan ik en mij in niets kan helpen. O, mijn God, ik sterf! Als hij dood was, — wat dan?" Haar hoofd viel op de borst, waar een diamanten sieraad op fonkelde. Wat was die vrouw verschrikkelijk oud! het was, of de geel zijden japon met de lange sleep den spot dreef met die diep gebogene, grijze gestalte.

Henriette zat ineengedoken op de andere zijde van de bank, aschgrauw van namelooze ontsteltenis en met wijdgeopende oogen om zich heen starende.

»Kathe! Waar blijft Kathe toch!" zei ze met bevende lippen, even alsof die woorden haar waren voorgezegd.

»God in den hemel, geef mij geduld," mompelde Flora tusschen de tanden. »Wat een ellende toch, zulke zwakke vrouwen.... Ik bid u, Henriette, wat roept gij toch altijd om Kathe! Waarlijk niemand zal haar stelen!"

Met brandend ongeduld zag zij naar het huis, maar daar was geen levend wezen te zien, dat haar kwam aflossen — allen waren naar de ruïne geloopen. de reeds aangekomen gasten, de knechten en het personeel uit de keuken, zelfs de keurig geschoeide kameniers hadden zich in den modder gewaagd. Maar daar kwam hulp uit de stad — de dames, die aan de vertooning mee zouden doen, verschenen ademloos op het tooneel der verwarring.

»Mijn God, wat is hier gebeurd?" riep freule von Giese op Flora en mevrouw Urach toeijlend.

Flora haalde de schouders op. »In den toren heeft een ontploffing plaats gehad — maar meer weten wij er ook niet van. Alles jaagt en rent voorbij, niemand heeft een woord voor ons over, en ik kan niet weg, daar grootmama het hoofd heeft verloren en mij, in haar angst, letterlijk de kleeren van

het lijf scheurt. *Zij* verbeeldt zich, dat Maurits er bij omgekomen is."

De jonge meisjes stonden als versteend bij dit vreeselijk vermoeden — die van jeugd en gezondheid bloeiende man, die nog weinige uren geleden een dronk wijdde aan het »heerlijke leven," ginds in de vlammen omgekomen of in stukken vaneen gescheurd! Dat was niet uit te houden. »Onmogelijk!" riep freule von Giese.

»Onmogelijk," herhaalde mevrouw Urach, met een mengeling van zuchten en ongeloovig lachen in haar stem; zij stond nu rechtop, maar wankelde als iemand, die dronken is en wees met een onzekere beweging naar het naaste boschje.

»Daar — daar komen zij met hem aan. God, rechtvaardige God! Maurits! Maurits!"

Onder diep stilzwijgen zag men een voorwerp aandragen, door een tal van nieuwsgierig meeloopende menschen omringd. Te midden dier menigte liep Bruck; hij had zijn hoed verloren, zijne lange figuur stak boven allen uit.

Flora vloog op hem toe, terwijl mevrouw Urach in een krampachtig snikken losbarstte. Bij het zien van de haastig nabij komende, fiere en schoone bruid gingen de menschen onwillekeurig op zij; na een vluchtigen blik op de gestalte te hebben geslagen, die men op een rustbed had gelegd, keerde Flora zich aanstonds om en riep op geruststellenden toon: »Bedaar maar, grootmama! Het is Maurits niet —"

»Kathe is het — ik wist het wel," mompelde Henriette, half zuchtend, half spookachtig fluisterend met hare heesche stem, en wankelde naar de plek, waar de dragers een oogenblik den last hadden neergezet.

De verongelukte lag op het ouderwetsche rustbed uit de studeerkamer van den dokter — hare aan alle zijden afhangende kleederen dropen van het water. Zachte kussens ondersteunden hoofd en rug. Met de geslotene oogen en de in den schoot saamgevouwen handen zou zij er uitgezien hebben als in vreedzamen sluimer verzonken, had niet een met bloed bevlekt verband om het voorhoofd blijk gegeven, dat zij aan het hoofd verwond was geraakt.

»Wat is er met Kathe gebeurd, Leo? Wat had zij in 's Hemels naam daar bij den toren te maken?" vroeg Flora, terwijl zij nader kwam. Uit den toon harer stem sprak

meer ongeduld en ergenis dan medelijden met hare zuster.

De dokter was, bij het geruststellend woord, dat Flora hare grootmoeder had toegeroepen, bijna in toorn losgebarsten; nu scheen het echter, of hij niet eens hoorde, dat zij sprak — zoo stijf hield hij de lippen op elkander geklemd, en zoo onverschillig was de blik, waarmee hij haar even aanzag, terwijl zijn oog op Henriette viel.

De arme lijderes stond, naar den adem hijgende, voor hem en hare door tranen verduisterde oogen zagen wanhopend op Kathe. »Een enkel woord maar, Leo — leeft zij?" stamelde zij op smeekenden toon.

»Ja, de ontzettende schok en het bloedverlies hebben haar geheel bewusteloos gemaakt, de wond is, gelukkig, niet gevaarlijk. Het ergste voor het oogenblik zijn die natte kleederen," antwoordde hij zacht en vriendelijk en lei broederlijk de hand om haar henen, als om haar, die daar wankelend stond, te steunen. »Vooruit nu!" riep hij kort daarna den dragers angstig en ongeduldig toe.

De menigte ging teleurgesteld uiteen; er was immers volstrekt geen gevaar, en men ging dus liever weer naar de plaats des onheils terug. Het rustbed werd over het plein voor de villa gedragen, langs mevrouw Urach, die er wezenloos het oog op sloeg en niets meer scheen te begrijpen van al, wat er om haar henen gebeurde. De ontstelde meisjes drongen zich angstig en schuw tegen elkander aan en zagen radeloos op naar den jeugdigen dokter, die, zonder verder een woord te spreken, langzaam naast het rustbed liep. Met den linkerarm hield hij Henriette nog altijd omvat, terwijl de rechterhand op Kathe's voorhoofd rustte, als om de pijnlijke beweging zooveel mogelijk te matigen. De man die anders zijne aandoeningen zoo goed wist te verbergen, die men in den laatsten tijd niet anders had gezien als met somberen blik en bedrukt gelaat, zag nu met onverholen teederheid en waakzame zorg, naar het bleeke gezicht van Kathe, als bestond buiten haar voor hem niets op aarde, als had hij onder doodsgevaar het liefste en heiligste, dat hij kende, behouden en gered.

Flora ging achter de zwijgende groep aan, alleen, even of haar niet de minste band aan die drie menschen daar verbond, die, door een gemeenschappelijk ongeluk, op eens voor aller

oog in zoo nauwe en innige betrekking waren gebracht. Waar de dragers zooeven gerust hadden lagen plassen water: met de keurige, witte laarsjes had zij er in gestapt en de sleep van de bruidsjapon werd door het slijk gesleurd, zonder dat zij er aan dacht. Met een snellen greep trok zij de fraaie bloemenkrans van het blonde haar; die krans was eene bittere ironie geworden, te midden van bitter leed; zij plukte er aan en haalde de bloemen er uit, zonder het zelf te weten; rondom haar heen lagen de witte bloesems verstrooid en verloren.

En ook zij ging voorbij hare grootmama en hare vriendinnen en zij zag ze niet aan. Haar fonkelend oog rustte op de indrukwekkende gestalte van haren bruidegom — van sekonde tot sekonde wachtte zij, dat hij zich zou omkeeren, om haar aan te zien, en zoo volgde zij schrede voor schrede over het ruime plein, over den drempel van het huis. Mevrouw Urach riep haar terug, nogmaals klonk er een ontzettende kreet van de zijde der ruïne — zij zag niet om; al zou achter haar ook de wereld ineenstorten — met onverbiddelijke beradenheid volgde zij »haar recht.”

VIJF-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Op den verschrikkelijken dag volgde een sombere nacht vol ademlooze spanning en doodelijken angst. Niemand ging naar bed, alle gasvlammen in de villa waren ontstoken; de bedienden liepen op de teenen rond of hokten fluisterend bijeen, en slechts als voetstappen van den kant van den toren werden gehoord, of een der buitendeuren zacht openging, sprongen allen te voorschijn en ijlden de gang in, want de heer des huizes moest en zou nog altijd komen — maar de nacht ging voorbij, het ochtendrood kleurde de kimmen en hij kwam nooit, nooit terug!

Het was een heldere zonnestraal, een voorbode van een schoonen dag, die op de villa Baumgarten viel en in de gebroken glazen weerkaatste. Hij liep de feestzaal door en verlichtte het fluweel van den gevallen troonhemel voor bruid en bruidegom bestemd, hij kuste het reeds verwelkende groen

der kransen en de gebroken planten, die uit de bloemenkast hierheen waren gebracht — welke een tooneel van verwoesting en wanorde! Een enkele schok had dit lichte tooverpaleis uit de Duizend en Een Nacht in een afschuwelijke mengeling van scherven en flarden en splinters veranderd. En al die heerlijke verzen, die der bruid ter eere zouden hebben geklonken, waren achtergebleven, en daar waar de genieën met gouden vleugelen in een wolk van rozen zouden zijn nedergedaald, daar speelde de koele ochtendwind met gaas en lint en bloem.

Heden misschien voor de eerste maal drong het vroege morgenlicht in deze ruimte door, er was geen blind gesloten, geen gordijn neergelaten; zelfs de prachtige slaapkamer aan de noordzijde van de villa, met de rood zijden draperie en het prachtig ledikant met de kanten sprei op de hooge estrade, stond open voor ieders blik, en de zonnestraal spiegelde zich in de diamanten, die, tusschen de valsche lokken van mevrouw Urach, verspreid lagen. De hand van de kamenier had de oude dame niet mogen aanraken, en het zware zijden kleed sleepte haar nog altijd achterna, als zij gedurig weer door al die kamers liep tusschen gebroken spiegels en omgevallen meubelen door.

De altijd vastgeknoopte kanten sluier was losgegaan en de zorgvuldig verborgen, dunne onderkin vertoonde zich nu scherp afgeteekend boven den dorren, mageren hals. Ja, zij was oud, de levenszon stond voor dat gebogen lichaam op het ondergaan — en toch spookte er voortdurend eene gedachte door het oude hoofd, welks slapen nog klopten in koortsachtige drift: »Wie zal erven van Maurits?" Zij zelve had niet de minste aanspraak op de nalatenschap van den onverwacht gestorvene — niet eens op bet bed, waar zij op sliep, op het bord, waarvan zij at. De handelsraad was vroeg wees geworden; voor zoover zij wist bestonden er geene bloedverwanten, die zijn naam droegen, maar hij had, zoo meende zij, meer dan eens geld gezonden aan een arme zuster zijner overledene moeder. Zou die zijn erfgenaam zijn? Dit denkbeeld maakte haar razend van pijn. De vrouw van een gewoon burgerman, een klerk, een behoeftige naaister, zou zich in het bezit stellen van den kolossalen rijkdom; en de weduwe van den president, mevrouw Urach — die het

zich niet meer kon voorstellen, hoe men zonder een zacht bekleede, met zijde gevoerde equipage van de eene plaats naar de andere kon komen, hoe men zonder kok en zonder lakeien achter tafel behoorlijk kon eten, hoe men in een bed kon slapen zonder een prachtigen met satijn of fluweel versierden hemel — zij zou hare oude meubels weer van den zolder halen en een heel klein huisje huren, waar geen stal zou zijn vol prachtige paarden, geen bedienden in liverei en geen vorstelijke keuken — want zij en hare kleindochters waren immers geene bloedverwanten van den millionair, die zonder testament gestorven was.

De heeren uit den omtrek waren tot na middernacht bij de oude dame gebleven, en al had men ook het punt niet opzettelijk aangeroerd, toch was er, te midden van de algemeene ontsteltenis over het vreeselijke voorval, hier en daar een zacht woord gefluisterd over de geduchte verwarring, die zich noodzakelijk, bij de regeling van het vermogen, zou voordoen, daar de handelsraad zijne boeken en papieren in den toren placht te bewaren en geen stuk papier terecht gekomen was.

Maar al waren er ook verbazende sommen in de lucht gevlogen — stond zij, de oude dame daar niet op een grond en bodem, die op duizenden geschat werd? Was niet in den kelder, onder hare voeten, de zilverkamer? En welk eene onnoemelijke waarde stak er in die verzameling schilderijen van de eerste meesters! Dat alles was genoeg, om mevrouw Urach het weelderige, schoone leven eener rijke vrouw te verzekeren tot haren dood toe, als de hooggeborene dame het bewijs maar voor den dag kon brengen, dat het bloed van den touwslagerszoon ook door hare aderen vloeide.

En ook over haar, die daar in Henriette's kamer lag, was gefluisterd, men wist, dat het geheele vermogen van de kleindochter van den molenaar zich in den toren bevond. Mevrouw Urach had, in hare onrust, slechts met een half oor geluisterd; wat ging haar dat woekergeld aan van den vroegeren molenaarsknecht? Flora daarentegen had, met de merkwaardige kalmte, die zij te midden van het gruwelijke voorval niet verloor, alle mogelijke gevolgen berekend, die het verlies van de papieren voor hare stiefzuster kon meebrengen.

Daar had iets zeer bitters en toornigs op haar Römers-

gelaat gelegen, toen zij tegen tien uur van boven gekomen was. Zij, het gevierde middenpunt van den gezelligen kring, het schoone meisje, welks fijn oordeel en heldere geestesgaven den toon gaven bij hare kennissen, zij had, tot hare diepe verontwaardiging, in de »zoogenaamde" ziekenkamer de rol van »overtollige" kunnen spelen. Behalve Henriette, die op de canapé liggende, Kathe voor geen geld had willen verlaten, was Bruck's tante ook op de villa verschenen. Zij had er hare toevlucht gezocht, want in het huis bij de beek, dat nog dichter dan de villa bij den toren lag, waren de schoorsteenen door het dak gestort, in den zuidelijken muur waren breede scheuren ontstaan, de glazen waren allen stuk gesprongen en geen deur kon meer worden gesloten. De dame, die bij haar inwoonde, had met de meid haren intrek genomen in den molen en de dokter had twee wakers belast met het toezicht gedurende den nacht.

Bij het bed der gekwetste was voor Flora geen plaats. Aan het hoofdeneinde zat de tante met een beschreid gelaat, tegenover haar had de dokter plaats genomen. De oude vrouw had zich gedragen, als was de lichte verwonding van Kathe en hare lang aanhoudende bewusteloosheid de grootste ramp van allen, en de dokter had zijn stoel geen oogenblik verlaten — alleen dan liet hij de hand even los, als een nieuwe omslag op haar hoofd moest worden gelegd. Zooveel zorg, zooveel oplettendheid voor »het sterke, lange meisje met de zenuwen en ledematen eener houthakkersdochter" kalm te moeten aanzien, daartoe had meer geduld, meer zelfbeheersching behoord, dan Flora bezat.

Moe van het eeuwige gefluister en overtuigd, dat er met die ontstelde menschen hier geen verstandig woord te spreken viel, was de schoone bruid eindelijk naar beneden gegaan, alleen en diep gegriefd — de dokter had haar zelfs de deur niet uitgelaten, veel minder nog haar de trap af gebracht. Natuurlijk ging zij niet naar bed; zij had het toilet voor de verongelukte bruidspartij afgelegd, hare zachte leden in een wit kasemiren ochtendkleed gewikkeld en was tegen den morgen even op het rustbed gaan liggen.

De vroegere werkkamer was zoo onttakeld, zoo ledig geworden, dat zij haast niet te herkennen viel. De zwarte schrijftafel stond leeggeruimd en bestoven in een hoek, de

boeken waren uit de kast gehaald en in kisten gepakt. De zwart marmeren zuilen met de statuetten er op, waren gevallen; de met onzekere hand aangestoken hanglamp walmde en wierp op alles een leelijk licht, en toen de morgen aanbrak en het daglicht ook hier door de gebroken ramen scheen, toen vertoonde die lamp een zoo roodachtigen gloed, als gloorde zij voort, ter herinnering aan den brand in den toren.

Bij het aanbreken van den dag had Flora hare kamenier naar boven gezonden, om den dokter te vragen, dat hij bij haar kwam; zij hoorde hem met vasten tred door de gang kare kamer naderen. IJlings de blonde lokjes even terecht schikkend drukte zij het bleeke gelaat iets dieper in het rood bekleede kussen en zag naar de deur, waardoor hij binnen moest komen.

Hij betrad den drempel. Nooit had zij hem zoo gezien en daarom stond zij onwillekeurig en werktuigelijk op, als had een vreemde man den voet in haar vertrek gezet.

»Ik ben niet wel, Leo," zei ze zacht en zonder den verbaasden blik af te wenden van het gelaat, dat wel bleek en afgemat er uitzag, maar tegelijk een zoo helderen glans vertoonde van inwendigen vrede, dat het wel scheen, of Bruck een geheel ander karakter had aangenomen. »Mijn hoofd brandt — de ontsteltenis en de natte voeten hebben mij de koorts bezorgd." Zij voegde die woorden er aarzelend bij, terwijl de dokter een koelen, doktoraal onderzoekenden blik op haar sloeg. Die blik bracht haar bloed aan het koken.

»Pas op, Bruck!" zei ze, met kalme stem, maar haar boezem hijgde en de wenkbrauwen werden zoo dicht samengetrokken, dat twee diepe rimpels in het blanke voorhoofd gegroefd stonden. »Ik verdraag nu al maanden lang geduldig, dat uwe praktijk de geliefde is, waar ik mij naar te schikken heb." Zij haalde de schouders op. »Ik begrijp, dat dit mijn noodlot blijven zal, en ben sterk genoeg van geest, om mij daarover heen te zetten; want die toewijding aan zijn beroep brengt den man in aanzien, wiens naam ik draag." Bij dit woord wendde zij het hoog geheven hoofd af en zag rond, als had zij daar de geheele wereld, die zijn beroemden naam overal deed weerklinken, voor zich. Daardoor ontging haar de toornige gloed, die uit zijne oogen straalde. »Maar ik protesteer ernstig tegen verwaarloozing, als ik zelve uwe

hulp als dokter noodig heb," vervolgde zij. »Wij hebben allen onder de vreeselijke gebeurtenissen geleden — ik, arm schepsel, moest, te midden van den algemeenen schrik, nog de half gekke grootmama en Henriette in haren troosteloozen toestand bijstaan — een taak, waarvan ik u niets behoef te zeggen. En toch hebt gij er nog geen oogenblik aan gedacht, mij ook maar even te vragen, hoe ik mij onder dien slag gevoel."

»Ik heb daar niet naar gevraagd, wijl ik weet, dat alle zielsindrukken bij u onder het beheer van uw verstand staan, en ook omdat ik dadelijk zag, dat gij bij het ongeval niet hadt geleden."

Zij hoorde met verbazing de toon zijner stem, die gelaten en kalm als altijd moest klinken, maar die werkelijk hoorbaar beefde.

»Wat die tweede bewering betreft, moet ik u zeggen, dat gij u vergist," zei ze, na eenig zwijgen. »Ik heb eene zeer zenuwachtige klopping in het hoofd; het eerste geef ik u toe. Ik doe, tegenover alles, wat mij overkomt, mijn best om zoo spoedig mogelijk tot bedaren te komen, of bedaard te blijven, ten einde den toestand helder te kunnen overzien. Uit uwen toon zou ik opmaken, dat dit u niet bevalt, en toch hebt gij alle reden, om er vooral nu zeer tevreden over te zijn. Ik heb mij nooit laten overhalen tot speculeeren met de solide papieren, die ik van papa heb geërfd — had ik, door de bijzonder gelukkige uitkomsten, die ik nu en dan zag, er toe besloten, dan stond ik nu voor u met ledige handen. Mijne huwelijksgift was gesprongen evenals die verbazende papieren schat, die gisteren in de lucht gevlogen is. Ja, zie mij maar zoo zonderling niet aan, Bruck," zei ze langzamer, »ik laat mij niet begoochelen en noem de dingen graag bij den naam. Grootmama loopt daar ginds de kamer op en neer en wringt de handen van wanhoop, dat de »kolossale rijkdom" in vreemde handen zal vallen; onze vriendelijke gasten hebben den halven nacht den rijken man beklaagde en beweend, die een troetelkind van het geluk is geweest, dien de boosaardige ironie van het lot, op zoo hoogst tragische wijs, midden uit zijn aardsche weelde heeft weggerukt — maar ik zeg: dit theatrale einde was hoogst middelmatig opgezet, er is in de schermen eene opening gebleven, waar men alles door kan zien. In zeer korten tijd zal misschien de rechtbank uitmaken, dat Römer

eerst niets anders was, als een lichtzinnig speculant, maar dat hij ten slotte — een schurk is geworden."

Een snijdender voorstelling van zaken kon wel niet worden gegeven, dan die, welke het schoone meisje daar uiteenzette. Zij stond daar in haar wit priesteressengewaad op het roode kleed en de hanglamp boven het hoofd, juist op dezelfde plek, waar zij in December stond, toen zij de doktorale bekwaamheid van haren verloofde tegenover den handelsraad brandmerkte en zei: »ik kan niet verdragen, dat iets dood gezwegen wordt."

Flora had gelijk; zij noemde de dingen bij den naam en sprak luide uit, wat de man daar tegenover haar, in zijn binnenste niet loochenen kon, wat hem sinds gisteren met een nameloos wee vervulde — maar dat de fijne teedere mond der vrouw niet aarzelde die woorden uit te spreken, ten einde te pronken met eene scherpzinnigheid, die »bedankt om zich te laten begoochelen" — dit was wel in staat, een bitter gevoel in zijn binnenste te doen ontstaan, dat zich naar buiten openbaren moest.

»Och, ik zie wel, ik ben vandaag ongelukkig genoeg, u te mishagen, in alles, wat ik zeg," begon zij na eenig zwijgen op half spottenden, half knorrigen toon, terwijl zij hem eenige voetstappen naderde; »misschien, dat ik mijn rechtvaardig oordeel wat al te plomp heb uitgesproken, misschien had ik ook, uit dankbaarheid voor meer dan eenen kleinen en aangenamen dienst, dien Römer mij van tijd tot tijd bewees, minder waar moeten wezen," zij haalde minachtend de schouders op, »maar ik ben nu eenmaal eene vijandin van alle laf-hartige plooiing en bemanteling en daarbij heb ik alle reden, om toornig te zijn. Mijne zuster Henriette, met wier erfdeel Maurits speculeerde, is door dit geval doodarm geworden, en Kathe — wees er zeker van, dat zij geen snipper van haar kolossaal vermogen over heeft."

»Des te beter!" klonk het zacht over Bruck's lippen, die op dit oogenblik schenen te lachen.

Hoe zacht dat ook gezegd was, Flora had het gehoord.

»Des te beter?" vroeg zij verbaasd, terwijl zij met een flauwen glimlach de handen in elkaar sloeg. »Veel sympathie heb ik juist ook niet voor onze jongste, maar wat heeft zij toch misdaan, dat haar ongeluk door u zoo vreemd wordt opgenomen?"

Hij beet zich, als om zijn inwendigen strijd te verbergen, heftig op zijn onderlip en drukte het hoofd tegen het raam; zij stond stil naast hem en staarde naar buiten, op het marmeren beeld, dat bij den vijver stond en waar de zon haren vollen stralengloed op liet nedervallen.

»Zoo erg als voor Henriette is het voor Kathe niet — zij houdt altijd den molen, die zeker nog al wat waard is," ging zij voort. »Als hier alles ineenvalt zal zij zich daar kunnen bergen, en ik geloof, dat er voor onze arme kranke ook geen betere toevlucht wezen zou. Zij houden veel van elkander en zouden het best samen vinden. Verder valt er niet veel te schikken. Grootmama kan, met haar bekrompen inkomen, onmogelijk voor Henriette zorgen, en ik zou van u niet willen vergen, haar in ons huis te nemen." Plotseling sloeg zij den arm om hem heen en zag met innige teederheid hem in het gelaat. »Leo, wat zal ik God danken, als wij morgen in het rijtuig zitten, en al het verschrikkelijke, dat hier nog gebeuren moet, den rug toekeeren —"

Met een hartstochtelijk gebaar en een toorn, zooals zij nog nooit op zijn gelaat had gelezen, rukte hij zich los. »Zoudt gij ze werkelijk allen willen verlaten, de armen, die te midden van de grootste moeilijkheden, radeloos en wanhopend zullen vragen, wat hun nu te doen en te wachten staat?" riep hij buiten zich zelve. »Ga gij, waar gij wilt — ik blijf!"

»Leo!" riep zij uit — toen stond zij een oogenblik als verstomd, vol van onbeschrijfelijke verontwaardiging. Zij lei de gebalde hand tegen het hart, als had haar een dolksteek getroffen. »Gij hebt zeker de volle beteekenis niet begrepen van wat daar door u is gezegd," zei ze eindelijk met doffe stem; »ik wil er alleen dat van verstaan hebben, wat een antwoord van mijne zijde noodzakelijk maakt; als wij morgen, voordat de bom losbreekt, niet op reis gaan — en niemand zal het ons ten kwade duiden, dat wij in alle stilte het lang bepaald huwelijk voltrekken — dan moet de geheele zaak uitgesteld worden."

Hij zweeg en stond daar onbewegelijk voor haar als een steenen beeld, zoodat zij hoe langer hoe opgewondener werd en de groote oogen fonkelden van een onaangenamen gloed.

»Ik heb u vroeger gezegd, dat ik gaarne mijn leven lang, tegenover de praktijk, die u het meest ter harte gaat, de

tweede plaats wil innemen," zei ze haastig; »maar nooit wil ik voor andere *vrouwen* achteruit worden gezet — bedenk dat wel, Leo! Ik kan en ik wil niet inzien, waarom ik verplicht zou zijn met grootmama en de zusters hier al de onaangenaamheden van den vreeselijken val te doorleven, terwijl ik het volle recht heb naar de kalme, stille huiselijkheid de wijk te nemen, die mij door u is toegezegd. Zulk een offer moest door u van mij niet worden gevergd. Kan ik iets aan den toestand veranderen? Heb ik daar de macht toe? Zeker niet — waartoe dan die noodelooze onaangenaamheid, die mij door u wordt aangedaan? Moet ik het genot smaken, *ook* het voorwerp te worden van het algemeene medelijden? Liever ga ik op staanden voet van hier. Ik *bedank* er voor met de vingers nagewezen te worden. Ik *wil* dat niet!"

Driftig doorliep zij het vertrek. »Voor uw blijven hier bestaat tegenover mij niet de minste verontschuldiging," vervolgde zij op een afstand van hem staande, met dreigenden blik en nadat zij lang vergeefs op antwoord had gewacht. »Gij kunt u niet eens op de zieken hier in huis beroepen. Henriette hadt gij toch aan haar lot moeten overlaten, en wat Kathe aangaat, zult gij mij toch wel niet wijs willen maken, dat die schram op haar voorhoofd, die, volgens uw eigen zeggen, niet veel te beteekenen had, uwe voortdurende zorg noodzakelijk maakt. Ronduit gezegd, ik had van nacht tusschenbeiden moeite, om mijn lachen in te houden, als ik u en tante daar bij Kathe zag. Dat Henriette om zoo'n paar droppelen bloed schreit en weeklaagt, dat laat ik gaan — zij is ziek en zenuwachtig, maar dat gij u aanstelt, als was onze jongste, die wakkere houthakkersspruit, de teerste juffer van de wereld" — onwillekeurig hield zij stil bij het zien van Leo's veranderd gelaat. Hij had zich naar haar toegekeerd en hief met somberen blik den vinger dreigend naar de hoogte.

Toornig begon zij te lachen. »Denkt gij, dat ik bang ben? Ik heb tegenover dit onvoegzame dreigen met den vinger iets heel anders over te stellen: pas op! Het »ja" bij het altaar is nog niet uitgesproken en nog staat het in mijne macht, om een loop aan de zaken te geven, die u slecht zou bevallen. En nu juist, nu herhaal ik, dat uw doktorale zorg voor Kathe mij gisteren en van nacht geducht heeft geërgerd. Het kon

waarachtig niet bespottelijker zijn toegegaan, als gij haar hadt aangezien voor een prinses —"

»Neen, niet voor een prinses — maar voor eene hartelijk beminde, voor mijne eerste en eenige liefde, Flora!" zei hij op den toon der diepste ontroering. Als ware een bliksemstraal voor hare voeten in den grond geslagen, zoo sprong zij achteruit. Onwillekeurig hief zij de handen naar boven en zoo stortte zij op Lèo toe.

Hij hield den arm uitgestrekt naar voren, om haar af te weren, maar stond overigens onbewegelijk. »Wat ik tot hiertoe, onder een ontzettenden tweestrijd in mijn binnenste verborgen hield, zoo uit schaamte, als omdat ik van eene voorstelling uitging, die gebleken is even valsch als onzedelijk te zijn — dat moet ik u nu bekennen: ik zie van elke verdediging, van alle verzachtende omstandigheden af," en zijne stem werd gedurig zwakker: »van het eerste oogenblik af, dat ik Kathe heb gezien, ben ik u ontrouw geworden."

Langzaam liet Flora de handen neder vallen. Hoe oprecht, hoe duidelijk die bekentenis ook was, toch was zij zoo ongeloofelijk, als haar ooit iets in de ooren had geklonken. Ba! Wat had zij dom gedaan, met zooveel ontsteltenis te laten blijken? Het was dikwijls genoeg gebeurd, dat de gevierde Flora Mangold mannenharten onweerstaanbaar aan zich gekluisterd had, om die, op het oogenblik, dat dit het minst werd gewacht, onmeedoogend en onbarmhartig weer van zich te stooten — och ja, dat was, tot hare groote zelfvoldoening, zoo dikwijls gebeurd, als zij het balsaisoen had meegemaakt — maar dat een man haar zijn woord zou opzeggen, zijne trouw tegenover haar verbreken — dat was te gek en te ongerijmd om van te spreken; niemand in de residentie zou het gelooven en zij zelve wel het laatst van allen. Het geval was dit: dokter Bruck had eindelijk den moed gevonden, om eens wraak te nemen. Zij had de »vuurproef" tot het uiterste toe doorgezet, zij had, bij hare duidelijk te verklaren smart, gedreigd, nog aan den voet van het altaar haar »ja" te weigeren, en dat had hem getergd, dat had zijn geduld uitgeput, en hij wilde haar straffen, door haar jaloersch te maken! Toch was hare grenzenlooze ijdelheid maar zeer kort in staat, haar voor de bitterste teleurstelling en de droevigste ontgoocheling te behoeden.

Met een spotachtigen trek op de lippen legde zij de armen over elkander. »Zoo, dus op den eersten blik!" zei ze. »Was dat soms hier in de gang, toen zij op handwerkersmanier, met bestoven schoenen en den poëtischen reiszak onder den arm, hier aankwam?"

Duidelijk was het te zien, hoe haar hoonende taal het bloed van Bruck in gedurig sneller beweging bracht; bij de ontzettende beslissing, die, na nameloos lijden en strijden, door zijne »eerste en eenige liefde" in het leven was geroepen, werd hij als een schooljongen, even lichtzinnig als beleedigend, »onder handen genomen." Met moeite hield hij zich in; dit uur moest de oplossing brengen van wat voor hem eene levensvraag was, maar dat die oplossing op waardige wijze geschieden moest, dat stond vast.

»Ik had haar toen den weg naar de villa al gewezen; in den molen heb ik Kathe voor de eerste maal gezien," antwoordde hij, na een oogenblik van inwendigen strijd, op kalmen toon.

Een blos van verrassing vloog over Flora's gelaat. Voor hare oogen begon het te schemeren en zij drukte de lippen krampachtig op elkander. »Zoo, zoo, en dat heeft men nooit verteld. En de gluipster met het »reine" hart heeft het, naar 't schijnt, ook beter gevonden van die aangename ontmoeting niets te zeggen." Zij lachte kort en hard. »Nu, en nu verder, Bruck?" En terwijl zij de armen nog vaster over elkander sloeg zette zij tartend den voet een stap vooruit.

»Als het u behaagt, op dien toon voort te gaan, blijft mij niet anders over, als u te schrijven, wat mij op het hart ligt," antwoordde hij en wilde, met een van toorn gloeiend gelaat, de kamer verlaten.

Zij trad hem in den weg. »Mijn hemel, wat neemt gij dat tragisch op! Ik doe mijn best, de kleine komedie netjes met u af te spelen. Gij wilt dus een pennestrijd met mij? Leo-lief, dan trekt gij aan het kortste eind — wees daar zeker van — al hebt gij ook nog zulke beroemde medicinale brochures de wereld ingezonden."

De overmoedige lach, die deze woorden vergezelde, bestierf haar op de lippen, zoo koud, zoo somber, zoo minachtend zag hij op haar neer. Nu eerst werd de overtuiging

langzaam, langzaam in haar levendig, dat het hem ernst, bittere ernst was — niet met zijne verzonnen liefde voor de jongste, dat was in geen geval mogelijk — maar wel met zijn besluit, om, hoe hartstochtelijk hij haar ook liefhad, toch ter elfder ure liever met de grillige bruid te breken, dan zich voor zijn geheele leven aan de »vuurproef" bloot te stellen. Zij kreeg berouw over hare handelwijs en toch behaalden hare ontzettende hoogmoed en woeste trots opnieuw de overwinning.

»Welnu ga," zei ze, uit den weg tredend. »Zulke blikken, als gij mij daar durft toewerpen, denk ik niet te verdragen — ik steek geen vinger uit, om u tegen te houden." Zij barstte uit in een hoonenden lach. »O, veel geprezen en bezongen karakter der mannen! Er was een tijd, dat ik haast op mijne knieën gebogen om vrijheid bad, en men was laaghartig genoeg, de tegenstrevende bruid in te vaster boeien te slaan. Zie toe, en leer van mij, wat in zulke gevallen zelfs aan de »zwakke en ijdele vrouwenziel" den maatstaf verleent, waarnaar zij zich gedraagt: de *hoogmoed* —"

»Het was ook *hoogmoed*, die mij in dit uur onverbiddelijk deed zijn, ontembare hoogmoed, al was die dan ook geheel iets anders, als die mengeling van hoogmoed en toorn, die gij als zoodanig beschouwt," viel hij haar in de rede, wel op kalmen toon, maar toch met vaalbleeke wang. »Ik beken immers, dat ik zeer heb gedwaald, ik wil mij, gelijk ik reeds zei, niet verdedigen, en de schuld, voor een deel althans, niet op andere schouders leggen... De drijfveer, die toen in mij werkte, was de roem op eigen kracht, op vasten wil, die, naar ik dacht, over elke gemoedsaandoening meester moest blijven. Ik gaf u uw woord niet terug, omdat ik, mijn geheele leven lang, gewoon was, het mijne voor onverbrekelijk te houden; van dat standpunt kwam mij onze verloving zoo onontbindbaar voor, als den katholiek het huwelijk.... Ik ontken niet, dat ook een gevoel van eer, zooals ik als student had leeren opvatten, in mij werkte. Op dien avond heb ik het u gezegd en ik moet het nog eens herhalen; mij zoudt gij niet behandelen als anderen, die aan uw zegekar hebben getrokken, om later aan de bespotting der wereld prijs gegeven te worden; maar ik voeg er nu bij, dat ik die woorden nu niet meer zou uitspreken, omdat eene handeling als de uwe niet den man, maar der vrouw tot oneer strekt."

Met toornigen blik draaide zij hem den rug toe en trommelde zacht met de vingers op de tafel. »Ik heb u nooit verzwegen, dat men mij dikwijls, zeer dikwijls gevraagd heeft, eer ik mij aan u verbond," hernam zij op trotschen, achteloozen toon, zonder dat zij zich verwaardigde naar hem om te zien.

»Gij verzweegt mij dit evenmin, als al mijnen bekenden," viel hij er aanstonds op in. »Gij moet echter niet vergeten, dat gij het onbereikbaar ideaal mijner jeugd zijt geweest. Op de academie en gedurende den veldtocht vervulde mij de hoopvolle gedachte, dat het trotsche hart der veelgezochte nog geen keus zou hebben gedaan en dat hij, die dat hart won, wel zeer gelukkig zou zijn —" hij hield stil, hij wilde niet zinspelen op hare koketterie en wierp het plan ver van zich, om daaruit meer kracht tot verdediging te putten.

»En zoudt gij durven beweren, dat ik een van al die aanbidders heb *bemind?*" riep zij uit.

»*Bemind*, neen, Flora, geen van allen — ook mij niet," sprak hij, ondanks zich zelve meegesleept, op levendigen toon, »*bemind* hebt gij alleen de onvergelijkelijke schoonheid, den omgang in de wereld, het veelbewonderde talent, den toekomstigen roem van Flora Mangold."

»Kijk, kijk — vleierij, als een minnend paar die weet te uiten, heb ik altijd bij u gemist en het heeft mij leed gedaan; zelfs wanneer wij als bruid en bruidegom innig en vertrouwelijk samen waren, is er nooit een eigenlijk zoet woord over uwe lippen gekomen — en nu, terwijl gij in drift ontstoken zijt, toont gij mij een spiegelbeeld, waar ik het vooreerst mee doen kan."

Hij kreeg een kleur. Het was lang geleden, dat hij dien schoonen mond niet meer had gekust, en toch kwam het hem nu voor, eene zonde te zijn tegenover de reine, de liefelijke, die de verwezelijking was van wat hij zich als het ideaal der vrouw had gedroomd, dat ooit zijne lippen de haren hadden aangeraakt. Onwillekeurig wendde hij den blik van het gelaat, dat hem aanzag met een overdragelijken lach en staarde naar den tuin.

Aha — zij had hem op het juiste oogenblik aan verloopen tijden herinnerd — zij had de partij gewonnen. »Leo, zijt gij werkelijk bij mij gekomen, om mij met zooveel hardheid te

bejegenen?" vroeg zij, terwijl zij naar hem toeging en de hand op zijn arm legde.

»Gij vergeet, dat gij mij hebt laten roepen, Flora," antwoordde hij ernstig. »Ik had geen plan om te komen — ik heb boven *twee* zieken. De toestand van Henriette is tegen den morgen zeer bedenkelijk geworden; zonder uw uitdrukkelijk verlangen zou ik haar niet verlaten hebben, evenmin als ik, in deze treurige dagen van angst, zorg en verwarring een beslissing had willen uitlokken, die door u vroeger verlangd is geworden."

»Eene beslissing! Omdat ik, in mijn kinderachtigen hoogmoed, u hard viel? Wat kunt gij een meisjesdrift toch bitter ernstig opnemen!" En dit zei zij, die anders elke meisjesaandoening ver van zich wees, als harer onwaardig — waarlijk, het was niet gemakkelijk tegenover zulk eene vrouw het gewenschte doel te bereiken.

Bruck voelde, dat hem het bloed met geweld naar voorhoofd en wangen werd gejaagd; met hare ongewachte tegenwerping had zij hem in een cirkel rond doen gaan en hij stond weer, waar hij begonnen was.

»Ik geef u ook *daar* de schuld niet van," riep hij op ongeduldigen toon. »Ik liet mij meeslepen, u te —"

»O ja, gij spraakt van den krachtigen wil van den man, die boven alle aandoening en gevoel verheven *diende* te zijn — is die wil u dan toch ontrouw geworden?"

»Ontrouw? Neen, dat niet, hij heeft zich alleen onderworpen aan eene betere overtuiging. Ik heb u straks gezegd, Flora, dat ik, toen ik weigerde aan onze verloving een einde te maken, mij op een verkeerd standpunt had geplaatst. Ik wist toen al, dat er in uw hart geen sprank aanwezig was van waarachtige, innige liefde jegens mij, en ik van mijn kant had mijn vroeger gevoel voor u ook geheel verloren; ik werd overtuigd, dat ik meer af was gegaan op eene bewondering, die door de afwezigheid werd aangevuurd, dan op eene warme, toewijdende gezindheid van het hart — wij hebben ons beiden vergist. Ik leed wel onder de gedachte aan eene toekomst zonder liefde, terwijl mijn hart er zoo groote behoefte aan had en ik mij geen eigen haard zonder liefde denken kon, maar ik schikte mij in het onvermijdelijke, gelijk gij u zeer gewillig voor uwe gewaande mededingster, de

praktijk, op den achtergrond hebt gezet; gij hebt de vervreemding, die u geen inwendig offer kostte, gemakkelijk tot stand helpen brengen."

Zij zweeg en hare oogen dwaalden over het bestoven tapijt — het was haar onmogelijk den ernstigen spreker in het gelaat te zien.

»En hoe meer mijne neiging zich van u afkeerde, des te meer klampte ik mij vast aan de onverbrekelijkheid van het eens gegeven woord —"

»Zoo — dan toch?"

»Ja, Flora. Ik heb met mijn gevoel op leven en dood gestreden." Een zware zucht ontsnapte zijne borst. »Van het eerste oogenblik af ben ik hard, gruwelijk hard te werk gegaan tegenover mij zelve en tegenover het meisje, dat mij een zoo warme liefde inboezemde. Ik heb elke, ook de meest onschuldige toenadering verhinderd — de bloemen, die zij in de hand had gehad, duldde ik zelfs niet in mijne kamers. Zij was graag in mijn huis en ik heb dat bezoek verboden, alsof zij mij het ongeluk onder mijn dak bracht. Ik was koud, ik was onbeleefd tegenover dat gelaat, dat mij toch in verrukking bracht als nimmer —"

»Mijn hemel, ja — dat laat zich begrijpen! Verrukkelijk voor het oog van den dokter, gezond, rond, wit en rood, als had de natuur het met een penseel bijgekleurd." Met die woorden week de roerlooze verstijving, die haar onder het hooren had bevangen — zij drukte de gebalde vuist tegen den hijgenden boezem. »En dat waagt gij mij in het gezicht te zeggen? Wat hoor ik, die reine ziel brengt bloemen in de kamer van den man, dien zij bekoren wil —"

»Stil!" En hij hief de hand op, met die gebiedende houding, die Flora altijd tot zwijgen bracht. »Overlaad mij met uwe verwijtingen — ik wil die stil en zonder tegenstand verdragen, maar over Kathe verdraag ik geen enkel woord. Nooit heeft zij iets gedaan, om mijne liefde te zoeken, zij is naar Dresden teruggekeerd en wist niet, wat er omging in mijn hart en — in het hare. Gij zelve weet best, waarom zij vertrok. Terwijl men haar van den eenen kant drong, een huwelijk zonder liefde aan te gaan, werd haar van de andere zijde vrij duidelijk te kennen gegeven, dat zij plaats diende te maken voor eene hooggeborene, die hare kamer

moest gebruiken. Ik ben van die uitzetting de getuige geweest; bijna had ik mij toen vergeten en aan mevrouw Urach bittere woorden toegevoegd, en toen toch de zijdelingsche uitnoodiging aan mij werd gericht, om haar eene kamer in mijn huis af te staan, toen had ik ook geen ruimte voor haar, die overal te veel was. Ja, een uur later werd zij, zonder dat ik het wist, gedwongen uit mijn mond te hooren, dat ik mijne tante verzocht, den omgang met Kathe af te breken, tot ik voor goed vertrokken zou zijn. En zij is heengegaan diep gekrenkt in haar fier en toch zoo week gemoed, en ik was barbaarsch, ik was onredelijk genoeg, om ter wille van een valsch beginsel, van een leemen afgod, die zekere begrippen van eer moet verbeelden, den grootsten leugen vol te houden en die haar, mij zelve en der geheele wereld als geloofwaardig te doen verkomen."

Als door zijne eigene voorstelling overweldigd zweeg hij een oogenblik; Flora wierp zich op het rustbed en drukte de kleine handen tegen het hoofd, als wilde zij niet meer hooren; maar hij vervolgde: »Ik liet dit alles onmeedoogend gebeuren, ik ademde ruimer — alles zou nu beter worden — dwaas, dwaas! Ik zag niet, dat op het oogenblik, toen zij achter de boomen verdween, een demon opsteeg in mijn hart. Het was niet de drukte mijner praktijk, die mij bleek, ongezellig en somber maakte — hoe veel werk ik ook had, ik heb onder mijn arbeid nooit gebukt gegaan — het was een onwederstaanbaar verlangen, dat van dag tot dag machtiger in mij werd."

Hij was van het raam weggegaan en liep met groote schreden de kamer door, en nu stond Flora op eens weer op en schudde het schoone hoofd wild en dreigend.

»Verlangen naar Kathe?" riep zij met hoonenden lach. »Mocht toch papa nu eens zien, welk een juist instinkt zijne eerstgeborene bezielde, toen zij weigerde, de dochter van den molenaar mama te noemen, toen zij aan de jongste den rug toedraaide, omdat zij reeds twee echte zusters had en geen stiefzustertje begeerde. Het is geen valsch beginsel geweest, dat u tot heden toe bij uwe handelingen bestuurde. Hoe vele leugens van dien aard gaan er onder de menschen rond en die ze standvastig weten vol te houden worden tot in eeuwigheid toe voor de beste, eervolste menschen gehouden —"

»Ik heb mij zelve de gelofte gedaan het verledene bij deze beslissing niet aan te roeren," viel hij haar in de rede, terwijl hij voor haar stil bleef staan, bleek en bevend, maar vast besloten aan de zaak een einde te maken, »en toch dwingt gij mij, terug te komen op het gesprek, dat wij, na den aanslag in het bosch, gehouden hebben. Ik heb mij toen door u in mijn gezicht laten zeggen, dat haat of liever verachting jegens mij u bezielde, omdat het noodlot mij scheen te verhinderen, zoo beroemd te worden, als gij dit van uwen aanstaanden man verlangdet. Den volgenden dag heb ik het voorbeeldelooze feit beleefd, dat die haat, door middel van mijne benoeming tot hofraad, weer in de innigste toegenegenheid was veranderd, en met kwalijk verborgen verachting heb ik mijn juk voortgesleept, omdat ik meende op die wijs »een best en eervol man" te blijven. Ik zou dien leugen ook hebben volgehouden tot het laatste toe, als slechts wij beiden er belang bij hadden gehad en aan *mij* alleen de last van een bedorven leven was opgelegd. Ik zou de drie menschenharten, die in deze zaak gemoeid zijn, voor de grootste scheidsrechteres, de zedelijkheid, wenschen te plaatsen; het eene, dat zich alleen tot het »ja" aan het altaar vernedert, omdat het er eene verbeterde en zeer gewenschte positie in ziet, en die beide anderen, die plotseling hunne heilige roeping gevoelen, elkander met warme, innige liefde aan te hangen, die geheel en al bij elkander behooren, hoe zij ook naar verschillende zijden heen werden gedrongen —"

Een halfgesmoorde kreet viel hem in de rede. »Heeft dat huichelachtig schepsel het werkelijk gewaagd haar oog op te heffen tot den verloofde van hare zuster? Heeft zij u hare misdadige liefde bekend?"

Een oogenblik zag hij haar aan met van toorn gloeiende oogen. »Al deinst gij ook voor de grofste beleediging niet terug, gij kunt aan Kathe's vlekkeloos karakter geen schade toebrengen," zei hij driftig. »Sinds dat afscheid heb ik geen woord meer van hare lippen gehoord, ook dezen nacht niet, toen zij, na lang bewusteloos te zijn geweest, de oogen eindelijk weer opende. Zij is gisteren teruggekeerd, maar ik wist het niet. Ik was, voor de drukte der bruidspartij, waar bij elk ziekbed over gesproken werd, in mijn eenzamen tuin — en daar zag ik haar plotseling bij de brug staan, de ver-

bannene, die het niet waagde een voet op de brug te zetten, wijl mijne harde woorden haar hadden verdreven." Hij verstomde en een donkere gloed overtoog zijn gelaat, nu en nooit zou hij voor deze ooren uitspreken, hoe de onverwachte aanblik van het meisje hem de zalige overtuiging had gegeven, dat zij, die daar tegen den boom stond en weende, hem beminde.

»Na den verschrikkelijken slag ging ik haar zoeken in het park," vervolgde hij met gedwongen kalmte, »en toen ik haar oprichtte van den grond heb ik mij zelve gezegd, dat de dood daarom alleen dit nog flauw ademend leven had gespaard, opdat ik nog gelukkig worden zou. Krachtig heb ik mij losgerukt van alle banden van zoogenaamd eergevoel, ik heb mij boven al het gebabbel der wereld verheven en afstand gedaan van den naam van een »eervol" huichelaar."

Onder die laatste schildering was Flora's houding veranderd; zij had alles verspeeld — het was uit, en zij ware zeker niet de koel berekenende vrouw geweest met den scherpen en vasten blik, als zij niet in dezen stand van zaken had begrepen, wat haar te doen stond. De trotsche houding werd, onder het oog van Bruck, verwisseld voor de zachte lenigheid der kat. Met een enkele ruk trok zij het verschoven ochtendmutsje over de lokken, knoopte de kanten banden onder de kin vast, zag met een echt duivelachtig lachje naar hem op en zei, terwijl zij de geheele rij harer witte scherpe tanden liet zien: »Hoe, zonder het *mij* te vragen, dokter! Nu, het zij zoo! Met het oog op uwe naïeve bekentenis vraag ik mij zelven, niet zonder ruimer adem te halen: »Wat ware er van u geworden aan de zijde van zulk een dweper?" Daarom is het goed, zeer goed voor ons beiden, dat het zoo geloopen is. Ik geef u uw woord terug, evenwel slechts in dien zin, als men een vogel laat vliegen aan een touw, waarvan men het eene eind vast — om de vinger wikkelt," en lachende tikte zij met den vinger op den verlovingsring. »Vrij naar de eerste de beste jonge dame in de residentie — al was het maar eene van die vurige benijdsters die ik er bij tientallen onder heb — en ik zal haar den ring overgeven: maar aan Kathe niet, nu en nooit! Verstaat gij? En al trokt gij met haar over de zee, of al zocht gij het afgelegenste dorpje op, om daar te trouwen: op het

juiste oogenblik zal ik er zijn en het huwelijk verhinderen.”

»Goddank, dat dit buiten uwe macht is,” zei hij doodelijk bleek.

»Dunkt u dat? Laat mij er maar voor zorgen, dat gij nooit naar den wensch van uw hart gelukkig wordt, trouweloos, erbarmelijk mensch, die een prachtige roos vertreedt, om een paardenbloem te plukken! Ik zeg u, dat gij van mij zult hooren.”

Met een spottenden lach ging zij naar hare slaapkamer en sloot de deur achter zich toe: tegelijkertijd tikte een bediende aan de deur, om den dokter te roepen, wijl »freule Henriette” zoo doodsbenauwd geworden was.

ZES-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

In de residentie had in jaren tijds niets zooveel aanleiding tot allerlei gissingen gegeven, niets een zoo hevige spanning verwekt, als de ontploffing in den toren, waar zoowel de handelsraad, als Frans de molenaar het slachtoffer van waren geworden.

Twee dagen waren er sinds voorbijgegaan en in die tweemaal vier en twintig uren veranderde het medelijdend klagen over het lot van den zoo jammerlijk aan zijn eind gekomen rijken man in een dof, verschrikkelijk gerucht, dat vooral den koopmans- en arbeidersstand zeer verontrustte — in hun boek stond immers de naam van den millionair nog voor vele duizenden opgeteekend. De heer von Römer had al de nieuwe gebouwen en verfraaiingen op de villa Baumgarten laten aannemen en op den ongeluksdag was nog slechts een klein deel van de verschuldigde sommen betaald. En nu ging het woord, dat de ingenieur, zonder eenige terughouding bij den ingestorten toren had gezegd en waar alle deskundigen mee instemden, van mond tot mond, en de tot hiertoe geruste leveranciers en arbeiders vroegen onwillekeurig, hoe en waarom het dynamiet in den wijnkelder van den handelsraad juist was aangebracht onder de ruimte, waar al zijne papieren en documenten verborgen waren. Het antwoord op die vraag liet zich niet lang wachten. Vertrouwelijke brieven

uit Berlijn verhaalden van ontzettende verliezen, die de handelsraad, wiens plotselinge dood daar nog niet bekend was, bij de laatste, elkander met verschrikkelijke snelheid opvolgende slagen had geleden. Wel had hij op eene wijze als maar zelden een speculant dit verstond, er den slag van gehad, zijne ondernemingen zoo geheim mogelijk te houden, en zelfs de boekhouder van de spinnerij, dien hij, na den verkoop der fabriek, als zijn secretaris in dienst had genomen, had van al zijne beursspeculatiën niets geweten. De rijke man had verder de kostelijke gave bezeten, de donkere keerzijde der dingen achter een altijd flikkerende wolk van goudstof zorgvuldig te verbergen. En zoo zou het hem waarschijnlijk gelukt zijn, niettegenstaande de verliezen, die hij geleden had, altijd te worden beklaagd als slachtoffer zijner bijzondere liefhebberij, om het historische buskruit in den kelder te bewaren, als hij zich niet had vergist in de dosis van het ontploffingsmateriaal — dit was de »opening in de schermen," waardoor men de dingen te duidelijk zag, gelijk Flora al aan Bruck had gezegd.

Terwijl zich dus in de stad een naderende storm dreigend aankondigde, hadden ook in het treurhuis smartelijke veranderingen plaats. Op den eersten dag waren alle vrienden en bekenden toegestroomd en hadden, al spraken zij ook met gedempte stem en fluisterend onder elkander toch een zeker leven doen vernemen; maar op den tweeden dag was het doodstil boven en beneden, te akeliger omdat wegens de gebroken ruiten de meeste blinden half gesloten waren en er dus overal een somber onaangenaam schemerlicht heerschte. Mevrouw Urach vermoedde nog volstrekt niet, dat op de vreeselijke geschiedenis een tweede schok volgen zou; al haar denken en peinzen kwam altijd neer op de vraag, wat er na het reddeloos verlorene over zou zijn gebleven van de rijke bezitting en wie daar voortaan eigenaar van zou wezen. Met al de zelfzucht, die aan den ouderdom niet vreemd pleegt te blijven, had zij den doode reeds vergeten. Nooit was het egoïsme, dat de grootmoeder en de oudste kleindochter bezielde, naakter en ruwer voor den dag gekomen, dan in deze dagen van beproeving.

Aanstonds na de beslissing had Flora aan mevrouw Urach meegedeeld, dat hare betrekking met dokter Bruck was af-

gebroken; redenen voor die breuk had zij niet opgegeven en de oude dame had zich ook volstrekt niet nieuwsgierig getoond — een oogenblik had zij, met half onnoozelen blik hare kleindochter verwonderd aangestaard, toen had zij het hoofd geschud, maar niets gevraagd. Wat scheen toch die lotswisseling in het leven der kleindochter nietig en klein, wat beteekende zij weinig tegenover de tragische geschiedenis die een hooggeplaatste, in elk opzicht verwende vrouw op eens van het toppunt van weelde terugslingerde in een leven vol van de kleingeestigste, zelfs droevigste zorg voor een niet dan schraal, armoedig bestaan! Flora was naar hare kamer teruggekeerd; onder het voorwendsel van zich ziek te gevoelen had zij alle bezoeken van deelneming afgewezen en was den ganschen dag met het naaien, regelen en pakken van hare goederen bezig geweest.

In de keuken en de overige vertrekken van de bedienden heerschte op den dag, die voor het huwelijk bepaald was, eene verwarring en een wanorde, als men alleen kon verwachten bij een hoop menschen, die zich gereed maken, om op de vlucht te gaan. De geruchten, die in de stad rondgingen, waren hier als een bom ingeslagen en daarbij had de eene of andere lakei, die er iets scherper inzicht in had, dan zijne kameraden, met opgeheven wijsvinger gezegd, dat misschien alles niet zoo glad en al in orde was, als men altijd had gedacht. Men wachtte elk oogenblik eene rechterlijke commissie te zien binnenkomen, daarom was een ieder maar bezig zijn boeltje bij elkaar te pakken, terwijl tegelijk allen zich vereenigden in de plundering van den ruim voorzienen voorraadkamer, waar allerlei lekkernijen, voor de bruidspartij bestemd waren weggeborgen.

Uit de omstreken vernam mevrouw Urach ook het eerst den veranderden wind. Het werd haar vrij duidelijk te kennen gegeven, dat haar woord in de villa Baumgarten niet veel meer te beteekenen had. Anders, als zij schelde, werd er aanstonds teeken van leven gegeven, nu liet men haar tweemalen bellen en hoorde eerst, als zij zich verwaardigde te roepen; haar schoothondje, dat de bedienden altijd als een afgod van mevrouw hadden aangehaald en gestreeld, jankte, omdat het een trap kreeg, en de oogen, die altijd met den diepsten eerbied neergeslagen waren, zagen haar stout en tergend in het strenge gelaat.

De bewoners der bovenverdieping merkten van al die verandering weinig. Henriette was altijd goedig en beleefd geweest, de bedienden stelden zich nooit anders voor, of de kleine, magere, gebrekkige gestalte zou wel spoedig sterven; men was gewoon bij haar te fluisteren en op de teenen te loopen, en men verdubbelde vandaag al die maatregelen van zorgvuldig ontzien, omdat »mijnheer de hofraad" had gezegd, dat de zieke hoogst bedenkelijk was.

Ja, daar lag zij in hare kamer, alleen nog haast kenbaar aan de wonderschoone, blauwe oogen. Zonder verder iets te wenschen of te willen, gaf zij het moede lichaam eindelijk over aan die sombere macht, die haar jaren lang, stap voor stap op de hielen was gevolgd. Zij wist, dat zij ging sterven, en al die bonte kleuren, waar zij zich zoo graag mee tooide, om zich een schijn van leven en gezondheid te geven, had zij nu met zekeren afkeer verwijderd. Als was zij in de sneeuw neergelegd, zoo lag zij daar op het kussen, onder de witte sprei, met het wit kanten gordijn om de stervenssponde. De smart bleef haar bespaard, nog voor korten tijd het oude t'huis te moeten verlaten, om, naar Flora al gezegd had, een plaats in den molen te gaan zoeken en daar te moeten sterven. Eer nog het gerecht, in naam der wet, ten behoeve der angstige schuldeischers, beslag op huis en inboedel had gelegd, ging zij heen. Zonder de schande van haren zwager, wiens treurig einde haar eigen dood verhaast had, te vernemen, scheidde zij uit het leven, waar zij zich zoo krampachtig aan vast had gehouden en dat toch alle waarde had verloren. Wat zij altijd had gewenscht met een innig verlangen harer ziel, gebeurde... zij werd tot op het laatste oogenblik door haren dokter bewaakt, hij had haar gezegd dat hij blijven zou, dat hij niet naar Leipzig zou gaan, eer »zij beter was." En zij was nog eens weer zoo gelukkig, als zij het in de logeerkamer der tante was geweest; dokter Bruck stond voor haar bed en aan zijne zijde zag zij Kathe, de beide menschen, die zij op aarde boven allen had liefgehad.

Kathe was spoedig hersteld. Reeds op den namiddag van den tweeden dag was zij opgestaan. Een smalle band om het voorhoofd en de afhangende vlechten, die niet op de wond mochten worden gelegd, waren de eenige teekenen, dat zij eene herstellende zieke was; anders had wel niemand gedacht,

dat de geduchte schok bij de ontploffing in den toren deze teedere meisjesgestalte een eind weegs had weggeslingerd, en haar met een verstikkende watermassa overgoten, zoodat zij zeker zou gestorven zijn, als het oog der liefde haar niet had gezocht en gevonden. Hare houding was even krachtig als weleer, zij was voor het uiterlijke bedaard en kalm, al ging er ook een wilde storm door hare ziel. Naast het leed om de stervende zuster en het droevig einde van Maurits, drong zich hoe langer hoe meer de zekerheid aan haar op, dat haar zwager en voogd aan den gruwel niet onschuldig was, en toen zij daarop zinspeelde had dokter Bruck niet »neen" gezegd. Hij was stil en schijnbaar afgetrokken als altijd. Henriette's toestand maakte dit zwijgen natuurlijk, schoon er toch iets vreemds in dit alles lag, te meer wijl de tante even afgetrokken was als hij.

De oude dame was op den middag van den eersten dag, na een op fluisterenden toon gehouden gesprek met den dokter. met tranen in de oogen en toch volstrekt niet bedrukt gelaat, uit de kamer, naast het slaapvertrek van Henriette, gekomen en was toen heengegaan, om bedden en meubelen uit het huis aan de beek te laten overbrengen naar de woning in de stad, waar zij met hare vriendin tijdelijk verblijf zou houden, totdat de noodige herstelling voor al de geleden verwoesting was aangebracht. Zij had aan niemand laten merken, wat er in haar omging en was slechts nu en dan even op de villa aangeloopen, om te zien, hoe het met Henriette ging, terwijl zij daarbij zoo zorgvuldig mogelijk alle aanraking met Flora vermeed.

De schoone bruid was ook slechts even boven gekomen en had de doodelijke kranke opgezocht, op een oogenblik, dat Bruck weg was gegaan tengevolge van een dringend ontbod van den vorst. Zonderling beleedigend was het, toen zij, naar Henriette's kamer gaande, het bed van Kathe, die zich half oprichtte om haar te groeten, voorbijging, als was daar niemand geweest. Zij had geen woord, geen oog voor »de jongste," en zorgde er voor, dat zij haar bed niet meer behoefde te zien, door aan een kamenier last te geven, de deur van Henriette's kamer, die op de gang uitkwam, te openen. Men vernam spoedig daarop van Nanni, dat de freule alles in orde maakte, als had zij plan op reis te gaan.

Kathe had het beangstigend gevoel, of van alle kanten

duistere vragen en raadselen haar omgaven. Het kwam haar voor, als moesten de hemel van haar ledikant en de zolder van hare kamer elk oogenblik invallen, omdat op den eenen val de andere volgen moest.

In den loop van den dag kwam ook mevrouw Urach nu en dan naar boven; zij had een zwart krippen mutsje opgezet en was geheel verlaten door dien kalmen, trotschen geest, die, zooals zij altijd had geleerd, zich juist in de dagen van zorg en moeite het krachtigst moet vertoonen. Niets had zij als tranen en wanhopend handenwringen bij den vreeselijken toestand, waar de bewoners der villa op eens in waren geraakt. Wanneer de laatste tip van den sleep der zwarte japon uit de kamer verdwenen was, haalde Henriette voor een oogenblik ruimer adem.

Op den morgen van den derden dag na de treurige gebeurtenis rukte mevrouw Urach plotseling de deur open van de roode werkkamer en kwam met een krant in de hand het vertrek binnen. Flora was juist bezig adressen voor hare koffers te schrijven, zij stond op en ging nieuwsgierig hare grootmama tegemoet. De oude dame viel in een leuningstoel neer.

»Mijne zeven duizend gulden!" steunde zij. »Kind, kind, ik ben door den schurk bedrogen, het beetje, dat ik had uit den boedel van mijn man, heeft hij mij ontstolen. Mijne zeven duizend gulden, die ik bewaard en liefgehad heb als —"

»Neen, grootmama, blijf bij de waarheid, zeg liever, de zeven duizend gulden, waarmee gij even begeerlijk als lichtzinnig hebt gespeculeerd," viel Flora haar met onverbiddelijke gestrengheid in de rede. »Ik heb u wel gewaarschuwd. Maar ik werd uitgelachen en bespot, omdat ik er voor bedankte, mijne goede effecten ook eens in een speculatie te wagen. Is de zaak, waar gij uw geld in hebt gestoken, failliet gegaan?"

»Schrikkelijk! Schelmachtig! Daar lees! Ik geloof, dat ik geen honderd guldens over houd," riep mevrouw Urach, terwijl zij wanhopend de handen in elkander sloeg. »Eén ding begrijp ik niet," ging zij voort, terwijl Flora het blad vluchtig doorlas. »De krant zinspeelt op vroegere berichten; voor vier of vijf dagen is de slag al gevallen en — Maurits heeft er niets van geweten — onbegrijpelijk!"

»Zou dit ook met die weggebleven beurskrant in verband staan?"

»O! Gij denkt, dat Maurits mij dat verdriet heeft willen besparen, terwijl de bruiloft werd gevierd, en dat hij daarom het blad heeft opgehouden? O, ja — dat is het! Hij had mij de schade zeker vergoed — ik vat het nu geheel — hij had mij immers zelf die speculatie aangeraden... O, mijn God, dat is eene ingeving van boven. Desnoods kan ik er een eed op doen, dat Maurits mij die zaak heeft aangepraat. Zou ik op die manier geen aanspraak kunnen maken op schadeloosstelling uit de nalatenschap?"

Flora wierp het papier op de tafel; schoon zij anders altijd gewoon was zonder eenige verschooning te werk te gaan, was zij nu toch een oogenblik verlegen, hoe zij, tegenover zulk eene dwaze verbeelding, haar antwoord in zou richten. Zij had tot nu toe gezwegen, omdat zij zich overtuigd hield, dat een der goede vrienden spoedig genoeg de taak op zich zou nemen, alles naar waarheid te vertellen, maar de goede vrienden waren immers gisteren reeds geheel weggebleven; er liet zich niemand meer zien van de dagelijksche bezoekers — nu moest zij het zelf wel doen, wilde zij, bij al het ongeluk, ook nog de schande niet beleven, dat hare grootmama zich, met hare onbegrijpelijke onnoozelheid, bij de geheele wereld bespottelijk maakte.

»Grootmama," zei ze, met zachte stem, terwijl zij hare hand op den arm der oude dame lei, »vóórdat er iets kan worden bepaald dient men wel te weten, hoe groot hier de nalatenschap wezen zal."

»Och kind, zie maar eens rond, kijk eens naar buiten, dan zult gij toch wel toestemmen, dat men er niets van zou merken, als mijne zeven duizend gulden daar af werden getrokken. Al is ook het kapitale vermogen, waar Maurits mee werkte, geheel verloren, wijl alle boeken en papieren in de lucht gevlogen zijn, de eigendommen en goederen, die hij heeft nagelaten, vertegenwoordigen nog altijd eene bezitting van belang, een rijkdom," een smartelijke zucht outsnapte hare borst, »waar ik God voor danken zou, als ik maar op een deel er van aanspraak maken kon."

Flora haalde de schouders op. »Wie weet, of gij uwe aanspraak wel eens zoudt willen laten gelden —"

Mevrouw Urach sprong op. »Zijt gij gek, Flora! Hoe zwak ik ook op mijne voeten sta, ik zou uren ver loopen, ik zou weken lang hongeren en dorsten, ik zou aan mijne oogen den slaap ontzeggen, als ik daardoor den titel van eenige erfgenaam kon verkrijgen. Hoe is het mogelijk, dat het lot zoo echt duivelsch, zoo valsch te werk kan gaan? Ik, ik, die hier t'huis ben, ik moet mij laten verwijderen uit dit huis, dat al zijn glans, al zijn aristocratisch aanzien aan mij, aan *mij alleen* te danken heeft, en zij — een onbekend, armoedig, oud schepsel, dat nu nog, zonder iets van de zaak te weten, kousen zit te stoppen voor de lui, die het in haar geheele leven niet anders en niet beter heeft gehad, zij zal zich hier gemakkelijk in den boedel nederzetten."

»Maak u daar niet al te ongerust over, grootmama! De tante van Maurits erft even weinig als gij —"

»O, zijn er andere erfgenamen opgekomen?"

»Ja — de schuldeischers."

Met een smartelijken kreet zonk mevrouw Urach achterover in den leuningstoel.

»Stil, ik bid u, maak nu geen opschudding," mompelde Flora. »Daar ginds in de keuken zijn er, die dat nog veel beter weten dan ik; zij zijn van plan weg te gaan en het huis te verlaten, als de ratten het zinkende schip. Ik kan en mag u niet langer verzwijgen, hoe de zaken hier staan. Voor ons is het er om te doen, dat wij goed bij de hand en op de hoogte zijn, wanneer wij ten minste, als de gefopten, niet door iedereen uitgelachen willen worden." Zij knoopte de zwarte banden onder de kin der oude dame behoorlijk dicht en streek het grijze haar, dat door de beweging onder de muts uit gekomen was, weer terecht. »Niemand mag u zoo zien, grootmama," zei ze op strengen toon. »Zoo spoedig mogelijk moeten wij ons bedaard en fatsoenlijk aan de geheele zaak onttrekken — zij is te gemeen, te eerloos. Er bestaat geen twijfel meer, of de geheele ontploffing was een daad van de uiterste wanhoop, ronduit gezegd — een schurkenstreek van Maurits!"

»De ellendeling! De schandelijke bedrieger!" riep mevrouw Urach, en opspringende liep zij de kamer op en neer met een drift, of zij een raderwerk in de oude voeten had gekregen.

Flora wees naar het raam, waar de ruiten uit waren ge-

slagen en dat met een zonneblind gesloten was. »Denk er om, dat men u daar buiten kan hooren," waarschuwde zij. »Sinds den vroegen morgen sluipen er deurwaarders en ik weet niet wat al ander volk, om het huis rond. De opgewondenheid in de stad moet verschrikkelijk zijn, want de menschen zijn woedend geworden over hun verlies. Al wat hier in het laatste jaar gebruikt is — en dat is nog al zoo iets — staat bij de leveranciers nog te boek. De slager heeft zich zelf hier in huis gewaagd en op brutale manier geëischt, dat men u zou roepen, omdat hij een woordje met u te spreken had. Hij heeft gezegd, dat hij zijn best zal doen, de duizend gulden, die men hem hier nog schuldig is, van u te krijgen, wijl gij alles hebt laten bestellen. Hij was zelfs zoo onbeschaamd, aan mijn kamenier te zeggen, dat de dames van den handelsraad ook mee hadden gegeten en dat zij dan ook mee konden betalen."

»Bah! in welk een modderpoel stortte ons dat armzalige wezen, die zich zelf laf hartig uit de voeten maakte," riep mevrouw Urach half stikkende van ergernis en toorn, terwijl zij zich van het venster verwijderde. «Wat nu te doen! Wat zullen wij beginnen," klaagde zij en wrong radeloos de handen.

»Wij moeten beginnen met alles in te pakken, wat ons van rechtswege toekomt en dan weggaan, zoo wij ten minste niet willen, dat ons eigendom mee verzegeld wordt. Wij zouden lang kunnen wachten, eer men het ons teruggaf."

Met een bitteren lach zag zij rond en vervolgde: »Ik was juist van plan naar boven te gaan en mijn uitzet in kisten en koffers te bergen. Dan wil ik met de bedienden den inventaris van de huishouding opmaken, en als gij zelve de overgave niet wilt doen —"

»Nooit, in eeuwigheid nooit!"

»Nu, dan kan de huishoudster zich daarmee belasten; wij hebben reden genoeg, om ziek te zijn." Zij nam den sleutel van het vertrek, waar haar uitzet lag, uit de schrijftafel, terwijl mevrouw Urach wanhopend de kamer uitstoof, om haar eigendom in zekerheid te brengen.

ZEVEN-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Over de toppen der boomen woei de morgenlucht de opengeslagen vensters binnen; zij droeg een nauw hoorbaar, droomerig gemurmel van de beek in de stille ziekenkamer en ademde over het bleeke gelaat der kranke met een geur van violier en reseda. De zoele, zachte wind speelde door de wilde wijnrank, die het raam onkranste; het was als had hij de drievingerige, purperen bladen in het voorbijgaan afgeplukt en die over de witte sprei en het blonde haar henen gestrooid, tegelijk de matbleeke handen er onder begravend. Henriette had die bladen laten afplukken, als »de laatste groet van den zomer, die zich ook gereed maakte, om heen te gaan."

Kathe zat bij het bed, wakende over de sluimerende zuster, zij had zelfs het vogeltje, dat gewoon was kruimels op het vensterkozijn te vinden, met een angstige beweging weggejaagd; het zachte getjilp klonk te hard onder de bange stilte, die elken ademtocht hoorbaar maakte en duidelijk deed vernemen, hoe die al langzamer en langzamer voortkwam uit de benauwde borst. Dokter Bruck was voor een half uur heengegaan, want de vorst was er op gesteld, dat de arts, die hem in korten tijd van zijn zoo langdurige ziekte had genezen, hem dagelijks bezocht, eer hij voor goed vertrok. En zoo had Bruck de kamer verlaten op een oogenblik, dat de ingesluimerde hem niet miste bij haar sterfbed.

De kamenier was, met haar naaiwerk, achter het ledikant gaan zitten, om dadelijk bij de hand te zijn, als het noodig was; nu en dan zag zij even naar het jonge meisje, dat roerloos stil op den stoel zat, met het oog op Henriette. Beneden had zij door de bedienden hooren zeggen, dat de »juffrouw uit den molen" bij den »streek van den genadigen heer" het meest had geleden, en zij dacht nu, dat een mensch, wien zoo pas een half millioen was ontsnapt, er toch eigenlijk geheel anders, veel wanhopender moest uitzien, dan de jonge dame die, met het verband om het voorhoofd en de schoone leden in een wit ochtendkleed gehuld, ernstig en treurig, maar tegelijk kalm en bedaard als een standbeeld daar onbeweeglijk nederzat. »Zoo jong en zoo gezond, zoo bloeiend en zoo welvarend en dan zoo weinig gehecht aan de goede dingen hier op aarde!" dacht de kamenier en schudde het hoofd. Dan was

de schoone dame verstandiger en beter bij de hand, zij pakte hare koffers vol, en zorgde, dat zij haar eigendom behield. zij joeg hare kamenier trap op, trap af, om naar een zakdoek te zoeken, die tusschen de wasch van een ander verdwaald kon zijn geraakt en mee ingepakt moest worden — zij wilde niets, neen, niets verliezen! En even slim en knap had zij altijd voor zich zelve gezorgd, daarom was zij ook de eenige rijke van de familie gebleven. Geen cent had zij verloren! Nu zou zij met hare koffers en kisten haren bruidegom naar Leipzig vooruit reizen en vermijden zoo alle akeligheden, die op de villa konden en moesten gebeuren. Men kon zich ergeren bij het denkbeeld, dat haar alles gelukte, wat zij ondernam. Zij deed, wat zij wilde, zonder naar iets of iemand te vragen, en de geheele wereld vond het altijd goed. Op eens werd er in de kamer, waar het uitzet lag, zoo gestommeld, dat de zieke uit haren slaap wakker schrikte.

»De freule is bezig hare koffers te pakken," zei de kamenier, met gekunstelde onverschilligheid, toen Kathe opsprong en de hand als beschermend over de half ontwaakte zuster uitstrekte.

Het salon van Henriette lag tusschen de beide kamers in en Flora meende dus misschien, dat men van haar rumoer in de ziekenkamer niets hooren zou, anders was zij zeker wel wat voorzichtiger met dat heen en weer schuiven en trekken van kisten en koffers te werk gegaan. Kathe stond op en de deur van het salon achter zich sluitende, ging zij naar de kamer, waar al die beweging was.

Flora uitte een zachten kreet — of van ergernis, of van schrik — toen de hooge, witte gestalte op den drempel verscheen en met zachte stem verzocht om wat meer stilte in het belang van den zieke.

De schoone zuster stond dicht bij den stander, waar het bruidstoilet over gehangen was. De witte satijnen sleep, waar hare kamenier de oranjebloesems van lostornde, om die in een afzonderlijke doos te pakken, hing naast haren schouder neder en zij hield den bruidssluier in de hand, met plan, om hem op te vouwen. Het gestoorde huwelijksfeest kon wel niet bitterder voorgesteld worden, dan hier geschiedde.

»Het spijt mij; ik dacht niet, dat Henriette kon hooren,

dat wij hier bezig waren, maar ik zal voorzichtiger zijn," zei ze kortaf, maar toch met een weinig siddering in hare stem. Een boos lachje speelde haar om de lippen. »Gij sluipt zoo wit en zoo stil rond door het huis, dat men zou denken, dat de edelvrouw van Baumgarten, nu het uit is met het wandelen door den ouden toren, naar de villa is gekomen en daar haar domicilie heeft opgeslagen. Er kleeft zeker onheil genoeg aan uwe voetstappen — een christen mag wel drie kruisjes slaan, als hij u ontmoet."

Zij stuurde de kamenier, met eene beweging van de hand, de kamer uit. »Halt!" riep zij, den sluier wegwerpende, toen Kathe zwijgend heen wilde gaan. »Als er nog een vonkje vrouweneer in u is overgebleven, sta mij dan nu te woord!"

Kathe maakte bedaard de hand los van Flora, die haar bij hare japon had gegrepen, en ging de kamer in. »Ik ben tot uw dienst," zei zij kalm en vestigde ernstig haren blik op het hartstochtelijk bewogen gelaat harer zuster. »Alleen verzoek ik u, zoo zacht te spreken, dat Henriette ons niet kan hooren."

Flora antwoordde niet, zij greep Kathe's hand en trok haar naar het venster. »Kom hier, laat u eens kijken! Ik moet weten, hoe gij er uitziet, nadat gij gekust hebt."

Het jonge meisje week onwillekeurig terug voor den dartel fonkelenden blik, die, gepaard met de lichtzinnige woorden, haar een donkeren gloed in het aangezicht joeg. »Als oudere zuster moest gij u ontzien, zulk een toon aan te slaan —"

»Och, heilige onschuld, die gij zijt! En ik zeg u, als jongere zuster moest gij u schamen, het oog te werpen op een man, die met de oudere verloofd is!"

Kathe stond daar als van den bliksem getroffen. Wie had in de diepte van haar hart gezien en daar het geheim gelezen, dat zij met de angstvalligste zorgvuldigheid voor de wereld verborgen hield? Zij gevoelde, dat zij een kleur kreeg, zij wist, dat zij op het oogenblik voor Flora stond, als ware zij op een zware misdaad betrapt, en er kwam geen geluid over hare bleeke lippen.

»Kijk, het kwade geweten! Het kon niet duidelijker worden voorgesteld," zei Flora met bitteren lach, terwijl zij Kathe's boezem met den vinger aanraakte. »Ja, niet waar, schat, al houdt men het nog zoo verborgen en al legt men het nog

zoo voorzichtig aan, de oudste zuster laat zich niet beetnemen! Zij ziet zulk eene »schuldeloos reine" meisjesziel door en door; met opmerkzamen blik gaat zij al die teedere aandoeningen na, van de eerste bouquet af, die men, om de opmerkzaamheid tot zich te trekken, op de tafel van den man nederlegt —"

Nu kwam er leven in de versteende gestalte van het jonge meisje. Onwillekeurig sloeg zij de handen ineen — het kwam haar voor, of zij, sinds den dag, dat zij voor het eerst hier was gekomen, was nagegaan en bespied als een stuk wild door den jager. Was het mogelijk, haar, uit die kleine onachtzaamheid, waar zij zelve berouw genoeg over had gehad, een zoo grievend verwijt te maken? Bittere en rechtmatige toorn maakte zich van haar meester.

»Aan die achteloosheid heb ik mij schuldig gemaakt," zei ze, terwijl zij zich in hare volle lengte oprichtte. »Wie u daar ook over gesproken heeft —"

»Wie? Hij zelf, kleine."

»Dan zijt gij het, die de zaak in een valsch licht poogt te plaatsen!"

»Och, kind, houd u een weinig in! De lang verborgen hartstocht flikkert uit uwe oogen," riep Flora met koelen lach, maar terwijl haar kleine voet driftig op het tapijt stampte! »*Ik* lieg dus? Niet *hij*, die op zijn verovering prat gaat?"

Het was, of op eens elke bloeddroppel uit Kathe's gelaat verdween, terwijl zij het hoofd heftig schudde. »Neen! En al herhaaldet gij dat ook duizend malen, ik geloof het niet. Eer twijfel ik aan alles, wat ons door de zedewet als goed en rechtvaardig geboden wordt. Hij zou eene onwaarheid ook maar denken? Hij zou zich, als een laffe fat, op eene verovering beroemen? Hij, die —" zij hield op, als schrikte zij terug voor hare eigene hartstochtelijkheid. »Gij hebt hem, toen ik hier kwam, laag behandeld, hem op onedele wijs verdacht gemaakt," vervolgde zij bedaarder. »Ik durfde u toen niet tegenspreken, ofschoon ik onwillekeurig partij voor hem trok; maar nu, nu ik hem ken, nu duld ik niet, dat hij ook maar met *een enkel* woord beleedigd wordt. Het is een wonder, een ongeloofelijk wonder, dat ik dit tot *u* moet zeggen. Hoe kunt gij er toe komen, hoe is het u mogelijk de eer van den man aan te randen, wiens naam gij spoedig zult dragen?"

Flora sprong op en zag het jonge meisje aan met een blik zoo vol verbazing en ongeloof, als vertrouwde zij hare ooren niet. »Of gij zijt eene komediante comme il faut, of — een liefdesverklaring moet u zwart op wit worden gegeven, zoo zij voor u iets zal beduiden. Weet gij werkelijk niets?" Met een onbeschaamden lach, waarbij hare fijne tanden geheel zichtbaar werden, lei zij beide handen op Kathe's arm en schoof haar, met een vinnigen, doorborenden blik in de bruine oogen, toornig van zich af. »Bah, wat wil ik dan toch? Hebt gij u toch nu op dit oogenblik nog niet zoo warm voor hem gemaakt, als hadt gij uw laatsten ademtocht graag voor hem over?"

Kathe keerde haar den rug toe en ging naar de deur. »Ik begrijp niet, waarom gij mij eigenlijk gevraagd hebt, hier te blijven," zei ze verstoord.

»Och, was ik niet duidelijk genoeg? Moet ik de zaken nog meer bij den naam noemen? Nu dan, lief kind ik verlang niets meer en niets minder te weten, dan wat Bruck gisteren en vandaag met u heeft bepraat."

»Wat hij met mij bepraat heeft," zei Kathe, »dat moogt gij gerust weten, woord voor woord. Hij heeft zich de moeite gegeven en ik maakte het hem moeielijk genoeg, om mij te be duiden, dat er geen hoop op beterschap bestond voor Henriette, en mij er op voor te bereiden, bij dit woord kwamen de tranen haar in de oogen, »dat Henriette ons gaat verlaten."

Zwijgend en blijkbaar met zich zelve in de war ging Flora naar het venster; bij al hare zelfvergoding had zij toch misschien een donker vermoeden, dat zij tegenover deze twee menschen een erbarmelijke en verloren rol speelde »Kind, hebt gij dat dan al niet lang geweten? vroeg zij op half fluisterenden toon. »Hebt gij u zelve wel niet gezegd, dat wij allen voor de arme kruisdraagsters om spoedige verlossing uit haar lijden moesten bidden?" Zacht naderde zij Kathe weer. »En was dat waarlijk woord voor woord de eenige inhoud van uw gesprek?"

In Kathe's gemoed kwam een gevoel op als van namelooze verachting. Zij dacht, dat zij hier te doen had met de lage jaloerscheid niet der beminnende, maar der ijdele vrouw, die achter den man aansluipt, om geen zijner woorden of daden onopgemerkt te laten voorbijgaan. »Gelooft gij dan, dat Bruck

in zulke oogenblikken, waarin hij troost en hulp aan eene arme kranke poogt te brengen, nog aan andere dingen denkt?" vroeg zij op streng verwijtenden toon. »Gelooft gij dat vooral, waar hij aan het sterfbed staat van haar, in wie hij zijne getrouwste vriendin zal verliezen?"

»Ja, zij heeft hem bemind," zei Flora koel.

Een donkere blos vloog over Kathe's gelaat en Flora genoot bij het zien der onhandigheid, waarmee het jonge meisje die kleur poogde te verbergen. »Wel zeker, die man mag zich gelukwenschen met de tooverkracht, die van hem uitgaat, zonder dat hij het weet; hij trekt de meisjesharten tot zich als het licht de muggezwerm. De wereld zal er om lachen, als zij hoort, dat even zoo vele dochters als de bankier Mangold had, er ook even zoo velen in de kaars gevlogen zijn en zich de vleugels verbrand hebben. — Blijf!"

Lachende had zij gesproken, tot op het oogenblik, dat Kathe zich weer omkeerde, om de kamer uit te gaan — nu kwam het bevelende woord als een woeste kreet over hare lippen. Roerloos van schrik bleef Kathe staan, bang, dat een tweede kreet in de ziekenkamer zou worden gehoord.

»Ook onze jongste, de schoone molenaarster, kras van lijf en leden en kranig van ziel, is zoo zwak geweest," ging zij voort, weer op spotachtigen toon. »Och, zoudt gij, met dat trotsche gelaat en die indrukwekkende houding, u willen voordoen, alsof gij door mij beleedigd waart? Goed! ik geef dit toe en gij kunt uwe volkomene onschuld bewijzen, als gij herroept, wat gij, met zulke uitgelatene geestdrift, ter eer en verheerlijking van Bruck hebt gezegd —"

»Nooit, ik herroep geen titel of jota!"

»Ziet gij wel, zondig mensch, dat gij geheel en al in die strafwaardige liefde zijt vervallen. Zie mij eens aan! Kunt gij mij, uwe verradene zuster, in de oogen zien en »neen" zeggen?"

Kathe hief het hoofd op en zag even om; zij sloeg de hand aan de wond van haar voorhoofd, die door de zenuwachtige aandoening begon te prikkelen, maar dit gebeurde werktuigelijk — en al was haar leven uit die wond ontvloden, zij had er niets van gevoeld op een oogenblik, waarop al haar denken op één pnnt gevestigd was. »Gij hebt geen recht, mij op die wijs in de biecht te nemen," zei ze op

vasten toon, maar toch met een stem, die van inwendige ontroering getuigde, »ik ben volstrekt niet verplicht, u te antwoorden. Maar gij hebt mij een zondig mensch genoemd, gij hebt van verraad gesproken — dat zijn dezelfde woorden, waarmede ik mij zelve beschuldigde en strafte, toen ik omtrent de neiging, die gij strafwaardig noemt, tot klaarheid kwam —"

»Ah! eene bekentenis in optima forma!"

Een zachte glimlach speelde om den bleeken mond en het was, of er een heldere glans verscheen op het gelaat, dat op dit oogenblik zoo wit was, als de band om het voorhoofd.

»Ja, Flora ik beken, omdat ik mij niet behoef te schamen, ik beken ook om den wil van onzen overleden vader; ik wil den schijn van schuld, als had ik de hand uitgestoken naar de rechten van eene mijner zusters, tegenover zijne nagedachtenis, niet op mijn geweten hebben. Tegen ons gevoel kunnen wij niet — wij zijn alleen verantwoordelijk voor de macht, die wij aan dat gevoel inruimen; dat weet ik nu, na den vruchteloozen strijd tegen eene neiging, waarvan men zegt, dat zij met iemand is geboren en ook altijd aanwezig was, — maar sliep. Is het zonde, als men vol vereering het huisaltaar van een ander beschouwt? Is het zonde, als men verrukt opziet tot een fieren boom, die in den tuin van een ander staat? Is het zonde, als ik liefheb, zonder te begeeren? Ik wil niets van u, ik zal den weg, dien gij met Bruck bewandelt, nooit of nimmer kruisen. Gij zult nooit weer van mij hooren, u ook mijner nooit herinneren; wat schade kan het toebrengen aan uw huiselijk geluk, wanneer ik hem bemin, zoolang ik adem haal, maar trouw aan hem houd, als aan iemand, die gestorven is?"

Een beleedigende glimlach viel haar in de rede. »Pas op, kind, op het oogenblik vervalt uw geestdrift nog in verzenmakerij!"

»Neen, Flora, dat laat ik aan u over, al moet ik ook erkennen, dat ik veranderd ben en niet meer zoo gelijkmatig als vroeger mijn pad bewandel, sinds ik die neiging in mijn binnenste heb gevoeld." Zij ging dieper de kamer in, den standaard voorbij, waar het bruidskleed aan hing. Zonder het te weten, raakte zij aan den slechts los er over geslagen sleep en ruischende viel de satijnen stof op den grond.

Verlegen bukte Kathe, maar Flora schoof de japon verachtelijk met den voet op zij. »Laat dien boel maar liggen!" zei ze scherp. »Maar zie, zelfs de levenlooze stof komt in opstand tegen de schuldige."

»En spreekt gij u zelve geheel vrij van schuld, Flora?" vroeg Kathe, terwijl de drift, waarmee zij ademhaalde, liet zien, dat zij ook bruisend bloed in de aderen had en een gevoel voor wat recht en billijk was, dat zich niet liet beleedigen en zich niet geroepen achtte, om des lieven vredes wil, voor de willekeur der jaloerschheid het hoofd te buigen. »Wat was het, dat het eerst in mij opkwam? Medelijden, onuitsprekelijk, smartelijk medelijden met den edelen man, dien gij niet hebt begrepen, dien gij hebt mishandeld in ons aller tegenwoordigheid en van wien gij u tot elken prijs hebt willen losmaken. Indien dat geen zware schuld was, waarom hebt gij dan om vergeving gesmeekt. Ik heb u gezien in de houding eener boeteling. Toen gij den ring in de beek wierpt —"

»God in den hemel, Kathe kom toch niet altijd weer met die visioenen voor den dag, die zich eens aan uwe verdwaalde oogen hebben vertoond," riep Flora, terwijl zij de handen tegen de ooren drukte. Toen hield zij het meisje den vinger met den ring onder de oogen en haar bovenlip boog zich scherp over de fijne tanden naar binnen. »Daar — daar zit hij immers. En ik kan u verzekeren, dat hij echt is, de letters, die er in gegraveerd zijn, laten niets te wenschen over... Om echter aan de zaak een einde te maken zeg ik u eenvoudig, dat dit ding met *mijn* leven niets meer te maken heeft, en dat het nog eenvoudig een draad kan zijn, waarmee men een marionet naar welgevallen laat bewegen. Tusschen mij en Bruck is het uit —"

Kathe sprong ontsteld op. »Dat hebt gij vroeger immers al vruchteloos verlangd," stamelde zij ademloos.

»Ja, toen had het erbarmelijk wicht nog eenige kracht in de ziel, nu is hij een laf spel der winden geworden."

»Flora — geeft hij u uwe vrijheid weer?"

»Mijn hemel, als gij dan die vroolijke boodschap zoo graag nog eens wilt hooren — ja — ja!"

»Dan heeft hij ook nooit bemind. Dan was het toen iets anders, dat hem dreef tot die vaste handhaving van zijn recht, God dank, dan kan hij nog gelukkig worden!"

»Dunkt u dat? Wij zijn nog zoo ver niet!" zei Flora en lei de hand vast op den arm van Kathe, terwijl haar oog met eene duivelachtige uitdrukking op het jonge meisje gevestigd was. »Ik zal nooit het uur vergeten, toen hij mij onverhoord om mijne vrijheid liet bidden en smeeken. Hij zal ook voelen, wat het beteekent, en hoe smartelijk het is, als men den beker met verlangen aan de lippen zet en die u uit de handen wordt geslingerd. Ik geef den ring niet terug, al zou ik hem met de tanden vasthouden —"

»Den vervalschten —"

»Kunt gij dat bewijzen, kleine? Waar zijn dan uwe getuigen? Tegenover mij zijt gij reddeloos verloren met eene aanklacht, die geen vasten grond heeft — men geeft mij niet ten onrechte na, dat er een advocatengeest in mij huist... Overigens kunt gij gerust zijn. Ik ben niet zoo onmenschelijk, dat ik aan mijn vroegeren bruidegom voor altijd zou willen verbieden met eene andere te trouwen — laat hem zijn gang gaan, morgen aan den dag, als hij wil; maar natuurlijk met eene die hij niet bemint. Tegen een mariage de raison heb ik geen bezwaar... Ik zal hem nasporen, nasluipen bij elke neiging, die hij onvoorzichtig aan den dag legt — wee hem, als ik hem op een weg ontmoet, die mij niet bevalt!"

Zij had een tak oranjebloesem in de hand genomen en speelde daarmee; onwillekeurig dacht men aan een prachtig roofdier, dat zijn offer langzamerhand in zijne sierlijke kringen verstikt en doodt.

»Nu, Kathe, gij bemint hem immers; hebt gij geen lust, een goed woord voor hem te doen — niet!" zoo begon zij weer, terwijl zij op elk woord een langzamen nadruk legde. »Kijk, ik heb zijn lot in mijne handen, ik kan het laten rijzen en zinken, al naar het mij bevalt. Die onbeperkte macht is mij natuurlijk onbetaalbaar veel waard en toch — kan ik haast de verzoeking niet weerstaan, haar over te geven, alleen om eens te zien, hoe vuurvast de hooggeprezene, zoogenaamde ware liefde is... Neem eens aan, dat ik dezen ring in uwe handen lei, met de bevoegdheid, er mee te doen naar goedvinden — versta mij goed: ik van mijne zijde zou alle aanspraken en rechten opgeven, zoudt gij dan bereid zijn, u aan al mijne voorwaarden te onderwerpen, opdat Bruck van dit oogenblik af aan vrij was in de keus, die hij wenschte te doen?"

Kathe had onwillekeurig de gevouwen handen krampachtig tegen de borst gedrukt en duidelijk was de heftige gemoedsbeweging te bespeuren, waar zij mee te kampen had. »Ik onderwerp mij aan alle, ook de hardste voorwaarden, als ik Bruck maar van uwe handen kan verlossen," zoo kwam het zacht, maar vastbesloten over hare lippen.

»Niet al te sentimenteel, mijne dochter! Met die bereidvaardige zelfverloochening zoudt gij uw geheele levensgeluk wel eens kunnen bederven!"

Het jonge meisje zweeg stil en lei de rechterhand tegen het pijnlijke voorhoofd. Men zag, dat de eene steun na de andere haar ontviel, de moed der jeugd, de veerkracht, die zich zelve kent, het geloof aan de eindelijke overwinning — alleen de wil bleef haar bij. »Ik weet, wat ik wil — ik behoef er niet over te denken," zei ze.

Flora hield de oranjebloesems voor het gezicht, als ademde zij den geur der bloemen in. »En als hij nu — misschien alleen om zich in den diepsten deemoed neer te buigen, u zelve eens begeerde?" vroeg zij met een loerenden blik.

Het jonge meisje haalde nauwelijks adem. »Dat doet hij niet — hij heeft nooit van mij gehouden."

»Daar hebt gij gelijk in. Maar ik neem eens aan, dat hij u liefhad, dan was het onderpand zijner vrijheid in uwe handen al heel slecht bewaard — — vindt gij dat ook niet? Hij zou misschien op den een of anderen dag zijn werk maken van de geliefde, zij zou geen weerstand bieden en ik kon toezien — dankje, ik houd mijn ring."

»O God, kan dat dan werkelijk worden toegelaten, dat de eene zuster de andere zoo ontzettend martelt," riep Kathe met bittere verontwaardiging. »Maar juist dit oogenblik, waarin ik uwe voorbeeldelooze zelfzucht, uw meedoogenloos hart, uwe zucht tot intrige duidelijker zie dan ooit, nu voel ik mij dubbel er toe geroepen, Bruck tot elken prijs te verlossen van de vampyr, die aast op zijn hartebloed — gij *moogt* geen macht meer oefenen over dien man. Hij moet een nieuw leven beginnen, hij zal zich een huiselijke omgeving zoeken, die hem gelukkig maakt, hij zal niet langer veroordeeld zijn aan de zijde eener ongevoelige, behaagzieke vrouw een salonleven te leiden."

»Vriendelijk dank voor de vleiende oordeelvelling! Gij

maakt u veel te warm voor hem, dan dat ik u ooit den ring geven kan."

»Geef hier — gij kunt het gerust doen!"

»En als hij u nu eens werkelijk en waarachtig liefhad?"

De lippen van het meisje trokken zich krampachtig samen; zij wrong als in vertwijfeling de handen, maar bleef standvastig. »Al ware dat zoo — ik kan vervangen worden; gemakkelijk zelfs zal hij in mijne plaats een betere vinden. En zijne droeve ervaring mag tot een waarborg strekken, dat hij niet weer blindelings een lot trekt, dat geen geluk aanbrengt. Geef mij den ring, den valschen ring, waarvan ik weet, dat er zelfs geen schijn van recht aan kleeft — ik beloof u, dat ik hem zal beschouwen met dezelfde oogen als dien, die in de beek ligt, omdat hij in elk geval een waarborg is voor de vrijheid van Bruck!" Zij strekte de hand uit.

»Voor zoover ik u ken, zijt gij eerlijk genoeg, om hem nooit in *uw eigen* voordeel te gebruiken," zei Flora, terwijl zij den ring van den vinger nam. Onwillekeurig doortrilde Kathe een gevoel van blijdschap, toen zij het goud in hare hand gevoelde — oogenblikkelijk sloten zich de vingers over den ring. Zij beantwoordde Flora's opmerking alleen met een minachtenden lach en was te trotsch om iets te zeggen, dat Flora in hare goede verwachting omtrent haar eergevoel versterken zou.

»Nu?" riep Flora driftig.

»Gij hebt mijn woord. Nu ben *ik* de marionette, waar gij mee spelen kunt," zij hief de geslotene hand in de hoogte, »zijt gij nu tevreden?" Met die vraag ging zij weg, zonder op het antwoord acht te slaan.

Op het oogenblik, toen zij de deur uittrad, kwam Bruck de trap op. Zijn oog viel op de meisjesgestalten, waarvan de eene met een koelen lach om den mond en zegevierende houding, in het midden der kamer stond, terwijl de andere bij het zien van den dokter een koortsachtige rilling gevoelde en zich aan de deurpost vasthield, om niet ineen te zinken.

Aanstonds liep Bruck op haar toe en sloeg den arm voorzichtig om haar heen, tegelijk werd de deur gesloten, en een onaangenaam, hem wel bekend, lachen klonk hem uit de kamer in het oor.

ACHT-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Des namiddags brak de storm los, dien de om het huis dwalende lieden als stormvogels hadden aangekondigd — er verscheen eene commissie uit de rechtbank. Sinds den vroegen morgen had men zich al met het denkbeeld der wettelijke inbeslagneming gemeenzaam gemaakt, en toch was het, of allen door den bliksem getroffen werden, toen de heeren van het gerecht de deur binnentraden. Voor iedereen in huis kwamen zij te vroeg. De bedienden waren nog bezig de ouderwetsche mahoniehouten tafels en kasten, de bestovene canapees en stoelen met verschoten overtrek van mevrouw Urach naar beneden in de gang te slepen; boven stonden de kisten en koffers met Flora's uitzet nog te wachten op den wagen van den expediteur, die veel te laat kwam; in keuken en kelder lag nog een geheele voorraad »drinkbare" waar, die men graag bijtijds uit den weg had geruimd.

Mevrouw Urach had zich met zelfbewuste voornaamheid in haar slaapvertrek teruggetrokken — zij wilde de heeren niet zien, maar hoe beleefd en eerbiedig die ook waren, het was hun onmogelijk met de zenuwen der aanzienlijke vrouw te rade te gaan; zij moest antwoorden op de vraag, of de meubelen in die kamer haar toebehoorden, en toen dit antwoord niet anders als ontkennend kon klinken, werd zij verzocht, haar intrek in een ledige kamer te nemen, omdat haar vertrek verzegeld moest worden. Aanstonds werden de oude meubelen uit de gang in de kamer gebracht, de oude bedden werden geschud, een oude verschoten deken er over heen gelegd, terwijl mevrouw Urach, bij het zien van al die oude bekenden, een huivering van afschuw door de leden ging. Het kamermeisje richtte alles zoo goed mogelijk in, zij had zelfs bloemen op de kleine tafel gezet en enkele zaken, die mevrouw volstrekt niet missen kon, uit de slaapkamer gered, maar de oude dame merkte niets van dat alles op — zij zat bij het raam en staarde op het paviljoen, welks nieuw, glanzend dak door de boomen zichtbaar was.

Wat was nu die akelige »weduwenzetel" een tooverpaleis geworden. Prachtige gordijnen verbergden de groote spiegelruiten; door de boomen heen zag zij een hoekraam en duidelijk de fraaie kanten, die er voor waren gehangen, alles glom

in den glans der nieuwheid, de spiegelgladde grond, de smaakvolle meubelen, de geschilderde plafonds, de kronen in de salons; zelfs de keuken was met de meeste zorgvuldigheid in orde gebracht en keurig voorzien. Dit »bijou" had haar eigendom kunnen zijn tot aan haar levenseinde, en zij had het verachtelijk van zich gewezen, uit vrees, dat de gezelligheid in het huis van den handelsraad voor haar verloren zou gaan — en nu — o nu!

Tegelijkertijd streed Flora voor hare goederen, maar alle redeneering, zelfs het beroep op de getuigenis der dienstboden, was vergeefsch. Freule Mangold kon er later tegen opkomen, nu moest alles, wat voor de hand lag, verzegeld worden, zoo luidde het beleefde, maar zeer bepaalde antwoord. En trap op trap af ging het, uren achtereen. Alle bloemen uit het huis werden naar de trekkast overgedragen, men hoorde den eenen sleutel na den anderen in de sloten omdraaien en de nog opene blinden sluiten — het was somber en akelig, als zoo langzamerhand, achter de voltrekkers der wet, donkerheid en stilte in de eenzame kamers het vroegere leven vervingen. Tusschen al die drukte door vloekten en raasden de bedienden over het loon, dat hun nog toekwam en dat zij niet kregen, maar allen pakten hun boeltje bijeen, om het huis te verlaten, welks glans achter slot en grendel zat en welks vleeschpotten niet meer te vuur stonden. Alleen de tuinman bleef, en een der kamers van de bedienden werd hem als verblijf aangewezen.

En te midden dier verwarring maakte de ziel van het meisje in de ziekenkamer zich gereed, na jaren langen strijd, het kranke, zwakke lichaam, zonder traan en zonder klacht te verlaten.

De kamers van Henriette bleven verschoond — al wat de stervende omringde was haar eigendom. Men droeg zorg, in de nabijheid van die kamers zacht te loopen en te fluisteren, en zoo drong niets tot haar door, wat haar voor het laatst had moeten herinneren aan aardsche ellende. Zij lag stil door het open raam naar den schoonen hemel te staren; zij zag de zwaluwen met de witte borst- en vleugelvederen als zilveren kruisen voorbij de rood glanzende avondwolken henen glijden, zij dacht aan de verre reis, die de vogelen gingen ondernemen, omdat de winter kwam... Gisteren waren er

nog fijne rookwolkjes uit de ruïne opgestegen en een gedruisch uit de verte had de aandacht van het kranke meisje heengevoerd naar de sombere plaats der ineengestorte muren, waar de »onvoorzichtige" aan wien haar hart nog altijd met ware zusterliefde hing, onder verpletterd was geworden. In dit stil en plechtig avonduur, bij het scheiden van den dag, bij het heengaan van dit nog jeugdige leven werd geen enkele wanklank meer gehoord.

De dokter zat voor het bed. Hij zag, hoe de dood langzaam, maar zeker op dit gelaat, nu nog vol geest en bewustzijn, zijne scherpe trekken en lijnen trok; aan de vingertoppen der kranke sloeg de wegvloeiende levensstroom nog van tijd tot tijd in een enkelen polsslag, als keerde er nu en dan een golfje terug, om den verlaten oever te bespoelen.

»Flora," fluisterde Henriette en zag Bruck aan met vragenden blik.

»Verlangt gij, dat zij hier komt?" vroeg hij, aanstonds bereid haar te halen.

Zacht schudde zij het hoofd. »Gij duidt het mij niet ten kwade, als ik met u en Kathe alleen wensch te zijn, tot —" zij sprak niet verder en plukte met de half verstijfde vingers aan de bladen van de wijnrank, die nog op de witte sprei lagen. »Ik wil het haar besparen, en zij zal er mij dankbaar voor zijn —" nog eens speelde het bittere lachje van vroegere dagen om den bleeken mond — »zij kan geene aandoenlijke tooneelen verdragen... Gij moet haar mijn groet brengen, Leo."

De dokter zweeg en boog het hoofd. Vlak bij hem stond Kathe, haar hart begon hoorbaar te kloppen — de stervende dacht aan eene betrekking, die al opgehouden had; vernam zij de waarheid nog? Met een angstigen blik zag zij even naar Bruck, maar zijn gelaat bleef ernstig en bedaard. Henriette behoefde niet meer verontrust of geschokt te worden door een ongewachte tijding uit de reeds half verlatene wereld, en tot langzame voorbereiding was geen tijd meer.

Het oog van het stervende meisje dwaalde langs den hemel. »Hoe heerlijk helder en rooskleurig! Heerlijk zal het zijn, als de losgemaakte ziel daar in opgaat," fluisterde zij met een innig gevoel van verlangen.

»Zou men van daar op de aarde zien? Een ding zou ik

maar wenschen te aanschouwen" — met moeite wendde zij het hoofd om in het kussen en zag, voor de eerste maal met een oog vol onuitsprekelijke liefde naar hem op — »of gij gelukkig wordt, Leo. Dan mag dat gezicht met mij meegaan en mij dragen, de zon en de sterren — alles voorbij." De ziel van de stervende maagd had zelfs in de laatste ure te veel zedelijk, schuw gevoel om le zeggen: »ik *moet* dat weten, om zalig te worden, want met al de kracht van mijn hart heb ik u bemind."

Het was, of er een lichtende glans langs Bruck's voorhoofd vloog. »Alles heeft zich nog gelukkig voor mij geschikt, Henriette," zei hij diep bewogen. »Ik waag het te hopen, dat ik niet eenzaam een bitteren levensweg behoef te bewandelen, ik *weet*, dat te elfder ure mijn droom van waarachtig levensgeluk werkelijkheid worden zal — is u dat voldoende, mijne zuster?" Hij drukte de teere, koude hand, die hij nog altijd vasthield, aan de lippen. »Ik dank u," voegde hij er innig en hartelijk bij.

Een blos, zacht als het avondrood daar buiten, kwam en verdween met snellen spoed op de wangen der stervende; met een uitdrukking van vreugde zag zij onwillekeurig naar de zuster, die, met de hand op Bruck's stoel leunende, de grootste moeite had, om hare aandoening en hare smart tegelijk te bedwingen. Bij dit gezicht kromp Henriettes hart ineen van weedom en medelijden.

»Zie mijne Kathe aan, Bruck," zei ze smeekend en met telkens afgebroken stem, »laat mij nog zeggen, wat mij altijd leed heeft gedaan. Gij zijt altijd zoo koel tegen haar geweest — eens zelfs tot hardheid toe — en daar is toch niemand zoo goed als zij, neen, niemand! Leo, ik heb dat vooroordeel nooit begrepen ... wees haar goed ... sta haar ter zijde."

»Tot aan mijn laatsten ademtocht! Tot over het graf," viel hij haar in de rede, nauwelijks in staat zijne aandoening meester te blijven.

»Zie, nu is alles goed! Ik weet het, als gij haar trouw behoedt, dan zal mijne krachtige, moedige Kathe altijd tusschen u en elk verdriet staan —"

»Als eene trouwe *zuster*, die ik hem van dit oogenblik af zal zijn," voleindde Kathe met half gesmoorde stem.

Een vreemd, een wonderlijk lachje dwaalde om Henriettes mond — zij sloot de oogen dicht. Zij zag niet, dat de leden der sterken en moedigen koortsachtig trilden, zij zag niet, dat zij de rechterhand van Bruck wegschoof, als was zelfs een handdruk niet voegzaam. Het lachje verdween, en een reutelend geluid kwam uit de stervende borst. »Groet grootmama! — Nu zou ik willen rusten — geef mij rust, rust tot elken prijs, Leo,” zuchtte zij doodsbenauwd.

»In tien minuten slaapt gij, Henriette,” zei hij op een toon van geruststelling. Hij lei hare hand weer op de sprei en schoof zijn arm zacht onder haar hoofd — zoo lag zij als een kind aan zijne borst — zalig heengaan!

En in tien minuten sliep zij. De wijngaardbladeren aan het venster woeien langzaam op, als werden zij lichtelijk aangeroerd, en de rooskleurige hemel, waar de losgemaakte ziel in verlangde op te gaan, gloeide plotseling purperrood. En de kleine vogel streek als ten avondgroet op de vensterbank neder; hij tjilpte naar het wasbleeke meisjesgelaat — voor de laatste keer, want nu werden ook hier de blinden gesloten, tot vreemde handen, die het huis van den handelsraad in bezit namen, die weer openden.

Daar kwam mevrouw Urach binnen, diep gebogen, als had de lang weerhouden ouderdom haar een dubbel gewicht op de schouders gelegd. Een witte kanten doek omhulde hals en kin. De zwarte krip had zij afgeworpen — over een schelm rouwt men niet, had zij gezegd. Zij naderde het bed en beefde zichtbaar toen zij de doode zag. »Haar is het goed,” sprak zij met trillende stem. »Zij heeft het beste deel gekozen, zij behoeft niet heen te gaan in ballingschap — haar is de bittere strijd tegen de armoede bespaard gebleven.”

Flora kwam ook, maar zonder een woord te spreken. Voor haar bestonden de twee getrouwe wakers aan de doodssponde niet. Zij kuste de heengegane zuster op het voorhoofd en ging toen, met het hoofd in den nek, de deur weder uit, waardoor zij binnen was gekomen. Wel stond zij een oogenblik stil op den drempel, maar zij keerde zich niet om naar den dokter die haar ernstig en plechtig den groet van de gestorvene overbracht. Even boog zij het hoofd, ten teeken, dat zij die woorden goed had verstaan en ging toen met ruischende sleep de trapen af, om beneden hoed en regenmantel om

te doen, ten einde naar het naastbijgelegen hotel te gaan, waar zij voor zich en mevrouw Urach kamers had laten bestellen; onder het dak van den misdadiger mocht geen lid van de familie Mangold den nacht meer doorbrengen, zelfs de doode niet.

En toen men in de schemering ook het lijk had overgebracht naar de plaats, waar het met bloemen bestrooid op de nederlating in het graf lag te wachten, toen werd ook op die verdieping van het huis van den handelsraad de laatste kamerdeur gesloten en de dokter en Kathe klommen samen de trap af, naar de gang. Wat klonken hunne voetstappen akelig hol in het verlaten huis! Wat had die lamp van den tuinman, die hen voorlichtte, een spookachtigen schijn tusschen diezelfde gangmuren in, waar nog zoo kort geleden het leven in zijn vroolijkste en weelderigste gedaante langs henen was gegaan!

De koele nachtlucht, die de beide wandelaars door het park omwoei, werkte als een verzachtende balsem op Kathe's gloeiende en beschreide oogen. Een hemel vol sterren breide zich boven de boomen uit. Tusschen de takken en struiken door zag men den waterspiegel van den nieuwen vijver, glinsterend als zilver in het sterrelicht. De kiezelsteentjes knarsten onder hunne voeten, het bij den molen afstroomende water murmelde met zijn gewoon, liefelijk eentonig geluid, maar geen blad bewoog zich — alles was zoo volkomen stil, als daar boven in die sterfkamer, waar gedurende de laatste uren slechts gefluisterd was. En daarom voer Kathe ook een rilling door de leden, toen de diepe, schoone stem van den dokter op eens die stilte verbrak. Zij hadden juist de dichte lindenlaan van het park bereikt, daar bleef hij staan.

»Binnen weinige dagen verlaat ik de residentie en ik ken u genoeg om te weten, dat gij gedurende dien tijd niet bij mijne tante zult komen, evenmin als gij mij zult toestaan, u in den molen te bezoeken," zei hij met een klank in zijn stem, die de spanning zijner ziel duidelijk verried. »Ik moet u dus zeggen, dat wij voor het laatst naast elkander gaan — dat wil zeggen, voor het tegenwoordige —"

»Voor altijd," antwoordde zij dof, maar bepaald.

»Neen, Kathe," zei hij even vast en beslissend, »eene scheiding voor altijd zou het zijn, als ik het woord, straks door

u gesproken, voor onherroepelijk houden moest — eene *zuster* verlang, *wil* ik niet... Denkt gij waarlijk, dat een man zijn leven lang tevreden zal zijn met welgemeende, zusterlijke brieven, terwijl hij dorst naar het levende woord uit den geliefden mond?... Maar neen, dat wilde ik thans immers niet zeggen. De zelfzucht verleidt mij, u op een oogenblik te bestormen, waarin gij zoo bittere smart hebt te dragen. Eén ding *moet* ik echter nog zeggen. Gij hebt hedenmiddag eene ontmoeting gehad in het vertrek, waar ik u in hevige ontroering uit zag komen. Men heeft u gezegd, wat er is voorgevallen, en het spreekt van zelf, dat al het onaangename en het leelijke, dat aan zulk een scheiding verbonden is, op mijne rekening is gezet — ik las dit op uw gelaat, en toen gij, als om alle nadere betrekking af te weren, aan Henriette beloofdet mij een *zuster* te zijn, toen *hoorde* ik ook, dat booze influistering macht had over u. God dank, niet voor altijd! Ik weet het — uw heldere geest mag voor een tijd verduisterd zijn, hij zal niet altijd hardnekkig voor het licht gesloten blijven, Kathe. Op den middag van de ramp was ik in mijn huis, ik stond bij de boomen aan den oever van de beek en aan den overkant stond een meisje, zij leunde het hoofd tegen een boomstam en weende bitter."

Kathe deed eene poging om zich haastig door de laan te verwijderen, maar Bruck greep hare hand en hield die vast in de zijne.

»Ik zag het meisje in levenden lijve voor mij, dat ik in mijne verbeelding had omhelsd en aan mijn hart gedrukt; ik was juist in den zwaren strijd, dien ik maanden lang had gestreden, overwinnaar gebleven, dat wil zeggen, dat ik alle valsche begrippen van mij verwijderd en mij zelve gezegd had, dat ik een valschaard, een meineedige was, wanneer ik een gehaat huwelijk aanging, terwijl een onbedwingbare hartstocht in mijn boezem omwoelde. En daar zag ik de teruggekeerde staan — en ik juichte, want haar weenend oog zocht niet naar het raam van tantes kamer —" hij zweeg en drukte hare hand aan zijne lippen, en zij leunde tegen een lindeboom, niet in staat, om maar een enkel woord te zeggen.

»Ik mag haar, die mijne bruid is geweest, niets verwijten; aan mij alleen is de schuld, dat het tot zulk een openlijke breuk komen moest, aan mij, die, enkel om de vooroor-

deelen der wereld, niet terugtrad op het oogenblik, toen ik, tot mijn ontzettenden schrik, gewaar werd, dat ik mijn keus had gevestigd op een verleidelijk schoonen vorm, wier schijnbaar rijke inhoud, bij nadere kennismaking, niets bleek te zijn — en dit had reeds plaats in de eerste weken van onze verloving."

Neen, het was geen »niets", dat die verleidelijk schoone vorm omh.lde, het was een vrouwenkarakter vol echt duivelsche boosheid. Flora kende, door zijne eigene bekentenis, Brucks liefde voor Kathe — welk een ontzettend lage handelwijs! De bedrogene had den ring in haar bezit, zij had dien tot elken prijs gekocht, zij had zelfs de tegenwerping der listige zuster weerlegd en haar woord verpand, tegenover de mogelijkheid, dat Bruck hare hand mocht verlangen. Vol wanhoop staarden de oogen der ongelukkige naar den helderen hemel. Zij wist wel, Flora zou haar woord niet teruggeven, al smeekte zij dit, nederig en deemoedig voor haar op de knieën neergebogen; zij wist, dat zij en Bruck bij allen verdacht zouden zijn, want niemand was in staat onbevooroordeeld de zaak te beschouwen. De welsprekendheid van Flora was er niet eens toe noodig, om de wereld te overtuigen, dat zij de bedrogene was, dat de jongere zuster haren bruidegom had weten te verleiden — en dat Flora alles onder dit licht aan de wereld zou laten zien, dit stond buiten eenigen twijfel, vast, als de hemel daar boven.

Wat glinsterden en flikkerden die sterren! Naar welke van die gouden stippen had de liefelijke koelte de ziel der gestorvene heengedragen? Zag de doode nog op haar neer? Zag zij, dat het geluk van den geliefden man voor altijd dreigde vernietigd te worden?

»Gij zijt zoo stil, Kathe. Men al de verhevene reinheid uwer ziel wijst gij mij binnen de perken terug. Ik had *nu* niet moeten spreken," begon hij weer. »Daarom wil ik ook niet verder gaan. Ik weet wel, dat mijne wenschen en beden een zwaren strijd in uw binnenste moeten verwekken, want anders waart gij de oprechte, eerlijke Kathe niet, die gij werkelijk zijt, maar ik zal mijn doel bereiken, zonder dat ik tot dringende overreding de toevlucht zal behoeven te nemen — dat weet ik ook. Ik laat u tijd tot zelfbeproeving en tot overwinning van de diepe smart, die u nu de ziel vervult en zich

aan u opdringt, bij al wat gij denkt en spreekt. Ik ga nu henen, niet gelukkig — maar ik kom terug. Laat ons nu naar den molen gaan. Geef mij gerust uw arm. Een broeder kan zijne zuster niet onbaatzuchtiger geleiden, dan ik op dit oogenblik aan uwe zijde ga. Gij zoudt u even gerust bij mijne tante kunnen aansluiten, als wij naar Leipzig vertrokken."

»Ik keer niet naar Saksen terug," zei ze. Zij had de hand op zijn arm gelegd en zoo wandelden zij door de laan. Een gevoel als van doodelijke verstijving overviel het meisje en het was, als bemachtigde dat gevoel ook het wild kloppend hart en als lag het in de klank der stem, die zoo vreemd, zoo hard, zoo ongewoon zich liet hooren. »Ik heb, toen ik laatst te Dresden was, al gemerkt, dat ik, in den toestand, waar ik sinds de laatste maanden in verkeer, niet genoeg heb aan de studie der talen en de beoefening der muziek, hoe ik mij daar ook op toelegde — ik heb een werkkring noodig, waarin ik dag aan dag onophoudelijk druk bezig wezen moet. Nog voor weinige dagen zag ik er tegen op, dit woord uit te spreken, want ik wist, dat, als ik er maar van repte, een vloed van tegenwerpingen van de zijde van mijn voogd mij te wachten stond — de »goudvisch" had immers genoeg aan de taak, om met alle mogelijke gemak de rijke inkomsten van het groote kapitaal te verteeren. Dat is nu gedaan! De geldkist, waar ik zoo bang voor was, bestaat niet meer, of eigenlijk, zijn papieren inhoud was al niets meer waard, eer hij in de lucht werd geslingerd — dit weet ik zoo zeker als iets, vooral nadat Nanni mij hedenmiddig influisterde, dat men op de villa alles verzegelde. Niet waar, al mijn honderdduizenden zijn weg?"

»Ik geloof, dat er bezwaarlijk iets van terecht zal komen."

»Maar ik heb mijn molen — en daar blijf ik. Misschien vindt gij het niet goed, als ik u zeg, dat ik voortaan mijne zaken zelf wil besturen, want het heeft iets van emancipatie, als een jong meisje zelfstandig optreedt als hoofd eener firma."

»Zoo valsch is mijn oordeel niet; integendeel, die zelfstandigheid der vrouw juich ik van ganscher harte toe; ik begrijp ook, dat uw helder gezond verstand u al spoedig in staat zou stellen, uwe zaken goed te doen, maar daar ligt uwe bestemming niet, Kathe. Uwe roeping is, een huisgezin gelukkig te maken en niet alle dagen het hoofd vol te hebben

van berekeningen en getallen en eenzaam achter den lessenaar te staan. Begin dat liever niet. Want men zal u op zekeren dag komen halen en er niet naar vragen, hoe het met uw debet en credit staat, en dat zou een leelijke verwarring kunnen geven."

Als ook maar eene enkele flauwe straal van het licht der sterren in het duister van de laan had kunnen indringen, dan had de spreker het meisje aan zijne zijde nooit weer alleen gelaten — zulk een troostelooze wanhoop teekende zich op haar gelaat. Hij had haar in zijne hoede genomen en niet gerust, voor hij tot de wetenschap kwam, waar haar hardnekkige tegenstand zijn grond in had. Maar de diepste duisternis bedekte haar, die daar, zonder zucht en klacht, naast hem ging, en al was ook de klank der stem zoo diep treurig, zoo wonder vreemd, de gebeurtenissen der laatste dagen gaven daar immers alle dagen aanleiding toe.

Hier en daar sprong een kiezelsteentje kletterend onder hunne voeten op, het geruisch van het water werd krachtiger, maar dit waren ook de eenige geluiden, sinds de laatste woorden van den dokter. De lindeboomen weken terug, de hemel met zijn sterren glansde in zijn helderheid, daar stonden de populieren bij de houten brug over de beek.

Bij dat gezicht drukte Bruck onwillekeurig Kathe's arm vaster aan zijn boezem.

»Daar Kathe," fluisterde hij zacht. »daar hebt gij de eerste viooltjes gezocht, ik heb u beloofd, dat gij dit altijd zoudt kunnen doen, en ik kan woord houden — want ik denk mijne paaschvacantie in het vervolg hier door te brengen."

Kathe drukte de hand tegen de borst; zij dacht, dat zij stikken zou, zoo klopte en bonsde het in haar binnenste en toch vroeg zij op schijnbaar kalmen toon:

»Gaat uwe tante mee naar Leipzig?"

»Ja, zoolang ik nog alleen ben wil zij mijne huishouding besturen. Zij brengt mij een zwaar offer en zal God danken, als zij het stof der groote stad weer van hare voeten zal kunnen schudden en terugkeeren naar haar leven in de vrije lucht. Ik weet, dat het edele, brave hart, dat ik zoek en waar ik om bid, haar niet al te lang op aflossing van haar post zal laten wachten," voegde hij er bij op zoeten, smeekenden toon.

Het licht in den molen daagde voor hen op. Vandaag was de molenaar Frans begraven. Hij liet eene weduwe na met drie kinderen. Het dak, waar de weduwe onder woonde, behoorde haar niet en de spaarpenningen van den molenaar waren niet voldoende, om de donkerheid der toekomst weg te nemen. Suze was een oogenblik op de villa gekomen, om hare meesteres te zien. Zij had Kathe de wanhoop der achtergeblevenen met zwarte kleuren geschilderd en daarbij gewezen op den verwarden toestand, waar de slecht beheerde zaak van den molen in verkeerde.

Het raam in de kamer, die op het park uitzag, was donker; zwart en wanstaltig teekende zich het molengebouw tegen de heldere lucht. Wat lag het daar eenzaam en verlaten van de wereld! Het geblaf der honden, die bij de nadering der menschen aansloegen, klonk als in een eindelooze woestijn. De raderen rustten, de ruimte in den molen was ledig en zoo plechtig stil, als hadden, nadat de mensch, die hier vroolijk zijn werk verrichtte, dood en verstijfd was, al de aardmannetjes zich de kappen over het treurige gezicht getrokken en den omtrek verlaten.

De dokter trok Kathe dichter naar zich toe, eer hij de poort opende. »Het is mij, of ik u in ballingschap bracht.” zei hij aarzelend en bijna angstig. »Gij moest mij de smart besparen, dat ik u in de smartelijke uren alleen moet laten. Kom met mij mee! Tante zou onuitsprekelijk gelukkig zijn, zij zou u verplegen, alsof zij uwe moeder was.”

»Neen, neen!” riep zij op gejaagden toon. »Geloof maar niet, dat ik, als ik alleen ben, noodeloos en nutteloos ga zitten jammeren en schreien — ik heb daar geen tijd voor, en ik wil dat ook niet. Ik moet daar,” en zij wees naar het raam, waar nu een zwak licht door het katoenen gordijn heen begon te schemeren, »ik moet daar troost trachten te brengen. Die vier arme menschen zijn aan mijn raad en hulp toevertrouwd.”

»Lieve, lieve Kathe!” zei hij, terwijl hij met beide handen hare rechterhand tegen zijn borst klemde, »ga dan in Gods naam. Ik zou zonde doen, als ik u tegenhield, of u, die den goeden en onfeilbaren weg, tot troost en bemoediging in alle smart zoo juist weet te vinden, op een dwaalspoor bracht. Maar wees in den eersten tijd niet te streng jegens u zelve,

vergeet niet, dat gij nog eene reconvalescente zijt. Draag dien band nog een dag of wat om uw voorhoofd! En nu: met Paschen als de nevelen van den winter wijken, als ijs en sneeuw versmelten, dan ontluiken ook weder de harten der menschen, met Paschen kom ik terug. Denk zoolang aan iemand, die met een hart vol innig verlangen uitziet naar u en laat geen wantrouwen, laat vooral geen laster scheiding maken tusschen ons!"

»Nooit!" Dit woord kwam 'als een kreet uit het diepst harer ziel Zij trok de hand terug, die hij aan zijne lippen drukte en de deur van den molen viel achter haar dicht. Toen bleef zij staan; met de handen voor het gelaat tegen den ouden, vochtigen muur geleund, luisterde zij naar zijne voetstappen, die zich al verder en verder verwijderden. Wat beteekende de dood van Henriette tegenover de kwaal van haar arm hart, een kwaal, die haar leven lang met haar mee zou gaan! Zij luisterde, tot zij niets meer hooren kon en toen ging zij met een oog zonder tranen den molen in, om hare taak te beginnen als troosteres in de droevigste smart.

Drie dagén later, onmiddellijk na de begrafenis van Henriette, verlieten Bruck en zijne tante de residentie. Kathe had hem niet weer gezien, maar de oude dame was gedurig bij haar gekomen. Op denzelfden dag vertrokken ook Flora en mevrouw Urach. De oude dame reisde naar een badplaats om een versterkingskuur te ondergaan en Flora ging naar Zurich, waar zij, naar men in de residentie zei, zich op de studie in de medicijnen wilde gaan toeleggen.

NEGEN-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Meer dan een jaar was verloopen sinds dien dag in de maand Maart, waarop Kathe Mangold, kleindochter en eenige erfgenaam van den rijken molenaar, den weg uit de stad bewandelde, om zich in het huis van haren voogd voor te stellen in de nieuwe hoedanigheid van »goudvisch."

Wie nu, den met elegante villa's bebouwden rijweg verlatende, het pad naar den molen betrad, die zag een rij

nette, kleine huizen, woningen van de fabriekarbeiders, op den ouden tuingrond gebouwd, dien Kathe aan die arbeiders had verkocht. De bewoners der residentie gingen daar gaarne voorbij. Vroeger had hier een oude dikke muur gestaan, die den grond om den molen omringde en die oorzaak was, dat het voetpad gewoonlijk te vochtig was om te begaan. Nu daarentegen liep er een vroolijke lichte laan met jonge akasia's langs de kleine huizen, die er met hunne zorgvuldig geverfde vensters en deuren, met hunne luchtige en begroeide veranda en klein tuintje, recht netjes en echt hollandsch zindelijk uitzagen.

De molen lag er achter, zwart van ouderdom, fier in zijne eerwaardigheid, maar met de ramen afgekeerd van al dat nieuwe, als beviel het hem niet, dat men met dien modernen zoom den forschen, dikken muur langs den ouden tuin had vervangen. De molen zelf was niets veranderd, alleen was de vervelooze zonnewijzer opgeschilderd en de poort, die toegang gaf tot het park, dichtgemetseld. Er bestond nu niet de minste betrekking meer tusschen den molen en de trotsche adellijke bezitters van de heerlijkheid van Baumgarten. Maar de raderslag, het kloppende hart van het oude gebouw, klonk met verjongde kracht, de weg naar den molen werd veel drukker betreden dan vroeger, de verwaarloosde zaak was in krachtige handen gelegd en werd met verstand bestuurd. Kathe was met alles wat zij begon gelukkig. Zij had een eerlijken, geschikten meesterknecht gevonden en de koopman Lenz, die geheel arm was geworden, hielp haar bij het boekhouden.

Als leerling was zij het kantoor, dat zij in den molen had gemaakt, binnengetreden, maar, met haar helder oordeel en scherp verstand, had alles, wat zij op school geleerd had, haar al spoedig in staat gesteld, een duidelijk en juist begrip van zaken te krijgen. Zij werkte waarlijk »dag aan dag" als een man — en de molen had al spoedig een drukte en een aftrek, als zelfs de oude molenaar nooit had beleefd. Wat haar op dien vrijwillig gekozen levensweg sterkte, dat waren de opgeruimde gezichten om haar heen; iedereen was op zijn plaats. De weduwe van den verongelukten Frans was met hare kinderen op den molen gebleven; een klein huis, dat netjes opgeknapt was geworden, was haar levens-

lang als woning afgestaan. De vrouw deed met Suze als vroeger de dagelijksche zaken, die vrouwenzorg vorderden, en de kinderen kregen eene opvoeding, beter zeker dan Frans, die altijd meer aan verdienen dacht, hun zou hebben gegeven.

Van de geheele nalatenschap van den molenaar had Kathe werkelijk niets overgehouden als den molen en eenige duizende gulden, die zij tegelijk met het stuk tuingrond van haar voogd had weten te verkrijgen en aan de arbeiders geleend. De vele honderd-duizend waren in de vlammen opgegaan en de gesmolten stukken goud en zilver, die later gevonden werden, waren eer afkomstig van serviezen, lepels, vorken en wat niet al meer, dan van geld. Bij het bankroet, dat op de ontploffing volgde, leed een tal van schuldeischers, ofschoon er ook veel grondbezit en goederen van waarde in den boedel waren, zware verliezen, en het bleek, dat men hier met een der meest verwarde en wanhopende zaken te doen had van de geheele »krak." Villa en park waren weer in oud-adellijke handen gekomen. De nieuwe bezitter had de ruïne spoedig geheel laten opruimen en de gracht er om heen laten dempen. Zelfs de heuvel werd geslecht, opdat de van ouds ridderlijke grond en bodem in niets meer zouden herinneren aan den trotschen parvenu, die hier een onverdragelijken staat had gevoerd en zoo jammerlijk aan zijn einde was gekomen. De oude brug naar het huis van den dokter was ook weg. Wie nu naar dat huis wilde moest eene nieuwe steenen brug over bij de spinnerij.

Het huis, dat laat in den herfst nog geheel opgeknapt en hersteld was geworden, stond ledig; de oude vriendin van de predikantsweduwe was, gedurende den winter, in de woning in de stad gebleven. Als de lente gekomen was wilde zij naar buiten... Daar wandelde Kathe elken dag heen. Of de nevelen in de lucht verdonkerden, en pad en weg nat en modderig maakten, of de sneeuw door de lucht woei en de ijzige wind uit het noorden alles van koude deed verstijven: zoodra de avondschemering viel wierp Kathe de pen weg, wikkelde zich warm in en ging den ouden, dagelijkschen weg in eenzaamheid op...

Dan schudde zij al die getallen en die droge handelszaken, waaronder zij haar warm, klagend hart scheen te begraven,

voor een wijle van zich af, dan was zij niet de ernstige, nauwgezette meesteres, aan wier waarnemenden en opmerkzamen blik niets ontging, die aan zich zelve altijd de strengste eischen deed en, door wijze toediening van lof en berisping, van hare ondergeschikten alles gedaan kon krijgen, zonder dat haar ooit een hard woord over de lippen kwam of een toornige blik uit hare oogen straalde — dan was zij in dit schemeruur niets als het jonge meisje, dat voedsel gaf aan het brandend verlangen van haar hart. Want al was dat hart streng jegens zich zelf, streng tot wreedheid toe, daar waren oogenblikken, dat het schier van weedom versmolt, of dat het een weemoedig genot smaakte in droomerige mijmerij.

Dan ging zij de kleine krakende deur binnen in het staketsel, waardoor men in het vrije veld kwam en die zij, na den aanslag in het veld, schier bezwijkende van vermoeidheid, met de machtelooze Henriette op den arm, had trachten te bereiken. In het voorbijgaan streek zij altijd zacht en streelend met de hand over het steenen voetstuk in het grasperk, waar zij eens met Bruck naast had gestaan, en zocht dan de plek op, waar vroeger de tuintafel stond — daar had Bruck eens zwaar geleden om harentwil — dat wist zij nu! Zij liep om het huis met de thans gesloten vensters, de nieuwe, nog nooit gebruikte schoorsteenen en draaiende windwijzers en ging de door den mist nat geworden trap op, om het oor tegen het sleutelgat van de voordeur te houden. Elk zwak zuchtje, dat de tocht van de open kamerdeuren door de gang veroorzaakte, kwam tot haar luisterend oor, de dorre wijngaardranken ruischten langs den muur, nu en dan vloog een enkele vogel van het dak — dat was alle leven wat zij in het doodelijk stille huis vernam en toch deed het haar goed dit alles te hooren; het was immers geen stilte als die van het graf, het recht om die deur weer te openen lag nog in geliefde handen, en de dag naderde, dat er weder voetstappen door die gang zouden klinken, dat er weer gezichten voor die ramen zouden zitten — dat was alles bepaald, ofschoon Kathe zich baarbij moest herinneren, dat zij dan altijd van huis zou gaan, tot Bruck eindelijk eene vrouw aan zijn arm zou meebrengen, aan wie zij den noodlottigen ring zou kunnen overgeven.

Hij zou te Leipzig wel zeer gezien zijn. Van dag tot dag werd zijn naam meer genoemd, men verdrong elkander om zijne voorlezingen te hooren, en de tijding van vele uitstekend gelukte operatiën ging als het ware de wereld rond, te meer, omdat de namen der patiënten geen alledaagschen klank hadden. De brieven van tante aan Kathe — en zij schreef gedurig — ademden een volheid van geluk; zij waren voor het jonge meisje een bron van genot, maar tegelijk van telkens hernieuwden inwendigen strijd, waarom zij dan ook maar zelden en kort antwoordde. De dokter zelf schreef nooit — hij hield zich streng aan zijne gelofte, dat hij haar niet zou bestormen en vergenoegde zich met een groet, dien zij altijd vriendelijk weder gaf.

Zoo gingen de dagen van haar jong en eenzaam leven voorbij. Zij vermoedde niet, dat men in de stad veel over haar sprak en dat zij, nu haar krachtig optreden en haar volhardend werken door iedereen werd gezien, vrij wat meer belangstelling wekte, dan toen men haar alleen kende onder den min behagelijken titel van »de goudvisch." De goede roep, die van haar uitging, bezorgde haar dan ook herhaaldelijk een bezoek in den molen, waar zij de eerste maal zich zeer over verwonderde.

Mevrouw Urach versmaadde het niet op hare wandelingen, met de juffrouw van gezelschap, die haar trouw was gebleven, den molen binnen te gaan, om, »zooals haar plicht tegenover haren altijd betreurden schoonzoon meebracht," zijn jongste dochter niet te vergeten.

Reeds spoedig na haar vertrek naar het bad was zij in de residentie teruggekeerd, zij kon het elders niet uithouden. In eene nauwe straat had zij een paar kleine kamers gehuurd en leefde daar, van de wereld vergeten, op uiterst zuinigen voet, in overeenstemming met het weinige, dat zij bezat. De heer von Bär had een landgoed gekocht en had toornig aan de residentie den rug toegekeerd — hij was voor haar verloren, en van de overige vrienden zag zij nog alleen een paar oude dames en den gepensioneerden overste von Giese, die nu en dan een partijtje bij haar kwam maken.

Zij voelde zich zoo op haar gemak in de groote kamer boven den molen, waar men zoo ruim kon adem halen. Op de met leder bekleede canapé van den ouden molenaar rustte zij zoo genoeglijk uit van de verre wandeling; en de koffie, die

Kathe haar schonk, smaakte haar heerlijk, terwijl zij er volstrekt niets had tegen te zeggen, als Suze, op Kathe's wenk, aan de juffrouw een mand met versche boter, eieren of ham meegaf naar de stad.

Zij sprak niet graag over Flora. De kleindochter, die van haar vermogen niets had verloren, betaalde wel de kamerhuur voor hare grootmama en het loon voor de juffrouw, maar behield ook overigens alles voor zich en klaagde gedurig in hare brieven, dat zij moeielijk rond kwam. Zurich had zij spoedig weer verlaten — de griezelige studie in de geneeskunst schokte hare zenuwen zoo, dat zij bang was er krankzinnig van te worden. Zij was eene van die op geest en talent kokette wezens, die tot elken prijs een rol willen spelen in de wereld, die den schijn willen vertoonen van veel denken en diep gaande wetenschap, maar die voor niets banger zijn, dan voor een arbeid, die inspanning en volharding vereischt.

Paschen was gekomen. Al weken te voren werd er in den tuin van den dokter druk gewerkt. Bruck had een tuinman uit Leipzig gezonden, die den ouden aanleg van het geheel weer te voorschijn wist te roepen en dus den tuin maakte, tot wat hij vroeger was geweest. Vele handen waren bezig met graven en planten, er werden plekjes aangewezen, waar beelden zouden staan, die uit Leipzig waren meegekomen en nu nog ingepakt stonden in de gang. Alle vensters waren al sinds veertien dagen geopend, de kamers werden behangen en geverfd, op het dak werd zelfs een vlaggestok geplaatst. De vriendin van de tante nam eerst weer haren intrek in het prettige huis en zorgde, dat het van den zolder tot den kelder werd uitgeboend en schoongemaakt.

Kathe had hare wandeling geregeld voortgezet. Ook nu, den avond voor het paaschfeest was zij er nog eenmaal geweest. Nog altijd werd er geplant en gezaaid, de oude taxisgroepen die als kleine wildernissen het terrein hadden misvormd en ontsierd, waren gezuiverd en opgeknapt en vroolijk kwamen de nieuwe steenen beelden tusschen het groen voor den dag. In de paden, die de perken doorsneden, lag helder wit zand en in de plaats van de knarsende oude deur was een ijzeren hek gekomen, het priëel van tante was netjes geverfd en achter het huis was een kippenhok getimmerd.

En op het welbekende voetstuk voor het huis verhief zich

eene Terpsichore, die met bevallig vooruitgestrekte armen op de uiterste spits stond van een klein teeder voetje, juist zooals Kathe zich in hare verbeelding had voorgesteld.

»Het beeld is zeer schoon," zei de nieuwe tuinman, terwijl hij de schouders ophaalde, »het moest op wat bevalliger voetstuk staan. Het gras," hij wees met de hand over het perk, »is verwilderd en vergroeid, maar de professor heeft mij bepaald verboden, hier eene spade in den grond te steken." Kathe bukte zich met een gloeienden blos op de wangen en plukte de eerste viooltjes, die bij het voetstuk groeiden en geurden. »Ja, het zit hier vol onkruid," liet er de tuinman minachtend op volgen en ging weg.

En het huis — nu werkelijk een kasteeltje — het stond daar glanzend en frisch en zoo feestelijk getooid, »of er een bruid in werd gewacht," zei de vriendin van tante lachende tot Kathe. Het sneeuwwitte katje sloop stil door de gang, in de kamer van tante zongen en tjilpten de kanarievogels achter prachtig bloeiende planten, die den winter over in de stad waren bewaard, en de goudvisschen zwommen lustig de ruime kom in het rond — dat was immers het gewone leven als van ouds en tante zelve zou vandaag nog komen. Zij bracht een gast mee, had de oude vriendin, op geheimzinnigen toon, gezegd, wie, dat wist zij niet, maar haar was opgedragen, de logeerkamer zoo keurig mogelijk in orde te brengen. En toen zij dit zei had zij trotsch de deur van die kamer geopend en Kathe was in tranen losgebarsten — zij moest onwillekeurig denken aan Henriette, die hier had geleden en toch nog eens in haar armen zoo gelukkig, zoo zalig was geweest. En nevens die smartelijke herinnering rees een nooit gekend gevoel van jaloerschheid in haar op. Wie was het, die zich zoo bij tante had weten in te dringen, die de oude vrouw zoo had ingepakt, dat zij als gast mee komen mocht?

De gordijnen met de rozen er op en de bloemhangers waren voor de ramen gebleven, maar de ouderwetsche inrichting had een geheele verandering ondergaan of liever de plaats moeten ruimen voor nieuwe, nette, schoon eenvoudige meubelen, terwijl de oude schilderijen uit »Louise" van Voss, door eenige fraaie landschappen waren vervangen. De, asch, zoo wel bekende ruimte was in een vertrouwelijke, lieve kamer veranderd en een aangrenzend kabinetje tot slaapvertrek bevorderd.

Kathe had dit alles nog eens met door tranen verduisterde oogen overzien, en toen was zij heengegaan naar haar kantoor, om nog enkele brieven te schrijven over zaken. Lenz zou dien avond van een handelsreis terugkeeren; de jeugdige meesteres had nog vrij wat in orde te brengen, eer zij, tijdelijk afgelost, een uitstapje van veertien dagen naar hare pleegouders te Dresden kon gaan doen.

Wat was zij vandaag verschrikkelijk verstrooid en in de war! Wat klopte het in haar hoofd en wat kwamen die cijfers en letters allerafschuwelijkst leelijk uit de pen! En daar kwam nu ook nog de juffrouw van mevrouw Urach, met de ledige hengelmand aan den arm, »omdat zij toch voor de feestdagen een kleinigheid in de stad koopen moest,” mevrouw had gedacht, dat het maar een kleinen omweg was naar den molen en haar een brief meegegeven van freule Flora opdat »de lieve freule Kathe” dien ook eens lezen kon.

Suze kreeg dadelijk last, de mand te vullen met een lekker paaschbrood en wat zij verder goeds in den kelder had; maar de brief lag, lang nadat de juffrouw al weer naar de stad was, nog onaangeroerd op de schrijftafel.

Mevrouw Urach had Kathe al meer dan eens de brieven van Flora ter lezing gezonden. Het meisje had dan altijd een gevoel, of het papier haar in de hand brandde, maar, om geen haat te toonen, had zij altijd gelezen. Ook nu weer was het haar, of uit dat sterk geparfumeerde briefje een vlam zou opschieten, om haar pijn te doen. Een weinig knorrig schoof zij het op zijde, zoodat het onder andere papieren terecht kwam — zij zag niet in, waarom zij haar humeur zou bederven, door het lezen van brieven, waar zij niet mee te maken had en wier aanmatigende toon en lichtzinnige geest haar altijd ergerden.

De pen werd weer opgenomen, doch slechts voor een oogenblik. Als naar een beveiligenden talisman greep het meisje naar de viooltjes, die voor haar in een glas stonden en ademde den zoeten geur gretig in; zij ging naar de piano en speelde eene eenvoudige, lieve melodie, zij opende een raam en streelde de duiven, die rustig op de vensterbank bleven zitten, en vertelde daarbij zich zelve, dat die brief maar een voorwendsel was, om een aanval op hare provisiekamer te kunnen doen — — toch lag er een betoovering

in dat kleine couvert! Het bloed steeg haar naar het hoofd, tot zij eindelijk, als in koortsachtige drift, den brief weer voor den dag haalde en opende.

Bij het openvouwen viel er een verzegeld briefje uit — zij zag het niet — haar oogen dwaalden over de eerste regelen; toen werden die oogen langzamerhand hoe langer hoe grooter, en onwillekeurig greep de sterke Kathe naar een steun, om zich aan vast te houden.

Flora schreef uit Berlijn:

»— Gij zult wel lachen en triomf roepen, lieve grootmama, maar ik zie toch in, dat het zoo beter is — ik heb mij zoo even verloofd met uwen voormaligen beschermeling, Karel von Setten. Hij is leelijker en meer vervallen dan ooit en draagt voor zijn bullebaksgezicht nu ook nog een blauwen bril. *Fi donc*! Ik zal mij áltijd schamen, als ik hem een arm geef, maar zijne hondachtig getrouwe, waarlijk dwaze hartstochtelijke liefde heeft toch eindelijk eene menschelijke aandoening bij mij opgewekt, en daar hij, door den onverwachten dood van zijn jongen neef, ep eens heer van Lingen en Stromberg is geworden, hier aan het hof verschijnt en in de aanzienlijke kringen goed aangeschreven staat, had ik eigenlijk tegen de partij geene wettige bezwaren —".

De brief vloog over de tafel — Bruck was vrij, zóó van den keten verlost, dat hij nu ook — in den molen komen mocht. Hoe was het mogelijk! Een zoo spoedige, ongewachte omkeer, nadat men zich zeven maanden lang had gepijnigd en gemarteld, nadat men alle krachten had ingespannen, om het weerspannige hart en de oproerige gedachten in toom te houden, opdat men eindelijk tot die doodsche rust en kalmte komen mocht, waardoor het mogelijk werd den gehaten ring in de hand van de uitverkorene te leggen en dan zich af te wenden, om eenzaam en treurig, maar zonder zonde of zelfverwijt, den verderen levensweg te begaan.

Zij hield de handen voor de oogen, als zag zij in den jubel harer vreugde een spook voor zich oprijzen — God, als zij eens verkeerd gelezen had! Het was immers wel zoo? Flora, dat ondoorgrondelijke, onverklaarbare wezen, was verloofd? Na zoovele ijdele en mislukte pogingen, om roem in te oogsten op letterkundig gebied, zou zij eindelijk zich terugtrekken en heil zoeken in het huwelijk? Kathe greep nog eens naar den

brief. Ja, daar stond het, daar stond het, en wel met die »hanepooten van letters," als van ouds. En er volgde eene nauwkeurige opgaaf, hoe de verloving in de residentie bekend moest worden gemaakt, het huwelijk was al zoo wat bepaald, en wel, om der herinneringswil, op den *tweeden Pinksterdag* — aan het slot werd de grootmama deftig uitgenoodigd, de feesten te komen bijwonen. Dit was alles helder als de dag, maar nu kwam er een vaalbleeke kleur op Kathe's gelaat en zij dacht, dat zij van schrik en aandoening zou sterven.

Flora schreef verder:

«Op mijn doorreis naar Berlijn ben ik ook een paar dagen te Leipzig geweest. Het zal u misschien belang inboezemen, als gij hoort, dat een zekere hofraad en professor Bruck, met zijn fabelachtigen voorspoed, niet alleen het geluk in den schoot, maar een jonge gravin te voet gevallen is. Men vertelde algemeen, dat hij in het geheim verloofd was met eene bekoorlijke patiënt, wie hij door een belangrijke operatie het leven had gered, nadat zij vruchteloos hulp bij andere geneesheeren had gezocht. Het grafelijke ouderpaar schijnt er niets tegen te hebben en de eerwaardige tante heeft ook haren zegen niet gewijgerd. Ik heb haar naast het bruidspaar in eene loge in den schouwburg zien zitten, zedig en deugdzaam als altijd, en, als ik mij niet vergis, met katoenen handschoenen aan de handen. Het meisje is heel mooi, een beetje een poppengezicht zonder veel geest — en hij? Nu, ik wil u wel zeggen, grootmama, dat ik mij de lippen aan bloed heb gebeten van kwaadheid en ergernis bij het zien, hoe het domme geluk dien man tot zijn afgod maakt. Hij stond daar achter zijne bruid, zoo kalm, zoo rustig, als kwam hem alles van rechtswege toe en als wist hij niet, wat zwakheid en karakter is — de eerlooze!... Geef Kathe het ingesloten briefje."

Och ja, daar lag het, wel verzegeld, met het adres: »Aan Kathe Mangold." De kamer draaide met haar in de rondte en het papier trilde in hare sidderende hand.

De brief bevatte niets dan dit: »Wees zoo goed en geef nu den u toevertrouwden ring aan de gravin Witte — of als gij dat liever doet, gooi hem dan in de beek bij den anderen. Flora."

Op eens was Kathe zeer bedaard geworden; zij streek den

brief werktuigelijk glad en lei hem op tafel. Zou die mooie gravin Witte de gast zijn, voor wie de logeerkamer in orde was gebracht? Krachtig schudde zij het schoone hoofd en hare oogen begonnen te flikkeren, terwijl zij de handen tegen de borst drukte. Was zij waard hem ooit weer onder de oogen te zien, als zij ook maar een oogenblik aan hem kon twijfelen? Hij had gezegd: »met Paschen kom ik terug." En hij kwam. Al had ook de meest overredende welsprekendheid haar het tegendeel willen verzekeren, zij geloofde niets, dan dat hij komen zou en dat hij haar beminde. Neen, dat mocht een trotsch adellijk heer doen, die mocht het over zijn hart kunnen verkrijgen, aan de eens geliefde vrouw de nieuwe bewoonster van het kasteel als zijne gemalin voor te stellen — maar hij niet, neen, hij zeker niet! Hij zou zijn woord niet breken aan de kleindochter van den molenaar, om aan een ander dat woord te geven — al was die andere dan ook eene gravin.

Een onbeschrijfelijk gevoel van weelde en zaligheid doorstroomde hare ziel. Zij liep naar het raam, om het lieve huis in de verte te zien, om er ook maar een enkelen blik op te slaan — hemel, daar woei de vlag al hoog aan den stok. Waren de gasten er al? Zou zij er heen vliegen, om tante te omhelzen? Neen, nu niet, zij was te opgewekt. Eerst moest die verraderlijke gloed wat minder worden, eerst moest haar hart wat minder kloppen en jagen, zou zij kalm onder de oogen der zachtmoedige, ernstige vrouw verschijnen .... Bedaard, bedaard!

Zij trad aan de schrijftafel.

Daar lag het zware, dikke grootboek. Nog zes brieven moesten er beantwoord worden, heden nog; de zware wagen kwam geheel beladen het plein op, de honden blaften woest tegen een bedelaar, die een stuk brood van Suze had gekregen, waarlijk, daar was werkelijkheid, daar was proza in overvloed! En die platen aan de muur, nog uit grootvaders tijd, zij hadden niets opwekkends, evenmin als de dikke kussens op de canapé en die staande klok in de gang, die zoo ontzettend stijf en recht zich tegen den muur verhief en door een glazen opening den levensmoeden slinger in voortdurende beweging vertoonde.

Langzaam zag Kathe's blik al die heerlijkheden rond, toen nam zij de pen op en doopte die in den inktkoker.

»Aan den heer Schilling & Co. te Hamburg."

Och, hemel, dat kon geen schepsel lezen! Wanhopend streek zij de hand langs het gloeiende voorhoofd, zoodat de bruine lokken op zij werden geschoven en een smal, rood litteeken voor den dag kwam. En in die houding zat zij enkele oogenblikken onbewegelijk stil, met de linkerhand tegen het voorhoofd en de rechterhand op het papier, tot een tochtje hare wangen streelde. Die tocht kwam door eene opene deur of door het raam, zij zag op — en daar stond hij, daar op den bovensten trap, vlak bij de deur, met een gelaat, dat van verrukking straalde bij het wederzien.

»Bruck! — Ik wist het wel," juichte zij, terwijl zij de pen wegwierp. En een oogenblik later hield zij hem met hare armen omklemd.

Suze kwam door de gang naar boven, wat zou dat zijn? De deur stond open in April, als men nog alle dagen dat »schreeuwend dure" hout op den haard moest werpen, en den juichenden uitroep had zij ook gehoord. Van schrik stak zij den tip van het voorschoot, waar zij zich het voorhoofd mee had afgeveegd, in den mond, want daar, in de heilige molenkamer, stond dokter Bruck en hij hield hare »juffrouw" in zijne armen, zoo vast, alsof hij haar nooit weer zou loslaten — mijn hemel! Zij waren immers nog niet eens verloofd voor de wereld!

Zacht sloop zij nader, om de deur voorzichtig te sluiten, maar Kathe zag haar en maakte zich blozend uit Brucks omarming los.

De dokter lachte — zijn lach klonk weer zoo vroolijk, zoo helder als vroeger — en hij hield haar nog te vaster. »Neen, Kathe gij zijt wel vrijwillig gekomen," zei hij, »maar ik vertrouw u nog niet. Ik was wel dwaas als ik u den tijd gunde, om misschien weer in de zusterrol te vervallen. Kom maar binnen, Suze!" riep hij, want hij had haar ook welbemerkt. »Eerst moest zij bekennen, dat gij eene bruid hebtgezien, dan laat ik haar weer los."

Suze kreeg een traan in de oogen en wenschte met een vloed van woorden het paar geluk, maar toen haastte zij zich naar de weduwe van Frans, om daar, half lachend en half schreiend te gaan vertellen, dat het uit was met het heerlijke leven in den molen, want dat de juffrouw nu toch ging trouwen . . . .

De dokter trad naar den lessenaar en sloeg het grootboek plechtig toe.

»De taak der schoone molenaarster is uit — want Paschen is in het land," sprak hij. »Wat heb ik de dagen geteld, tot het tijdstip, dat ik mij zelve had gezet, omdat ik moest oppassen, dat ik u niet geheel verloor! Gij weet niet, wat het zegt, in onzekerheid heen te gaan, als het geheele levensgeluk er mee gemoeid is. Mijn eenige troost waren uwe brieven aan tante, die frissche brieven vol wilskracht en gezonde wereldbeschouwing, waarin ik, tusschen de regels door, het geheim der liefde las — maar wat kwamen zij zelden!"

Hij greep hare hand en trok haar weder naar zich toe, »Ik heb het wel begrepen, dat er een tijd van zelfverloochening moest liggen tusschen een bang verleden en het nieuwe leven; ik moest rekening houden met uw zusterlijk gevoel, maar tot heden toe is het mij een raadsel gebleven, waarom gij de keus hebt willen doen, om den weg door het leven eenzaam te bewandelen."

Plotseling verstomde hij en een donkere gloed kwam op zijn gelaat te voorschijn — daar, naast het grootboek, lag een brief, hij kende die letters, dat groote, onvaste schrift maar al te goed; toen hij pas met Flora verloofd was had hij ontelbare zulke brieven gekregen.

Met eene vaste hand bedekte Kathe het papier. Waarom die afschuwelijke handelwijs aan het licht gebracht? Het kwaad mocht begraven zijn voor eeuwig, haar geluk stond niets meer in den weg. Maar met een ernstigen blik haalde de dokter den brief onder Kathe's hand weg. »Ik verdraag geene geheimen tusschen ons," zei hij, »en hier is er een!"

Hij las en drong nu ernstig aan op een oprechte biecht. Al de zielestrijd, dien Kathe had gestreden, ging zijn geest voorbij, maar tegelijk peilde hij de volle diepte van hare belangelooze liefde — gewillig had zij hare geheele toekomst weggeworpen, om hem te verlossen.

»En hoe staat het met de schoone gravin Witte? Ik dacht dat zij met tante mee zou komen en de logeerkamer betrekken," zei Kathe, lachende onder hare tranen, om zoo een einde te maken aan het droevig onderwerp, dat Bruck met de diepste aandoening vervulde. Hij lachte.

»Ik betrek de logeerkamer," antwoordde hij. »Dat ik u

mijne komst niet liet weten had zijne reden, en ik heb wel gelijk gehad, met zoo te doen. Wat de jonge gravin betreft, zij is, ten behoeve eener kuur, die zij moest ondergaan, drie maanden onze huisgenoote geweest, en toont hare dankbaarheid met wat al te veel geestdrift — dat is het geheele geval. Over veertien dagen zult gij kennis met haar maken, want dan wil de professor zijne vrouw meenemen. Wij zijn zeven maanden verloofd geweest — bedenkt dat wel! Is het goed, als wij ginds," en hij wees door het raam naar een nabijgelegen kerktoren, »samen voor het altaar treden. Ik heb dat dorpje altijd zoo liefgehad."

»Gij kunt den tijd bepalen, naar uwen wil," antwoordde zij zacht, »maar ik heb hier nog plichten te vervullen —"

»Ba! Het grootboek is gesloten en Lenz kan uwe zaken verder in orde brengen."

»Goed dan," zei ze lachende. »Ik treed af en er komt voor den armen Lenz een betere tijd; hij wordt pachter van den molen en vindt zoo zijne vorige welvaart terug."

Nu werd ook de molenkamer gesloten en Kathe ging met Bruck het pad langs, dat zij zoo dikwijls in storm en onweêr bewandeld had. Het was een heerlijke gang onder die boomen door, die de bloeiknop reeds begonnen te vertoonen. De zachte avondwind omwoei Kathes blozende wang en het beekje vloeide vriendelijk murmelend en kalm haar voorbij. Daar ginds was het park, deftig stil als altijd; men zag de zwanen langzaam rondzwemmen in den vijver, boven de boomen uit woei een blauw-gele vlag op de villa — de eigenaar was t'huis.

Wat ging er op dit oogenblik door die beide zielen, die elkander trouw hadden gezworen voor tijd en eeuwigheid?

»Hebt gij gehoord, dat men Maurits in Amerika meent gezien te hebben?" vroeg Bruck fluisterend.

Zij knikte. »Een dag of wat geleden ontving de weduwe van Frans uit Californië duizend gulden — zij kan maar volstrekt niet begrijpen van wien, maar ik weet het." En zij vertelde, hoe de werkman met den vollen blonden baard de herten voor zich uit had gejaagd, om die — tegen een gruwelijken dood te behoeden, wijl zij, in de dagen van voorspoed en geluk, zijne lievelingen waren geweest.

Daar lag het voor hen, het lieve, oude huis, in schemering

gehuld. Het werkvolk had den tuin verlaten. Stil was het er, plechtig stil — de witte beelden kwamen tegen het groen te voorschijn, en de oude vrouw kwam, zonder een woord te spreken, met uitgebreide armen, om de »liefste, beste," die zij haren lieveling zoo vaak en zoo innig had toegebeden, aan het moederhart te drukken...

Daar klonk, vol en diep, het eerste klokgelui uit de stad....

Het feest werd ingeluid... Paschen... Opstanding!

EINDE.

CATHARINA F. VAN REES' WERKEN.

OORSPRONKELIJKE NEDERLANDSCHE ROMANS.

Serie G No. 15.

CATH. F. VAN REES.

DE KONING DER SYMPHONIËN.

Historische Romantische Levensschets van

LODEWIJK VAN BEETHOVEN.

In 2 deelen net ingenaaid *f* **3.60.** In 2 prachtbanden *f* **4.60**

Serie G No. 16. **Serie G No. 17.**

CATH. F. VAN REES.

OOSTERSCH BLOED.

Roman in 2 deelen.

Net ingenaaid f 1.90

In 2 fraaie banden f 2.90

UIT HET VERLEDEN.

Novellen in 2 deelen.

Net ingenaaid f 1.90

In 2 fraaie banden f 2.90

Serie G No. 18.

CATH. F. VAN REES.

VAN DEZELFDE FAMILIE.

f 2.50 **Net ingenaaid in 2 deelen.**

In 2 fraaie Prachtbanden. f 3.50

Serie G No. 19. **Serie G No. 20.**

CATH. F. VAN REES.

ZOO ZIJN ER.

Ingenaaid f 0.90

In Prachtband f 1.40

NA EMILIE'S DOOD.

Ingenaaid f 1.20

In Prachtband f 1.70

Serie G No. 21.

GOMPLEET STEL VAN GATH. F. VAN REES' WERKEN.

Bovengenoemde 10 deelen, netjes ingenaaid te zamen, voor slechts f 9.80 of in 10 keurige egale prachtbanden voor slechts f 13.25. Rijk aan scheppende kracht bevatten deze romans boeiende intriges, diepe karakterstudiën en schatten van goeden stijl.